

BEGROTING 2025

EINDHOVEN

Inhoudsopgave

1. Hoofdpijn	4
2. Programma's	9
Leeswijzer.....	9
1. Klimaat en weer	10
2a. Ondernemende stad	21
2b. Onderwijs.....	30
2c. Sociale stad	35
3a. Woningbouw en fijne wijken	62
3b. Bereikbaarheid.....	71
4. Veilige wijken	79
5. Levendige stad	83
6. Organisatie	95
3. Paragrafen	106
3a. Lokale heffingen.....	106
3b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	110
3c. Onderhoud kapitaalgoederen	116
3d. Financiering	120
3e. Bedrijfsvoering	123
3f. Verbonden partijen.....	125
3g. Grondbeleid	130
3h. Openbaarheidsparagraaf	133
3i. Investerings	134
4. Financiële toelichting begroting	140
4.1. Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd.....	140
4.2. Balans en toelichting	140
4.3. Baten en lasten en toelichting	141
Bijlagen	147
Bijlage 1. Samenstelling van bestuur	147
Bijlage 2. Kerngegevens	151
Bijlage 3. Financieel overzicht.....	153
Bijlage 4. Incidentele posten en structurele mutaties reserves	158
Bijlage 5. Meerjarenraming 2025-2028	165
Bijlage 6. Reserves en voorzieningen	170
Bijlage 7. Subsidies.....	175
Bijlage 8. EMU saldo.....	177
Bijlage 9. Afkortingen	178

1. Hoofdlijn

In het voorjaar hebben wij in de Kadernota onze belangrijkste prioriteiten geschetst voor de komende jaren. De ontwikkeling en groei van de regio is uitdagend en dynamisch. De regio is zichtbaar in het internationale krachtenveld en heeft daarmee een belangrijke sleutel voor het toekomstig Nederlands verdienvermogen en de Europese strategische autonomie. We bouwen en ontwikkelen in flink tempo. Eindhoven transformeert, verdicht, vergroent en internationaliseert. We zetten ons vol in om deze ontwikkeling in goede banen te leiden. Naast de Brainportdeal is operatie Beethoven hier een flinke aanjager voor. Dit vergt de komende jaren alle focus op de uitvoering.

Het gaat goed met Eindhoven, maar het moet ook goed gaan met de Eindhovenaren. We nemen verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van leven en voor brede welvaart nu en in de toekomst. Iedereen moet mee kunnen doen. We koesteren en versterken de identiteit en sociale samenhang. We bundelen krachten en werken samen. Niet voor niets heet ons bestuursakkoord “Samen Morgen Mooier Maken”. Met elkaar kunnen we zorgen dat Eindhoven nu en in de toekomst een fijne stad blijft.

We bewegen mee op de ambitie van de stad en samenleving en leggen hiermee een fundament voor de verdere ontwikkeling. Naast ambities liggen er grote uitdagingen op het gebied van op bijvoorbeeld de klimaat- en biodiversiteitscrisis en de woningmarkt. We zien ook forse vraagstukken op sociaal-maatschappelijk gebied. Er zijn bijvoorbeeld actuele vragen op het gebied van maatschappelijke opvang, jeugd en een groeiend beroep op bijstand. En dat in een tijd van financiële onzekerheid over het gemeentefonds. Dit vraagt dat wij stevig regie voeren om de balans in de ontwikkelingen te houden. We prijzen ons gelukkig dat we op dit moment voldoende financiële slagkracht hebben om deze uitdagingen aan te gaan en dat we dit niet alleen doen, maar samen met inwoners, organisaties en bedrijven. Met de formalisering van de vereniging Brainport voor Elkaar hebben we een fundament gelegd waarop de private betrokkenheid bij maatschappelijke vraagstukken vorm kan krijgen. In gedeelde verantwoordelijkheid van bedrijven, maatschappelijke organisaties, gemeenten en onderwijs werken we als sociale werkgevers aan impactvolle programma's. En, investeren in de stad betekent ook investeren in de uitvoeringskracht van de organisatie. Dat kan niet los van elkaar gezien worden.

Grote opgaven waar we onze rol pakken

Centraal staat balans en aandacht voor alle aspecten die de brede welvaart van onze inwoners bepalen. We koesteren Eindhoven als een aangename en diverse stad waar het fijn wonen, leven en werken is. We zien dat de druk hierop toeneemt, maar we hebben er vertrouwen in dat we de ontwikkeling van de stad in goede banen kunnen leiden. En daar hebben we voldoende aanleiding voor. Het rijk heeft na de Brainportdeal (€1,6 miljard) nu met de Beethovendeal (€2,5 miljard) een meer dan betekenisvol signaal afgegeven dat zij een gezonde ontwikkeling van de regio Eindhoven ook een zaak van nationaal belang vindt. Dit heeft ASML – één van de vlaggenscheppen van ons high tech ecosysteem – het vertrouwen gegeven om haar verdere groei in deze regio te realiseren op BIC Noord en daarmee een fundament te leggen onder onze toekomstige welvaart. In 2025 moet dit tot verdere afspraken tussen ASML en de gemeente leiden.

Zoals iedere afspraak met het rijk vraagt ook de Beethovendeal – analoog aan de eerdere Brainportdeal – cofinancieringsinzet vanuit regionale partijen. Als Eindhoven nemen we direct onze verantwoordelijkheid en reserveren in deze begroting onze bijdrage. We laten daarmee zien dat we een betrouwbare partner zijn en onderschrijven het belang dat we hechten aan het oplossen van de vraagstukken in onze regio. Nu de afspraken grotendeels gemaakt zijn (het onderzoek naar voorzieningen met het Rijk moet nog afgerond worden) en de investeringspakketten klaarstaan, moet de focus vol op de uitvoering. Daarom investeren we in onze gemeentelijke organisatie. Zo kunnen we de voorbereidingen voortvarend ter hand nemen om de afspraken waar de gemeente Eindhoven voor aan de lat staat te realiseren. Tegelijk gebeurt dit ook bij de MRE en Brainport Development, de twee samenwerkingsverbanden die centraal staan in de relatie met de provincie en het Rijk.

Gelukkig heeft ook de Design Academy besloten om zich blijvend in Eindhoven te vestigen. We zijn blij dat ze deze keuze gemaakt hebben, maar het heeft ons er ook van bewust gemaakt dat het kennelijk niet vanzelfsprekend is en dat we meer aandacht moeten hebben voor het design ecosysteem. De combinatie van

internationale top technologie en top op creatief gebied maakt ons aantrekkelijk en uniek. De discussie rondom het mogelijke vertrek van de Design Academy heeft ons overtuigd dat we opnieuw en we moeten blijven investeren in de kracht van het design ecosysteem. Niet alleen, maar samen met de partners in dit ecosysteem. Als gemeente willen we hierin het voortouw nemen, in de wetenschap dat er draagvlak voor is bij veel partners en dat we zo samen investeren in ons unieke design ecosysteem.

Bouwen met oog voor de mens

De druk op de woningmarkt en de druk op het voorzieningenniveau zijn voor veel mensen de voelbare veranderingen in de stad. We zetten alle zeilen bij om te bouwen, te transformeren en te verdichten. Zodat Eindhovense jongeren en ouderen in de stad een bij hun situatie passend thuis kunnen vinden, zodat we aantrekkelijk blijven voor huidige en nieuwe inwoners en zodat er betaalbare woningen beschikbaar zijn voor iedere portemonnee. We blijven volop inzetten op een zo hoog mogelijk tempo voor het realiseren van nieuwe woningen. Eindhoven bouwt door! Dit heeft al eerste mooie resultaten opgeleverd in onze stad. Zowel in de wijken, met bijvoorbeeld Diagnostiek voor U en Buurtschap te Veld, als in de grotere gebiedsontwikkelingen en projecten die direct veel woningen toevoegen (Philips hoofdkantoor, de Caai, the Edge, Lightyards, Sierlijke Dames, TAC, Victoriatoren, Strijp-S). Ook deze opgave is te groot voor de gemeente alleen. Met rijk en regiogemeenten hebben we goede afspraken gemaakt over het bouwen van woningen en over wat er nodig is om ontwikkelingen op gang te houden. De €245 miljoen aan woningbouwversnelling uit operatie Beethoven gaat hier voor de hele MRE-regio een flinke bijdrage aan leveren.

We gaan vooruit met de zeven dromen van het vastgestelde Masterplan Mobiliteit. Wij *verbinden* mensen, wijken, gebieden en de regio met passende netwerken voor bijvoorbeeld lopen, fietsen en HOV. Om meer *ruimte* te creëren voor stedelijke kwaliteit en verdichting werken we aan het verkeerscirculatieplan en een veranderplan voor de ring. We voeren betaald parkeren binnen de ring in. Ook realiseren we kleinschalige parkeerhubs, waarmee we *vrijheid* in overstapmogelijkheden tussen en naar duurzame vervoerswijzen stimuleren. We werken aan *schone* mobiliteit door de invoering van de zero-emissiezone binnen de ring en uitbreiding van de laadvoorzieningen. *Vellig* voelen in het verkeer versterken wij door de snelheidsverlaging naar 30 km/u op zoveel mogelijk wegen te realiseren. We stimuleren *gezonde* mobiliteit, zoals lopen en fietsen, en we werken verder aan het versterken van *ontspannen* verplaatsen met het ontwikkelen en verbeteren van bijvoorbeeld digitale bereikbaarheidskaarten en bewegwijzering.

We beseffen dat al dat bouwen en verdichten impact heeft op het leven van de mensen in stad. We zien logischerwijze een stijging in bezwaarprocedures en de gang naar de rechter. We beseffen en accepteren dat we het niet iedereen naar de zin kunnen maken. Als stadsbestuur moeten we belangen afwegen en dat vraagt keuzes die we soms met bezwaard gemoed maar zorgvuldig en weloverwogen maken. Dit doen we vanuit onze verantwoordelijkheid om de stad een nieuw tijdperk in de leiden: voor onze huidige inwoners en voor nieuwe Eindhovenaren. Goede en transparante uitleg van deze keuzes en verantwoording horen daar uiteraard bij.

Zorgvuldige inwonersparticipatie is daarmee steeds belangrijker en noodzakelijk om dit alles in goede banen te leiden. We willen onze inwoners optimaal betrekken bij wat er speelt in hun leefomgeving en serieus omgaan met en gebruik maken van de kennis en ervaring die inwoners inbrengen. Niet alleen over de directe leefomgeving van mensen, maar in de volle breedte van ontwikkelingen die de stad en samenleving raken. Wij maken duidelijk waar ruimte is voor inwoners om over mee te denken en invloed uit te oefenen. Ook vinden we het van belang om diverse groepen op een toegankelijke en leuke manier te betrekken bij de toekomst van de stad, zoals bij het proces van de stadsvisie. Hiermee willen we een brede discussie op gang brengen en verbeeldingskracht aanwakkeren over wat voor stad we willen zijn, nu en in de toekomst.

Investeren in een fijne leefomgeving met goede voorzieningen

Een goed voorzieningenniveau is randvoorwaardelijk om de stad aantrekkelijk en leefbaar te houden. Dat begint bij een gezonde en aantrekkelijk leefomgeving waarin groene openbare ruimte voor iedereen bereikbaar is. Omdat het een positieve invloed heeft op het welzijn van mensen en omdat het helpt om koel(er) te blijven bij stijgende temperaturen en bij wateroverlast. Met ons streven naar de opening van de Wielewaal komend jaar, bereiken we een nieuwe groene mijlpaal. Inzet op schone lucht door het terugdringen van bronnen van luchtvervuiling heeft ook onze prioriteit. We zetten extra in op de aanpak van overlastgevende situaties zoals op

de Hurk en schrijven best bestaande technieken voor. En de uitvoering van het Masterplan Mobiliteit helpt om de emissie van het verkeer terug te dringen.

Naast een gezonde leefomgeving, zijn onderwijs, sport en voorzieningen in de buurt belangrijke speerpunten. Om die reden is in operatie Beethoven afgesproken dat nog dit jaar een onderzoek wordt afgerond naar de voorzieningen in de regio met als doel om in 2025 tot meer concrete afspraken met het Rijk te komen. Ook dit heeft te maken met groeien in balans.

Volle inzet op uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) zorgt voor aangename en voldoende onderwijsplekken voor onze kinderen. Na de inhaalslag op het gebied van onderwijshuisvesting in de afgelopen jaren wordt in 2025 het 16-jarig IHP gepresenteerd. De middelen voor dit meest omvangrijke investeringspakket voor onderwijs worden in deze begroting gereserveerd. De focus zal met name liggen op het primair onderwijs en we houden al rekening met de groei zodat Eindhoven op onderwijsgebied klaar is voor de toekomst.

We gaan aan de slag met nieuw beleid voor buurtontmoeting. Van groot belang in onze steeds diverser wordende wijken. We leggen daarin relatie met de ontwikkeling van de Bibliotopen in verschillende stadsdelen, waarin de krachten van de bibliotheek, inwoners en vele maatschappelijke organisatie worden gebundeld zodat ruimte ontstaat voor persoonlijke ontwikkeling voor jong en oud, het ontdekken van nieuwe dingen en verrassende ontmoetingen. We gaan door met het vasthouden en versterken van onze sportvoorzieningen en het stimuleren van bewegen. Met het integraal huisvestingsplan (IHP) Sport starten we met de aanleg van nieuwe kunstgrasvelden, het opwaarderen van kleedlokalen en het breder toegankelijk maken van sporthallen. Vitale inwoners zorgen voor een vitale stad, sport is een bewezen bindmiddel. En als moderne stad koesteren we voor onze identiteit onze monumenten en erfgoed. Komend jaar gaan we daarom meer monumenten aanwijzen.

We zetten vol in op de verdere doorontwikkeling van het wijkgericht werken. De leerervaringen van het Pact Woensel-Zuid gaan helpen om onze gebiedsgerichte werkwijze verder te verbeteren en aan te scherpen. We willen samen met onze partners zichtbaar zijn in de haarvaten van de stad.

Meer regie en grip op gebiedsontwikkelingen maakt dat we de balans tussen bouwen, het realiseren van voldoende voorzieningen en aangenaam (samen)leven beter kunnen bewaken. Niet voor niets zetten we vaker dan in het verleden de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvrg) in.

Ook ontwikkelen we een methode om ruimte voor maatschappelijke voorzieningen in gebiedsontwikkelingen veilig te stellen, zodat ontwikkelaars snel van start kunnen gaan met bouwen. Hiermee houden we tempo op de bouw van woningen en creëren we ruimte voor onder andere ontmoetingsplekken, ruimte voor cultuur, huisartsen, tandartsen, kinderopvang en scholen.

Grip op de energietransitie is bij deze ontwikkelingen een belangrijke prioriteit. Daarom werken we naast concrete maatregelen voor energiebesparing, ook aan een publiek duurzaam energiebedrijf. Dit doen we om de groei van de stad op een duurzame manier te realiseren én om ervoor te zorgen dat de overgang naar duurzame energie voor alle inwoners betaalbaar blijft en dat de lasten en lusten rechtvaardig verdeeld worden.

Inzet op sociale cohesie en kansgelijkheid voor iedereen

We zien – net als in andere steden – een groeiende druk op onze sociale voorzieningen. De uitgaven voor jeugdzorg blijven stijgen, net als de kosten voor de sociale zekerheid. Bij ongewijzigd beleid voorzien we oplopende tekorten in het sociaal domein. Deels door het rijksbeleid (het 'ravijnjaar') en deels doordat we geconfronteerd worden met een groeiend beroep op onze voorzieningen. Vergrijzing en complexere jeugdproblematiek zorgen voor stijgende kosten, net als een toenemende vraag naar bijvoorbeeld beschermd wonen. Met de Koers Sociaal (2)040 hebben we onze ambities en drie leidende principes neergezet. We zetten in op een sterke sociale basis als fundament waarbij we de kracht en talenten van inwoners en sociale netwerken centraal stellen, de institutionele sociale basis versterken en de fysieke leefomgeving sociaal willen bouwen en inrichten. We bieden daarnaast ondersteuning voor inwoners en buurten die dat het meeste nodig hebben. We focussen ons daarbij op de grondoorzaken en zetten drie opgaven centraal: kansrijk opgroeien, een financieel zeker bestaan en eerst een thuis. Zo proberen we een inhoudelijk antwoord te bieden op de uitdagingen waar we voor staan. De komende periode implementeren we dat in ontwikkelagenda's met heldere keuzes en scherpe

acties om ons stelsel rondom zorg en welzijn houdbaar en betaalbaar te houden. De koers van het rijksbeleid blijft daarbij een belangrijke onzekere factor. We intensiveren onze inzet voor sociale cohesie door het verder versterken van de sociale basis. Waarbij we ons focussen op activiteiten en interventies ter bevordering van een inclusieve stad, (buurt)ontmoeting en gemeenschapsvorming.

Hoewel het rijksbeleid van invloed is, maken we onze keuzes op basis van wat goed is voor mensen. We nemen de ruimte die we hebben om te werken aan een sociale en inclusieve stad waar niemand buiten de boot valt. Onze recente reactie naar aanleiding van de beëindiging van de rijksbijdrage aan de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) is daar een goed voorbeeld van. We nemen onze verantwoordelijkheid voor de opvang van de meest kwetsbaren zoals dak- en thuislozen en vluchtelingen. Dit is vooral een zoektocht naar geschikte locaties in de stad. Leefbaarheid en veiligheid zijn voor ons daarbij randvoorwaardelijk. Wij willen onze bijdrage leveren in het nationale opvangvraagstuk, maar hiervoor is wel partnerschap van alle betrokken partijen nodig.

Financieel zien we met name de groeiende druk op de zorg voor onze jeugd. Het stelsel staat al tijden onder druk en zekerheid over een adequate en structurele rijksbijdrage blijft vooralsnog uit. Ook hier kijken we wat lokaal nodig is, op het gebied van jongerenwerk en diversiteit investeren we daarom extra. We zoeken jongeren actief op: op school, op straat en waar nodig ook thuis. We willen dat niemand buiten de boot valt of op het verkeerde pad terecht komt. We zijn scherp op taalachterstanden en investeren in het voorkomen van laaggeletterdheid. We vinden het belangrijk dat internationals die hun toekomst in Eindhoven willen opbouwen de taal leren. Dat helpt om de bubbels te doorbreken en de groeiende diversiteit in goede banen te leiden. We vinden het belangrijk dat alle inwoners zo lang mogelijk gezond en actief aan de samenleving deelnemen, dat ouderen zo lang mogelijk eigen regie houden en zelfstandig kunnen blijven wonen met hulp uit hun eigen netwerk. We faciliteren en ondersteunen daarom mantelzorgers en vrijwilligers.

Ondernemerschap, innovatie, arbeidsmarkt

Naast de high tech-bedrijven blijft het brede mkb van cruciaal belang. Het is de ruggengraat van onze stad. Met name het vinden van genoeg ruimte voor ontwikkeling en het vinden van voldoende talent zijn prioritaire aandachtspunten. Dit wordt aangepakt met de nieuwe programmering werklocaties. Daarnaast laat de krapte op de arbeidsmarkt zich in onze stad goed voelen. Op het gebied van technologie en vakmanschap, maar ook in de zorg en onderwijs. Samen met onze partners in de arbeidsmarktregio werken we aan human capital-agenda's om hier een antwoord op te bieden, met aandacht voor een leven lang ontwikkelen. Tegelijkertijd zien we een te grote groep inwoners langs de kant staan. We gaan komend jaar extra inzetten om meer mensen aan het werk te helpen omdat werk de beste vorm van sociale zekerheid is. Daarnaast leidt het tot sociale contacten en geluk. Een bijdrage leveren aan het terugdringen van de arbeidsmarkttekorten is daarbij een extra argument. Naast de maatschappelijke baten, houden we hiermee ook de gemeentelijke begroting in balans.

Investeren in uitvoeringskracht

Om onze ambities te realiseren en de ontwikkeling van de stad en samenleving in goede banen te leiden, staat komend jaar opnieuw in het teken van het versterken van de uitvoeringskracht. We investeren daarom ook in de eigen organisatie. Zoals aangegeven in ons bestuursakkoord vraagt een groeiende stad een meegroeierende gemeentelijke organisatie om het werk aan te kunnen en kwaliteit te kunnen blijven leveren. Versterken van de organisatie moet niet alleen kwantitatief gebeuren, maar ook in kwaliteit. We gaan onder andere de inhuur terugdringen en waar mogelijk en zinvol omzetten naar vast personeel. We houden daarmee kennis en ervaring in eigen huis, maken de organisatie robuuster en drukken tegelijkertijd de kosten. Hiermee geven we ook grotendeels invulling aan een openstaande taakstelling uit het verleden. Bijkomend voordeel is - in een tijd van spanning op de arbeidsmarkt - dat we hierdoor beter ervaren medewerkers en (jong) talent kunnen aantrekken, boeien en behouden.

Daarnaast brengen we meer focus aan in wat we doen. De druk op de ambtelijke capaciteit is namelijk groot. We voeren ons Bestuursakkoord en wat we aanvullend hebben toegezegd uit. Alles wat daarbij komt, levert extra druk. Daarom zullen we komend jaar nadrukkelijker prioriteren en terughoudender zijn in het oppakken van nieuwe dingen.

We zien dat veel vraagstukken een bovenlokaal karakter hebben. Dat geldt voor de groeiopgave van de stad en regio, maar ook voor veel onderwerpen op sociaal-maatschappelijk gebied. De leefwereld van mensen trekt zich niets aan van gemeentegrenzen. Eindhoven is, naast Helmond, centrumstad van de Brainportregio. Wij zetten daarom in op constructief en open samenwerking in de regio. We kijken waar we elkaar kunnen helpen en als nodig en gewenst springen we bij.

Tenslotte

Eindhoven bruist, de Brainportregio bruist. Dit geeft enorme kansen en een aantal uitdagingen die we alleen door goede samenwerking met onze publieke en private partners kunnen aanpakken. Focus op uitvoering en het leveren van resultaten staan voorop in het komende begrotingsjaar. Het gaat veelal om de grote bewegingen die voor veel inwoners 'ver weg' zijn. Grote bewegingen als de groei van de stad, de langjarige investeren in woningbouw en infrastructuur en een steeds verder internationaliserende samenleving kunnen voor veel inwoners ver weg voelen. Daarom investeren we juist ook in zaken die voor mensen echt van belang en 'nabij' zijn. De kwaliteit van de publieksdienstverlening, de bereikbaarheid van de gemeente, een schone en groene openbare ruimte ook voor evenementen en ontmoeting, veiligheid op straat en een menselijk gezicht wanneer inwoners van ons afhankelijk zijn. Alleen als we het nabije goed doen, blijven mensen zich ook thuis voelen in groeiend Eindhoven.

Financieel

(x € 1 miljoen)

Programma	Lasten		Baten	
	2024	2025	2024	2025
1 Klimaat en weer	95	110	-64	-70
2a Ondernemende stad	23	23	-13	-16
2b Onderwijs	58	57	-17	-17
2c Sociale stad - Sociale basis en wijkteams	101	127	-7	-21
2c Sociale stad - Werk en inkomen	210	220	-126	-127
2c Sociale stad - Wmo	107	128	-4	-5
2c Sociale stad - Jeugd	82	96	0	-1
3a Woningbouw en fijne wijken	107	94	-67	-68
3b Bereikbaarheid	76	71	-5	-5
4 Veilige wijken	39	45	-4	-4
5 Levendige stad	84	97	-17	-19
6 Organisatie	148	146	-781	-841
Mutatie reserves	35	43	-61	-63
Saldo	1.165	1.257	-1.165	-1.257

De begroting bouwt door op de kadernota, waarin we een bedrag van 67 miljoen incidenteel en 11,8 miljoen structureel hebben ingezet. Door de meicirculaire gemeentefonds en de verhoging van de parkeertarieven kunnen we daar nu 11,8 miljoen incidenteel en 12,9 miljoen structureel aan toevoegen. Dit werken we nader uit in paragraaf 4.3 Baten en lasten en toelichting.

Voor 2026 en verder blijft de financiële positie van gemeenten onzeker, onder meer vanwege het zogenaamde 'ravijnjaar' en de invoering van de bbp-systematiek door het Rijk. Ook de uitdagingen in het sociaal domein blijven groot. Richting Kadernota 2026 werken we daarom een nieuwe financiële meerjarenstrategie uit.

2. Programma's

Leeswijzer

De Begroting 2025 is opgesteld volgens de indeling die bij de Kadernota 2024 is vastgesteld: elk programma (9 in totaal) bestaat uit één of meerdere thema's met daarbinnen de taakvelden die zijn gebaseerd op de BBV.

Programma	Rapportageniveau hoofdlijn	Thema (Taakveld)
1. Klimaat en weer	Klimaat en weer	Groen (TV 5.7) Water (TV 7.2) Milieu (TV 7.3 t/m 7.5)
2a. Ondernemende stad	Ondernemende stad	Ondernemende stad (TV 3.1 t/m 3.4)
2b. Onderwijs	Onderwijs	Onderwijs (TV 4.1 t/m 4.3)
2c. Sociale stad	Sociale basis en wijkteams Werk en inkomen Wmo Jeugd	Sociale basis en wijkteams (TV 6.21 t/m 6.23, 7.1) Werk en inkomen (TV 6.3 t/m 6.5) Wmo (TV 6.60, 6.714, 6.791, 6.811, 6.812, 6.91) Jeugd (TV 6.72, 6.82)
3a. Woningbouw en fijne wijken	Woningbouw en fijne wijken	Woningbouw en fijne wijken (TV 8.1 t/m 8.3)
3b. Bereikbaarheid	Bereikbaarheid	Bereikbaarheid (TV 2.1 t/m 2.5)
4. Veilige wijken	Veilige wijken	Veilige wijken (TV 1.1, 1.2)
5. Levendige stad	Levendige stad	Sport (TV 5.1, 5.2) Cultuur (TV 5.3 t/m 5.6)
6. Organisatie	Organisatie	Bestuur en Dienstverlening (TV 0.1, 0.2) Bedrijfsvoering (TV 0.3 t/m 0.5, 0.7 t/m 0.11) Belastingen (TV 0.61 t/m 0.64)

De programma's zijn als volgt uitgewerkt:

Bestuurlijke samenvatting per programma:

In een '2-pager' wordt toegelicht: de thema's, de doelen, de highlights uit het uitvoeringsprogramma bestuursakkoord (klik op [deze link](#) voor de meest recente termijnkalender), financiële kernegegevens, verplichte BBV-indicatoren (vergelijking met andere gemeenten in Nederland via www.waarstaatjegemeente.nl) en verbonden partijen (waarover extra informatie te vinden is in de paragraaf verbonden partijen).

Per thema en taakveld:

Vervolgens presenteren we per thema de taakvelden met een uitwerking van de 3-W-vragen:

- Wat willen we bereiken: de doelen (genummerd) met bijbehorende effectindicatoren
- Wat gaan we daarvoor doen: de prestaties (nummer verwijst naar de doelen) inclusief speerpunten 2025
- Wat mag het kosten: de meerjarige lasten, baten, mutaties reserves en het saldo

Daarnaast zijn de belangrijkste taken en financiële mutaties toegelicht. Intensiveringen uit de Kadernota 2025 (KN25) en mutaties tussen jaren boven de € 1 miljoen worden met een sterretje (*) aangegeven. Gemeentebrede ontwikkelingen die meerdere programma's raken (kapitaallasten, personeelslasten en mutatie reserves) staan in hoofdstuk 4 (Toelichting financiële begroting). Opgetelde bedragen kunnen afwijken i.v.m. afrondingsverschillen.

In de digitale begroting (<https://eindhoven.begroting-2025.nl>) zijn er doorklikmogelijkheden naar onder meer:

- De exploitatie per categorie (onder de tabel 'wat mag het kosten').
- Bij de doelen, prestaties en indicatoren is achtergrondinformatie raadpleegbaar; dit betreft een nadere inhoudelijke toelichting, de motivatie van de keuze voor deze indicator, bron en toelichting op de begrote waarde en bijbehorende beleidsdocumenten.

NB: Bij nieuwe indicatoren waarvoor geen historische cijfers beschikbaar zijn staat een "-". Niet bij alle taakvelden zijn indicatoren geformuleerd. Dit is het geval bij taakvelden met een financieel-technisch karakter.

1. Klimaat en weer

Eindhoven neemt de verantwoordelijkheid om de stad klimaatbestendig in te richten en om de CO₂-uitstoot snel en drastisch terug te brengen. Dit doen we om klimaatverandering tegen te gaan en de negatieve effecten zoveel mogelijk te beperken. In de doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie heeft de klimaataanpak als één van de belangrijkste opgaven een plek gekregen in de nieuwe sector Strategie en Opgaven in de vorm van het Programmabureau Klimaat en Energie. In oktober 2024 bevestigde het Planbureau voor de Leefomgeving dat voor Nederland het halen van het landelijke wettelijke klimaatdoel van 55 procent CO₂-reductie t.o.v. ijkjaar 1990 heel erg onwaarschijnlijk wordt. Het PBL geeft aan dat dit komt door politieke keuzes uit Den Haag. We zullen in Eindhoven veel stappen moeten zetten de komende jaren om het behalen van deze doelstelling ook op gemeentelijk niveau binnen handbereik te krijgen. In 2022 werd in Eindhoven 87% CO₂ uitgestoten ten opzichte van ijkjaar 1990 (=100%), waar 80% was begroot.

In 2016 heeft de gemeenteraad al de Klimaatverordening 2016 vastgesteld. Hierin staat de taakstelling opgenomen dat de uitstoot van broeikasgassen in Eindhoven ten opzichte van 1990 moet worden teruggedrongen met ten minste 55% in 2030 en met ten minste 95% in 2050. Onderstaande grafiek geeft het bijbehorende reductiepad weer. Monitoring loopt anderhalf jaar achter doordat we gebruik maken van de openbare data van CBS, waardoor de meest recente cijfers van 2022 zijn. In deze begroting is het doel van de klimaatverordening vertaald naar indicatoren per taakveld in de vorm van een uitstootplafond in kilotonnen CO₂.

Eindhoven implementeert een nieuw instrument voor monitoring en analyse (ClimateOS), welke op dit moment stapsgewijs gevuld wordt met data uit Eindhoven. Per sector wordt de huidige stand en de te verwachten autonome ontwikkelingen in beeld gebracht. Eind 2024 is het platform te gebruiken om verschillende scenario's in beeld te brengen en inzichtelijk te maken in welke sectoren de meeste CO₂-reductie te halen is en welke beleidsmaatregelen daarop genomen kunnen worden. In 2025 zal dit gedeeld worden met de raad.

Concrete doelstellingen in de begroting

In het bestuursakkoord 'Samen Morgen Mooier Maken' is afgesproken de klimaatambities van Eindhoven te vertalen naar concrete doelstellingen voor de verschillende taakvelden. Dit heeft ertoe geleid dat vorig jaar voor het eerst sinds 2016 geen aparte klimaatbegroting meer is opgesteld. Elk taakveld heeft nu eigen effect-indicatoren in de vorm van emissieplafonds. Dit geldt voor industrie en bedrijfsleven, wonen, verkeer, onderwijs, publieke dienstverlening, cultuur, sport en recreatie en onze eigen organisatie. Op basis van de emissieregistratie van het RIVM is bepaald hoe hoog in 1990 de uitstoot van de verschillende taakvelden was. Op basis van de Klimaatverordening is vervolgens een reductiepad bepaald dat nodig is om het doel te realiseren en vertaald naar jaarlijkse emissieplafonds.

De cijfers in de begroting en in klimaatrapportage (bijlage) komen uit de Regionale Klimaatmonitor van het Centraal Bureau voor de Statistiek, de emissieregistratie van het RIVM en het Nationale Energie Verkenning-Rekensysteem (NEV-RS). De gehanteerde cijfers zijn specifiek voor Eindhoven. De meest recente cijfers uit de klimaatmonitor komen uit 2022, waar het kan gebruiken we cijfers uit 2023. De uitstoot in 1990, en daarmee ook de doelstelling van 55% reductie ten opzichte van 1990, is vastgesteld met behulp van de emissieregistratie van het RIVM. Een aantal van de cijfers is nog voorlopig. Ook worden cijfers uit eerdere jaren soms aangepast naar aanleiding van nieuwe inzichten, waardoor deze soms kunnen afwijken van rapportages uit eerdere jaren. In 2025 geldt dit voor de uitstootcijfers van verkeer en in iets mindere mate voor de uitstootcijfers van woningen, waarbij voor beide geldt dat de uitstoot de afgelopen jaren minder is dan vorig jaar werd gerapporteerd.

Vanuit het bestuursakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld ter ondersteuning van de taakvelden in het formuleren van de benodigde beleidsmaatregelen. Vanuit het rijk is daarnaast financiering beschikbaar gekomen voor capaciteitsuitbreiding ten behoeve van de uitvoering van het klimaatakkoord, die wordt ingezet ten behoeve van de doelstellingen in de verschillende taakvelden.

De Klimaatrapportage 2025 geeft een verdieping op de data rondom de energietransitie en CO₂-uitstoot. Daarnaast geeft de rapportage een samenvatting van de te verwachten ontwikkeling van de broeikasgasemissies en de effecten van lokale en inspanningen gericht op de energietransitie en circulariteit. De volledige [Klimaatrapportage 2025 is ook online](#) te raadplegen.

Groen

Het thema Groen en Recreatie draagt bij aan het verbeteren en versterken van de biodiversiteit, klimaatadaptatie, identiteit van de stad en de gezondheid van haar inwoners. Deze bijdrage wordt geleverd door (speel)gazons, kruidenrijke grasstroken, gevelgroen, plantsoenen, bomen, (stedelijk) bos, speelvoorzieningen, parken en natuurgebieden te ontwikkelen en te beheren. Bij de ontwikkeling van de stad trekt het thema Groen samen op met thema's als Wonen, Economie, Verkeer, Milieu en Duurzaamheid om te komen tot een leefbare en toekomstbestendige groei van de stad. Bij groenbeheer wordt nauw samengewerkt met de taakvelden Openbare Ruimte en Water om te zorgen voor een gezonde en leefbare openbare ruimte.

Water

Door de klimaatverandering zullen zeer zware regenbuien vaker en heftiger optreden. In alle KNMI-scenario's nemen de buien toe. Het traditionele rioolstelsel is niet ontworpen om deze grote hoeveelheden neerslag te verwerken. De riolering is bedoeld om bij normale regen het water van wegen en daken af te voeren. Om bij grote hoosbuien schade te voorkomen, zijn aanvullende maatregelen nodig. Dat kan door infiltratie in de bodem, afvoer naar open water en kortdurende berging op straat of in de openbare ruimte. We moeten accepteren dat door toename van hevige buien vaker water op straat zal staan. In het algemeen is het niet acceptabel als water gebouwen in stroomt of doorgaande wegen blokkeert. Tegelijkertijd kennen we ook langere tijden van droogte

waarvoor we water willen vasthouden. Per situatie moet de meest effectieve en doelmatige maatregel worden bepaald. Hierin heeft de gemeente een centrale rol. Zij zorgt voor alle regenwater voorzieningen, zowel het traditionele riool als de andere voorzieningen in het openbare gebied. De waterschappen voeren oppervlaktewater af en de verantwoordelijkheid voor het beschermen van hun eigendom tegen indringend water ligt bij de gebouw eigenaren. Schade is nooit helemaal te voorkomen.

Milieu

Het thema Milieu en Duurzaamheid draagt bij aan een gezonde leefomgeving. Dat doen we door de milieurisico's en -belasting te beperken en de CO₂-uitstoot stadsbreed te verminderen.

Bij milieu betreft het de onderwerpen afval, bodem, geluid, lucht, geur, gevaarlijke stoffen en elektromagnetische straling. Het rijks- en provinciaal beleid maakt water en bodem sturend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit principe wordt binnen het programma milieu in Eindhoven toegepast bij keuzes in ruimtelijke ontwikkelingen.

Met beleid, maatregelen en handhaving draagt Milieu bij aan de integrale gezonde en toekomstbestendige ontwikkeling van de stad. Het thema Milieu heeft daarmee ook directe raakvlakken met uitwerking van ruimtelijke projecten en wordt uitgewerkt in een omgevingsprogramma en het omgevingsplan onder de noemer Gezonde Fysieke Leefomgeving.

We werken aan het bereiken van minder huishoudelijk restafval en hergebruik van bruikbare materialen uit afvalstoffen. Doelstelling daarbij is om ons primair grondstofgebruik in 2030 te halveren en in 2050 zijn we een circulaire stad.

We maken de bodem schoon en benutten het potentieel van aardwarmte optimaal. We maken de lucht in de stad schoner en verminderen de geluidsbelasting door middel van (sanerings-)regelingen van het rijk voor wegen. We beperken risico's van gevaarlijke stoffen bij gebruik binnen bedrijven en tijdens transport en toetsen de effecten van elektromagnetische velden rond antennes en hoogspanningslijnen. We houden bedrijven aan wettelijke emissie-eisen (Vergunningen, Toezicht, Handhaving). We monitoren de milieubelasting en -beleving in de stad aan de hand van rekenmodellen, meetsystemen, inwonersbeleving en rapporteren daarover. Dit gebruiken we in de keuzes die gemaakt worden in ruimtelijke besluitvorming.

Duurzaamheid gaat over de transitie van fossiele energie naar schone en hernieuwbare energie en het zuiniger en slimmer omgaan met grondstoffen, om zo de CO₂-uitstoot drastisch te verminderen. We stimuleren hergebruik van bruikbare materialen uit afvalstoffen, gebruik van circulaire materialen, grondstoffen en producten die gezond zijn voor mens en milieu. Dat doen we door marktvrage te vergroten, (ruimtelijk) beleid te ontwikkelen en (keten)samenwerking te organiseren. Op strategische wijze werken we toe naar een betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem, waarbij we steeds minder aardgas gebruiken en woningen laten aansluiten op warmtenetten of warmtepompen. Dit wordt concreet in de proeftuinen aardgasvrije wijken.

We faciliteren middels het energiebesparings-programma concrete besparings- en isolatiemaatregelen, met name in de gebieden waar de woningen met de laagste energielabels zijn. We werken samen met de woningcoöperaties om dit alles te bewerkstelligen onder de noemer van het duurzaamheidspact. Op bedrijventerreinen werken we samen met onze bedrijven en ondernemers aan innovatieve oplossingen voor verduurzaming van bedrijfsprocessen en netcongestie. Via de programma's Slim Verduurzamen Vastgoed en Slim Verduurzamen Gemeentelijke Gebouwen werken we aan de verduurzaming van ons eigen vastgoed.

Doelen

- Een kwalitatief hoogwaardige groenstructuur met de daarin passende gebruiks- en natuurfuncties
- Optimale riolering
- Minimalisering wateroverlast en/of verstoring van de oppervlakte-waterkwaliteit
- Afval wordt goed aangeboden, gescheiden en verwerkt
- Cumulatief beheerste situatie fysieke leefomgeving
- Totale CO₂-reductie gemeente Eindhoven

Highlights 2025 uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

1. Versterken van een leefbare, groene en biodiverse stad: het groenplancentrum (o.a. herinrichting Wilhelminaplein), voortzetting vergroenen 50 straten, en pleintjes. Tevens versterking bestaand groen via versnelling herplant bomen en het opstellen van een strategisch groenbeheerplan.
2. Verbeteren van de gezonde fysieke leefomgeving, specifiek de luchtkwaliteit (Schone lucht akkoord) door sloopregeling voor scooters (voorzetting) en voor dieselauto's/bestelbusjes (nieuw) en subsidieregeling rookkanalen (nieuw).
3. Energietransitie: verder verduurzaming van de gebouwde omgeving o.a via isolatie, opzetting van (pre-) SMP, opstelling nieuw warmteplan.
4. Klimaat: opstellen Klimaatplan 2026-2030 gericht op reductie met ten minste 55% in 2030 en met ten minste 95% in 2050; en implementatie nieuw instrument voor monitoring en analyse (ClimateOS).
5. Realisatie gemeentelijk Energiebedrijf en vervolgstappen aardgasvrij maken wijken (o.a. Eindhoven Noord-Oost).

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Groen	Openb. groen en (openlucht)recreatie	26.177	-640	3.056	28.593
Water	Riolering	25.402	-27.248	-1	-1.847
Milieu	Afval	32.204	-34.106	0	-1.902
	Milieubeheer	25.253	-7.718	-2.435	15.100
	Begraafplaatsen en crematoria	1.023	-648	0	375
Klimaat en weer		110.059	-70.360	620	40.319

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	2021	163,6	166,2	258,7	230,0
Hernieuwbare elektriciteit	2022	41,3	geen data	geen data	12,2

Verbonden partijen

GR Centrum Uitvoering Reinigingstaken Eindhoven en omgeving (CURE)

Cure behartigt de belangen van en de samenwerking tussen Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen en daarmee samenhangende taken. Dit, in lijn met de Wet milieubeheer en het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.

Cure doet dit door de focus te leggen op 4 kernwaarden, zijnde 100% hergebruik van de huishoudelijke afvalstromen, het optimaliseren van het serviceniveau voor de burgers, het beheersen en optimaliseren van de kosten en de inzet van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. Hierdoor kan het product afval verder ontwikkeld worden tot nieuwe grondstoffen en kan onder andere de werkgelegenheid en de circulaire regionale economie worden gestimuleerd.

GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

De ODZOB voert ten behoeve van Eindhoven taken uit op het gebied van toezicht, handhaving en vergunningverlening van bedrijven. Als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur levert de ODZOB een bijdrage aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De opdrachtportefeuille van Eindhoven voor de ODZOB is voor circa 60% landelijk opgelegd als verplichte basistaak, de rest van de taken zijn verzoektaken en collectieve taken.

Openbaar groen en recreatie (tv 5.7)

Wat willen we bereiken

1 Een kwalitatief hoogwaardige groenstructuur met de daarin passende gebruiks- en natuurfuncties

Een gezonde en klimaatadaptieve stad met een robuuste groenstructuur, die zich van het buitengebied vertakt tot diep in de wijken. Dit groen draagt bij aan biodiversiteit, ontspanning, waterberging, frisse lucht en verkoeling van de hele stad.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners tevreden over inrichting van het groen in de woonomgeving (1)	71%	>75%	>75%	>75%	>75%	>75%
% inwoners tevreden over onderhoud van het groen in de woonomgeving (1)	70%	>75%	>75%	>75%	>75%	>75%
Biodiversiteit soortgroepen (1)	-	kl: +/-	kl: +/-	kl: +/-	kl: +/-	kl: +/-
% inwoners dat jaarlijks een van de grote stadsparken bezoekt (1)	93%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Vergroening van de stad

We richten ons op de verdere vergroening van de stad. Dit gebeurt in de hele stad onder andere bij onderhoudsprojecten en herinrichtingen. Daarnaast leveren we extra inzet op het vergroenen van het centrum en andere groenarme wijken.

1.2 Vitaal houden beplanting

Met doelgericht cyclisch beheer en inboet houden we beplanting vitaal. We investeren in groen en doen groenrenovaties in afstemming met omwonenden. Met o.a. verbeterde groeiruimte spelen we in op frequenter voorkomende drogere en nattere perioden.

1.3 Beperkt houden onkruid in groen

We beheersen het onkruid in het groen (voornamelijk streefbeeld basiskwaliteit) zodat het gewenste groen zich goed kan blijven ontwikkelen. We doen proeven met groene boomspiegels (niet schoffelen in bepaalde gebieden).

In 2025 richten we ons vooral op:

- Vergroenen Centrum: we gaan door met groenplan centrum, vergroenen het kernwinkelgebied en het Wilhelminaplein en leggen het Victoriapark aan. We intensiveren het onderhoud (wegens verdichting en intensiever gebruik).
- Vergroenen Wijken: we continueren het vergroenen van Lakerloper, Limbeek-Zuid, Tivoli en Hemelrijken (groenarme wijken) en het vergroenen van pleinen. Kruidenrijk gras is toegepast en wordt uitgebreid in alle wijken. We gaan verder met inhalen van uitgesteld onderhoud.
- Versterken Groene Wiggen: we geven gestalte aan het uitvoeringsprogramma Gennepark met onder andere realisatie museumpark VONK waarbij ook Rijkschool De Leeuw voor een groot deel omgevormd wordt tot openbaar park. We gaan verder met de realisatie van het natuurnetwerk.
- Soortenmanagementplan: we stellen van een Soortenmanagementplan (SMP) op. Met dit SMP komt er meer ruimte voor ruimtelijke ontwikkelingen, daarnaast wordt ook gezorgd voor een betere bescherming van beschermde dieren.
- Realisatie van (inclusieve) speelvoorzieningen: we stellen inclusief speelvoorzieningenbeleid op. Bij vervanging van de toestellen, zetten we (in overleg met omwonenden) de beweging door naar 'natuurlijk spelen'.
- Vaststellen Beheerkader Groen: ambities voor biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid en identiteit

In 2025 richten we ons vooral op:

worden uitgewerkt naar SMART-doelen, maatregelen en effectindicatoren voor groenbeheer.

- Uitvoeren integraal onderhoudsprogramma: de vergroening van straten wordt van financiële bijdrages uit groen uitgevoerd vanuit openbare ruimte (15 straten) en water. Groen voert daarnaast zelf renovaties van groen uit.
- Herplant bomen: in plantseizoen 2024-2025 wordt de aanplant van bomen op locaties waar bomen zijn verwijderd versneld. In plantseizoen 2025-2026 wordt de aanplant van bomen op locaties waar bomen zijn verwijderd bijgehouden.
- Landgoed De Wielewaal: we streven naar (deels) openstelling van landgoed De Wielewaal in 2025. De Ontwikkelvisie stadsbos en ruimtelijk plan Wielewaal is vastgesteld. Er zijn extra middelen toegekend om openstelling te realiseren en onderhoud/beheer structureel te borgen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	20.466	22.634	26.177	26.006	24.872	25.212
Baten	-699	-253	-640	-640	-640	-640
Mutatie reserves	-297	-841	3.056	-851	-251	-224
Saldo	19.470	21.540	28.593	24.515	23.981	24.348

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Openbaar groen::	13.476	-450	3.729 *
KN25: Wielewaal: in 2025 € 4 miljoen voor openstellen en structureel € 0,6 miljoen voor onderhoud structureel			
Bomen	2.151	-100	0
Speelvoorzieningen	677	0	0
Exploitatieprojecten: lopende projecten openbaar groen en bomen	900	0	-670
Verduurzaming en de bouwopgave van woningen:	750	0	0 *
KN25: Soorten Management Plan: in 2025 en 2026 € 0,8 miljoen per jaar			
Biodiversiteit	164	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten	5.548	0	0
Kapitaallasten: o.a. voor herinrichting binnenstad (KN25)	2.213	0	0 *
Overig: bezit, beheer en instandhouding van welzijnslocaties en verhuur van locaties	298	-90	-3
Totaal	26.177	-640	3.056

Thema: Water

Riolering (tv 7.2)

Wat willen we bereiken

1 Optimale riolering

Een optimale waterhuishouding voert al het afvalwater af naar de rioolwaterzuivering en beperkt wateroverlast en/of verstoring van de oppervlaktewaterkwaliteit door lozingen uit het rioelstelsel, op een doelmatige wijze.

2 Minimalisering wateroverlast en/of verstoring van de oppervlakte-waterkwaliteit

We streven naar een klimaatrobuuste(re) stad. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte hanteren we richtlijnen voor de aanleg van regenwaterberging om wateroverlast of verstoring van de oppervlaktewaterkwaliteit te voorkomen.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners tevreden over de afvoer van het regenwater als het flink heeft geregend (1)	77%	≥ 70%	≥ 70%	≥ 70%	≥ 70%	≥ 70%

% inwoners tevreden over de kwaliteit van het 'openbare water' (2)	90%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%
--	-----	-------	-------	-------	-------	-------

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Vervangen van riool

We houden de basisvoorzieningen op een doelmatige wijze in stand (op basis van inspectie gegevens en integrale afstemming met overige beleidsvelden).

2.1 Aanpassen waterstructuur

We optimaliseren waterstructuren en leggen nieuwe waterstructuren aan om wateroverlast en verdroging te beperken, hittestress te verminderen en te ontharden en vergroenen voor een gezonde, water- en klimaat robuuste(re) stad.

2.2 Afkoppelen verharding

Om lozingen uit het gemengde rioolstelsel op oppervlaktewater te minimaliseren, koppelen we verharding af en leiden het schone regenwater naar waterbergingslocaties.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Basisvoorziening in stand houden: het rioolstelsel en de hemel- en grondwatervoorzieningen houden we op doelmatige wijze in stand en verbeteren we waar mogelijk. In 2025 zetten we extra in op reliningsprojecten onder een nieuw raamcontract zoals de Pattonlaan en Leenderweg.
- Zichtbare waterstructuren (waterlopen, groene waterbergingen): voor een leefbare, aantrekkelijke en gezonde stad en minder wateroverlast. Een mijlpaal is het realiseren van de Gender in het Victoriapark. Ook stimuleren we burgers om te vergroenen en af te koppelen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	23.596	24.649	25.402	30.605	31.690	31.854
Baten	-25.163	-26.555	-27.248	-32.394	-33.429	-33.574
Mutatie reserves	17	0	-1	-20	-53	-68
Saldo	-1.550	-1.906	-1.847	-1.809	-1.792	-1.788

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Rioolheffing eigenaren: opbrengsten uit rioolheffing bij eigenaren van een woning, bedrijfspand of perceel met een rioolaansluiting	0	-25.296	0
Rioolheffing gebruikers: opbrengsten uit rioolheffing bij afvoer van meer dan 500m3 afvalwater per jaar	0	-1.365	0
Investeringen afval-/ hemelwater: -dotatie aan de voorziening voor investeringen afval- en hemelwater	11.083	0	0
Waterhuishouding: taken behorend bij afvoer van grondwater en hemelwater via Eindhovense watergangen en beheer van watergangen	812	0	0
Afvalwater: zorgplicht voor de inzameling en afvoer van huishoudelijk afvalwater	2.448	0	0
Hemelwater: zorgplicht voor de doelmatige inzameling en verwerking	437	0	0
Rioleringszorg: algemene taken waaronder voor grondwater	4.832	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	2.929	0	0
Kapitaallasten: o.a. voor herinrichting binnenstad (KN25)	2.337	0	0 *
Overig	524	-587	-1 *
Totaal	25.402	-27.248	-1

Afval (tv 7.3)

Wat willen we bereiken

1 Afval wordt goed aangeboden, gescheiden en verwerkt

We zorgen voor een kwalitatief, doelmatig en duurzaam systeem voor de inzameling van huishoudelijk afval. We werken aan de verdere terugdringing van huishoudelijk restafval en een steeds betere scheiding van verschillende afvalstromen.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Aandeel restafval (1)	48%	36%	35%	35%	35%	35%
Behalen basiskwaliteit bijplaatsingen bij ondergrondse containers (1)	80%	95%	95%	95%	95%	95%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Verzamelen afval

We werken aan een optimaal, duurzaam en servicegericht inzamelsysteem en stemmen dat af op de eigenschappen van de verschillende buurten. We kijken naar mogelijke verbeterlagen en houden nieuwe ontwikkelingen in de gaten.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Afvalstrategie: we vergroten het aantal ondergrondse papiercontainers bij hoogbouwadressen en de inzameling van groente-, fruit-, tuinafval en etensresten (gft+e) bij hoogbouw.
- Nascheiding: de per 1 januari 2024 ingevoerde nascheiding van PBD wordt verder geoptimaliseerd op basis van scheidingspercentage en transportafstanden. Het Brabantse nascheidingsinitiatief zal hier voor de langere termijn een bijdrage aan leveren.
- Afvalinzameling Centrum: we werken een nieuw inzamelsysteem uit voor het steeds verder verdichtende centrumgebied met de focus op minimaal ruimtelijk beslag in de openbare ruimte.
- Milieustraat en Circulair Ambachtscentrum Lodewijkstraat: de vernieuwing van de milieustraat aan de Lodewijkstraat wordt afgerond in 2025. Verder wordt ook het definitieve ontwerp van een circulair ambachtscentrum uitgewerkt.
- Bijzet: de focus ligt op het rechtmatig gebruik van ondergrondse containers door bedrijven en een uitbreiding van een robuust handhavingssysteem voor bijzet.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	27.265	31.084	32.204	34.777	36.859	38.723
Baten	-28.532	-33.015	-34.106	-36.674	-38.704	-40.565
Mutatie reserves	-6	0	0	0	0	0
Saldo	-1.273	-1.931	-1.902	-1.897	-1.845	-1.842

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
GR Cure: inzameling, verwerking en doorontwikkeling van huishoudelijk afval (op weg naar 0% restafval)	25.846	0	0
Afvalstoffenheffing: opbrengsten uit afvalstoffenheffing (huishoudelijk afval). De stijging t.o.v. begroting 2024 wordt met name veroorzaakt door accres en door indexering.	0	-32.813	0 *
Reinigingsheffing: opbrengsten uit reinigingsheffing (afval kleinere MKB-bedrijven)	0	-1.193	0
Overkoepelende afvaltaken: o.a. andere opruimen zwerfafval als onderdeel van integraal reinigingsbestek en toerekening BTW	5.632	0	0

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Personeelslasten / apparaatskosten	589	0	0
Kapitaallasten	132	0	0
Overig: o.a. opbrengsten uit nakohieren (innen van afvalstoffenheffingen van eerdere jaren)	5	-100	0
Totaal	32.204	-34.106	0

Thema: Milieu

Milieubeheer (tv 7.4)

Wat willen we bereiken

1 Cumulatief beheerste situatie fysieke leefomgeving

We monitoren en rapporteren over de fysieke kwaliteit van de bodem, lucht, geluid, risico's externe veiligheid en elektromagnetische straling en onderzoeken de beleving door onze inwoners en de gemiddelde luchtkwaliteit in Eindhoven.

2 Totale CO₂-reductie gemeente Eindhoven

We reduceren de CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 met minstens 55% in 2030 en 95% in 2050. We halveren ons primair grondstofgebruik in 2030 en in 2050 zijn we een circulaire stad.

Effectindicatoren	Realisatie Begroting		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners dat zich (zeer) onveilig voelt als gevolg van gevaarlijke stoffen/straling/luchtverontreiniging (1)	34%	35%	35%	35%	35%	35%
% inwoners dat last heeft van minstens één vorm van geluidhinder (1)	52%	38%	38%	38%	38%	38%
Concentratie NO ₂ in µg/m ³ (1)	-	-	16,4	15,1	13,8	12,5
Concentratie PM ₁₀ in µg/m ³ (1)	-	-	15,9	15,7	15,6	15,4
Concentratie PM _{2,5} in µg/m ³ (1)	-	-	7,9	7,3	6,8	6,2
% overschrijdingspunten vast te stellen EU-norm NO ₂ (1)	-	-	22,8%	18,2%	13,7%	9,1%
% overschrijdingspunten vast te stellen EU-norm PM ₁₀ (1)	-	-	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
% overschrijdingspunten vast te stellen EU-norm PM _{2,5} (1)	-	-	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Directe CO ₂ -uitstoot totaal gemeente Eindhoven cf Klimaatverordening (% t.o.v. 1990) (2)	=22 87%	71%	67%	62%	58%	54%
Directe CO ₂ -uitstoot per inwoner cf Klimaatverordening (% t.o.v. 1990) (2)	=22 67%	60%	53,3%	45,8%	38,3%	30,9%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Saneren en onderzoeken locaties

We beperken milieu-gezondheidsrisico's door te hoog belaste situaties (industrie, wegverkeer, luchtkwaliteit) te onderzoeken en saneren. We onderzoeken de bodemkwaliteit en saneren wanneer dat nodig is bij ruimtelijke ontwikkelingen.

1.2 Verbeteren woonsituatie

We maken een programma gezonde fysieke leefomgeving waarmee we gebiedsgericht maatregelen nemen en zo bijdragen aan zo groot mogelijke gezondheidswinst. Dit samen met het sociaal domein door met 8 criteria de gezondheidswinst vast te stellen.

2.1 Uitvoeren klimaatplan

We zetten breed in op energietransitie, de verduurzaming van de gebouwde omgeving en onze bedrijventerreinen en duurzame mobiliteit. We nemen onze verantwoordelijkheid als organisatie betreffende duurzame inkoop en opdrachtverstrekking.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Gezonde Fysieke Leefomgeving: we identificeren plekken waar de grootste gezondheidswinst is te halen, handhaven wettelijke normen. Waar een hoge belasting is, gebruiken we onze bevoegdheid om deze terug te dringen.
- Saneren en onderzoeken locaties: tapuitstraat/Eimerick (monitoring bodemsanering), Bredalaan/Gijzenrooij (uitvoering bodemsanering). Woningen Leenderweg (gevelisolatie), Leenderweg buiten de Ring (aanbrengen stil asfalt).
- Verbeteren woonsituatie: we maken een programma gezonde fysieke leefomgeving op basis waarvan we gebiedsgericht werken aan het verbeteren van de ruimtelijke randvoorwaarden voor gezondheid en dragen zo bij aan integraal gezondheidsbeleid.
- Verbeteren uitvoering Milieubeleid: toepassen regels geur, ondergrond. Uitwerken Bidbook SLA. Implementeren verbeterplan ODZOB. Gezonde lucht voor alle inwoners in 2030 (WHO-norm). Actualiseren luchtbeleid, participeren in Brabantse stikstofafel.
- Beperken overlast bedrijven op leefomgeving: we werken aan het terugbrengen van overlastgevende situaties zoals op de Hurk middels toezicht en handhaving en het toepassen van best bestaande technieken. We gebruiken ons beleid industriële geur om overlast voor onze inwoners tegen te gaan. Opstellen toekomstvisie De Hurk, in gesprek met bewoners en bedrijven.
- Ondergrond: de ruimte in de ondergrond is schaars en dat belemmert de ontwikkeling van de stad. We nemen de regie in handen en geven uitvoering aan het Omgevingsprogramma Ondergrond en Masterplan Bodemenergie zodat er een ordening van de ondergrond plaatsvindt.
- Uitvoeren klimaatplan: het verminderen van het gebruik van fossiele energie in de gebouwde omgeving en het verkeer en het toekomstbestendig maken van ons energiesysteem. Ook wordt een nieuw klimaatplan ontwikkeld voor de jaren 2026-2030.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	24.634	15.933	25.253	17.834	21.631	14.832
Baten	-10.720	-4.023	-7.718	-3.273	-3.653	-6.700
Mutatie reserves	-3.559	-976	-2.435	-1.754	-5.919	3.848
Saldo	10.355	10.934	15.100	12.807	12.059	11.980

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Projecten duurzaamheid en milieu	6.742	-1.123	0 *
KN25:			
- Bidbook Schone Lucht Akkoord in 2025 en 2026 € 0,8 miljoen per jaar. Hiervoor maken we gebruik van SPUK-SLA subsidies (50% co-financiering door Rijk). Richtlijn voor voorlopige verdeling (bedragen zijn exclusief 50% co-financiering door Rijk): voortzetting sloopregeling brommers en scooters € 0,4 miljoen, inruilregeling brom- en snorfietsen minima € 0,37 miljoen, sloopregeling diesel personenauto's (binnen ring i.v.m. in te voeren ZE zone)/bestelbusjes (hele stad i.v.m. in te voeren ZE-zone) € 0,3 miljoen, houtstook/saneren rookkanalen €0,25 miljoen, Luchtmeetnet/ILM 3.0 € 0,18 miljoen.			
- Bemensing energiebedrijf (pm).			
Bio energiecentrale Meerhoven: inclusief extra middelen vanwege het wegvallen van een subsidie van het Rijk	1.958	-2.083	269
Strategische investeringen warmte-/ energietransitie: voor kapitaallasten.	3.411	0	0 *
KN25: Opstarten energiebedrijf: structureel € 0,5 miljoen; aanvullend B25: structureel € 0,5 miljoen.			
Grondwaterbeheer: bodem en gebiedsgericht grondwaterbeheer (verrekend met reserve bodemsanering)	324	-14	0
CDOKE: inzet tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	4.309	-4.333	0

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Dierplaagbestrijding	354	0	0
Vergunningen, Toezicht, Handhaving (VTH): GR Odzob is een uitvoeringsdienst voor VTH (betreft het Eindhoven-deel)	2.217	0	0
Uitvoering duurzaamheid: programmabudget	527	-5	0
Milieubeheer: verbeteren omgevingskwaliteit, verlagen van cumulatieve milieu-gezondheidslast, milieu sturend maken bij ruimtelijk-economische ontwikkelingen, meetsystemen lucht en geluid, anticiperen op (boven)lokale ontwikkelingen	374	0	0
Reserve exploitatieprojecten: verrekening projecten milieubeheer met reserve eporm	0	0	-2.695 *
Personeelslasten / apparaatskosten	4.360	0	0
Kapitaallasten	544	0	0
Overig	133	-160	-9
Totaal	25.253	-7.718	-2.435

Thema: Milieu

Begraafplaatsen en crematoria (tv 7.5)

We voeren de gemeentelijke taken op het terrein van lijkbezorging uit: begraafplaatsen en crematoria, lijkschouw (vaststellen dat de betrokkene is overleden), baten voor begraafplaatsrechten en afkoopsommen grafrechten.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	1.067	993	1.023	1.025	1.025	1.024
Baten	-586	-648	-648	-648	-648	-648
Saldo	481	345	375	377	377	376

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Leges begraafplaatsen	0	-648	0
Beheerkosten begraafplaatsen: beheerkosten voor de begraafplaatsen	900	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten	113	0	0
Kapitaallasten	10	0	0
Totaal	1.023	-648	0

2a. Ondernemende stad

Ondernemende stad

Brainport Eindhoven behoort tot de leidende economische regio's in binnen- en buitenland. Deze sterke economische positie dankt zij allereerst aan de prestaties van de ondernemers in Eindhoven en de regio. Maar ook aan o.a. de triple helix samenwerking en een doordachte meerjarenstrategie die bijdragen aan de juiste randvoorwaarden voor ons ondernemers- en vestigingsklimaat. We staan met de 'schaalsprong' aan de vooravond van een nieuwe krachtige impuls van de regionale economie, aangevoerd door de groei van het hightech ecosysteem en met een belangrijke rol van het brede mkb. Economische groei is geen doel op zich, maar is wel randvoorwaardelijk voor de 'brede welvaart' en het welzijn van onze samenleving, waarbij we willen dat al onze inwoners profijt hebben van het (economische) succes van Brainport Eindhoven. Gesteund door deze gunstige economische positie zoeken we daarin naar meer balans. Iedereen is nodig en kan van waarde en betekenis zijn.

In 2025 blijven we ons inzetten voor een gezonde, duurzame en toekomstbestendige economische structuur om de stad vitaal en leefbaar te houden. Dat doen we door beleidskaders te ontwikkelen die richting geven aan de verdere ontwikkeling van ons ondernemers- en vestigingsklimaat. Waarvan onze binnenstad als één van de economische toplocaties een belangrijk visitekaartje is. Onze accountmanagers fungeren als eerste aanspreekpunt voor externe stakeholders en adviseren over vestigingsmogelijkheden, uitgifte van locaties op bedrijventerreinen, vergunningaanvragen, bestemmingsplan-mogelijkheden, economische ontwikkelingen en de programmering van werklocaties. Via Brainport Development focussen we op de hightech maakbedrijven die het profiel van onze stad en regio verder versterken: hightech systemen & materialen, food & technology, automotive, lifetech & health. In de regionale Brainport Agenda (meerjarenagenda van Stichting Brainport) staan de pijlers Innovatie, technologie en ondernemerschap, Talent, en Woon- en Leefomgeving voor onze regio centraal. Deze pijlers komen ook terug in de Jaarplannen van Brainport Development. Aan de hand van de Strategische Agenda Brainport voeren de triple helix partijen in Brainport Eindhoven en de provincie Noord-Brabant de dialoog met het Rijk omtrent hun gezamenlijke ambities voor de Brainportregio. Dit heeft onder andere geresulteerd in de Brainport-deal en de Beethoven-deal. Eindhoven is de stad van 'TDK': technologie, design en kennis. Dat is uniek; maar weinig steden beschikken over de 'linker- én rechterhersenhelft', over creatief vermogen én tech-kennis. Deze bijzondere combinatie maakt dat Eindhoven een ecosysteem heeft waarin innovatie centraal staat. Die innovaties worden in onze stad niet alleen bedacht, maar ook gemaakt en getest. Hoofd, hart en handen komen hier samen. Vanuit de gemeente Eindhoven versterken we de basis van onze economische ontwikkeling via innovatie en startups, een ondersteunende arbeidsmarktinfrastructuur, het hebben van voldoende en geschikte werk- en kantoorlocaties, het optimaliseren van onze ondernemers-dienstverlening en het intensiveren van onze ondersteuning aan het brede MKB als ruggengraat van onze economie. Dit alles doen we in samenwerking met de Eindhovense ondernemers(verenigingen) en partners zoals Brainport Development, onderwijs- en kennisinstellingen, SGE/MRE en individuele regiogemeenten.

Eindhoven is een stad in ontwikkeling, bekend om zijn innovatie en bruisende sfeer met de binnenstad als kloppend hart. Als kern van Brainport Eindhoven speelt het een cruciale rol in het vestigingsklimaat, met een breed scala aan evenementen en voorzieningen, waaronder horeca, detailhandel, vrijetijdsactiviteiten en cultuur. Het nachtleven van Eindhoven is een belangrijk onderdeel, met diverse cafés, bars, clubs, en culturele evenementen die creativiteit en artistieke expressie bevorderen. Samen met de stad is de visie op een bruisend Eindhoven opgesteld. De stad transformeert van een 'place to buy' naar een 'place to be' en 'place to meet', waarbij ontmoetingen en sociale interacties centraal staan. Daarnaast worden geïnteresseerde ondernemers door middel van accountmanagement en beleidskennis voorzien van advies. Hiermee creëren we een ondersteunende omgeving waarin nieuwe initiatieven kunnen ontstaan.

Met de inzet op economische transformatie ondersteunen we de betrokken belanghebbenden van de binnenstad en winkelcentrumgebieden om met toekomstbestendig aanbod de verblijfskwaliteit te verbeteren en daarmee de leefbaarheid in de wijk en stad als geheel te vergroten. Om als stad leefbaar en aantrekkelijk te zijn, hebben we ook voorzieningen nodig die aansluiten bij de behoefte van onze groeiende en veranderende omgeving. Dit bestaat uit gebalanceerd aanbod van maatschappelijke en commerciële voorzieningen. Om het niveau van de voorzieningen te laten aansluiten bij de behoefte van de stad werken we aan een Programma voor stedelijke en maatschappelijke voorzieningen samen met de gemeenten uit de MRE regio en bovendien in samenhang met het rijksonderzoek naar voorzieningen in het kader van het Beethoven convenant.

We werken aan een moderne en duurzame arbeidsmarktinfrastructuur die snelle en passende dienstverlening biedt aan alle bedrijven en inwoners voor alle vragen op de arbeidsmarkt. Nieuwe kaders op inhoudelijk en financieel vlak van Rijkswegge noodzaken een heroverweging van het dienstverleningsconcept Huis naar Werk (in de toekomst verplichte naamvoering Werkcentrum Zuidoost Brabant). Het Huis naar Werk is dé gids voor werk, scholing en ontwikkeling waar alle vragen beantwoord kunnen worden. In 2025 investeren we in een herijking van de dienstverlening van het Huis naar Werk en bijbehorende duurzaam perspectief. Een meer afgebakende positie van de dienstverlening van het Huis naar Werk ten opzichte van de reguliere dienstverlening van aangesloten partners én keuzen in de intensiteit van de dienstverlening aan verschillende doelgroepen als gevolg van de nieuwe kaders vragen aandacht.

De integratie van regionale werkgeversdienstverlening en de dienstverlening van het leerwerk loket met de werkzaamheden van het Huis naar Werk krijgt eveneens vorm in de praktijk. Dat geldt ook voor de samenhang met de Vereenvoudiging Sociaal Domein. De arbeidsmarktregio groeit gefaseerd naar een 'skillsbased economy' waarbinnen zoveel mogelijk talenten hun vaardigheden in beeld hebben en kunnen inzetten. Alle talenten zijn nu en in de toekomst nodig op de arbeidsmarkt. Dit vertrekpunt én het belang van het versterken van de Brede Welvaart zet in op verdere inbedding van het recente strategische arbeidsmarktbeleid en bijbehorende uitvoering verbonden aan en aanvullend op het programma Talent van Brainport Development. Specifieke aandacht krijgt de aansluiting met en investering in de Brainport Academy voor de doelgroep onbenut potentieel. De Academy heeft als doel de komende 5 jaar meer technisch talent beschikbaar te krijgen en houden voor de Semicon-industrie, mede door inzet op Leven Lang Ontwikkelen en een versterking van de instroom van nog niet benutte talenten.

We voeren de ontwikkelde Human Capital Agenda's voor de energietransitie, digi- en dataficering en de zorg en welzijn-sector uit en stellen deze zo nodig bij. Deze agenda's investeren gericht op activiteiten die vraag en aanbod nu en in de toekomst beter laten aansluiten om zodoende de krapte de komende jaren te dempen. Zo ondersteunen we mede 'de schaa sprong' die gevolgen heeft voor personeel in alle sectoren en voor alle grote maatschappelijke opgaven. Mede afhankelijk van de behoefte bij werkgevers ontwikkelen we in 2025 maximaal twee nieuwe agenda's voor maatschappelijke transitie en/of sectoren.

Naast het beschikbaar krijgen en houden van ons eigen talent hebben we talent van buiten nodig. We willen dat de (kennis)werkers en hun gezinnen ervoor kiezen om in Eindhoven te blijven. Het Holland Expat Center South draagt er samen met andere partijen in de stad en regio aan bij dat zij zich zoveel mogelijk thuis voelen en mee gaan doen in onze samenleving. We leggen nadruk op het managen van verwachtingen bij internationals door het vroegtijdige informeren over 'hoe zaken in Nederland werken (zorg, onderwijs, etc), maar ook op het leren van de Nederlandse taal (werkgeversaanpak taal) en een gestandaardiseerd informatiepakket voor

internationals'. We schalen het programma om spouse te begeleiden naar de arbeidsmarkt op en nemen daarin de kraptsectoren mee als aandachtspunt. Hierbij maken we afspraken met werkgevers over hun rol en verantwoordelijkheden daarin. Verder lanceren we, samen met Eindhoven365 en Brainport Development het sociale onboardingsprogramma Homewards.

Doelen

- Gezonde economische structuur
- Toename werkgelegenheid
- Arbeidsmarkt in Balans
- Innovatie
- Ruimte voor bedrijvigheid
- CO2-reductie industrie en bedrijfsleven
- Goede dienstverlening voor het bedrijfsleven
- Voldoende internationaal talent voor onze kenniseconomie
- Toename economische activiteiten
- Stimuleren samenwerking met onze partners in de stad.
- Aantrekkelijke stad om te bezoeken

Highlights 2025 uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

1. Inrichten ondernemersloket (daarbinnen o.a. opstellen programma snappen of schrappen en single point of entry voor ondernemers).
2. Werkgeversaanpak taalaanbod internationals
3. Nieuwe programmering bedrijventerreinen, inclusief inzicht bestaand aanbod en aanvullende behoefte werklocaties Eindhoven.
4. Stimuleren samenwerking via BIZ-en (doorlopend)

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Ondernemende stad	Economische ontwikkeling	3.443	0	-50	3.393
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9.340	-7.669	0	1.671
	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4.026	-2.789	-146	1.091
	Economische promotie	6.049	-5.660	-212	177

Ondernemende stad	22.858	-16.118	-408	6.332
--------------------------	---------------	----------------	-------------	--------------

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Funciemenging	2023	54,2	57,1	59,3	60,9
Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inw.15 t/m 64 jr)	2023	181,8	171,9	223,8	168,3

Verbonden partijen

BrabantRing B.V.

BrabantRing is opgericht door de samenwerking van de gemeenten Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch, de provincie Brabant en Breedband Regio Eindhoven. BrabantRing verzorgt op een open en betrouwbare manier de datacommunicatie tussen maatschappelijke organisaties en bedrijven en biedt een open marktplaats voor connectiviteit.

Brainport Development N.V.

Brainport Development draagt bij aan het duurzaam innovatief ecosysteem van de Brainportregio dat internationaal kan concurreren en zo de basis vormt voor brede welvaart in de regio en daarbuiten. Dat doet de onderneming door het stimuleren en realiseren van projecten en programma's, het promoten van Brainport Eindhoven in binnen- en buitenland, en het ontwikkelen en monitoren van de regionaal-economische strategie van de triple helix (Stichting Brainport).

Breedband Regio Eindhoven B.V.

Breedband Regio Eindhoven (BRE) B.V draagt bij aan het vestigingsklimaat door het in eigendom verwerven, exploiteren en beheren van glasvezelinfrastructuren, dan wel het op andere wijze realiseren van breedbandconnectiviteit in de regio Eindhoven ten behoeve van bedrijven en instellingen. Vanuit maatschappelijk perspectief is BRE is een deelneming met een strategisch karakter voor het realiseren van de ambities van de gemeente Eindhoven op het gebied van digitalisering en vestigingsklimaat. Meer en meer is hoogwaardige digitale connectiviteit een nutsfunctie geworden waarvan goede borging van het publiek belang aan de orde is.

Flight Forum Beheer B.V.

Zie Flight Forum C.V.

Flight Forum C.V.

Dit betreft een samenwerkingsverband met Schiphol Real Estate voor de ontwikkeling van een innovatief en kwalitatief hoogstaand businesspark nabij Eindhoven Airport.

Twice Eindhoven B.V.

Twice stimuleert de totstandkoming en ontwikkeling van jonge ondernemingen in vijf thematische bedrijventra op twee innovatieve hotspots in Eindhoven (Twinning 1999 - Bèta 2007 - Catalyst 2012 - Mµ 2013 – Alpha 2021).

Thema: Ondernemende stad

Economische ontwikkeling (tv 3.1)

Wat willen we bereiken

1 Gezonde economische structuur

Een gezonde economische structuur is vitaal, weerbaar en toekomstbestendig en kent een evenwichtige samenstelling als het gaat om aanwezige sectoren en typen bedrijvigheid.

2 Toename werkgelegenheid

We zorgen voor de juiste randvoorwaarden voor ondernemen in Eindhoven, met voldoende en kwalitatief goede werklocaties. Door zo bestaande en nieuwe bedrijvigheid te faciliteren wordt groei (en behoud) van werkgelegenheid mogelijk gemaakt.

3 Arbeidsmarkt in Balans

Iedereen is nodig en iedereen krijgt kansen, talenten en vaardigheden zijn leidend. Inschakelen van het onbenut arbeidspotentieel en kansen voor MBO-ers zijn cruciaal. Het Regionale Werkcentrum blijft de gids voor de lokale en regionale arbeidsmarkt.

4 Innovatie

Ons innovatief vermogen versterken we door inzet van diverse instrumenten, waaronder de samenwerking met het CBS en MAD in het Stadslab Eindhoven. We ontwikkelen een kennisagenda waarbij we meer partijen verbinden aan de opgaven van de stad.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Economische groei Eindhoven (%) (1)	n.n.b.	2%	2%	2%	2%	2%
Banen (aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar) (2)	n.n.b.	1.035	1.035	1.035	1.035	1035

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Gezonde economische structuur

We zetten in op het verder ontwikkelen van het innovatieve profiel van Eindhoven met focus op de hightech sectoren. Tegelijkertijd faciliteren we het reguliere mkb en hebben we aandacht voor startende ondernemers.

2.1 Toename werkgelegenheid

We creëren kansen voor werkgevers en -zoekenden en maken economische ontwikkeling mogelijk.

3.1 Arbeidsmarkt in balans

We werken samen met onze partners aan de verdere ontwikkeling en uitvoering van het brede arbeidsmarktbeleid, m.n. gericht op onbenut arbeidspotentieel en MBO-ers. We werken ook aan de brede inbedding en versterking van Leven Lang Ontwikkelen.

4.1 Ontwikkelen van een innovatiestrategie en aanjagen van innovaties

Om het innovatievraagstuk maatschappelijk verantwoord aan te pakken moeten bestaande en nieuwe netwerken en ecosystemen worden (door)ontwikkeld. Tegelijkertijd is het wenselijk om kaders en generieke instrumenten te ontwikkelen.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Brainport Academy: ontwikkelen van en aansluiting bij Brainport Academy voor onbenut potentieel op de arbeidsmarkt
- Brabant Leert: brabant Leert mede in relatie tot Brainport Academy verder ondersteunen en ontwikkelen
- Regionaal Werkcentrum: herinrichten van de dienstverlening van het Regionaal Werkcentrum (Huis naar Werk) obv voorkeursscenario opgesteld door de partners
- Regionale werkgeversdienstverlening: gezamenlijke regionale werkgeversdienstverlening inrichten en uitvoeren onder label Regionaal Werkcentrum
- Passport for Work: ontwikkeling Passport for Work borgen en toetsen op doelstellingen
- Leven Lang Ontwikkelen: ontwikkelen en uitvoeren van een regionaal programma Leven Lang Ontwikkelen
- Human Capital Agenda's: borging en uitvoering van Human Capital Agenda's Klimaatbanen, Digi- en Dataficering en Zorg en Welzijn
- Kennislab Verbeteren Arbeidsproductiviteit: borgen en versterken van kennislab verbeteren Arbeidsproductiviteit (door en voor werkgevers)
- MBO Actieplan: uitvoeren van MBO actieplan
- Ontwikkelpaden: uitbouwen en borgen regionale ontwikkelpaden
- Samenwerking kennisinstellingen: kennisintensieve samenwerking MBO HBO TUE en verbinding met maatschappelijke vraagstukken
- MKB ondernemersklimaat: stimuleren van het ondernemersklimaat voor MKB-ondernemers, met name via het MKB Uitvoeringsprogramma
- Ondernemerscollectieven: bevorderen van ondernemerscollectieven, o.a. door inzet instrument Bedrijveninvesteringszones (BIZ),(nieuwe BIZ-en stimuleren en bestaande ondersteunen)
- Detailhandelsnota: uitvoering van de detailhandelsnota
- Stimulering van 'kleine' MKB-ondernemers: inzet plegen op de transformatie van aanbod in de centrumgebieden en er wordt via de regionale MKB deal extra ingezet op de stimulering van kleinschalig lokaal ondernemerschap.
- Rode loper: faciliteren van ondernemers die zich willen vestigen in Eindhoven, met uitleg en ondersteuning bij complexe regelgeving en vergunningen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	3.476	5.088	3.443	3.446	3.446	3.396
Baten	0	-1	0	0	0	0
Mutatie reserves	-153	-800	-50	-50	-50	0
Saldo	3.322	4.287	3.393	3.396	3.396	3.396

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Financiering Brainport Development: samenwerking met het bedrijfsleven en kennis- en onderzoeksinstellingen	2.133	0	0
Beleid:	1.076	0	-50
Personeelslasten:	213	0	0
Kapitaallasten:	21	0	0
Totaal	3.443	0	-50

Fysieke bedrijfsinfrastructuur (tv 3.2)

Wat willen we bereiken

1 Ruimte voor bedrijvigheid

We bieden ruimte aan bedrijven passend bij het innovatieve profiel van Eindhoven. De vraag naar 'ruimte voor ondernemen' is aanhoudend groot. Selectieve groei is mogelijk indien we sturen op het vestigen van passende bedrijven in de juiste gebieden.

2 CO2-reductie industrie en bedrijfsleven

Doelstelling klimaatverordening 2016: 95% CO2 reductie in 2050 en 55% in 2030 ten opzichte van 1990. Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Directe CO2-uitstoot industrie, commerciële dienstverlening en kantoren cf Klimaatverordening (Kton) (2)	=22 365	343	325	307	289	270

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Regionale samenwerking bij bedrijfshuisvesting

Om het zoekgebied van bedrijven te vergroten, werken we in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) samen in '9voor1', op het gebied van de regionale (her)programmering bedrijventerreinen en voor afstemming voor kantoorlocaties en detailhandel.

1.2 De (her)ontwikkeling van bestaande bedrijvenlocaties financieel mogelijk maken

Het Regionaal Ontwikkefonds Werklocaties (ROW) stelt met de deelnemende gemeenten in het (SGE) leningen of garanties beschikbaar voor (her)ontwikkelpojecten op bestaande bedrijvenlocaties die anders niet gerealiseerd zouden kunnen worden.

1.3 Ruimte bieden aan bedrijvigheid

Via onderzoeken verkrijgen we een goed beeld van de ruimtebehoefte die bij het bedrijfsleven aanwezig is. Wij kijken naar de doorontwikkeling binnen onze campussen en de intensiveringsmogelijkheden op onze bedrijventerreinen.

2.1 Bedrijfsleven helpen te verduurzamen

Ons bedrijfsleven loopt voor op schema. In 2022 is de uitstoot 365 kton, waar 380 kton is begroot. Dit betekent dat we 15 kton onder het begrote maximum zitten. In samenwerking met het (verenigde) bedrijfsleven jagen wij aan en ondersteunen wij ondernemers om aan de slag te gaan met de energietransitie en circulariteit.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Regionale samenwerking: regionale samenwerking, in met name MRE/SGE verband, om het aanbod van en de vraag naar werk- en kantoorlocaties zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten, onder andere in de context van de schaa sprong.
- Verduurzamen bedrijfsleven: verduurzamen bedrijfsleven door inzet op energiesystemen a la BIC op diverse terreinen, gebiedsgerichte en sectorgerichte Green deals, onderzoek naar waterstof, MKB ondersteuning d.m.v. energiecoach
- Grote Oogst: samen met ondernemers De Hurk uitvoering geven aan projecten van bijdrageregeling Grote Oogst
- Toekomstfonds voor een schone en duurzame economie: we onderzoeken de mogelijkheden voor een Toekomstfonds voor een schone en duurzame economie op de Eindhovense bedrijventerreinen. Hiermee kunnen bedrijven geholpen worden bij hun inspanningen om toekomstbestendig te verduurzamen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.922	7.653	9.340	17.817	1.744	1.744
Baten	-1.231	-6.669	-7.669	-16.136	-67	-67
Mutatie reserves	291	0	0	0	0	0
Saldo	982	984	1.671	1.681	1.677	1.677

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Activiteiten fysieke condities bedrijvigheid: o.a. grondexploitatie bedrijventerreinen (incl. fasering (zie paragraaf 3g Grondbeleid), ontwikkeling en onderhoud bedrijfslocaties, herontwikkeling bedrijfspanden, verduurzaming bedrijfslocaties, investeringen in winkelgebieden en winkel strips, werkzaamheden voor land- en tuinbouwgronden. KN25: Citydressing € 0,2 miljoen structureel.	8.069	-7.602	0 *
Leges vaste standplaatsen:	0	-67	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	875	0	0
Kapitaallasten:	396	0	0
Totaal	9.340	-7.669	0

Thema: Ondernemende stad

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (tv 3.3)

Wat willen we bereiken

1 Goede dienstverlening voor het bedrijfsleven

We willen de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers op een hoger niveau brengen. De ervaring leert dat ondernemers dit waarderen, maar ook dat de tijd die je er aan de voorkant in stopt, aan de achterkant veelal weer wordt terug verdiend.

2 Voldoende internationaal talent voor onze kenniseconomie

Doelstelling is het aantrekken, goed laten landen en behoud van internationaal talent en hun gezin. Zodat de internationale talentpool zich kan bewijzen als een structurele en noodzakelijke toevoeging aan de arbeidsmarkt in onze stad en regio.

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Optimalisatie ondernemersdienstverlening

We blijven inzetten op het optimaliseren van onze gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers, met het in 2024 gestarte ondernemersloket als eerste ingang. Onderdeel van de optimalisatie is het voortzetten van het programma 'snappen of schrappen'.

1.2 MKB Uitvoeringsprogramma/MKB Deal

We ondersteunen de Eindhovense MKB-ondernemers door de projecten en initiatieven van het MKB-programma uit te voeren, samen met kennisinstellingen en het lokale bedrijfsleven. Deze projecten worden mede mogelijk gemaakt door middelen van de MKB Deal.

1.3 MKB bedrijven helpen bij het aannemen van internationale werknemers

Bij vragen van het MKB bij het werven, laten landen en behouden van internationals is het HECS zowel proactief als reactief aan zet via het MKB Accountmanagement. Via het Living In programma verbinden we de talentvolle spouses aan datzelfde MKB.

2.1 Internationale werknemers helpen om in Eindhoven te komen wonen en werken

HECS helpt internationals, hun families en werkgevers bij formele procedures (wonen en werken). Focus ligt op het vroegtijdig informeren van de international om aan management van verwachtingen te doen: de werkgever heeft hierin een belangrijke rol.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Living In programma: in het Living In programma ligt de nadruk op het verkrijgen van commitment van werkgevers op de thema's Nederlandse taal, verwachtingen management en gestandaardiseerde informatie. Hierin voeren we samen met werkgevers projecten uit.
- Internationals helpen in Eindhoven te werken en wonen: nadruk ligt op het efficiënt uitvoeren van de formalities voor internationals. De verwachte hausse aan instroom (berichten ASML en ketenpartners) vraagt voldoende inzet vanuit BRP (publiekszaken). Hierdoor kunnen we de wachttijden beperkt houden.
- Spouses: nadruk ligt op het opschalen van het volume van spouses dat we naar de arbeidsmarkt brengen, met speciale aandacht voor een duurzame, langdurige inzet en (maar niet uitsluitend) krapteberoepen.
- MKB Uitvoeringsprogramma: uitvoeren van de (deel)projecten in het MKB Uitvoeringsprogramma
- Ondernemersdienstverlening: optimaliseren van de gemeentelijke ondernemersdienstverlening, inclusief het voortzetten van het programma 'Snappen of schrappen'.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	4.730	4.278	4.026	3.922	3.891	3.891
Baten	-4.188	-2.711	-2.789	-2.789	-2.789	-2.789
Mutatie reserves	-757	0	-146	-25	0	0
Saldo	-215	1.567	1.091	1.108	1.102	1.102

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Leges markten en standplaatsen:	165	-678	0
Holland Expat Center South:	590	-368	0
Reserve exploitatieprojecten:	0	0	-121
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen:	0	0	-25
BIZ regelingen: wettelijke taak, uitbreiding BIZ-regelingen w.o. De Hurk, Kruisstraat/Woenselse Markt, Boulevard-Zuid en Haagdijk	1.803	-1.743	0
Stelpost Bestuursakkoord 2022 MKB:	166	0	0
Personeelslasten:	1.302	0	0
Totaal	4.026	-2.789	-146

Thema: Ondernemende stad

Economische promotie (tv 3.4)

Wat willen we bereiken

1 Toename economische activiteiten

We willen meer economische dynamiek in de stad door nieuwe bedrijven en investeerders aan te trekken, starters te stimuleren en bestaande ondernemers te faciliteren. Inzet is ook een aantrekkelijk leefklimaat voor iedereen in Eindhoven te creëren.

2 Stimuleren samenwerking met onze partners in de stad.

Samenwerking met partners maakt onze economie sterker. Met Eindhoven365 en Eindhoven247 voeren we de citymarketingstrategie uit. Met o.a. Brainport Development, de BOM en de campussen werken we aan de profilering van Brainport Eindhoven.

3 Aantrekkelijke stad om te bezoeken

We pakken de transformatie van monofunctionele centrumgebieden naar vitale gebieden en 'place to be' op in samenwerking met de direct belanghebbenden. Daarbij stimuleren we ondernemerscollectieven (oa. door inzet van BIZ aanpak).

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Vestigingen (van bedrijven - aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar) (1)	n.n.b.	143	143	143	143	143
Aantal hotelovernachtingen (x 1.000) (3)	n.n.b.	900	1200	1200	1200	1200

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Zichtbaarheid startups

We voeren het startup beleid uit via de diverse projecten. We dragen bij aan The Gate, blijven co-organisator van LevelUp en de rondetafelgesprekken met startups. Daarnaast blijven we als launching customer startups de ruimte geven in de stad.

2.1 Versterking vestigings- en leefklimaat

Naast de binnenstad, als het visitekaartje en economische toplocatie, zijn onze campussen (TU/e, HTC, Strijp-S / T en BIC) de innovatie hotspots voor onze regio. We blijven inzetten op de samenwerking tussen de campussen.

3.1 Stimuleren van evenementen

We continueren de uitvoering van de vastgestelde evenementenvisie. We implementeren een circulair bekersisteem met hardcups voor de open evenementen.

3.2 Voorzieningenniveau

We ontwikkelen een gemeente brede aanpak 'Stedelijke en maatschappelijke Voorzieningen' om het Eindhovense voorzieningenniveau aan te laten sluiten bij de behoeften van de groeiende en veranderende stad.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Uitvoeringsplan Startups: uitvoering geven aan de verschillende (deel)projecten
- The Gate: we nemen actief deel aan het samenwerkingsverband van The Gate.
- Programma Stedelijke en Maatschappelijke Voorzieningen: ontwikkeling van het programma Stedelijke en Maatschappelijke Voorzieningen.
- Evenementenvisie: de uitvoering van de vastgestelde evenementenvisie wordt in 2025 gecontinueerd.
- Circulair bekersisteem: implementatie van een circulair bekersisteem (door gebruik van hardcup bekertjes) voor open evenementen in Eindhoven.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	4.768	5.851	6.049	5.864	5.256	5.256
Baten	-4.245	-3.194	-5.660	-6.560	-7.310	-7.310
Mutatie reserves	35	671	-212	-212	121	121
Saldo	558	3.328	177	-908	-1.933	-1.933

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Evenementen subsidies: o.a. GLOW en subsidieregeling 'Eindhovenementen'.	3.272	0	0 *
KN25: O&N-feest structureel € 0,9 miljoen, carnaval en evenementen sport (niet strategisch) structureel € 0,1 miljoen.			
Toeristenbelasting: verhoging tarief per overnachting van €3,50 naar €4,50 in 2025, oplopend tot € 6,00 vanaf 2027	0	-5.400	0 *
Promotionele activiteiten: voor aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en instellingen, nieuwe werkers en toerisme (waaronder Eindhoven evenementen, Eindhoven traditie, Stichting Eindhoven marketing en Project Open Eindhoven).	53	-260	-212
Stelpost Bestuursakkoord 2022 Nachtlevens:	133	0	0
Kadernota 2024: impulsaanpak, plintenstrategie en voorzieningen.	807	0	0
Regioradar: KN25: Regioradar € 0,1 miljoen structureel.	70	0	0 *
Personeelslasten / apparaatskosten:	1.714	0	0
Totaal	6.049	-5.660	-212

2b. Onderwijs

Onderwijs

Onderwijshuisvesting PO/VO

We zijn wettelijk verplicht om te zorgen voor kwalitatieve onderwijshuisvesting. Daarvoor stellen we samen met de PO en VO schoolbesturen Integrale Huisvestings Plannen op. Daarin worden projecten van meerdere schoolbesturen gezamenlijk afgewogen en op elkaar afgestemd. De komende jaren gaan we toewerken naar een lange termijn planning (16 jaar). Daarnaast kunnen de scholen programma aanvragen indienen die jaarlijks worden beoordeeld. De schaa sprong, krapte op de woningmarkt en internationalisering zorgen dat leerlingenaantallen steeds moeilijker zijn te voorspellen. Samen met regiopartners en schoolbesturen zoeken we hiervoor oplossingen.

Duurzaamheidsambities

Onze onderwijsgebouwen lopen voor op schema. In 2022 is de uitstoot 34 kton, waar 43 kton is begroot. Dit betekent dat we 9 kton onder het begrote maximum zitten. Met het IHP Gestel (reeds besloten) en het nieuwe 16 jarig IHP gaat dit minimum verder omlaag.

Wettelijke taken op het terrein van onderwijs

- bestrijden van onderwijsachterstanden;
- toezicht en handhaving kinderopvang;
- toezicht openbaar onderwijs;
- handhaven Leerplichtwet;
- uitvoeren doorstroompunt (voormalig RMC);
- tegengaan van voortijdig schoolverlaten (VSV);
- uitvoeren van Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB);
- zorgdragen voor leerlingenvervoer.

Daarnaast werken we in 2025 met de partners in de stad intensief samen op de volgende onderdelen:

Lokaal Educatieve Agenda

We werken samen met LEA (Lokale Educatieve Agenda) partners en geven samen uitvoering aan de Lokaal Educatieve Agenda 2024-2028 met als gezamenlijke opgave 'Kansen (be)grijpen en Drempels (weg)nemen'. In schooljaar 2024-2025 worden acties uitgevoerd die bijdragen aan burgerschap & zingeving, het bevorderen van kansengelijkheid, het bestrijden van onderwijsachterstanden, het verstevigen van de pedagogische basis en het verbeteren van de aansluiting onderwijs-jeugdhulp. Zo wordt er bijvoorbeeld ingezet op de rijke schooldag op scholen in Eindhoven, maatschappelijke diensttijd (MDT) en week van respect. We monitoren en rapporteren jaarlijks over de resultaten via de LEA monitor. In het LEA overleg zal komend jaar extra aandacht gevraagd worden voor verdieping rondom (technisch) lezen en advisering vanuit het PO naar het VO.

Aanvalsplan MBO

We geven uitvoering aan het actieplan 'samen voor het mbo' 2024-2026. Hierin staan de volgende ambities centraal:

1. Gelijkwaardige positie mbo- studenten. Wij vinden dat onze mbo-studenten de kans moeten krijgen om hun vaardigheden en potentie volledig te ontplooiën en daarmee een duurzame positie op de arbeidsmarkt op te bouwen. Om volwaardig mee te kunnen doen in het onderwijs, op de arbeidsmarkt en in de maatschappij is een gelijkwaardige behandeling van alle studenten noodzakelijk;
2. Mbo leidt op tot een kansrijke toekomst. We zijn ons bewust van de opgaven van de regio en de arbeidsmarkt en zien hierin een cruciale rol voor het mbo weggelegd. We vinden het daarom van groot belang om mbo'ers kansrijk op te leiden, zodat zij duurzaam inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt.

Om deze ambities te realiseren is er jaarlijks (2024,2025,2026) 250.000,- gereserveerd voor het verstrekken van subsidie en uitvoeren van activiteiten zoals genoemd in het actieplan.

Aanpak voortijdig schoolverlaten

In aanpak voortijdig schoolverlaten (vsv) richten we ons zoveel mogelijk op een integrale en preventieve aanpak omdat we niet geloven in bestraffen maar in motiveren. Gezamenlijk zetten we in op een kansrijke toekomst voor iedere kwetsbare jongere tot 23 jaar. De vsv aanpak heeft twee doelstellingen:

1. Schooluitval voorkomen om vsv te verlagen. Door het uitvoeren van de plusvoorzieningen in het VO en MBO;
2. Jongeren begeleiden naar school of werk met als doelstelling om vsv te verlagen. Door uitvallers te begeleiden naar onderwijs of werk en regionaal samen te werken.

In 2025 werken we samen met de gemeenten en onderwijs in de regio aan een nieuw regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2025-2029 binnen de kaders van de wet van school naar duurzaam werk.

Aanpak basisvaardigheden

We werken samen met kernpartners laaggeletterdheid om de basisvaardigheden van volwassenen te bevorderen en voeren het Stadsplan basisvaardigheden 2024-2028 uit. We zien dat op het leren van de Nederlandse taal meer aandacht nodig is, mede vanwege de snelle internationalisering van de stad en regio. Hier lopen verschillende trajecten op. Het komende jaar vindt intensivering plaats en brengen we de verschillende initiatieven meer in verbinding met elkaar.

Doelen

- Goede onderwijshuisvesting
- CO2-reductie onderwijshuisvesting
- Optimale ontwikkeling 0-13 jarigen
- Jongeren (13-23 jaar) perspectief bieden op diploma/arbeid/dagbesteding
- Volwassenen beheersen basisvaardigheden

Highlights 2025 uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

1. 16 jarig IHP
2. Advies doorstroom naar VO extra aandacht
3. Lerarentekort

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Onderwijs	Onderwijshuisvesting	23.184	-3.119	-2.450	17.615
	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	33.633	-13.544	-29	20.060
Onderwijs		56.817	-16.663	-2.479	37.675

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen)	2023	6,3	6,1	8,1	14,0
Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen)	2023	27,2	27,7	41,9	11,3
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) [kopie]	2023	2,4	2,7	3,0	2,9

Onderwijshuisvesting (tv 4.2)

Wat willen we bereiken

1 Goede onderwijshuisvesting

Het onderwijslandschap van Eindhoven is divers en in ontwikkeling. Samen met regiogemeenten zijn we voorloper op het gebied van internationalisering van onderwijs. Ook de schaa sprong heeft grote invloed op onderwijshuisvesting.

2 CO2-reductie onderwijshuisvesting

Doelstelling klimaatverordening 2016: 95% CO2 reductie in 2050 en 55% in 2030 ten opzichte van 1990. Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Directe CO2-uitstoot Onderwijshuisvesting cf Klimaatverordening (Kton) (2)	=22 34,42	38	36	33	31	28

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Integraal plannen en realiseren

Het 16 jarig IHP wordt opgeleverd, een wettelijke taak vanaf 2025. Onderdeel is het herijken van normbedragen o.b.v. duurzaamheidwetgeving van het rijk en Europa. De vereiste middelen worden in de begroting opgenomen vooruitlopend op besluitvorming

In 2025 richten we ons vooral op:

- IHP Voortgezet Onderwijs: in 2025 wordt met de realisatie van het Joris College / Plein Helder begonnen
- IHP Primair Onderwijs: het totale SBO-onderwijs in Eindhoven wordt opnieuw tegen het licht gehouden i.v.m. de inclusie opgave vanuit het rijk en krijgt aandacht in het 16 jarig IHP.
- IHP Gestel: de voorbereiding voor IHP Gestel is in 2024 ter hand genomen. De in totaal 7 nieuwe scholen worden in ENG kwaliteit gebouwd. We willen IHP Gestel als totaal programma aanbesteden. De oplevering van de laatste scholen staat gepland in 2030.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	27.584	26.207	23.184	23.857	26.008	28.328
Baten	-5.249	-2.933	-3.119	-3.119	-3.203	-3.203
Mutatie reserves	-2.457	-1.596	-2.450	-1.318	-470	-470
Saldo	19.878	21.678	17.615	19.420	22.335	24.655

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Beheerkosten onderwijshuisvesting: OZB, verzekering, energielasten en onderhoud	5.975	0	0
Bewegingsonderwijs en schades:	2.008	-20	0
SPIL Locaties: voor het beschikbaar stellen van SPIL locaties (incl. kapitaallasten)	470	-2.168	0
ISE: structurele bijdrage.	816	-175	-43
Projectplan IHP:	455	0	0
Doorbelasting energie en onderhoud bij bruikleenscholen	0	-756	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	1.280	0	0
Kapitaallasten ISE: afschrijvingslasten gedekt uit kapitaallastenreserve ISE	0	0	-115
Kapitaallasten Onderwijshuisvesting:	11.364	0	0 *
KN25: IHP Onderwijs: oplopend naar structureel €1,5 miljoen in 2028			
Kapitaallasten:	816	0	0

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Overig: boekverlies voor het Stedelijk College Eindhoven; dekking door een onttrekking uit de reserve huisvesting onderwijs (€1,3 miljoen).	0	0	-2.292 *
Totaal	23.184	-3.119	-2.450

Thema: Onderwijs

Onderwijsbeleid en leerlingzaken (tv 4.3)

Wat willen we bereiken

1 Optimale ontwikkeling 0-13 jarigen

Kinderen krijgen de mogelijkheden om zich optimaal te ontwikkelen. De sociale basis is versterkt en kansengelijkheid bevordert. Onderwijsachterstanden worden voorkomen en bestreden.

2 Jongeren (13-23 jaar) perspectief bieden op diploma/arbeid/dagbesteding

We willen verzuim en voortijdig schoolverlaten voorkomen en jongeren laten begeleiden naar het behalen van een startkwalificatie of naar duurzame arbeid.

3 Volwassenen beheersen basisvaardigheden

We versterken de basisvaardigheden van volwassenen om de zelfredzaamheid, de maatschappelijke participatie en de doorstroom naar werk of kans op het behoud van werk te vergroten.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% doelgroep leerlingen (groep 3) dat gemiddeld of bovengemiddeld scoort voor technisch lezen (1)	60%	70%	70%	70%	70%	70%
% leerlingen met startkwalificatie (2)	81%	83%	83%	83%	83%	83%
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) (2)	2,87%	2,6%	2,6%	ntb	ntb	ntb
% deelnemers volwasseneducatie dat taalvaardiger is geworden (3)	61%	ntb	70%	70%	70%	70%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Bestrijden van onderwijsachterstanden

Met Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en het Eindhovense concept Spelen, Integreren en Leren (SPIL) voorkomen we onderwijsachterstanden en bevorderen we de ontwikkeling van Eindhovense kinderen in de leeftijd van 0-13.

2.1 Tegengaan voortijdig schoolverlaten

Met 21 gemeenten en onderwijsinstellingen in de regio Zuidoost-Brabant versterken we de sluitende aanpak om vsv te voorkomen en zetten in op de uitvoering van het regionaal programma 'Naar de juiste plek; jongeren begeleiden naar opleiding of werk.

3.1 Versterken basisvaardigheden volwassenen

We voeren het Regionaal Educatief Plan (REP) voor de arbeidsmarktregio Zuidoost-Brabant uit en werken conform stadsplan basisvaardigheden 2024-2028 aan de aanpak van laaggeletterdheid en het bevorderen van basisvaardigheden van volwassenen

In 2025 richten we ons vooral op:

- Uitvoeren van wettelijke taken: bestrijding van onderwijsachterstanden, toezicht/handhaving kinderopvang en leerplichtwet, toezicht openbaar onderwijs, tegengaan van voortijdig schoolverlaten, uitvoeren doorstroompunt (voormalig RMC), WEB en doorontwikkeling leerlingenvervoer.
- Uitvoering geven aan de Lokaal Educatieve Agenda 2024-2028 en SPILbegroting 2023-2026: samen met de lokale partners voeren we de Lokaal Educatieve agenda 2024-2028 en SPILbegroting 2023-2026 uit. De voortgang volgen we via een monitor en rapporteren daar jaarlijks over.

- Nieuw regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2025-2029: samen met de gemeenten en onderwijs in de regio een nieuw regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2025-2029 opstellen.
- Uitvoering geven aan stadsplan basisvaardigheden: vanuit een multihelix samenwerking uitvoering geven aan het stadsplan basisvaardigheden 2024-2028 met de ambitie om jaarlijks meer laaggeletterde inwoners te bereiken. We brengen dit ook in verbinding tot andere initiatieven die lopen rondom taal.
- Realiseren van Bibliotopen: middels een iteratief proces werken we aan de realisatie van Bibliotopen. De bibliotheekfunctie wordt doorontwikkeld voor activiteiten gericht op eenzaamheid, laaggeletterdheid, taal, digivaardigheid en mediawijsheid voor alle inwoners.
- Continueren constructieve samenwerking internationalisering en groei onderwijs: we continueren de regionale multihelix samenwerking op de onderwijsopgave in de Brainportregio.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	31.922	31.826	33.633	33.294	33.305	33.302
Baten	-16.043	-14.353	-13.544	-12.884	-12.884	-12.884
Mutatie reserves	955	-51	-29	-79	-79	-79
Saldo	16.834	17.422	20.060	20.331	20.342	20.339

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Voorschoolse educatie SPIL:	10.763	-8.529	-29
Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB- regio rijksmiddelen): educatie beroepsonderwijs - specifieke uitkering regio	2.443	-2.331	0
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt:	860	-1.526	0
LEA:	1.079	0	0
Trajectbegeleiding - begrotingssubsidie: voor de regio	128	-72	0
Centrale leerlingen registratie - regio:	109	-197	0
Subsidie versterken sociale basis (taal en leren)	5.769	0	0 *
KN25: sociale basis in 2025 en 2026 € 1,1 miljoen per jaar, dit is verdeeld over meerdere taakvelden/onderwerpen (o.a. tv 5.3, 6.1, 6.3, 6.7, 6.8 en 7.1). Voor dit onderwerp € 0,14 miljoen per jaar.			
RMC lokaal:	20	0	0
Bibliotheek - begrotingssubsidie:	1.366	0	0
Stadsdeelbibliotheekfuncties:	1.165	0	0 *
KN25: Stadsdeelbibliotheeken oplopend naar € 0,5 miljoen structureel vanaf 2027			
Bestuursakkoord - Rijke schooldag:	60	0	0
Leerlingenvervoer:	3.026	-3	0
Informatiepunten Digitale Overheid - specifieke uitkering:	234	-226	0
Stadsdeelbibliotheekfuncties - eenmalige specifieke uitkering:	684	-660	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	5.927	0	0
Totaal	33.633	-13.544	-29

2c. Sociale stad

Eindhoven is een stad voor iedereen en we willen ervoor zorgen dat dat zo blijft. Op basis van onze nieuwe Koers Sociaal (2)040 streven we ernaar dat onze inwoners zich in 2040 thuis voelen, mee kunnen doen, naar elkaar omkijken en dat voor de mensen die niet vanzelfsprekend mee kunnen doen, passende hulp en ondersteuning beschikbaar is en blijft. Binnen het sociaal domein zien we de ondersteuningsvraag toenemen en worden we geconfronteerd met flinke arbeidsmarkttekortingen en financiële uitdagingen op het gebied van BUIG, Jeugd en Wmo. Dit komt mede door de invoering van de nieuwe landelijke financieringssysteem waarbij de rijksbijdrage vanaf 2026 sterk daalt. Ten opzichte van 2024 is er een nadelige financiële ontwikkeling te zien. De groei van de stad brengt extra uitdagingen met zich mee met betrekking tot kansengelijkheid en sociale cohesie. Dit vergroot de druk op het sociaal domein verder. De wijze waarop we het huidige zorg- en ondersteuningslandschap hebben ingericht is vanwege deze ontwikkelingen niet meer houdbaar. De gemeente zal daarom de komende jaren keuzes moeten maken om de zorg en ondersteuning beschikbaar te houden voor inwoners die dit het hardste nodig hebben.

De inhoudelijke kaders hiervoor zijn uitgewerkt in de nieuwe Koers Sociaal (2)040. We focussen ons op een sterke sociale basis als fundament en richten ons op inwoners en wijken met een samenloop van problemen. Hierbij volgen we de leidende principes:

1. We gaan uit van de kansen en krachten van onze inwoners, onze wijken en onze stad;
2. We richten ons op het aanpakken van grondoorzaken;
3. We investeren ongelijk voor gelijke kansen.

Om tot een toekomstbestendig sociaal domein te komen gaan we in 2025 stevig inzetten op de uitvoering van de opgaven uit de Koers (2)040 in onze reguliere werkzaamheden en zetten we in samenhang hiermee via het domeinoverstijgende transformatieprogramma in op versnelling van de noodzakelijke bewegingen. We zijn begonnen met de no-regretprojecten, richten ons op de vereenvoudiging van sociaal domein (dienstverlening), ontwikkelen een financiële meerjarenaanpak en voegen gericht initiatieven toe die bijdragen aan de versnelling van de Koers (2)040.

Sociale basis

In het bestuursakkoord 'Samen morgen mooier maken 2022-2026' geven we topprioriteit aan het bieden van gelijke kansen, om zo Eindhoven een stad te laten zijn waar iedereen kan meedoen en talenten kan ontwikkelen. Om dit mogelijk te maken blijft het verder versterken van onze sociale basis nodig waarbij we ons focussen op activiteiten en interventies ter bevordering van een inclusieve stad, de beleidsvorming en facilitering van (buurt)ontmoeting, innovatieve interventies (bijv. door inzet social design) gericht op gemeenschapsvorming, extra inzet op verbinders en het collectiveren van hun aanbod, de ontwikkeling van de bibliotheek: de Witte Dame en Bibliotopen, vrijwilligers en vrijwillige energie en monitoring sociale basis.

In 2023 formuleerden we met elkaar de impact die we in de sociale basis willen maken: *"In Eindhoven voelen inwoners zich fijn, gezien en gesteund. We kijken om naar elkaar en helpen elkaar als het nodig is waardoor we het vertrouwen houden dat het (weer) goed komt"*. Zoals hierboven ook omschreven geeft de nieuwe koers kaders mee waarbij meer prioriteit komt te liggen bij de sociale basis. In 2025 leveren we een bijdrage aan de invulling van de opgaven uit de koers (2)040 in lijn met de visie op de sociale basis.

In de diverse stad die Eindhoven is, gaat de sociale basis ook over samenleven in verscheidenheid. In 2025 gaan we voortvarend door op basis van de ontwikkellijnen en ambities zoals vastgesteld in het beleidsplan Inclusief Samenleven. Met behulp van de impuls uit de kadernota kunnen we extra inzetten op dit thema. Zodoende kunnen we meer organisaties en initiatieven uit de stad faciliteren om zich in te zetten voor een inclusieve stad. Bijvoorbeeld als het gaat om de aanpak van discriminatie, het bevorderen van toegankelijkheid of de ontmoeting realiseren tussen verschillende groepen Eindhovenaren.

(Buurt)ontmoeting vraagt op dit moment extra aandacht vanwege de toenemende diversiteit en de groei van onze stad. (Buurt)ontmoeting zorgt voor het thuisgevoel, zet aan tot saamhorigheid en kan een positieve bijdrage leveren bij inwoners die kampen met eenzaamheid. We onderzoeken de behoefte rondom (buurt)ontmoeting en hoe deze het beste te faciliteren. Om andere innovatieve vormen van interventies en activiteiten te ontwikkelen gericht op gemeenschapsvorming en verbinding zetten we onder andere ontwerpers. Vanuit de kadernota zijn hiervoor incidentele middelen gereserveerd om op creatieve wijze gemeenschapsvorming te kunnen stimuleren in de stad.

Aan het, in 2024 ontwikkelde vrijwilligersbeleid, wordt uitvoering gegeven. Hiervoor is een impuls uit de kadernota beschikbaar gemaakt. Er is in dit vrijwilligersbeleid aandacht voor; regels en regeldruk, draagkracht van de vrijwilliger, verkennen nieuwe vormen van vrijwillige inzet, waarderen van vrijwilligers, het bereik van onbenut potentieel zoals ouderen, jongeren en internationals, de toenemende diversiteit van de stad en het betrekken van het bedrijfsleven. Ten slotte wordt ook uitvoering gegeven aan de in 2024 ontwikkelde monitoring van de sociale basis.

Gezondheid

We zetten in op het verbeteren van kwaliteit van leven en het verkleinen van gezondheidsverschillen. Dit doen we onder meer door preventie en gezondheidsbevordering, door uitvoering te geven aan de uitvoeringsagenda Gezondheid telt voor iedereen, het Plan Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Regioplan Eindhoven - De Kempen voor het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Transformatie Sociaal (2)040

Via Transformatie Sociaal (2)040, bestaande uit eens Transformatiefonds en –programma, investeren we om de transformatie van het Sociaal Domein te versnellen in ons streven om de toegang, kwaliteit en betaalbaarheid van ondersteuning te borgen. Door incidentele middelen te bundelen in het Transformatiefonds kunnen structurele effectiviteitsslagen worden gemaakt om verwachte toekomstige tekorten zo goed mogelijk op te vangen cq. te dempen. In 2025 volgen we de in 2024 gestarte projecten die doorlopen en voegen we gericht projecten/initiatieven toe die met steun vanuit het transformatiefonds de impact op de benodigde transformatie verder vergroten.

Wijkteams

Het uitgangspunt is dat inwoners ondersteuning kunnen vinden in de eigen omgeving en sociale basis. Als dit niet voldoende blijkt, dan kunnen zij terecht bij de wijkteams van WIJeindhoven. De generalisten bieden ondersteuning of helpen de inwoner verder. Daarnaast werkt WIJeindhoven aan het collectivieren van aanbod voor laagdrempelige ondersteuning en het versterken van sociale netwerken, hier wordt een extra impuls vanuit de kadernota gegeven om meer verbinders aan te nemen, aansluitend bij de groei van de stad. Om ervoor te zorgen dat de ondersteuning integraal wordt aangeboden en inwoners zo snel mogelijk de benodigde ondersteuning krijgen, vereenvoudigen we de organisatie van het Sociaal Domein over alle beleidsterreinen heen. Dit om de inwoner zo passend mogelijk te blijven ondersteunen, de aansluiting met de sociale basis te versterken en de ondersteuning zelf te verbeteren. We beginnen met vereenvoudigen bij onszelf, WIJeindhoven en Ergon en de samenwerking daartussen.

Meedoen van nieuwkomers

We blijven inzetten op opvang van asielzoekers, vergunninghouders en ontheemden uit Oekraïne. Hierbij zetten we in op meedoen vanaf dag één, door middel van maatwerk aanbod op vlak van taalverwerving en participatie. In lijn met het bestuursakkoord zetten we in op flexibele en mee-ademende opvanglocaties om deze doelgroepen op te kunnen vangen. Daarnaast verwachten we dat de taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders hoog blijft. Ook blijven we inzetten op het actieplan EU arbeidsmigranten 2024-2026.

Het nieuwe kabinet heeft besloten de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (voor ongedocumenteerden) te beëindigen. Eindhoven blijft opvang en begeleiding bieden aan ongedocumenteerde vreemdelingen. Zoals ook in het Eindhovens Bestuursakkoord staat blijven wij vasthouden aan onze bed-bad-brood-regeling (BBB). Hoe we omgaan met het wegvallen van de rijksbijdrage aan de LVV wordt de komende periode verder onderzocht en uitgewerkt.

Werk en inkomen

We zorgen ervoor dat de bestaanszekerheid geborgd is door inwoners die daar recht op hebben van een uitkering te voorzien en hanteren daarbij de omgekeerde toets. Daarbij wordt ook parallel de ondersteuning naar werk en participatie opgepakt. We investeren meer in de begeleiding van bijstandsgerechtigden naar werk of participatie in brede zin, óók voor inwoners die al langere tijd in de uitkering zitten, bijvoorbeeld via basisbanen of via ons plan van aanpak langdurig werklozen. Daarbij bieden we maatwerk en zorgen ervoor dat ons aanbod van re-integratie- en activeringsvoorzieningen goed passend is. We geven uitvoering aan ons nieuwe debiteurenbeleid waarbij we inwoners perspectief bieden. We ontwikkelen in samenspraak met onder meer werkgevers, Ergon en het Werkgelegenheidsteam innovatieve (werkgelegenheids)projecten. We integreren onze dienstverlening op het gebied van werk en inkomen steeds meer en zorgen ervoor dat er ook een goede verbinding is met armoede en schulden. Vanwege de toenemende ondersteuningsvraag en het feit dat het Rijk bezuinigt op de re-integratiemiddelen, zijn er komende jaren uitdagingen op het gebied van de financiering van de BUIG. Daarom zijn aanvullende maatregelen nodig om meer inwoners duurzaam naar werk te begeleiden, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van effectieve pilots die in lijn liggen met de vereenvoudiging Sociaal Domein. We zetten onze dienstverlening armoede en schulden voort zodat we inwoners in armoede of met geldzorgen zo goed en snel mogelijk ondersteunen o.a. door vroegsignalering, schuldhulpverlening, nazorg en zoveel mogelijk inwoners bereiken met de minimaregelingen. Het jaar 2025 zal ook worden gekenmerkt door het opzetten en uitvoeren van tijdelijke regelingen, gefinancierd met de overgebleven middelen van de energietoeslag 2023.

Wmo

De Wet maatschappelijke ondersteuning draagt zorg voor inwoners wanneer zij niet meer zelfstandig of met behulp van hun sociaal netwerk, algemene en/of voorliggende voorzieningen tot zelfredzaamheid en participatie in staat zijn. Deze zorg kan bestaan uit huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen, dagbesteding, begeleiding, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De houdbaarheid van deze voorzieningen staat onder druk door enerzijds de demografische ontwikkelingen, en daarmee ook de druk op de woningmarkt, anderzijds door een afname van beschikbaar zorgpersoneel en mantelzorgers. De groei van de Brainportregio heeft hier een directe invloed op. Het invoeren van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in 2026 heeft enigszins een afremmende werking op het aantal hulpvragen. In 2025 zetten we ons in navolging van de landelijke trends en onze deelname aan het Global Network for age-friendly Cities and Communities (WHO) meer in voor ouderen onder andere middels preventieve aanpakken. Ook de woonzorgvisie wordt verder uitgewerkt. We zijn nog in afwachting van besluitvorming Rijk over de doordecentralisatie van Beschermd wonen, de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting en Wet Wams. We verwachten een doorgaande stijging van het aantal inwoners dat een beroep doet op Beschermd wonen en Maatschappelijke Opvang, naast een verdere groei van het aantal EU burgers dat ondersteuning nodig heeft. Daarom investeren we in voldoende passende en betaalbare huisvesting, integrale vroegtijdige ondersteuning op de verschillende leefgebieden en het voorkomen van verergering van problemen en maatschappelijke uitval. Dit doen we in een goede samenwerking tussen Sociaal en Ruimtelijk domein over de woonopgave en uitstroom uit instellingen, samenwerking met veiligheid als het gaat om aanpak huiselijk geweld, mensenhandel en overlast in wijken, in een preventieve aanpak ter voorkomen van dakloosheid en in de uitvoering van regionale afspraken vanuit het vastgestelde Regionaal Actieplan dakloosheid.

Jeugd

Gemeenten staan bij het organiseren van de jeugdhulp voor grote inhoudelijke- en financiële uitdagingen. In Eindhoven is dat niet anders. We sturen hier lokaal pro-actief op door onder meer het Deltaplan Jeugd. Hierin werken we aan een stevig preventief aanbod voor onze jeugdigen, (nieuwe) vormen van jeugdhulp met een duurzaam effect en vakmanschap binnen de toegang. Het jaar 2025 vormt het laatste jaar van het Deltaplan als programma en dus zorgen we voor borging van werkzame elementen en initiatieven. In 2025 werken we daarnaast op lokaal- en regionaal niveau verder aan de implementatie van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. We leggen de verbinding tussen jeugdhulp en andere domeinen, zoals onderwijs en volwassenenzorg, en verbeteren de organisatie en beschikbaarheid van de hulp. Tenslotte ontwikkelen we de inhoudelijke thema's van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming verder door, waarmee we de jeugdbeschermingsketen effectiever maken en huiselijk geweld en kindermishandeling terugdringen.

Wijziging BBV-richtlijnen

Voor jeugd en Wmo is vanuit BBV voorgeschreven om met ingang van de begroting 2025 de taakveldindeling te herzien vanwege onder meer een betere aansluiting op de hervormingsagenda jeugd. Dit betekent dat, na de verfijning die bij de begroting 2023 al heeft plaatsgevonden, er nu 22 nieuwe taakvelden zijn bijgekomen en er 20 'oude' taakvelden zijn komen te vervallen. Voor de leesbaarheid zijn de 'oude' doelen en effect-indicatoren geclusterd op één 'nieuw' taakveld, terwijl de financiële gegevens verdeeld zijn over meerdere taakvelden. Hierdoor bestaan er (evenals in eerdere begrotingen) ook taakvelden met enkel financiële gegevens.

Doelen

- Een krachtige sociale basis
- Vergunninghouders zijn zelfredzaam
- Toekomstperspectief voor inwoners zonder verblijfsstatus
- De samenredzaamheid vergroten
- Duurzaam afschalen van aanvullende ondersteuning (2e lijn) naar ondersteuning door wijkteams (1e lijn) en/of in de sociale basis (0e lijn)
- Gezondheidswinst voor elke Eindhovenenaar

- Verstrekken van uitkeringen aan inwoners vanuit de omgekeerde toets gedachte
- Bestrijding van armoede
- Afname schuldenproblematiek
- Inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk
- Zorgen dat inwoners aan het werk komen

- Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen
- Bevorderen van deelname aan de samenleving van inwoners die een beroep doen op beschermd wonen
- Bevorderen van deelname aan de samenleving van inwoners die een beroep doen op de maatschappelijke opvang

- Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal
- Jeugdigen groeien zoveel als mogelijk op in een gezinssituatie
- Jeugdigen groeien op in een veilige omgeving ook wanneer ouders (tijdelijk) niet in staat zijn om hun gezag uit te oefenen

Highlights 2025 uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

1. Versterken sociale basis: We geven uitvoering aan de nieuwe visie sociale basis en Koers (2)040 onder meer via het stimuleren van verbinding en ontmoeting in de wijk en stad, vrijwillige energie, de collectivering van ondersteuning en de ontwikkelingen bij de bibliotheek.
2. Diversiteit: In het Bestuursakkoord is aangegeven dat we ons inzetten voor een inclusieve samenleving met een sterke focus op gelijke behandeling en het verbeteren van onze dienstverlening op het gebied van fysieke, sociale en digitale toegankelijkheid. Zodoende gaan we racisme en discriminatie tegen. We koppelen onze inspanningen aan de bredere strategische doelen van de stad, waarbij we ons voorbereiden op de toenemende diversiteit en de veranderende bevolkingssamenstelling zoals blijkt uit de Koers Sociaal 2040). Met de extra middelen uit de Kadernota 2025 spelen we in op de lange termijn ontwikkelingen richting een nog diversere stad. Elk jaar stellen we een Uitvoeringsprogramma Inclusief Samenleven op, om deze doelstellingen concreet vorm te geven en bij te dragen aan een rechtvaardige en toegankelijke samenleving voor iedereen.
3. Duurzaam werk: In 2025 zetten we volop in op het begeleiden van bijstandsgerechtigden richting duurzaam werk, starten we met de verbetering van het netwerk werk & inkomen (pilots vereenvoudiging sociaal domein), en beginnen we met de pilot basisbanen om te bevorderen dat mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk komen.
4. Uitbreiding jongerenwerk: in 2025 versterken we het ambulante jongerenwerk. We zetten extra jongerenwerkers in op de vindplaatsen waar jongeren zijn: op straat, op scholen en ook steeds meer in de online leefwereld. Het vergroten van het bereik van het jongerenwerk draagt bij aan tijdige, laagdrempelige ondersteuning in een vroegtijdig stadium aan jongeren die dat nodig hebben.
5. Transformatieprogramma: Om in te spelen op de toenemende druk op het sociaal domein, zetten we in 2025 in op het uitvoeren van de Koers Sociaal (2)040 en de vereenvoudiging van sociaal domein. We gebruiken het transformatieprogramma hierbij als versneller voor specifieke pilots en projecten.

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Sociale basis en wijkteams	Samenkracht en burgerparticipatie	60.117	-15.273	-1.355	43.489
	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	431	0	0	431
	Toegang en eerstelijnsvoorz. Jeugd	428	0	0	428
	Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal Volksgezondheid	46.206	0	0	46.206
Werk en inkomen	Inkomensregelingen	163.320	-126.587	-1.513	35.220
	WSW en beschut werk	37.059	0	-1.903	35.156
	Arbeidsparticipatie	19.105	0	581	19.686
Wmo	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	11.426	0	0	11.426
	Huishoudelijke hulp (Wmo)	27.318	-3.000	0	24.318
	Begeleiding (Wmo)	15.658	-537	0	15.121
	Dagbesteding (Wmo)	3.270	0	0	3.270
	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	795	0	0	795
	Beschermd wonen (Wmo)	33.531	-700	0	32.831
	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	26.450	-847	-6.692	18.911
	Coördinatie en beleid Wmo	9.257	0	0	9.257
Jeugd	Jeugdhulp ambulant lokaal	9.408	0	0	9.408
	Jeugdhulp ambulant regionaal	29.559	0	0	29.559
	Jeugdhulp ambulant landelijk	1.995	0	0	1.995
	Jeugdhulp met verblijf lokaal	10.057	0	0	10.057
	Jeugdhulp met verblijf regionaal	19.482	0	0	19.482
	Jeugdhulp met verblijf landelijk	3.878	0	0	3.878
	PGB Wmo	4.075	0	0	4.075

PGB Jeugd	2.514	0	0	2.514
Jeugdbescherming	5.335	0	0	5.335
Jeugdreclassering	900	0	0	900
Coördinatie en beleid Jeugd	8.389	-1.224	0	7.165

Sociale stad	569.538	-154.108	-10.882	404.548
---------------------	----------------	-----------------	----------------	----------------

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Banen (per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	2023	836,6	923,5	1.006,8	1.086,6
Jongeren met een delict voor de rechter	2022	1,0	1,0	1,8	1,0
Kinderen in uitkeringsgezin	2022	6,0	6,6	10,4	7,0
Werkloze jongeren	2022	1,0	1,6	1,3	2,0
Netto arbeidsparticipatie	2023	73,1	73,2	71,9	73,9
Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)	2023	344,8	405,2	666,6	416,6
Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners van 15-64 jaar)	2023	191,5	170,8	238,3	71,8
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2023	13,5	14,3	13,1	11,6
Jongeren met jeugdbescherming	2023	1,1	1,2	1,0	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	2023	0,3	0,4	0,5	0,3
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	2023	700,0	739,7	704,0	760,0

Verbonden partijen

GR GGD Brabant Zuidoost

De GGD Brabant Zuidoost heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulance zorg (AZ).

GR Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE)

De GRWRE behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), loonkostensubsidie en beschut werken. Daarnaast zijn er gezamenlijk participatietaken afgesproken in het netwerk van Werk en Inkomen. Ergon en het Participatiebedrijf zijn de uitvoeringsorganisatie van de GRWRE. Ergon is de uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet en de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening voor de gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Het Participatiebedrijf van de GRWRE brengt de talenten/competenties van bijstandsgerechtigden in beeld en zorgt ervoor dat mensen vaardigheden opdoen zodat ze bemiddeld kunnen worden naar betaald werk.

Samenkracht en burgerparticipatie (tv 6.1)

Wat willen we bereiken

1 Een krachtige sociale basis

Een krachtige sociale basis biedt positief tegenwicht en dempt de uitdagingen van de stad. We willen dat inwoners in Eindhoven zich fijn, gezien en gesteund voelen, naar elkaar omkijken en elkaar helpen, zodat er vertrouwen blijft dat het goed komt.

2 Vergunninghouders zijn zelfredzaam

We begeleiden vergunninghouders die in Eindhoven komen wonen naar een zelfredzaam bestaan, waarbij ze hun inburgering goed doorlopen, (betaald werk) kunnen verrichten, in staat zijn hun financiën te beheren en maatschappelijk participeren.

3 Toekomstperspectief voor inwoners zonder verblijfsstatus

We werken met partners intensief samen aan het vinden van bestendige oplossingen voor vreemdelingen zonder recht op verblijf of opvang. Dit kan bestaan uit legalisatie van verblijf, terugkeer naar land van herkomst of doormigratie.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners dat een beperkt sociaal netwerk ervaart (1)	11%	≤ 10%	11%	≤ 10%	≤ 10%	10
Schaalscore sociale cohesie (1)	5.9		5.9	5,9	6,0	6,0
% dat zich afgelopen jaar actief heeft ingezet voor de buurt (1)	28		30%	30%	30%	30%
% dat het afgelopen jaar vrijwilligerswerk heeft gedaan (1)	33%		33%	35%	35%	35%
% vergunninghouders dat betaald werk heeft (2)	-	-	45%	45%	45%	45%
% vergunninghouders dat inburgering afrondt binnen wettelijke termijn (2)	-	-	90%	90%	90%	90%
Oordeel provincie over behalen taakstelling huisvesting vergunninghouders (2)	groen	groen / oranje	groen / oranje	groen / oranje	groen / oranje	groen / oranje
% ongedocumenteerden die een bestendige oplossing heeft gevonden (3)	-	20%	20%	20%	20%	20%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Versterken sociale basis

We zetten o.a. in op het centraal zetten van de kracht van inwoners en sociale netwerken, verbeterde ondersteuning van vrijwilligers, het faciliteren van (buurt)ontmoeting en werken integraal gebiedsgericht (samen) in en aan de sociale basis.

1.2 Stimuleren van inwonersbetrokkenheid

Niet alleen voor de sociale basis, maar voor alle beleidsthema's geldt dat de inwoner actief betrokken wordt om de juiste besluiten te kunnen nemen. De CRSD, de Jeugdraad en Jong040, maar ook andere belangenpartijen geven (on)gevraagd advies.

1.3 Versterken ambulant jongerenwerk

We trekken de komende jaren extra middelen uit om het ambulant jongerenwerk te versterken, met extra beschikbaarheid van jongerenwerkers op de belangrijkste vindplaatsen van jongeren: op straat, op school, maar ook steeds meer in de online wereld.

2.1 Aanbieden maatwerk programma vergunninghouders

Voor alle vergunninghouders wordt een plan inburgering en participatie (PIP) opgesteld na de brede intake. Het bevat een persoonlijk programma voor het leren van de taal in combinatie met werk, vrijwilligerswerk, studie of stage.

3.1 Perspectief aan ongedocumenteerden

We bieden begeleiding aan ongedocumenteerden rondom de verschillende perspectieven; verblijf of vertrek.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Uitvoeringsplan/ activiteitenoverzicht van de Visie sociale basis: we voeren samen met partners in de stad het nieuwe vrijwilligersbeleid uit, faciliteren passend rondom (buurt)ontmoeting en werken integraal gebiedsgericht (samen) in en aan de sociale basis. Hiervoor gebruiken we de extra impuls vanuit de kadernota.
- Uitvoeringsprogramma Inclusief Samenleven 2025: we zetten met activiteiten in op de ontwikkellijnen en ambities zoals geformuleerd in het beleidsplan Inclusief Samenleven. Ook wordt de Lokale Inclusie Agenda doorontwikkeld. Middelen hiervoor komen o.a. uit de extra impuls van de kadernota.
- Monitoringsstrategie Sociale Basis: in lijn met de visie werken we met de verbeterde monitoring in de sociale basis waarbij we waken voor administratieve lastenverzwaring bij onze partners.
- Bijdrage leveren aan opgaven koers 2(040): we dragen bij aan de invulling van de opgaven uit de koers 2(040), waarbij we de sociale basis als fundament voor een toekomstbestendig sociaal domein versterken. Hierbij leggen we ook verbinding met de fysiek leefomgeving.
- Samenleven vanaf dag één: we zetten in op samenleven vanaf dag één bij de opvang van asielzoekers en vergunninghouders conform de visie "Welkom in Eindhoven", zoals eind 2024 vastgesteld.
- Ongedocumenteerdenbeleid: we blijven met onze partners dienstverlening bieden aan ongedocumenteerden in Eindhoven. Aan de hand van de resultaten van de rijkspilot LVV, evalueren we het ongedocumenteerdenbeleid en ontwikkelen we waar nodig door.
- Zorgdragen voor de opvang van asielzoekers en vergunninghouders: we werken aan een programma om alle nieuwkomers, tezamen met de huidige bewoners van de stad, zo goed en prettig mogelijk te laten meedoen en samenleven, en te zorgen voor een integrale aanpak van opvang t/m inclusie.
- Aanpak arbeidsmigranten: we onderzoeken, en werken met, een integrale aanpak gericht op arbeidsmigranten, waarmee we bijdragen aan het verbeteren van de werk- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	54.306	45.474	60.117	58.081	45.873	45.882
Baten	-40.746	-6.337	-15.273	-14.799	-6.524	-6.524
Mutatie reserves	14.464	-641	-1.355	-1.112	22	22
Saldo	28.024	38.496	43.489	42.170	39.371	39.380

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Sociale basis: initiatieven gericht op versterken: KN25: -Vrijwilligersbeleid in 2025 en 2026 €0,35 miljoen per jaar. -Aanstelling jongerenwerkers €0,75 miljoen structureel en € 0,4 miljoen per jaar in 2025 en 2026 - Sociale basis: in 2025 en 2026 €1,1 miljoen per jaar (verdeeld over meerdere taakvelden/onderwerpen) waarvan € 0,5 miljoen per jaar voor dit onderwerp.	15.877	0	0
Sociale basis: laagdrempelige basisdagbesteding KN25: Sociale basis en wijkteams: in 2025 en 2026 €1,1 miljoen per jaar (verdeeld over meerdere taakvelden/onderwerpen) waarvan € 0,2 miljoen per jaar voor dit onderwerp.	5.272	0	0 *
Sociale basis: initiatieven gericht op jeugd- en jongerenwerk: specialistische kinderopvang o.b.v. sociaal medische indicatie en toezicht kinderopvang. Daling in 2025 door beëindiging onderdeel 'perspectief jongeren in coronatijd'.	2.190	-260	0 *
Sociale basis: initiatieven gericht op diversiteit en inclusie: religie, geslacht, ras, seksuele geaardheid en etniciteit. KN25: uitvoeringsprogramma D&I: in 2025 en 2026 € 0,8 miljoen in 2025 en 2026	1.621	0	-163 *

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Sociale basis: initiatieven gericht op informele zorg: o.a. het 'mantelzorgcompliment'	882	0	0
Programma nieuwkomers: o.a. opvang ontheemden Oekraïne, EU-arbeidsmigranten en ongedocumenteerden	7.652	-7.333	0
Migratie: betreft uitvoering Nieuwe Wet Inburgering, pilot LVV, overloop COA, personeelskosten en migratie-gerelateerde subsidies. Onttrekking uit reserve opvang ontheemden Oekraïne.	7.558	-4.424	-557 *
Transformatieprogramma sociale basis: betreft innovatiebudget en extra inzet sociale basis (inclusief personeel).	7.536	0	0
Projecten Transformatiefonds: voor borgen van toegang, kwaliteit en betaalbaarheid van ondersteuning. Door incidentele middelen te bundelen in het Transformatiefonds kunnen structurele effectiviteitsslagen worden gemaakt om verwachte toekomstige tekorten zo goed mogelijk op te vangen c.q. te dempen.	199	0	-193
Programma gebiedsgericht werken:	1.736	0	0
Gezond en Actief Leven Akkoord (Spuk GALA):	1.113	-1.157	0
Sector Gebieden en wijken:	1.700	0	0
Maatschappelijk Vastgoed: bezit, beheer en instandhouding van welzijnslocaties en verhuur van locaties. O.a. € 0,4 miljoen voor vergroening bij het MEC aan de Gennepeweg.	957	-2.099	22
Gemeenschapsvorming:	200	0	0 *
KN25: Innovatieve interventies (gemeenschapsvorming/verbinding): in 2025 en 2026 € 0,2 miljoen per jaar			
Gemeentebrede subsidieverantwoording: gemeentebrede taakstelling	-1.777	0	0
Saldireserve specifiek: onttrekking voor migratie	0	0	-464
Personeelslasten / apparaatskosten:	6.264	0	0
Kapitaallasten:	683	0	0
Overig:	454	0	0
Totaal	60.117	-15.273	-1.355

Thema: Sociale basis en wijkteams

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO (tv 6.21)

Wat willen we bereiken

1 De samenredzaamheid vergroten

WIJeindhoven ondersteunt en spoort inwoners aan die zelf geen oplossingen kunnen vinden in het eigen netwerk op sociale basis bij hun ondersteuningsvraag.

2 Duurzaam afschalen van aanvullende ondersteuning (2e lijn) naar ondersteuning door wijkteams (1e lijn) en/of in de sociale basis (0e lijn)

WIJeindhoven ondersteunt inwoners om op eigen kracht verder te kunnen gaan en hierbij minder of geen ondersteuning nodig heeft.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Aantal verbindingen tussen inwoners (1)	nrb		413	415	420	425
Aantal inwoners dat duurzaam wordt afgeschaald van aanvullende ondersteuning (2e lijn) naar ondersteuning door de wijkteams of in de sociale basis (2)	nrb		ntb	ntb	ntb	ntb

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Aantal inwoners dat duurzaam wordt afgeschaald van ondersteuning door de wijkteams naar de sociale basis (2)	nrb		ntb	ntb	ntb	ntb
Inwonerstevredenheid over de ondersteuning van de wijkteams (2)	nrb		74	75	75	75

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Verwijzen naar en/of bieden van passende ondersteuning in de sociale basis, 1e lijn of 2e lijn

We kijken naar passende oplossingen in het eigen netwerk of sociale basis en WIJeindhoven begeleidt waar nodig. Aanvullende ondersteuning wordt zo snel als mogelijk ingezet als de reeds geboden ondersteuning niet toereikend of passend is.

1.2 Kwalitatief goede en effectieve hulp

WIJeindhoven ondersteunt de inwoner zo passend mogelijk. Zij helpen de inwoner om zich beter te kunnen redden.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Vereenvoudiging Sociaal Domein: samen met Ergon en de gemeente werkt WIJeindhoven mee aan de implementatie van de verbetervoorstellen voortkomend uit het Raadsbesluit Vereenvoudiging Sociaal Domein om de ondersteuning te verbeteren en beter aan te sluiten bij de Sociale Basis.
- Financiële bestaanszekerheid: WIJeindhoven werkt samen met de netwerkpartners om de afstand tot werk te verkleinen voor inwoners en financiële zekerheid te behalen.
- Versterken van de Sociale Basis: WIJeindhoven helpt inwoners om samenkracht te vergroten. We intensiveren de aanpak door extra verbinders Buurt & Bloei die zich richten op collectieve laagdrempelige ondersteuningsvormen en versterking van de sociale netwerken in wijken.
- Integrale preventieve gezondheid: WIJeindhoven werkt mee om Eindhoven een stapje gezonder te maken. Dit doen we door acties op te pakken vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	431	430	430	428
Saldo	0	0	431	430	430	428
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Personeelslasten:				431	0	0
Totaal				431	0	0

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd (tv 6.22)

Zie taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal voor de doelen en prestaties.

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	428	428	428	426
Saldo	0	0	428	428	428	426
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Personeelslasten:				428	0	0
Totaal				428	0	0

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal (tv 6.23)

Zie taakveld 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO voor de doelen en prestaties.

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	46.206	43.989	43.839	43.840
Saldo	0	0	46.206	43.989	43.839	43.840
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Subsidie Stichting WIJeindhoven: voor 1e lijnsondersteuning op o.a. de leefgebieden armoede en schulden, werk, jeugd en maatschappelijke ondersteuning. Inclusief versterken toegang jeugdigen en gezinnen (uit extra rijksmiddelen en jeugd). .KN25: - Extra verbinders 'buurt & bloei': structureel € 0,35 miljoen, in 2025 en 2026 € 0,15 miljoen per jaar. - Wijkteams: incidenteel € 1 miljoen per jaar (t/m 2028).				38.517	0	0 *
Veilig Thuis: meldpunt voor huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderen-mishandeling inclusief projecten				6.531	0	0
Versterken Jeugdigen en gezinnen: activiteiten en zorgmeldingen binnen het preventief (justitieel) kader				827	0	0
Personeelslasten:				331	0	0
Totaal				46.206	0	0

Volksgezondheid (tv 7.1)

Wat willen we bereiken

1 Gezondheidswinst voor elke Eindhovenenaar

In 2030 leeft elke Eindhovenenaar 3 jaar extra in goed ervaren gezondheid en zijn de gezondheidsverschillen tussen doelgroepen en wijken met 20% afgenomen.

Effectindicatoren	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
SES-WOA (1)	-0,057		-0,053	-0,049	-0,045	-0,041
Eenzaamheid (1)	19%		-	18%		
Stress (1)	24%		-	23%		
Gezonde levensverwachting (1)	64,6 jaar		66,1	66,4	66,7	67,0

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Activiteiten en acties uitvoeren voortkomend Uitvoeringsagenda gezondheid 2025

Uitvoeren van de activiteiten in de Uitvoeringsagenda gezondheid 2025 via de zes sporen (zingeving en mentale veerkracht, gezonde voeding, voldoende bewegen, thuis voelen en erbij horen, werk en bestaanszekerheid en gezonde, groene leefomgeving).

1.2 Uitvoeren van de 15 onderdelen in het Plan Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Via de 15 zogenaamde enveloppen binnen het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) geven we uitvoering aan gezondheidsbevordering en preventie, zoals op sport en bewegen, gezondheid en sociale basis.

1.3 Programma's en opgaven uitvoeren voor Integraal Zorg Akkoord (IZA), die opgenomen zijn in het Regioplan Eindhoven – De Kempen

Samen met IZA-partners voeren we het Regioplan Eindhoven - De Kempen uit voor de programma's: mentale gezondheid, ouderen, vitale communities, het opzetten van een regionale preventie infrastructuur met ketenaanpakken en De STAP naar gezonder.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Uitvoeringsagenda gezondheid 2025: binnen de uitvoeringsagenda ligt de focus op de fysieke, gezonde leefomgeving met een gebiedsgerichte aanpak voor de ongezondere plekken in de stad.
- Gezond en Actief leven Akkoord (GALA): in 2025 is de preventie infrastructuur gerealiseerd waarbij partners goed samenwerken op de vijf ketenaanpakken: kansrijke start, valpreventie, overgewicht bij kinderen en volwassenen en welzijn op recept.
- Integraal Zorgakkoord (IZA): in 2025 ligt de focus op inhoudelijke samenwerking op de programma's, het implementeren van de governance-afspraken en inrichten van een kwalitatief goede monitoring op het Regioplan.
- GGD: we voeren activiteiten uit in de publieke gezondheid die bijdragen aan een gezonde en vitale stad. De GGD is als verbonden partij aangewezen om hierin te ondersteunen. We zetten in op een constructieve samenwerking met de GGD.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	15.832	11.974	19.575	19.200	14.014	14.036
Baten	-2.116	-166	-5.940	-5.542	-172	-172
Mutatie reserves	-591	0	0	0	0	0
Saldo	13.125	11.808	13.635	13.658	13.842	13.864

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Gemeenschappelijke taken GGD: voor publieke gezondheid en jeugdgezondheidszorg	10.580	0	0
Subsidies Publieke Gezondheid: lokale preventieakkoorden op de 4 thema's: rookvrij, gezond gewicht, eenzaamheid en alcohol en drugs	1.201	0	0 *
Preventie & volksgezondheid: uitvoering van de gezondheidsnota	660	0	0 *
Gezond in de Stad (GIDS): o.a. Kansrijke Start en formeren regioakkoord	88	0	0
Locatie Ambulancedienst Gennepers Parken: voor bezit, beheer en instandhouding van de locatie en de verhuur	63	-172	0
Gezond en Actief Leven Akkoord (Spuk GALA):	1.274	-1.332	0
Integraal Zorgakkoord (Spuk IZA): specifieke uitkering	4.191	-4.436	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	1.518	0	0
Totaal	19.575	-5.940	0

Thema: Werk en inkomen

Inkomensregelingen (tv 6.3)

Wat willen we bereiken

1 Verstrekken van uitkeringen aan inwoners vanuit de omgekeerde toets gedachte

Wanneer inwoners recht hebben op een bijstandsuitkering, zorgen we voor een zorgvuldig proces vanuit maatwerk en vertrouwen, en starten snel de ondersteuning richting werk op.

2 Bestrijding van armoede

Samen met publiek-private partners in de stad werken we samen om armoede en schulden te voorkomen en waar nodig te bestrijden.

3 Afname schuldenproblematiek

We voorkomen zoveel mogelijk dat inwoners in de financiële problemen komen. Wanneer dat toch gebeurt, dan zorgen we ervoor dat zij sneller geholpen worden en duurzaam schuldenvrij zijn.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Aantal verstrekte uitkeringen Participatiewet (1)	6.337	6.324	6.412	6.412	6.412	6.412
Instroom uitkeringen Participatiewet (1)	1.575	1.364	1.270	1.270	1.270	1.270
Ratio instroom/uitstroom Participatiewet (1)	1,07	0,98	0,93	0,93	0,93	0,93
% huishoudens met een inkomen tot 101% van het sociaal inkomen in het voorgaande jaar (2)	-	8,1%	7,6%	7,6%	7,6%	7,6%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Kwalitatieve uitvoering van bijstand(saanvragen) vanuit de omgekeerde toets gedachte, van instroom tot debiteurenbeleid

Onze dienstverlening gaat uit van vertrouwen, de menselijke maat en waar nodig controleren. We kijken vanuit een breder perspectief en leggen een verbinding met armoede en schulden. Inwoners worden goed en snel ondersteund bij het vinden van werk.

2.1 Inwoners met financiële belemmeringen kunnen toch maatschappelijk deelnemen

We vergroten de toegankelijkheid van minimaregelingen, en werken aan het structureel doorbreken van armoede door meedoen voorop te stellen.

3.1 Inwoners met beginnende betaalproblemen vinden en ondersteunen (vroegsignalering)

Door in te zetten op vroegsignalering in samenwerking met onze ketenpartners zijn we in staat om onze inwoners met beginnende betaalproblemen sneller te vinden en te ondersteunen.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Versterken duurzame bestaanszekerheid: we zorgen ervoor dat inwoners snel en rechtmatig een uitkering ontvangen zodat het sociaal inkomen geborgd is. Daarbij houden we altijd in het vizier dat we inwoners een duurzaam toekomstperspectief willen bieden, zo mogelijk via betaald werk.
- Een mensgerichte benadering: we gaan de hardvochtige elementen van de Participatiewet tegen en implementeren zo spoedig mogelijk de nieuwe wet die meer mogelijkheden biedt om te komen tot een mensgerichte uitvoering. We staan naast de inwoners en gebruiken de omgekeerde toets.
- Naleving: we zorgen ervoor dat de bijstandsverlening rechtmatig wordt uitgevoerd vanuit de cirkel van naleving. We handhaven als sprake is van fraude maar zijn ervan bewust dat inwoners onbedoelde en onbewuste fouten kunnen maken.
- Persoonlijk contact met de inwoner: we zorgen ervoor dat we in goed contact komen en blijven met de inwoners om de mogelijkheden van werk te bespreken en om te bezien of er wijzigingen zijn in de inkomensvoorziening. We integreren daarbij de werk- en inkomensaspecten zoveel mogelijk.
- Voortzetten van onze dienstverlening armoede en schulden: we zetten onze dienstverlening voort o.a. uitkeren van minimaregelingen, vroegsignalering, schuldhulpverlening en nazorg. We zorgen dat er een passend aanbod is.
- Opzetten en uitvoering geven aan amendementen: opzetten en uitvoering geven aan de herijking en vereenvoudiging van de minimaregelingen inclusief de tijdelijke regelingen vanuit de middelen van de energietoeslag.
- Uitdagingen BUIG: de komende jaren nemen we aanvullende maatregelen om uitdagingen rond de BUIG aan te pakken. We begeleiden meer inwoners duurzaam naar werk via pilots die aansluiten bij de vereenvoudiging van het sociaal domein en de aanpak van jeugdwerkloosheid. Zie ook paragraaf 3b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	171.304	158.255	163.320	161.495	161.285	161.306
Baten	-126.164	-125.085	-126.587	-126.587	-126.587	-126.587
Mutatie reserves	-9.327	5.250	-1.513	0	0	0
Saldo	35.813	38.420	35.220	34.908	34.698	34.719

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Inkomensregelingen Participatiewet (BUIG): KN25: Ergon ambitie € 0,9 miljoen structureel.	125.470	-125.907	0 *
Bijzondere Bijstandsvoorzieningen (armoederegelingen): KN25: meedoenbijdrage structureel € 0,5 miljoen; ingezet voor herijking minimaregeling (dekking uit middelen BA).	19.644	-550	0 *
Schulddienstverlening:	1.223	-130	0
Kwijtschelden gemeentelijke belastingen:	1.645	0	0
Individuele studietoeslag:	321	0	0
Saldireserve specifiek:	0	0	-1.513
Uitvoering beleidsplan Armoede & Schuld:	493	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	14.524	0	0
Totaal	163.320	-126.587	-1.513

WSW en beschut werk (tv 6.4)

Wat willen we bereiken

1 Inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk

We zorgen ervoor dat mensen met een arbeidsbeperking bij of via Ergon geplaatst worden (met loonkosten-subsidie of via beschut werk).

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Aantal mensen met een arbeidsbeperking t.o.v. het totaal aantal bijstandsgerechtigden (1)	0,26	0,29	0,27	0,27	0,27	0,27

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Plaatsen van inwoners met een arbeidsbeperking op de arbeidsmarkt

Inwoners met een arbeidsbeperking willen we zo duurzaam mogelijk op de arbeidsmarkt plaatsen, bij of via Ergon en zo dicht mogelijk tegen de reguliere arbeidsmarkt (met loonkostensubsidie en begeleiding),

In 2025 richten we ons vooral op:

- Inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk helpen: we willen ervoor zorgen dat zoveel mogelijk inwoners met een arbeidsbeperking aan betaald werk komen, bij of via Ergon. Hiervoor worden de intensiveringsmiddelen ingezet.
- We plaatsen inwoners met een arbeidsbeperking zo dicht mogelijk tegen de reguliere arbeidsmarkt: als het mogelijk is plaatsen we inwoners bij reguliere werkgevers met inzet van loonkostensubsidie en jobcoaching. Als dat (nog) niet mogelijk is, dan wordt gebruik gemaakt van detachering of interne plaatsing bij Ergon.
- We maken prestatieafspraken met Ergon: er worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt met Ergon over onder meer het aantal plaatsingen, de groei op de werkladder en het ziekteverzuim. Er gaat extra aandacht uit naar de duurzaamheid van de plaatsingen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	36.882	34.327	37.059	33.811	32.644	31.384
Baten	0	-6	0	0	0	0
Mutatie reserves	916	-179	-1.903	0	0	0
Saldo	37.798	34.142	35.156	33.811	32.644	31.384

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
WSW Sociale Werkvoorziening: uitvoering en gemeentelijke bijdrage sociale werkvoorziening WSW door ERGON (GRWRE)	35.785	0	-1.903
Projecten Zijinstroom WWB:	1	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	1.273	0	0
Totaal	37.059	0	-1.903

Arbeidsparticipatie (tv 6.5)

Wat willen we bereiken

1 Zorgen dat inwoners aan het werk komen

We ondersteunen inwoners naar betaald duurzaam werk, liefst vóórdat zij bijstandsafhankelijk worden. Dat doen we samen met partners als WIJeindhoven, Ergon, Huis naar Werk en ons eigen Werkgelegenheidsteam.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% uitstroom naar werk t.o.v. het bijstandsbestand (1)	7%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%
% inwoners dat deeltijd werkt t.o.v. het bijstandsbestand (1)	8%	10	8%	8%	8%	8%
% voorkomen instroom in de bijstand t.o.v. het totaal aantal aanvragen bijstand (1)	8%	10,5	8%	8%	8%	8%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Competenties en arbeidsmogelijkheden vaststellen

De talenten en arbeidsmogelijkheden worden in beeld gebracht van bijstandsgerechtigden via Competensys en de Talentscan. Hierdoor kan goed in beeld gebracht worden welk ondersteuningsaanbod het best past gericht op duurzaam werk of participatie.

1.2 Bemiddeling en plaatsing

Inwoners worden zoveel mogelijk naar duurzaam werk begeleid in samenspraak met partners als Huis naar Werk, Ergon en het Werkgelegenheidsteam. Daarbij worden tal van instrumenten ingezet. Er wordt meer aandacht besteed aan duurzaam werk.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Doorontwikkeling Huis naar Werk (Werkcentrum Zuidoost Brabant): samen met de partners gaan we ons Huis naar Werk door ontwikkelen, gericht op het invullen van vacatures via een gerichte werkgeversaanpak en het aan het werk helpen van werkzoekenden.
- Werkgelegenheidsprojecten: we willen de mismatch op de arbeidsmarkt zoveel mogelijk oplossen door de talenten van inwoners goed te leren kennen en deze samen verder te ontwikkelen, goede begeleiding te bieden (ook na plaatsing) en vacatures beter passend te maken.
- Social return: via social return maken we afspraken met ondernemers over onder meer het aannemen en begeleiden van kandidaten.
- Evenementen voor werkgevers en werkzoekenden: we organiseren evenementen voor verschillende sectoren om werkgevers en werknemers bij elkaar te brengen zodat er meer matches gemaakt kunnen worden. Via bijv. speeddates, arbeidsmarktoriëntatie en werkbezoeken wordt de kans op betaald werk vergroot.
- Intensivering op langdurige werkloosheid: veel inwoners die langdurig afhankelijk van de bijstand zijn, hebben uitdagingen op meerdere leefgebieden. We zorgen ervoor dat deze inwoners aan programma's kunnen deelnemen zodat zij stappen op de participatieladder kunnen zetten.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	19.881	17.332	19.105	19.332	19.099	19.130
Baten	-2.952	-818	0	0	0	0
Mutatie reserves	-1.939	0	581	-1	-1	0
Saldo	14.990	16.514	19.686	19.331	19.098	19.130

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
GRWRE Participatiebedrijf:	4.298	0	0
GRWRE Begeleidingsvergoeding loonkostensubsidie:	6.618	0	0
GRWRE - overige projecten:	926	0	0
Reïntegratietrajecten: voor uitvoering trajecten op basis van nieuwe aanbesteding	1.963	0	0
Werkgeversteam incl. trajecten:	298	0	0
Budget participatie: voor met name projecten	544	0	0
Overig budget participatie: onder meer oude vormen voor gesubsidieerd werk	400	0	-1
Impuls MBO: € 0,26 miljoen in 2025 en 2026	259	0	0
Stelpost BA Werk: uitvoeringskosten (structureel)	167	0	0
Saldireserve specifiek: storting n.a.v. begroting Ergon	0	0	616
Personeelslasten / apparaatskosten:	3.234	0	0
Overig: o.a. investering servicepunt leren en werken en ID-regeling en restant stelpost (€ 0,025 miljoen structureel) voor onderwijs en arbeidsmarkt (uit BA)	398	0	-34
Totaal	19.105	0	581

Thema: Wmo

Hulpmiddelen en diensten (Wmo) (tv 6.60)

Wat willen we bereiken

1 Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen

Eindhoven wil dat haar inwoners zo lang mogelijk gezond en actief aan de samenleving deelnemen. We vinden het belangrijk dat ouderen zo lang mogelijk eigen regie houden en zelfstandig kunnen blijven wonen met hulp uit hun eigen netwerk.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 10.000 inw) (1)	655	700	700	700	700	700
% inwoners dat zich door de ondersteuning beter kan redden (1)	81%	80%	80%	80%	80%	80%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Leveren maatwerkarrangementen Wmo

We bieden maatwerkoplossingen aan inwoners die dat nodig hebben. Onder maatwerk verstaan we voorzieningen en hulp die passen bij de persoonlijke situatie van de inwoner.

1.2 Stimuleren oplossingen in de nabij omgeving

We maken de beweging van 2 naar 1 naar 0 door steeds meer aanbod te creëren in de sociale basis of als algemene voorziening, waardoor een maatwerkarrangement niet nodig is en inwoners toch goed geholpen zijn.

1.3 Kwalitatief goede en effectieve ondersteuning

Inwoners zijn tevreden met de ondersteuning die zij ontvangen en kunnen zich door deze ondersteuning beter redden.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Ondersteun de ondersteuner: in het ouderenbeleid is de lijn ondersteun de ondersteuner opgenomen, waarbij we ons richten op het faciliteren en waarderen van onze mantelzorgers.
- Dementievriendelijke wijken: we zien een toename van het aantal dementerende ouderen. Om hen zo lang mogelijk zelfstandig te laten functioneren en mee te laten doen gaan we aan de slag om dementievriendelijke wijken in te richten in Eindhoven
- Leren ouder worden: in het ouderenbeleid is de lijn 'leren ouder worden' opgenomen. We onderzoeken de

mogelijkheid om de pilot ouderwijs in 2025 voort te zetten en verder uitrollen in de stad. Ook vanuit de regio gaan we met het thema Sterk met Ouderen aan de slag.

- Verordening Sociaal Domein: in 2025 kijken we of de Verordening Sociaal Domein Eindhoven nog voldoet aan de huidige situatie. Daar waar nodig gaan we aan de slag om het beleid en de Verordening op elkaar af te stemmen.

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	11.426	11.271	11.302	11.303
Saldo	0	0	11.426	11.271	11.302	11.303
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Mobiliteitsvoorzieningen: toename lasten door prijsstijgingen van bestaande contracten				6.026	0	0
Wmo woonvoorziening: woningaanpassingen zoals trapliften				2.359	0	0
Wmo vervoersvoorziening niet CVV: vergoedingen voor gebruik van eigen vervoermiddelen of zelfstandig vervoer				35	0	0
WMO collectief vraagafhankelijk vervoer: de Taxibus voorziening maakt het voor inwoners met een beperking mogelijk om zicht te verplaatsen om bij voorbeeld sociale contacten te onderhouden				2.231	0	0
Contractbeheer Taxibus (CVV): in verband met regionaal karakter.				472	0	0
Individueel vervoer: vervoer gerelateerd aan gebruik van dagbesteding				218	0	0
Personeelslasten:				85	0	0
Totaal				11.426	0	0

Thema: Wmo

Huishoudelijke hulp (Wmo) (tv 6.711)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	27.318	25.987	26.026	26.026
Baten	0	0	-3.000	-6.754	-6.855	-6.855
Saldo	0	0	24.318	19.233	19.171	19.171
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
WMO Hulp bij het Huishouden: voor inwoners die niet meer in staat zijn om hun huishoudelijke werkzaamheden zelfstandig uit te voeren.				26.171	0	0
HBH Voorzieningen (PGB):				820	0	0
Eigenbijdrage ontvangsten WMO CAK: geïnde eigen bijdragen in het kader van Wmo				0	-3.000	0
Lumpsum Hospice: huishoudelijke ondersteuning voor personen die verblijven in het hospice				164	0	0
Personeelslasten:				163	0	0
Totaal				27.318	-3.000	0

Begeleiding (Wmo) (tv 6.712)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	15.658	15.663	15.595	15.595
Baten	0	0	-537	-537	-537	-537
Saldo	0	0	15.121	15.126	15.058	15.058
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Landelijke inkoop WMO: inkoop van voorzieningen voor (ambulante) begeleiding				447	0	0
Begeleiding maatschappelijke opvang: logeervoorziening in het kader van respijtzorg				1.720	0	0
Ondersteuning zelfstandig leven (WMO)				12.576	0	0
Sociale Basis:				348	0	0 *
OSD: intensieve ondersteuning voor ambulante voorzieningen zoals het indelen van de dag, het leggen van contacten of ondernemen van activiteiten.				567	-537	0
Totaal				15.658	-537	0

Dagbesteding (Wmo) (tv 6.713)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	3.270	3.272	3.272	3.271
Saldo	0	0	3.270	3.272	3.272	3.271
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Maatschappelijke deelname/dagbesteding: voorzieningen deelname aan niet arbeidsmatige dagbesteding, met als doel het aanbieden van een zinvolle invulling van de dag				3.074	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:				196	0	0
Totaal				3.270	0	0

Overige maatwerkarrangementen (Wmo) (tv 6.714)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	795	794	788	787
Saldo	0	0	795	794	788	787
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Budget OSD maatwerkarrangementen: subsidie voor versterken van de sociale basis voor specialistische en langdurige intensieve zorg				238	0	0
Wmo Algemeen: Wmo-gerelateerde kosten als medische advisering en huisbezoeken				529	0	0
Personeelslasten:				28	0	0
Totaal				795	0	0

PGB Wmo (tv 6.791)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	4.075	4.066	4.056	4.052
Saldo	0	0	4.075	4.066	4.056	4.052

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Beschermd Wonen (PGB): voor personen met psychische of psychosociale problemen die (tijdelijk) niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.	2.000	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	2.075	0	0
Totaal	4.075	0	0

Beschermd wonen (Wmo) (tv 6.811)

Wat willen we bereiken

1 Bevorderen van deelname aan de samenleving van inwoners die een beroep doen op beschermd wonen

De kans op het (her)vinden van zelfregie is het grootst als verblijf in opvang voorkomen kan worden of kortstondig is en iemand zo snel mogelijk weer zelfstandig kan wonen.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners dat terugkeert in beschermd wonen (1)	2,05%	2%	2%	2%	2%	2%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Verminderen instroom en bevorderen uitstroom beschermd wonen

De kans op het (her)vinden van zelfregie is het grootst als verblijf in opvang voorkomen kan worden of kortstondig is en iemand zo snel mogelijk weer zelfstandig kan wonen.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Innovatie Beschermd Wonen: meer beschermd thuis in plaats van wonen in instelling, uitstroom naar regiogemeenten en we stellen verschillende scenario's op voor de doorontwikkeling (waaronder optie tot doordecentralisatie) Beschermd Wonen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	33.531	33.536	33.536	33.535
Baten	0	0	-700	-700	-700	-700
Saldo	0	0	32.831	32.836	32.836	32.835

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Beschermd Wonen (PGB):	31.692	-700	0
Innovatiebudget BW: regionaal budget bestemd voor innovatie op het gebied van beschermd wonen.	1.756	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	83	0	0
Totaal	33.531	-700	0

Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo) (tv 6.812)

Wat willen we bereiken

1 Bevorderen van deelname aan de samenleving van inwoners die een beroep doen op de maatschappelijke opvang

De kans op het (her)vinden van zelfregie is het grootst als verblijf in opvang voorkomen kan worden of kortstondig is en iemand zo snel mogelijk weer zelfstandig kan wonen.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners dat terugkeert in de maatschappelijke opvang (1)	2,57%	15%	3%	3%	3%	3%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Verminderen instroom en bevorderen uitstroom maatschappelijke opvang

De kans op het (her)vinden van zelfregie is het grootst als verblijf in opvang voorkomen kan worden of kortstondig is en iemand zo snel mogelijk weer zelfstandig kan wonen.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Maatschappelijke opvang: samen met regio geven we uitvoering geven aan het actieplan, voorkomen van dakloosheid, versterken bestaanszekerheid, housing first en uitstroom naar de regio en pakken ETHOS telling op (onderzoek naar aantal thuisloze mensen in regio).
- Vrouwen en Gezinsopvang: doorontwikkeling, waarbij we gaan werken vanuit een systeemgerichte aanpak met zowel een aanpak voor mannelijke slachtoffers als voor daders en waarbij het kind centraal staat.
- Geweld in afhankelijkheidsrelaties: lokale en regionale aanpak huiselijk geweld, gericht op slachtoffers, plegers en uitvoering geven aan lokale aanpak mensenhandel.
- Dakloze EU burgers: komen tot een perspectiefplek, waarbij dakloze EU burgers begeleid worden naar werk in combinatie met woning of terug naar land van herkomst. Kortstondige opvang kan daarbij een middel zijn. Hiertoe worden extra middelen uit de kadernota ingezet.
- Mentale gezondheid: laagdrempelige ondersteuning en aandacht voor mentale gezondheid via herstelcentra en trainingen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	26.450	27.055	20.562	20.556
Baten	0	0	-847	-847	-847	-847
Mutatie reserves	0	0	-6.692	-6.723	-21	-21
Saldo	0	0	18.911	19.485	19.694	19.688

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Maatschappelijke Opvang: ondersteuning aan dak- en thuislozen in de vorm van 24-uursopvang en noodzakelijke begeleiding en activering/werk. KN25: Investeren in MO flex locaties: structureel € 0,25 miljoen, oplopend naar € 0,75 miljoen vanaf 2027;	12.725	0	0
Winternoodregeling: nachtopvang van dak- en thuislozen bij winterkou. KN25: maatschappelijke opvang (buffer): in 2025 en 2026 € 0,3 miljoen per jaar	1.025	0	0 *
Vrouwen- en gezinsopvang: ondersteuning van dakloze gezinnen en slachtoffers van huiselijk geweld in de vorm van 24 uursopvang en de noodzakelijke begeleiding. KN25: maatschappelijke opvang (buffer): in 2025 en 2026 € 2,4 miljoen in 2025 en 2026	6.321	0	0

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Aanpak dakloze EU migranten: begeleiding van dakloze EU migranten naar werk en woning of terug naar land van herkomst, met daarbij een kortdurende tijdelijke opvang. KN25: Maatschappelijke opvang: in 2025 en 2026 € 0,8 miljoen in 2025 en 2026 en Maatschappelijke opvang (incl. buffer): in 2025 en 2026 € 0,8 miljoen in 2025 en 2026	1.567	0	0
Wet verplichte GGZ voorzieningen: verlenen van verplichte zorg aan mensen met een psychische aandoening.	511	0	0
Geweld in afhankelijkheidsrelaties: ondersteuning van slachtoffers bij huiselijk- en eer gerelateerd geweld, centrum seksueel geweld	357	0	0 *
Outreachend Werk en Mentale Gezondheid: onder meer wijk-GGD, Bemoeizorg en andere partners. Daarnaast activiteiten ter voorkoming van inzet GGZ-zorg. KN25: Maatschappelijke opvang: in 2025 en 2026 € 0,2 miljoen in 2025 en 2026 en Maatschappelijke opvang (incl. buffer): in 2025 en 2026 € 0,4 miljoen in 2025 en 2026	2.756	0	0 *
Aanpak dak- en thuisloosheid: preventie aanpak dak- en thuisloosheid en uitvoeren Ethostelling naar het aantal dak- en thuisloze inwoners in de regio Eindhoven.	260	0	0 *
Reserve opvang ontheemden Oekrainers: KN25: onttrekking voor dekking maatschappelijke opvang (incl. buffer)	0	0	-6.671
Maatschappelijk vastgoed: exploitatiekosten en huuropbrengsten.	308	-847	-21 *
Kapitaallasten:	370	0	0
Overig:	250	0	0 *
Totaal	26.450	-847	-6.692

Thema: Wmo

Coördinatie en beleid Wmo (tv 6.91)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	9.257	9.290	9.134	9.134
Saldo	0	0	9.257	9.290	9.134	9.134
Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve			
Personeelslasten / apparaatskosten:	9.257	0	0			
Totaal	9.257	0	0			

Thema: Jeugd

Jeugdhulp ambulant lokaal (tv 6.751)

Wat willen we bereiken

1 Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal

Jeugdigen ontwikkelen zich tot zelfredzame volwassenen. Als dit niet vanzelf gaat, ontvangen zij en hun ouders (tijdelijk) ondersteuning, zodat zij weer zelfstandig verder kunnen.

2 Jeugdigen groeien zoveel als mogelijk op in een gezinssituatie

Jeugdigen groeien op bij hun ouders. Als dit (tijdelijk) niet mogelijk is, wordt een vervangende woonplek geboden, die zoveel mogelijk gericht is op de terugkeer naar huis.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% jeugdigen tot 18 jaar met jeugdhulp (1)	9,8%	10,8%	10,6%	10,4%	10,2%	
% jeugdigen in verblijf t.o.v. alle jeugdigen (2)	1,2%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Stimuleren oplossingen in de nabije omgeving

De ondersteuning of specialistische jeugdhulp is zo licht als mogelijk en wordt aansluitend op de leefwereld van de jeugdigen en hun ouders geboden.

1.2 Kwalitatief goede en effectieve hulp

De ondersteuningsvragen van de jeugdigen en het gezin staan centraal en de ondersteuning is gericht op het stimuleren van de eigen kracht van de jeugdigen en het gezin.

2.1 Bevorderen opgroeien in gezinssituatie

Jeugdigen die tijdelijk niet thuis kunnen wonen vangen we zoveel mogelijk op in pleeggezinnen en gezinshuizen. De duur van het verblijf wordt zo kort mogelijk gehouden.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Waar mogelijk terugdringen van gebruik NGZ (niet-gecontracteerde zorg): vanuit het transformatieprogramma onderzoeken we onder andere de mogelijkheden om het gebruik van NGZ terug te dringen, om zo bij te dragen aan een duurzame jeugdhulp.
- Implementatie maatregel Hervormingsagenda: Versterken lokale toegang: binnen Eindhoven implementeren we de maatregelen uit de Hervormingsagenda die betrekking hebben op de toegang tot zorg (WIJeindhoven en andere verwijzers).
- Implementatie van collectieve jeugdhulp binnen het onderwijs: in 2025 implementeren we binnen Eindhoven de inzichten uit het regionale project Zorg in Onderwijstijd, wat begin 2025 wordt afgerond.
- Af- en ombouw residentiële zorg: doorlopend werken we aan het thuisnabij opgroeien van kinderen, ook als er extra ondersteuning nodig is. Als thuis echt niet kan, dan zo thuisnabij mogelijk.
- Versterken ambulant jongerenwerk: ter voorkoming van de noodzaak tot specialistische jeugdhulp, zetten we extra in op de ondersteuning via de sociale basis, meer specifiek door het versterken van het ambulante jongerenwerk.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	9.408	7.340	7.305	7.305
Saldo	0	0	9.408	7.340	7.305	7.305

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Jeugdhulp ambulant lokaal; DPJ: lokaal ingekochte jeugdhulp (alleen eigen gemeente) vanuit het programma Deltaplan Jeugd.	960	0	0
Jeugdhulp ambulant lokaal; multi: lokaal ingekochte jeugdhulp (alleen eigen gemeente) en sub regionaal ingekochte jeugdhulp (waarbij een deel, maar niet alle gemeenten uit de regio samen inkopen). Ambulante zorg in natura betreft vormen van jeugdhulp waarbij een jongere thuis woont.	8.163	0	0
Jeugdhulp ambulant lokaal; POH: inzet van een praktijkondersteuner jeugd bij de huisarts	146	0	0
Personeelslasten:	139	0	0
Totaal	9.408	0	0

Thema: Jeugd

Jeugdhulp ambulant regionaal (tv 6.752)

Zie taakveld 6.751 "Jeugdhulp ambulant lokaal" voor de doelen en prestaties.

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	29.559	22.586	22.259	22.271
Saldo	0	0	29.559	22.586	22.259	22.271
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Jeugdhulp ambulant regionaal; crisis:				170	0	0
Jeugdhulp ambulant regionaal; mono: op regionaal niveau (Samen voor Jeugd) ingekochte ambulante zorg. Vormen van jeugdhulp waarbij een jongere thuis woont. Hierbij hoort ook ambulante hulp die jongeren krijgen als ze in een pleeggezin wonen.				29.282	0	0
Personeelslasten:				107	0	0
Totaal				29.559	0	0

Jeugdhulp ambulant landelijk (tv 6.753)

Zie taakveld 6.751 "Jeugdhulp ambulant lokaal" voor de doelen en prestaties.

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	1.995	1.901	1.900	1.878
Saldo	0	0	1.995	1.901	1.900	1.878
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Jeugdhulp ambulant regionaal (mono):				714	0	0
Personeelslasten:				1.281	0	0
Totaal				1.995	0	0

Jeugdhulp met verblijf lokaal (tv 6.761)

Zie taakveld 6.751 "Jeugdhulp ambulant lokaal" voor de doelen en prestaties.

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	10.057	7.720	7.648	7.639
Saldo	0	0	10.057	7.720	7.648	7.639
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Jeugdhulp met verblijf lokaal; multi: enkelvoudige problematiek inzake jeugdhulp met verblijf overig. Jeugdhulp met verblijf overig is jeugdhulp waarbij de jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder, veelal in een groep met andere jongeren.				9.658	0	0
Personeelslasten:				399	0	0
Totaal				10.057	0	0

Jeugdhulp met verblijf regionaal (tv 6.762)

Zie taakveld 6.751 "Jeugdhulp ambulante lokaal" voor de doelen en prestaties.

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	19.482	15.360	15.184	15.182
Saldo	0	0	19.482	15.360	15.184	15.182
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Jeugdhulp met verblijf regionaal; crisis:				396	0	0
Jeugdhulp met verblijf regionaal; mono: eenvoudige problematiek inzake jeugdhulp met verblijf overig. Jeugdhulp met verblijf overig is jeugdhulp waarbij de jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder.				15.324	0	0
Jeugdzorgplus: gesloten jeugdzorg waar jongeren alleen met een rechterlijke machtiging terecht komen.				3.415	0	0
Personeelslasten:				347	0	0
Totaal				19.482	0	0

Jeugdhulp met verblijf landelijk (tv 6.763)

Zie taakveld 6.751 "Jeugdhulp ambulante lokaal" voor de doelen en prestaties.

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	3.878	3.621	3.620	3.585
Saldo	0	0	3.878	3.621	3.620	3.585
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
Jeugdhulp met verblijf landelijk:				2.032	0	0
Personeelslasten:				1.846	0	0
Totaal				3.878	0	0

PGB Jeugd (tv 6.792)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	2.514	2.420	2.415	2.412
Saldo	0	0	2.514	2.420	2.415	2.412
Toelichting taken				Lasten	Baten	Reserve
PGB Jeugd: persoonsgebonden budget Jeugd (PGB)				1.421	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:				1.093	0	0
Totaal				2.514	0	0

Jeugdbescherming (tv 6.821)

Wat willen we bereiken

1 Jeugdigen groeien op in een veilige omgeving ook wanneer ouders (tijdelijk) niet in staat zijn om hun gezag uit te oefenen

Jeugdigen die vanwege de veiligheid (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, ontvangen passende hulp in zoveel mogelijk een gezinsvervangende setting.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Jeugdigen met jeugdbescherming (% van alle jeugdigen tot 18 jaar) (1)	-	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Jeugdigen met jeugdreclassering (% van alle jeugdigen van 12 t/m 22 jaar) (1)	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Kwalitatief goede en effectieve hulp

De ondersteuningsvragen van de jeugdigen en het gezin staan centraal en de ondersteuning is gericht op het stimuleren van de eigen kracht van de jeugdigen en het gezin.

1.2 Voorkomen van instroom

De instroom van jeugdigen in een maatregel van jeugdbescherming of jeugdreclassering wordt zo klein mogelijk gehouden, door vroegtijdig (lichtere) hulp in te zetten.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Doorontwikkeling Toekomstscenario: in 2025 werken we met partners nader uit hoe regievoering belegd is binnen het Toekomstscenario en onderzoeken we de onderlinge samenwerking en inzet van aandachtsfunctionarissen.
- Implementatie Toekomstscenario binnen regio: het Toekomstscenario wordt na voorbereidingen verder ingebed in de regio door een programmamanager

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	5.335	5.347	5.360	5.373
Saldo	0	0	5.335	5.347	5.360	5.373

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Jeugdbescherming: verplicht door de rechter opgelegde hulp bij opvoeding van kinderen	5.335	0	0
Totaal	5.335	0	0

Jeugdreclassering (tv 6.822)

Zie taakveld 6.821 voor de relevante doelen, prestaties, indicatoren en speerpunten.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	900	901	904	906
Saldo	0	0	900	901	904	906

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Jeugdreclassering: begeleiding van jongeren die met justitie in aanmerking zijn gekomen	891	0	0
Personeelslasten:	9	0	0
Totaal	900	0	0

Coördinatie en beleid Jeugd (tv 6.92)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	8.389	7.748	7.690	7.690
Baten	0	0	-1.224	-1.224	-1.224	-1.224
Saldo	0	0	7.165	6.524	6.466	6.466

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Regionale samenwerking jeugdhulp: regionale inkoop, coördinatie crisis hulp	1.717	-1.224	0
Coördinatie en beleid Jeugd; multi: maatwerkvoorzieningen Jeugd	575	0	0
Coördinatie en beleid Jeugd; DPJ: personele capaciteit van het deltaplan jeugd, beleidsmedewerker en contractmanager	586	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	5.290	0	0
Overig:	221	0	0
Totaal	8.389	-1.224	0

3a. Woningbouw en fijne wijken

Woningbouw en fijne wijken

Door middel van woningbouw, stedelijke vernieuwing en ruimtelijke ontwikkeling streven we naar een aantrekkelijke en duurzame woon- en leefomgeving voor huidige en nieuwe bewoners. Dat doen we door te werken aan samenhangende integrale gebiedsontwikkelingen, zoals Spoorzone, Internationale Knoop XL, Stadhuisplein, VDMA, Schellenskwartier, Kanaalzone-Zuid en Brainport Industries Campus (BIC) naast de ontwikkelingen in de wijken; projecten als Stadshart Woensel, Kastelenplein, Evoluonpark. Ontwikkelingen die de bestaande buurt meteen een opknappbeurt geven.

Daarbij is een goed functionerende woningmarkt van belang, die zowel invulling geeft aan de ambities van de stad (binden van talent) als aan de solidaire stad van twee snelheden. We transformeren en verdichten en we streven naar voldoende betaalbare koop- en sociale huurwoningen in al onze wijken. Hierbij stimuleren wij de verduurzaming van de (bestaande) woningvoorraad en innovatie in de bouw. Ook zetten we in op bescherming en hergebruik van het historisch erfgoed. We faciliteren initiatieven uit de stad door slagvaardig en klantgericht samen te werken en onze ruimtelijke instrumenten zo efficiënt en transparant mogelijk in te zetten. Daarbij is het streven om inwoners zo veel mogelijk bij de ontwikkelingen in de stad te betrekken.

In de Woonvisie van 2015 heeft de gemeenteraad het kader voor het gemeentelijk woonbeleid vastgelegd. In deze visie is gekozen voor:

- Een ambitieus groeiscenario (naar 300.000 inwoners) via verdichting van de bestaande stad met nadruk op het hoogstedelijke woonmilieu binnen de Ring.
- Een solidaire stad met voldoende ruimte voor sociale huur, middenhuur, wonen en zorg en zelfbeheer.
- Een innovatieve stad met creatieve oplossingen voor woningbouw, zoals tijdelijk wonen.

Het college zet zich al geruime tijd in op het versnellen van de bouw binnen de stadsgrenzen, met nadruk op sociale- en middenhuur en middeldure koop. Dit sluit aan bij de bouwversnellingsafspraken in het kader van de Woondeal, die in maart 2019 is afgesloten en de in aansluiting hierop met regio, Rijk en Provincie gemaakte afspraken over verstedelijking in het Verstedelijkingsakkoord, dat in juni 2022 is vastgesteld.

Het recent ondertekende Beethoven-convenant zorgt tot 2030 naar verwachting voor een versnelde groei van het aantal arbeidsplaatsen in onze regio en dus ook voor een sterk verhoogde vraag naar woningen. De regionale afspraken worden hierop aangepast en bij het te vernieuwen woonbeleid wordt hier op ingespeeld.

Doelen

- Een aangenaam woon- en leefklimaat in Eindhoven.
- Faciliteren van de groei van de stad
- Groei van de woningvoorraad
- Een energiezuinige corporatiewoningvoorraad
- CO2-reductie woningen

Highlights 2025 uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

Woningbouw

1. Eindhoven bouwt door.
2. Innovatie op het proces en het product. Denk hierbij aan het parallel plannen bij woningbouwprojecten en het vergroten van soorten woonvormen.
3. Woonprogramma onder de Omgevingswet.
4. Open Eindhoven: het verhaal over de verdichting van de stad en daarmee ook over de gebiedskaders.

Wijken

5. Versterking van een prettige leefomgeving door te werken vanuit het perspectief van de wijk en de inwoners: concrete uitvoering van door inwoners aangedragen initiatieven en door inspraak en inwonersparticipatie.
6. Komen tot een richtinggevende visie voor buurtontmoeting (o.a. buurthuizen en bibliotopen) voor alle inwoners in de groeiende stad. Met daarbij een beschrijving van de (nieuwe) rol van de gemeente als facilitator.
7. Het op- en inrichten van de nieuwe sector Gebieden & Wijken. Het doorontwikkelen van de rol van de gebiedscoördinator, het doorontwikkelen van datasturing bij gebiedsgericht werken om de uitvoeringskracht te verhogen. Het onderzoek naar de her-allocatie van middelen. Het maken van een fundamentele visie op wat gebiedsgericht werken voor de organisatie en onze stakeholders betekent. Het integreren van de inwoners – en overheidsparticipatietaak vanuit S&O in de nieuwe sector. Het opvolgen van het dossier actiegebieden en het creëren van een goede samenwerking en heldere rolverdeling met het PACT.
8. De verdere professionalisering van het Pact Woensel Zuid. Met een sterk programmabureau dat ondersteunend en faciliterend is voor de uitvoeringscoalities, die daadwerkelijk opgestart zijn en stappen zetten om met de bewoners te werken aan de concrete vraagstukken.

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Woningbouw en	Ruimte en leefomgeving	15.528	-3.807	3.383	15.104
fijne wijken	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	54.650	-51.853	7.430	10.227
	Wonen en bouwen	24.115	-11.741	-2.799	9.575
Woningbouw en fijne wijken		94.293	-67.401	8.014	34.906

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Gemiddelde WOZ waarde (x € 1.000)	2023	368,0	351,2	421,9	360,0
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	2022	9,3	9,5	11,9	13,8
Demografische druk	2024	70,4	63,8	51,6	55,3
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	2024	geen data	906,1	882,6	839,3
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2024	geen data	992,1	988,8	943,7

Verbonden partijen

Ontwikkelingsmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V.

Fellenoord B.V. heeft als doel het tot ontwikkeling brengen van het plangebied Fellenoord op basis van de vastgestelde ontwikkelvisie, het businessplan en het grondexploitatieplan. Het gebied wordt daarmee ontwikkeld tot een samenhangend, betaalbaar en aantrekkelijk woon-, werk- en verblijfsgebied met voorzieningen voor iedereen. In 2025 vindt actualisatie en verdere uitwerking van hiervoor genoemde producten plaats.

Park Strijp Beheer B.V.

Zie Park Strijp C.V.

Park Strijp C.V.

Dit betreft een samenwerkingsverband met VolkerWessels voor ontwikkeling van vm. Philips-locatie Strijp S met de ambitie om een kwalitatief aantrekkelijk en bruisend hoogstedelijk gebied te maken voor nieuwe gebruikers; cultuuruitingen, innovaties, bedrijfjes, evenementen en bewoners. Primaire doelstelling van de gemeente is de kwaliteitsverbetering van het Plangebied, de wijk en de stad door de herontwikkeling van de huidige bedrijfsbestemming in wervende woon-, werk- en centrumfuncties zoals voorzien in het Masterplan. De doelstelling van Park Strijp C.V. is een kostendekkende grondexploitatie tegen een beheersbaar risico ten behoeve van een vernieuwd stedelijk gebied met hoge dichtheid, hoge kwaliteit en hoge mate van functiemenging, met een zodanige flexibiliteit in plan en programma dat ingespeeld kan worden op marktontwikkelingen met een wervend hoogstedelijk milieu, met ruimte voor een maximale 'woon- resp. werk-ladder', en van hoogwaardige kwaliteit.

Leefbare wijken

Leefbare wijken door integraal gebiedsgericht samenwerken

De gemeente Eindhoven staat voor een grote schaalessprong. Het is belangrijk dat deze groei gestructureerd, duurzaam en integraal verloopt met oog voor de leefbaarheid in de stad.

Zoals verwoord in het Bestuursakkoord, werken we vanuit het perspectief van de wijk. Integraal gebiedsgericht werken hanteren wij daarom als belangrijke driver voor het realiseren van de opgaven in de hele stad. De opgaven in de wijk en de complexiteit hiervan zijn leidend voor de wijze waarop de gebiedsgerichte aanpak wordt georganiseerd. Daarbij hebben we oog voor de hele stad, dus alle wijken. Daarbij zien we een toenemende complexiteit aan maatschappelijke opgaven waar we als gemeente voor aan de lat staan. Denk hierbij aan opgaven rond zorg, klimaat, huisvesting en veiligheid. Wat deze maatschappelijke opgaven gemeen hebben, is dat versteviging van het gebieds- en wijkgericht werken kan bijdragen aan oplossingen. Dit komt ook terug in de bestuurlijke opdracht integraal gebiedsgericht werken.

In onze groeiende stad is en blijft namelijk belangrijk dat iedereen zich thuis voelt en blijft voelen.

Aanpak voor de hele stad

Gebiedsgericht werken - in combinatie met gebiedsgericht denken - is de manier van werken door de gehele stad. Met als doel het wonen, werken en de leefbaarheid in de stad te bevorderen. Dat betekent ook wat voor de werkwijze van de gemeentelijke organisatie. In het bestuursakkoord is hiervoor incidenteel € 5 miljoen beschikbaar gesteld. Daarvan wordt, net als vorig jaar, € 1,8 miljoen in 2025 ingezet.

Eindhoven kent een aantal kwetsbare gebieden, die extra aandacht verdienen. De gemeente moet overal en zeker in die wijken een zichtbare, herkenbare en betrouwbare partner zijn. De opgave in buurten en wijken en de complexiteit hiervan zijn leidend voor de wijze waarop de integrale gebiedsgerichte aanpak wordt georganiseerd.

Wij leren door te doen, vanuit twee vormen van integraal gebiedsgericht werken. Voor de langere termijn - 20 jaar - met het Pact Woensel Zuid en voor de korte(re) termijn de focusgebieden Bennekel, Doornakkers en Oud Woensel. De 'best practices' in deze trajecten geven input om voor de gehele stad het integraal gebiedsgericht werken vorm te gaan geven. Gewerkt gaat worden aan bijvoorbeeld buurtontmoeting en een heldere set aan instrumenten om qua werkwijze in te zetten (o.a. Samenleven in Verscheidenheid).

Versterken integraal gebiedsgericht werken

Op basis van het Beleidskader veiligheid 2023-2026 en de Sociale Koers (2)040 gaan we het gebiedsgericht werken nog verder versterken. De nadruk ligt daarbij op Woensel-Zuid, Doornakkers en Oud-Gestel. De intentie is om deze manier van werken vanuit daar op te zetten en vervolgens uit te bouwen naar meer gebieden binnen de gemeente.

Pact Woensel Zuid

Vanuit het Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid is het stadsdeel Woensel Zuid sinds juli 2022 aangewezen als 'stedelijk focusgebied', samen met 19 andere gebieden in het hele land. In maart 2023 is het Pact Woensel Zuid getekend door ruim 45 partners uit de stad; in maart 2024 is het uitvoeringsprogramma bij het Pact vastgesteld namens meer dan 50 partners. Het partnerschap groeit omdat de noodzaak van samenwerken gezien wordt!

Er zijn bij het tekenen van het Pact een aantal hoofdthema's vastgesteld: 1) perspectief, 2) samen leven en 3) fijne buurt. Het vertrekken vanuit de leefwereld van de inwoners blijft in alle thema's een belangrijk uitgangspunt. Als gemeente zijn we één van de deelnemende partners binnen het Pact Woensel Zuid. Om op een goede manier invulling te kunnen geven aan uitvoering en opvolging van de doelstellingen op basis van het uitvoeringsprogramma, is het nodig om zowel personele capaciteit, middelen en richting hiervoor aan te geven. Daarbij dient het Pact Woensel Zuid ook op de juiste wijze geborgd te worden binnen de gemeentelijke organisatie.

Inrichten van de organisatie

Door het benoemen van integraal gebiedsgericht werken als een van de bouwstenen voor de doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie krijgt het een hoge prioriteit. Hiermee is het een van de majeure projecten en

daarmee ook een van de grote organisatorische opgaven deze bestuursperiode. Er komt een sector Gebieden en Wijken, waarvoor in de Kadernota eerder al middelen zijn aangevraagd. In 2024 is gewerkt aan een definitie op leefbaarheid die dient als basis voor vraagstukken met betrekking tot integraal gebiedsgericht werken. Deze vraagstukken gaan over wat het integraal gebiedsgericht werken is, waar het een antwoord op geeft en wat het gevolg is voor de inrichting van de organisatie, overlegvormen, werkprocessen, besluitvorming, instrumentarium, toewijding en commitment. Dit vertrekpunt rondom leefbaarheid is sterk gebaseerd op de dimensies rondom leefbaarheid zoals die in de Buurtkijker opgenomen zijn.

Om het gebiedsgericht werken te kunnen versterken gaan we veel gericht werken én onderscheid maken. Om dit te kunnen doen is er meer slag- en realisatiekracht op het niveau van de wijken nodig. Door deze elementen te combineren zullen we ook op veel punten efficiënter zijn in ons werk. Denk aan de juiste interventies en effectievere besteding van budgetten.

Thema: Woningbouw

Ruimte en leefomgeving (tv 8.1)

Wat willen we bereiken

1 Een aangenaam woon- en leefklimaat in Eindhoven.

Om de groei van de stad, die plaats vindt in de vorm van verdichting, in goede banen te leiden, moet de stad aantrekkelijk en leefbaar zijn: openbare ruimte, veel groen, een breed woningaanbod, goede voorzieningen etc.

2 Faciliteren van de groei van de stad

Aan de gemeente worden veel bouwinitiatieven voorgelegd. Om de bouwopgave mogelijk te maken zetten we gecoördineerd planologische instrumenten in, zoals planwijzigingen, vergunningverlening en ontheffingen.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Rapportcijfer voor Eindhoven als stad om in te wonen en te leven (1)	7,5	7,6	7,6	7,6	7,6	

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Kwaliteitseisen stellen aan (nieuwe) bebouwing en de inrichting van de openbare ruimte

We stellen kwaliteitseisen aan bijv. stedenbouw, duurzaamheid, klimaat, mobiliteit, woonproduct en groen. In de centrumgebieden zijn die hoger dan in de reguliere woonwijken, vanwege het verschil in dynamiek, drukte en ruimtegebruik.

2.1 Beperken doorlooptijden bouw- en aanlegvergunningen

We beperken doorlooptijden van (bouw)vergunningen, vrijstellingen en ontheffingen tot maximaal de wettelijke termijn. Daarnaast zetten wij ons in voor een sneller en transparanter proces.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Gebiedsontwikkeling Knoop XL, HOV4 en versnelling woningbouw: Fellenoord BV stuurt op gebiedsontwikkeling. KnoopXL Zuid: ambitie om alle woningen in uitvoering te hebben. Groots Gestel(HOV4): besluitvorming ontwikkelstrategie en eerste gebiedskaders. Versnelling woningbouw: MRE maakt afspraken met Rijk/gemeenten
- Eindhoven Noordwest: er wordt gewerkt aan strategische ontwikkelingen die bijdragen aan de schaa sprong van de Brainportregio: de Brainport Industries Campus (BIC1, BIC2 en BIC Noord), Eindhoven Airport District, het stadsbos met Landgoed De Wielewaal en GDC Acht.
- Brainport Industries Campus:: door de mogelijke komst van ASML op BIC Noord wordt de totale ontwikkeling van BIC versneld. In 2025 zal de ruimtelijke procedure opgestart worden.
- Eindhoven Airport District: de gebiedsvisie Eindhoven Airport District is vastgesteld en er wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma 2024-2027.
- Opstellen en vaststellen van gebiedskaders: het gebiedskader is een integraal-ruimtelijk instrument dat we inzetten voor regie en sturing in de meer dan gemiddeld dynamische gebieden waar relatief veel ruimtelijke / bouw-ontwikkelingen spelen. We gaan daar meer op inzetten.

- Centrumontwikkelingen: ook in binnenstad en Winkelcentrum Woensel wordt gewerkt aan strategische ontwikkelingen die bijdragen aan de schaa sprong: Nieuw Bergen, VDMA, Schellenskwartier, Stadhuisplein, Kanaalzone-Zuid, Stadshart Woensel.
- Integraal koersdocument voor binnenstad: vaststellen voor binnenstad als opvolger van Binnenstadvisie 2025 en Binnenstadsdeal 2022-2024

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	23.980	21.322	15.528	20.980	21.642	24.927
Baten	-13.005	-4.969	-3.807	-4.896	-5.736	-8.174
Mutatie reserves	41	2.274	3.383	-1.078	-2.007	-2.598
Saldo	11.017	18.627	15.104	15.006	13.899	14.155

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Programma-organisatie MIRT+ Stationsdistrict: stelpost strategische investeringen KnoopXL	3.700	0	0
Facilitaire projecten: lasten en baten van projecten grond waarvoor de gemeente een faciliterende rol heeft richting private ontwikkelaars. De lasten en baten muteren over de jaarschijven. Voor nadere toelichting zie paragraaf 3g Grondbeleid.	1.841	-1.841	0 *
Eindhoven Noordwest: bestuursakkoord 2022: strategische investeringen (structureel)	348	0	0
Exploitatieprojecten: voor beleids- en onderhoudsprojecten	2.614	-1.231	-863
Beethoven: aanvullend B25: in 2025 storting in RSI en vanaf 2026 structurele kapitaallasten van € 5 miljoen voor co-financiering project Beethoven.	0	0	5.000 *
Gronddepot: inkomsten bestaand uit huur en opname- en afgifte van grond. De uitgaven bestaan uit doorbelasting naar projecten van waaruit grond wordt aangeboden of afgenomen van het gronddepot.	382	-635	0
Binnenstad: voor de transitie van de binnenstad in bedrijf op basis van de binnenstadsdeal en een nieuw integraal koersdocument	300	0	-290
Stelpost Bestuursakkoord 2022 Omgevingswet:	93	0	0
Eindhoven Noordwest - stelpost BA22/KN24:	673	0	0
Reserve Strategische investeringen:	0	0	-464 *
Strategische investeringen: stelpost	61	0	0
BRO: digitalisering Basisregistratie Ondergrond (BRO)	116	0	0
Beheer Landgoed Wielewaal:	4	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	3.935	0	0 *
Kapitaallasten:	825	0	0
Overig:	636	-100	0
Totaal	15.528	-3.807	3.383

Thema: Woningbouw

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) (tv 8.2)

De gebiedsontwikkeling in Eindhoven krijgt mede vorm via grondexploitaties. Deze grondexploitaties voegen waarde toe voor met name de programma's wonen, economie (kantoren en bedrijventerreinen) en maatschappelijke functies (onderwijs, cultuur en sport). In de Meerjaren Prognose Grondexploitaties en Private Ontwikkelingen (MPG) worden jaarlijks verantwoording afgelegd over deze grondexploitaties. Grond zetten we in als middel om een bijdrage te leveren aan de doelstellingen van andere programma's. In de paragraaf grondbeleid (paragraaf 3g) is informatie over de nota Grondbeleid opgenomen, evenals enkele specifieke kerngegevens en kengetallen. We nemen de regie, bij iedere vorm van grondpolitiek. Op deze wijze houden wij grip op de stad: we continueren wat goed is en gaan ongewenste ontwikkelingen zoveel mogelijk tegen.

We werken aan versnelling van woningbouw door het inzetten van middelen, capaciteit en langlopende samenwerkingen. We zetten in dit kader 7,5 miljoen incidenteel in voor de gehele stad. Hierbij kijken we nadrukkelijk naar het dekken van bijvoorbeeld onrendabele toppen en het opvangen van tekorten op grondexploitaties om woningbouw in uitvoering te krijgen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	24.663	54.332	54.650	62.304	13.811	13.821
Baten	-24.853	-51.146	-51.853	-59.672	-11.309	-11.309
Mutatie reserves	3.940	7.911	7.430	224	475	475
Saldo	3.750	11.097	10.227	2.856	2.977	2.987

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Grondexploitaties niet bedrijventerreinen: voor projecten grond waarbij we de gebiedsontwikkeling zelf oppakken. O.a. voor grondverwerving, bouw- en woonrijp maken, bovenwijkse voorzieningen, verkoop van bouwrijpe gronden, verwijderen van explosieven. De mutaties tussen de jaren zijn het gevolg van fasering. Zie paragraaf 3g Grondbeleid.	46.596	-46.596	0 *
Grondtransactie/ erfpachtovereenkomst PS:	2.149	-2.614	329
Beheerkosten: o.a. kosten voor advies en inhuur voor grond en aankopen van gronden/panden	354	0	0
Gronden in voorraad (bebouwd): beheerkosten (zakelijke lasten, onderhoud) en opbrengsten (huurinkomsten, incidentele verkopen)	1.741	-1.372	0
Projecten in voorbereiding: kosten van de grondexploitaties in voorbereiding	360	0	0
Eindhoven bouwt door fase 2: KN25: storting in 2025 in saldireserve specifiek	0	0	7.500 *
Maatschappelijke opvang: ondersteuning aan dak- en thuislozen in de vorm van 24-uursopvang en noodzakelijke begeleiding en activering/werk zodat zij zo snel als mogelijk weer zelfstandig kunnen wonen en regie op het eigen leven terugkrijgen.	375	-539	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	1.823	0	0 *
Kapitaallasten:	1.252	0	0
Overig:	0	-732	-399
Totaal	54.650	-51.853	7.430

Thema: Woningbouw

Wonen en bouwen (tv 8.3)

Wat willen we bereiken

1 Groei van de woningvoorraad

De vraag naar woonruimte is groot. Er zijn veel onzekerheden in de markt, zoals rentestijging, gestegen bouwkosten en schaarste aan materiaal en personeel. We werken nauw samen met corporaties en marktpartijen om de woningproductie op peil te houden.

2 Een energiezuinige corporatiewoningvoorraad

We hebben als stad klimaatdoelstellingen. De huidige energieprijzen brengen steeds meer huishoudens in de problemen. We leggen daarom afspraken over een energiezuinige corporatiewoningvoorraad vast in het duurzaamheidspact en de prestatieafspraken.

3 CO2-reductie woningen

Doelstelling klimaatverordening 2016: 95% CO2 reductie in 2050 en 55% in 2030 ten opzichte van 1990. Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Omvang woningvoorraad (1)	118.333	121.056	123.056	125.056	128.056	
Directe CO2-uitstoot Woningen cf Klimaatverordening (Kton) (3)	=22 283,1	247	232	218	203	188

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Toevoegen van woningen

Dit vraagt enerzijds om uitvoeren en herijken van het maatregelenpakket Eindhoven bouwt door en anderzijds om maatwerkoplossingen bij projecten die in de KNel zitten. De bouwkostenstijgingen en de oplopende rente zorgen voor een extra uitdaging.

1.2 Toevoegen van sociale huurwoningen

In de prestatieafspraken met de corporaties maken we afspraken over de te realiseren aantallen sociale huurwoningen. Dit is onderdeel van de gezamenlijke investeringsagenda.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Eindhoven bouwt door: de komende jaren moeten er in Eindhoven veel woningen gebouwd worden en we zetten de hiervoor beschikbare middelen in (€7,5m). We passen het maatregelenpakket Eindhoven bouwt door toe en evalueren dit en passen waar nodig ook de maatwerk aanpak toe.
- Vernieuwen woonbeleid: werken aan een meer flexibel en innovatief woonbeleid dat past bij de groei van de stad, uitvoerbaar is voor de partners en kaders biedt voor gewenste groei en kwaliteit van nieuwbouwwoningen.
- Verhogen corporatieproductie: samen met de corporaties zetten we in op een substantiële groei van de realisatie van betaalbare huur- en koopwoningen, om huisvesting te bieden aan inwoners met een laag en middeninkomen en om doorstroming in wijken op gang te brengen.
- Regionale samenwerking herijken: de laatste jaren hebben we intensief samengewerkt in het Stedelijk Gebied. Mede door de woondeal verschuift de focus echter naar de MRE. Dit vraagt om herijking van de regionale samenwerking, waarbij mogelijk taken worden verschoven van SGE naar MRE.
- Innovatie in de woningbouw: innovatie in woningbouw is nodig en hiervoor hebben we afspraken met partners in de stad gemaakt in het innovatieplan wonen. Te denken valt aan innovatieve woonconcepten, nieuwe bouwmethodes en beter benutten van de bestaande voorraad.
- Leefbare wijken: een uitgebreide toelichting op dit thema staat in 3a Woningbouw en fijne wijken.
- Beter benutten bestaande voorraad: om aan de sterk stijgende vraag naar woningen te kunnen voldoen, is het noodzakelijk om de bestaande woningvoorraad beter te benutten. Dat kan door 1) meer bewoners in bestaande woningen (woningdelen), 2) meer woningen op een kavel en 3) doostroming
- Versterken gebiedsgericht werken: we richten sector Gebieden en Wijken, omdat we gericht met inwoners en stakeholders de samenwerking verder willen brengen door integrale afwegingen te maken en daarmee domein-overstijgend werken. Zo kunnen we beter ingaan op wat speelt in een buurt.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	24.510	31.479	24.115	23.131	22.213	22.170
Baten	-13.075	-10.434	-11.741	-12.042	-12.049	-12.044
Mutatie reserves	-580	-958	-2.799	-599	1	1
Saldo	10.855	20.087	9.575	10.490	10.165	10.127

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Stadsdeelbudget Kleine fysieke ingrepen: voor kleine fysieke ingrepen in de openbare ruimte op verzoek van bewoners	883	0	0
Slim verduurzamen vastgoed: van het eigen gemeentelijk vastgoed wat zo als vliegwiel dient voor de verduurzamen van de panden in de stad.	679	-318	-30

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Maatschappelijk Vastgoed: voor bezit, beheer en instandhouding van de woningvoorraad en huisvestingsvoorziening en voor verhuur of bruikleenstelling.	1.492	-1.893	12
Strategische investeringen wijken: structurele middelen van € 0,8 miljoen uit bestuursakkoord en KN24; aanvullend B25: € 0,25 miljoen.	1.067	0	0 *
Bouwvergunningen en milieuvergunningen: kosten en opbrengsten leges	659	-9.245	0
Gebiedsgerichte aanpak: voor leefbare wijken en buurten; extra inzet voor bijv. jeugdboa's, ondersteuning bewonersorganisaties of intensiveren van programma's rondom taalvaardigheid.	2.061	0	-2.118
Woonwagenbeleid:	1.118	0	0
Woningbouwoffensief: voor versnelling woningbouwproductie	226	0	0
Uitvoeren Woonvisie: beleid gericht op meer betaalbare woningen voor met name de lage inkomens, de middeninkomens en de bijzonder doelgroepen.	117	0	0
Overige leges: leges kapvergunningen en uitwegvergunningen.	103	-268	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	14.055	0	0 *
Kapitaallasten:	698	0	0
Overig: o.a. Wet goed verhuurderschap (€ 0,2 miljoen), bestedingen welstand (€ 0,2 miljoen) en regionale urgentiecommissie (€ 0,1 miljoen).	957	-17	-663
Totaal	24.115	-11.741	-2.799

3b. Bereikbaarheid

Bereikbaarheid

Door economisch succes groeit Eindhoven sterk. De prognose voor het aantal inwoners in 2030 in Eindhoven ligt op 300.000 inwoners. In de periode tot 2040 is de ambitie om 72.000 arbeidsplaatsen en 62.000 woningen toe te voegen. De helft van die woningen komt binnen de Ring. Deze groei zorgt voor een forse toename van het aantal bewegingen en het faciliteren hiervan brengt grote uitdagingen met zich mee. Er is minder ruimte beschikbaar voor mobiliteit, terwijl meer mensen ook meer bewegingen betekent. Om (te voorkomen dat Eindhoven dichtslibt en wél inzet op gezonde verstedelijking is ander gebruik van de openbare ruimte en een andere visie op mobiliteit nodig. Dit landt in een masterplan mobiliteit.

In het masterplan gaan we voor een visie dat het perspectief van de mens centraal stelt en mobiliteit ziet als middel om (sociale) ontmoetingen te faciliteren. We willen inzetten op vlotte, veilige, schone, slimme en toegankelijke mobiliteit. Alleen aandacht voor het verduurzamen van mobiliteit is geen oplossing voor het ruimtetekort waarmee met name steden – en dus ook Eindhoven – kampen. Vooral het autoverkeer moet niet alleen duurzamer, maar we moeten het vooral een minder prominent vervoermiddel vinden. Dat vraagt iets van ons gedrag. Inwoners moeten verleid worden de auto te laten staan en meer kiezen voor lopen, fietsen, OV en nieuwe mobiliteitsvormen binnen de ring. Daarnaast zal er minder ruimte zijn voor parkeren op maaiveld, zeker in de binnenstad.

Openbare ruimte

Het thema openbare ruimte draagt bij aan een gezonde, economische en aantrekkelijke stad. De openbare ruimte wordt steeds intensiever gebruikt. Dit geeft een grote druk op het onderhouden van de openbare ruimte. Het is daarom belangrijk dat het onderhoudsniveau van de openbare ruimte aan de vastgestelde (basis)kwaliteit voldoet. Bewoners, ondernemers en bezoekers moeten prettig wonen in een schone, veilige en voor iedereen toegankelijke buurt, met voldoende plekken om elkaar te ontmoeten. Met de uitvoering van het jaarlijks onderhoudsprogramma en het uitvoeren van het dagelijks beheer en onderhoud willen we dit doel bereiken. Onderhoud aan de openbare ruimte is niet alleen een doel om de buitenruimte veilig en netjes te houden, maar ook een middel om de openbare ruimte toekomstbestendig te maken. CO₂ reductie en klimaatadaptie worden hierin steeds belangrijker. Daarom wordt bij (her)inrichting van de boven- en ondergrondse infrastructuur waar mogelijk bijgedragen aan klimaat- en circulaire doelstellingen. In taakveld 2.1 is opgenomen welke reductie van CO₂ uitstoot we bij de aanleg en onderhoud van de openbare ruimte de komende jaren willen bereiken. De projecten die we in de openbare ruimte uitvoeren, pakken we integraal aan o.a. met de thema's groen, water en verkeer om invulling te geven aan de ambities.

Doelen

- Verbinding
- Vrijheid voor iedereen
- Ruimte maken
- Schoon / CO2-reductie mobiliteit
- Veilig
- Gezondheid
- Ontspannen
- Openbare ruimte
- CO2 reductie fysieke werken openbare ruimte

Highlights 2025 uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

1. Verkenning OV Knoop Brainport Eindhoven (Neckerspoel en station): in 4e kwartaal 2024 gepland, maar loopt door in 2025.
2. Werken aan stedenbouwkundige uitwerking op het nieuwe Neckerspoel (cluster 6 gebiedsontwikkeling Fellenoord).
3. Tijdelijke fietsenstalling noord kant en aanbesteding fietsenstalling zuidkant.
4. Bij (her)inrichting van de boven- en ondergrondse infrastructuur bijgedragen aan klimaat(adaptieve)- en circulaire doelstellingen, iam groen, water en verkeer.

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Bereikbaarheid	Verkeer en vervoer	55.163	-2.926	2.427	54.664
	Parkeren	12.242	-2.097	-5.031	5.114
	Economische havens en waterwegen	387	-119	0	268
	Openbaar vervoer	3.532	-13	-1.330	2.189
Bereikbaarheid		71.324	-5.155	-3.934	62.235

Verbonden partijen

Eindhoven Airport N.V.

Samenwerkingsverband met de provincie Noord-Brabant en Schiphol Nederland BV voor de exploitatie van voorzieningen ten behoeve van de burgerluchtvaart op de militaire vliegbasis Eindhoven.

Thema: Bereikbaarheid

Verkeer en vervoer (tv 2.1)

Wat willen we bereiken

1 Verbinding

Wij zetten in op en stad waar alles dichtbij is, waar alle dagelijkse voorzieningen binnen 15 minuten fietsend of lopend te bereiken zijn. Met een passend netwerk voor elke vervoerswijze en waarbij hubs de verbindende schakels vormen.

2 Vrijheid voor iedereen

We willen dat vervoer overal in Eindhoven beschikbaar is, op welke manier, tijd en plek dan ook. Wij zetten in op mobiliteit die betrouwbaar is. Ook willen we voor iedereen een betaalbaar duurzaam vervoersalternatief en is vervoer toegankelijk

3 Ruimte maken

Wij winnen ruimte door grote ruimtegebruikers een minder zichtbare plek in de stad te geven door proactief parkeerbeleid, minder parkeerruimte op de straat en inpandig fietsparkeren. Daarmee ontstaat meer ruimte voor kwaliteit in de openbare ruimte.

4 Schoon / CO2-reductie mobiliteit

Mobiliteit moet schoon zijn. In de klimaatverordening uit 2016 zijn de volgende doelen opgenomen: 55% CO2 reductie in 2030 en 95% in 2050 ten opzichte van 1990. Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

5 Veilig

Eindhoven wil een veilige stad zijn met zo min mogelijk verkeersongevallen. Het wordt drukker en er komen meer vervoerswijzen bij. Hoewel het onrealistisch lijkt, blijven we streven naar 0 verkeersslachtoffers. Ieder slachtoffer er één te veel.

6 Gezondheid

Meer lopen en fietsen is gezond én essentieel voor het slagen van de mobiliteitstransitie. Actieve mobiliteit zorgt voor meer gezonde levensjaren, net zoals het verbeteren van de luchtkwaliteit en verminderen van trillingen en geluid van het verkeer.

7 Ontspannen

Mobiliteit is niet alleen zo snel mogelijk van A naar B komen, maar kan ook ontspannen zijn. We zetten in op prettig verplaatsen zonder gedoe en gastvrij.

8 Openbare ruimte

We willen een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en toegankelijk is en die mensen stimuleert tot bewegen en ontmoeten. Dit doen we conform het vastgestelde kwaliteitsniveau.

9 CO2 reductie fysieke werken openbare ruimte

In de Klimaatverordening 2016 is vastgelegd dat de uitstoot van broeikasgassen in de stad ten opzichte van 1990 moet zijn teruggedrongen met ten minste 55% in 2030 en met ten minste 95% in 2050.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% duurzaam vervoer in de modal split (1)	69%	≥61%	≥74%	≥75%	≥76%	≥78%
Aantal fietsers op fietsroutes (1)	114	110	112	114	116	
Aantal busreizigers (1)	-	-	128	130	132	134
Aantal treinreizigers (1)	-	-	104	106	108	110
Aantal autoverplaatsingen op de Ring (1)	-	-	100	100	100	100
Directe CO2-uitstoot Verkeer exclusief auto(snel)wegen cf Klimaatverordening (Kton) (4)	=22 230	159	146	132	119	106
Aantal ernstige verkeersongevallen (5)	109	83	74	67	60	
% inwoners dat tevreden is over inrichting openbare ruimte (8)	71%	≥75%	≥73%	≥73%	≥73%	≥70%
% inwoners dat tevreden is over onderhoud openbare ruimte (8)	70%	≥75%	≥73%	≥73%	≥73%	≥70%
% bewoners dat vindt dat het in de buurt goed verlicht is (8)	78%	≥75%	≥75%	≥75%	≥75%	≥75%
Basiskwaliteit wegen (8)	90%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%
Basiskwaliteit bruggen, viaducten en tunnels (8)	94%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%
Basiskwaliteit schoon en netjes (8)	96%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%
Directe CO2-uitstoot fysieke werken in openbare ruimte cf Klimaatverordening (Kton/€10mln) (9)	0,3	-	0,23	0,15	0,13	0,11

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Realiseren fietsinfrastructuur

Veilige en hoogwaardige fietsinfrastructuur is belangrijk om fietsgebruik te stimuleren. Binnen Eindhoven, maar vooral ook tussen Eindhoven, de economische toplocaties en de omliggende gemeenten.

1.2 Verbeteren kwaliteit HOV

Een aantrekkelijk OV is veilig, betrouwbaar en comfortabel. Dit doen we o.a. met het uitbreiden van het HOV-netwerk, de planvorming voor een nieuwe OV-terminal (MIRT-verkenning) en het verbeteren van de stations van CS en Strijp S.

2.1 Iedereen een betaalbaar duurzaam vervoersalternatief

We werken aan de City-deal fiets om iedereen een beschikking te krijgen over een fiets, en ook de mogelijkheid geven om te leren fietsen.

3.1 Uitwerking verkeerscirculatieplan

Om meer ruimte te creëren voor stedelijke kwaliteit en verdichting werken we een verkeerscirculatieplan met verschillende sectoren uit. Dit doen we in samenhang met de verschillende maatregelen op en binnen de Ring uit het Masterplan.

3.2 Uitwerken en realiseren van hubs

Op diverse niveaus zetten we in op het comfortabel kunnen overstappen tussen en naar duurzame vervoerswijzen. Onder andere zetten we stevig in op de uitrol van kleinschalige parkeerhubs deeltweewielers.

4.1 Vervolgstappen ZE-zone

Met de introductie van de ZE-zone stadslogistiek per 1 januari 2025 zetten we een belangrijke stap richting emissievrije mobiliteit in Eindhoven.

4.2 Stimuleren laadinfrastructuur

De aanwezigheid van laadinfrastructuur is een belangrijke overweging bij de aanschaf van een elektrische auto. Om schone mobiliteit zo veel mogelijk te stimuleren zetten we in op een stadsbreed (snel)laadnetwerk.

5.1 Verbeteren verkeersveiligheid rondom scholen

We zetten in op verkeersveiligheidseducatie en verbetering van verkeersveiligheid rondom scholen. Dit doen we onder andere door het verder uitrollen van het Brabants VerkeersveiligheidsLabel, schoolzones en het stimuleren van het fietsverkeersexamen.

5.2 30 km/u straten in het centrum

Door zoveel mogelijk het snelheidsregime naar beneden te brengen, wordt meer ruimte gecreëerd voor voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer, en wordt het aantrekkelijker om via de Ring te rijden. Daarnaast verbeterd het de verkeersveiligheid.

6.1 Stimuleren lopen en fietsen

We stimuleren lopen en fietsen vanuit verschillende doelgroepen, zoals bij werknemers en in de wijken vanuit de wijkgerichte mobiliteitsaanpak.

7.1 Gastvrije Binnenstad

We richten in het kader van de Binnenstadsdeal onder andere op de campagne Gastvrij en Duurzaam Bereikbaar en het verbeteren van de bewegwijzering in de binnenstad.

8.1 Onderhouden wegen

We houden de wegen in stand door uitvoering van het onderhoudsprogramma wegen (op basis van inspecties en integrale afstemming). In het nieuwe wegenbeheerplan is de ambitie om bij te dragen aan het vergroenen van 50 straten in vier jaar opgenomen.

8.2 Onderhouden bruggen, viaducten en tunnels

We borgen de technische staat, veiligheid en bereikbaarheid door uitvoering van het onderhoudsprogramma bruggen, tunnels en viaducten. In het kader van de Tunnelvisie is er ook speciale aandacht voor sociale veiligheid.

8.3 Onderhoud openbare verlichting

We geven uitvoering aan het onderhoudsplan openbare verlichting. We dragen bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen door verlichting te vervangen door LED.

8.4 Reinigen

We houden stad schoon en netjes door onder andere vegen van wegen, verwijderen van onkruid en het verwijderen van zwerfvuil.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Regionale fietsroutes en fietsparkeren: we gaan over tot realisatie van diverse regionale fietsroutes (o.a. F2 Eindhoven-Best, F270 Eindhoven-Helmond, HTCE-De Run, Groene Corridor, Slowlane Kasteellaan-HTCE, Pendelroute GDC-Best)
- Mobiliteitsopgave Brainportdeal en Beethoven: we werken afspraken Beethoven uit. Oplevering HOV3 en voorbereiding uitvoeringsfase Fietsenstalling Zuid. HOV4 wordt uitgewerkt t/m DO en participatieplan Brainportlijn afgerond. Voor MMK en spoor knoop wordt het voorkeursalternatief vastgesteld.
- Verkeerscirculatieplan: we geven opvolging aan het verkeerscirculatieplan en de Ringstudie om te komen tot een sectorenmodel en maken de start om drie ongelijkvloerse kruisingen op de Ring verder uit te werken.
- Station Strijp S: we gaan samen met ProRail voorbereidingen treffen voor de stationsontwikkeling van station Strijp S.
- Hubs: uitrol van kleinschalige hubs met deeltweewielers en fietsparkeervoorzieningen door de gehele stad.
- ZE-zone: we voeren een ZE-zone stadslogistiek in waarbij we kijken naar maatwerkgesprekken voor ondernemers en realiseren een camerahandhavingssysteem.
- Binnenstadsdeal: uitvoering geven aan de acties uit de Binnenstadsdeal, zoals de realisatie van voetgangersbewegwijzering en campagne Gastvrij duurzaam bereikbare binnenstad.
- Een aantrekkelijke en toekomstbestendige openbare ruimte: met het onderhoudsprogramma dragen we bij aan het klimaatadaptief en toegankelijk inrichten van de openbare ruimte. Groen en water worden zichtbaar versterkt door te ontharden. In 2025 vergroenen we vanuit onderhoud openbare ruimte 15 straten.
- Duurzame openbare ruimte: met de inrichting van de openbare ruimte nodigen we uit tot bewegen en ontmoeten en willen we het lopen en fietsen stimuleren. Dit doen we o.a. door het onderhouden van goede loop- en fietsvoorzieningen.
- Waarderen en stimuleren initiatieven: we sluiten in 2025 aan op minimaal twee initiatieven op het gebied van zwerfafval. We (ver)plaatsen en vervangen bankjes om ontmoeting te stimuleren. Bladkorven worden definitief toegepast.
- Verledden openbare Verlichting: we zetten het verledden van de openbare verlichting voort, zodat alle verlichting in 2030 voorzien is van LED. Dit sluit aan bij de doelstelling, om in 2030 55% van de broeikasgas t.o.v. 1990 te hebben teruggebracht.
- Openbare toiletten: naast een openbare toilet in het Urban Sportpark realiseren we een openbare toilet op een tweede locatie
- Stimuleren emissieloos werken: in 2025 gaan we in overleg met aannemers om ze voor te bereiden op de verplichting/eis dat licht materieel zero-emissie in 2026 moet worden toegepast.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	54.617	60.029	55.163	53.702	55.214	53.935
Baten	-11.624	-3.160	-2.926	-2.656	-2.656	-2.656
Mutatie reserves	1.669	-807	2.427	858	-316	1.385
Saldo	44.661	56.062	54.664	51.904	52.242	52.664

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Dagelijks onderhoud: repareren plaatselijke bestrating, vervanging borden, vernieuwen markeringen, onderhoud straatmeubilair, preventief onderhoud aan bruggen, tunnels en viaducten, etc.	18.860	0	0
Groot onderhoud en vervanging: wegen, tunnels, bruggen en viaducten	8.345	-230	0
Dagelijks beheer (reinen): verwijderen van zwerfafval, onkruid bestrijding, vegen van straten, etc.	-790	0	0
Openbare verlichting: onderhoud en reparatie van lampen, masten en armaturen, inclusief elektriciteitskosten.	4.894	0	0
Onderhoud verkeerslichten: inclusief elektriciteitskosten	1.214	0	0
Gladheidsbestrijding: bestrijden van gladheid	1.033	0	0

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Gebruik openbare ruimte: o.a. voor graafwerkzaamheden	659	-1.066	0
Exploitatieprojecten openbare ruimte en verkeer: onttrekking uit reserve eporm. Tevens overboeking van reserve SMMM (€ 1,7 miljoen in 2025 en € 0,8 miljoen in 2026) naar reserve eporm.	3.408	0	-3.408 *
Masterplan mobiliteit pakket 2: betreft personeelskosten. Mutaties in reserves: storting in reserve Masterplan mobiliteit: - KN25: € 1,25 miljoen structureel (dekking € 0,5 miljoen door besparing op personeel uit pakket 1); in 2025 en 2026 € 0,3 en 0,4 miljoen extra door inzet restant middelen bereikbaarheidsagenda; - Aanvullend B25: structureel € 0,75 miljoen.	1.025	0	2.379 *
Mobiliteitstransitie: fietsmaatregelen	189	0	0
Heffing verkooppunten motorbrandstoffen:	17	-1.205	0
Programma organisatie MIRT+ Stationsdistrict: bestuursakkoord: structurele middelen voor mobiliteit, fiets op één, verkeersveiligheid en ring	524	0	0
Verkeersbeleid:	1.032	-195	-220 *
Stelposten investeringen: voor indexering investeringen, vervangingsinvesteringen en voorbereidingskosten	229	0	0
Overige mutaties in reserves: - KN25: storting in reserve bovenwijken van € 2,6 miljoen voor versneld invoeren 30 km-zones. - Storting van € 1,1 miljoen in reserve eporm, met name voor verleden openbare verlichting € 0,7 miljoen (KN24)	0	0	3.676 *
Personeelslasten / apparaatskosten:	7.998	0	0
Kapitaallasten: o.a. voor herinrichting binnenstad (KN25): oplopend naar € 0,2 miljoen in 2028	6.177	0	0 *
Overig: o.a verkeersveiligheid (smart mobility en doorstroming verkeer). KN25: onttrekking uit reserve bovenplanse voorzieningen voor herinrichting binnenstad (oplopend naar € 0,2 miljoen in 2028)	349	-230	0 *
Totaal	55.163	-2.926	2.427

Thema: Bereikbaarheid

Parkeren (tv 2.2)

In 2025 richten we ons vooral op:

- Betaald parkeren binnen de ring: invoeren betaald parkeren binnen de ring

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	6.278	13.767	12.242	9.386	6.959	6.966
Baten	-2.242	-1.751	-2.097	-3.896	-2.160	-2.150
Mutatie reserves	297	-6.951	-5.031	-551	18	18
Saldo	4.333	5.065	5.114	4.939	4.817	4.834

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Exploitatieprojecten: met name bijdragen aan ProRail voor de realisatie van de fietsenstallingen aan de Noord- en Zuidzijde van het station. In 2024 en 2025 zijn hogere bijdragen geraamd die worden verrekend met de reserve eporm.	5.125	-76	-5.049 *
Exploitatie parkeervoorzieningen: parkeergarages en fietsenstallingen	2.468	-1.884	18

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Kosten betaald parkeren:	1.765	-2	0
Masterplan mobiliteit pakket 2:	259	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	1.150	0	0
kapitaallasten:	1.276	0	0
Overig:	199	-135	0
Totaal	12.242	-2.097	-5.031

Thema: Bereikbaarheid

Recreatieve havens (tv 2.3)

In 2025 richten we ons vooral op:

- Vervangen damwanden, stijgers en meerpalen: de damwand in recreatieve haven, de aanlegsteigers en meerpalen naderen einde van de technische levensduur. In 2025 wordt vervanging voorbereid. Uitvoering is gepland in 2026.. Dit wordt afgestemd met de Ontwikkelingsvisie Stadsbos Eindhoven.

Thema: Bereikbaarheid

Economische havens en waterwegen (tv 2.4)

In het WKA 2023-2026 hebben opgenomen dat we een beheerplan voor het Beatrixkanaal gaan maken. In voorbereiding daartoe hebben we inspecties uitgevoerd naar de technische staat van damwanden en houten constructies (steigers, meerpalen e.d.) waaruit blijkt dat vervangingsinvesteringen nodig zijn.

In 2025 richten we ons vooral op:

- vervanging damwanden: vervanging van de damwanden van de aanlegsteiger van de economische haven wordt in 2025 voorbereid en in 2026 uitgevoerd.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	205	284	387	391	532	528
Baten	-107	-119	-119	-119	-119	-119
Saldo	98	165	268	272	413	409

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Kanaalrechten:	0	-60	0
Overige opbrengsten:	0	-59	0
Onderhoud Beatrixkanaal:	113	0	0
Personeelslasten:	103	0	0
Kapitaallasten:	133	0	0
Overig:	38	0	0
Totaal	387	-119	0

Openbaar vervoer (tv 2.5)

In 2025 richten we ons vooral op:

- Verbeteren kwaliteit HOV: een aantrekkelijk OV is veilig, betrouwbaar en comfortabel. Dit doen we o.a. met het uitbreiden van het HOV-netwerk, de planvorming voor een nieuwe OV-terminal (MIRT-verkenning) en het verbeteren van de stations van CS en Strijp S.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	1.461	1.783	3.532	2.461	2.544	2.541
Baten	-37	-13	-13	-13	-13	-13
Mutatie reserves	-121	0	-1.330	0	0	0
Saldo	1.303	1.770	2.189	2.448	2.531	2.528

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Openbaar vervoer:	733	-13	0
Exploitatieprojecten: in 2025 is een bijdrage geraamd van €1,3 miljoen voor het traject Eindhoven - Düsseldorf, dekking uit reserve eporm	1.330	0	-1.330
Personeelslasten / apparaatskosten:	671	0	0
Kapitaallasten:	798	0	0
Totaal	3.532	-13	-1.330

4. Veilige wijken

Veilige wijken

Wijken en buurten

Voor wijken en buurten staat in [programma 3a Woningbouw en fijne wijken](#) een uitgebreide toelichting op dit thema.

Veiligheid

Het thema Veiligheid richt zich op het verbeteren van het veiligheidsniveau in Eindhoven. Een veilige stad is immers de basis om fijn te kunnen leven, wonen en werken. Als vijfde stad van Nederland, en als groeiende stad, heeft ook Eindhoven te maken met grootstedelijke veiligheidsproblematiek. Er komen nieuwe bedrijven en inwoners bij en de stad wordt steeds levendiger met meer en grotere evenementen.

Om de objectieve veiligheid en de veiligheidsbeleving blijvend te verbeteren, investeren we de komende jaren vooral in de preventieve werking van ons veiligheidsbeleid. We bewegen mee met de ontwikkelingen in de stad en passen waar nodig onze aanpak aan. Dit doen we op stadsniveau, maar ook door middel van onze gebiedsgerichte aanpak en aanwezigheid in de wijken.

Doelen

- Verbeteren objectieve en subjectieve veiligheid

Highlights 2025 uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

1. We verhogen het aantal BOA's om buurten zichtbaar veilig en leefbaar te houden, ook na 23:00 uur.
2. We verdubbelen de controles van het Bestuurlijk Interventieteam Eindhoven (BITE).
3. We werken aan het voorkomen en bestrijden van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag en straatintimidatie.
4. Met de aanpak Preventie met Gezag signaleren, voorkomen en begrenzen wij de jonge aanwas in de ondermijnende criminaliteit.
5. In het kader van evenementen actualiseren we de locatieprofielen.

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Veilige wijken	Crisisbeheersing en brandweer	19.291	-443	-17	18.831
	Openbare orde en veiligheid	25.845	-3.853	-1.020	20.972
Veilige wijken		45.136	-4.296	-1.037	39.803

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Verwijzingen Halt (per 1.000 jongeren)	2023	8,7	9,8	8,4	10,0
Winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)	2023	2,5	3,7	4,3	4,0
Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	2023	4,3	4,9	7,5	6,9
Diefstallen uit woning (per 1.000 inwoners)	2023	1,3	1,3	1,7	1,5
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte (per 1.000 inwoners)	2023	5,8	6,9	8,5	9,8

Verbonden partijen

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Thema: Veilige wijken

Crisisbeheersing en brandweer (tv 1.1)

Nederland telt 25 veiligheidsregio's. Veiligheidsregio's moeten de inwoners van Nederland beter beschermen tegen rampen en crises. De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) werkt aan veiligheid voor en samen met de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Op basis van een Gemeenschappelijke Regeling zijn taken op het gebied van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing daarbij ondergebracht bij de VRBZO.

Om te kunnen voldoen aan de wettelijke taken op het gebied van bevolkingszorg geven we vanuit de gemeente Eindhoven daarnaast ook uitvoering aan de gemeentelijke rampen- en crisisorganisatie. De gemeentelijke crisisorganisatie zorgt voor schadebeperkende maatregelen en een zo snel als mogelijke terugkeer naar de dagelijkse situatie.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Visie VRBZO 2025: de VRBZO blijft de groter wordende opgaven oppakken op het gebied van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Mede vanwege veranderende uitdagingen wordt aan een nieuwe, realistische visie gewerkt.
- Opleiden Trainen en Oefenen (OTO): we leiden (nieuwe) medewerkers op voor de ambtelijke en bestuurlijke rampen- en crisisorganisatie. Daarnaast trainen en oefenen we met de medewerkers die actief zijn in deze rampen- en crisisorganisatie.
- Uitdaging VRBZO: het zijn van een crisisorganisatie vraagt om versterking van de VRBZO. Afhankelijk van de nog aan te leveren voorstellen vanuit de VRBZO heeft dit gevolgen voor de gemeentelijke bijdragen vanaf 2026 (voor 2025 wordt een oplossing gezocht).

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	17.066	18.138	19.291	19.297	19.297	19.296
Baten	-490	-432	-443	-443	-443	-443
Mutatie reserves	-2	-17	-17	-17	-17	-17
Saldo	16.574	17.689	18.831	18.837	18.837	18.836

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Gemeentelijke bijdrage voor Veiligheidsregio:	18.682	0	0
Brandweerkazernes: voor beheer en instandhouding en huurinkomsten	102	-443	-17
Gemeentelijke rampen- en crisisorganisatie: opleidingsbudgetten	65	0	0
Personeelslasten:	368	0	0
Kapitaallasten:	74	0	0
Totaal	19.291	-443	-17

Thema: Veilige wijken

Openbare orde en veiligheid (tv 1.2)

Wat willen we bereiken

1 Verbeteren objectieve en subjectieve veiligheid

Met onze inzet zorgen we ervoor dat het veiligheidsniveau in Eindhoven ieder jaar iets verbetert. Als basis voor onze inzet hanteren we de uitgangspunten van het beleidskader veiligheid 2023-2026.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Index veiligheidsbeleving (1)	100,6	> 101,6	> 100,6	> 100,7	> 100,8	100,9
Index objectieve veiligheid (1)	105,1	> 104,6	> 105,1	> 105,2	> 105,3	105,4

In 2025 richten we ons vooral op:

- **Veilige wijken:** we investeren in het terugdringen van delicten met veel impact, digitale criminaliteit en straatintimidatie. Dit doen we door het aantal boa's uit te breiden, het ondersteunen van de buurtpreventieteams en bewustwordingscampagnes.
- **Levendig & veilig:** we reduceren de risico's die gepaard gaan met evenementen, betaald voetbal en uitgaan. Om overlast te voorkomen in uitgaansgebieden zetten we ook horecastewards in.
- **Jeugd & Veiligheid:** met onze inzet op 'Preventie met Gezag' halen we jongeren uit de criminaliteit en voorkomen we dat jongeren doorgroeien in de georganiseerde, ondermijnende criminaliteit
- **Zorg & Veiligheid:** we zetten integraal in op personen met onbegrepen gedrag en op geweld in afhankelijkheidsrelaties. Dit doen we met de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE) en de inzet van outreachend werk, waaronder de wijk-GGD'ers.
- **Polarisatie & radicalisering:** we gaan polarisatie en radicalisering tegen, waaronder racisme en discriminatie en aangejaagde openbare orde verstoringen. Dit doen we middels het versterken van de weerbaarheid van inwoners en de veerkracht van wijken.
- **Ondermijnende criminaliteit:** we nemen de voedingsbodem van criminele bedrijfsprocessen zoveel mogelijk weg. We pakken daarbij drugscriminaliteit en mensenhandel aan. Dit doen we o.a. door toepassing van de wet Bibob en inzet van het BITE.
- **Gebiedsgerichte aanpak:** we werken gebiedsgericht volgens de methodiek Samenleven in Verscheidenheid. Met het operationele team dringen we integraal overlast terug. Met de incidenteel voor 2025 en 2026 beschikbaar gestelde middelen continueren we de inzet van straatstewards.
- **Toezicht & Handhaving:** we geven uitvoering aan onze handhavingstaken en breiden de capaciteit verder uit. Met de incidenteel voor 2025 beschikbaar gestelde middelen voor handhaving Jaarwisseling zetten we extra in op naleving van het afsteekverbod.
- **Weerbare overheid:** met de incidenteel voor 2025 beschikbaar gestelde middelen geven we een impuls aan de aanpak Weerbare overheid door middel van de inzet van een integraal team Weerbaarheid (Ethiek, Veilig werken en Integriteit).

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	29.702	21.290	25.845	23.566	22.384	22.417
Baten	-10.202	-3.418	-3.853	-1.612	-1.498	-1.498
Mutatie reserves	-640	-133	-1.020	-1.020	0	0
Saldo	18.860	17.739	20.972	20.934	20.886	20.919

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Toezicht en handhaving: voor veiligheid en leefbaarheid. KN25: Jaarwisseling (handhaving) € 0,14 miljoen in 2025.	1.379	-167	0 *
Gemeentelijke bijdragen externe samenwerkingsverbanden: zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost, Veiligheidsfonds (inclusief financieel beheer en Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland).	1.839	-510	0
Veiligheid regulier: realisatie veiligheidsdoelstellingen beleidskader veiligheid. KN25: - Weerbare overheid (versterken aanpak) €0,5 miljoen in 2025. - Straatstewards in 2025 en 2026 € 1 miljoen in 2025 en 2026 met dekking uit reserve opvang ontheemden Oekraïne.	2.924	-191	-1.020 *
Veiligheid incidenteel: preventie met gezag, begeleiding ex gedetineerden en IPTA (integrale persoonsgerichte toegeleiding naar arbeid).	2.424	-2.403	0
Dierenbescherming: dierenopvang, inclusief locatiekosten en huurinkomsten	631	-272	0 *
Vergunningverlening Veiligheid: drank- en horecawet en prostitutievergunning	67	-310	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	16.140	0	0
Kapitaallasten:	441	0	0
Totaal	25.845	-3.853	-1.020

5. Levendige stad

Sport en cultuur leveren in samenhang met andere programma's uit de begroting een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de stad. Wij werken in dit programma aan een levendige stad waarbij er sterke verbanden zijn met doelstellingen op (andere) terreinen zoals fysieke én mentale gezondheid, participatie, openbare ruimte en economie. Het draagt bij aan de eigen kracht van de inwoners, verbinding en ontmoeting, én het imago en het vestigingsklimaat van de stad. Met de Regio Deal Brainport middelen en met onze strategische investeringen versterken we in de komende jaren het voorzieningenniveau van onze stad en regio via projecten die bijdragen aan (urban) sport en cultuur.

Sport

In 2021 heeft de gemeenteraad de sport en beweegvisie 2021-2025 "Heel Eindhoven beweegt" vastgesteld. De ambitie is dat zoveel mogelijk inwoners aan de beweegrichtlijnen voldoen. Hiervoor zet de gemeente verschillende middelen in. Dit varieert van het ondersteunen van verenigingen en samenwerken met scholen, het activeren van inwoners in de wijken, het aanbieden van subsidieregelingen, het exploiteren en ontwikkelen van sportaccommodaties tot het organiseren van sportevenementen.

Cultuur

Kunst en cultuur, erfgoed, evenementen en design dragen bij aan een levendige stad die prikkelt, uitdaagt en verbindt. Cultuur biedt ontspanning en sociale cohesie en zet aan tot reflectie en ontwikkeling. Cultuur draagt bij aan de aantrekkingskracht van Eindhoven voor alle inwoners, bezoekers, bedrijven en (internationaal) talent, om hier te wonen, te verblijven of te vestigen. We bieden zoveel mogelijk verschillende mensen de gelegenheid om culturele activiteiten te bezoeken en waarderen, voor alle portemonnees, leeftijden en achtergronden. Stichting Cultuur Eindhoven (SCE) is hierbij essentieel. Zij geeft uitvoering aan het eerste jaar van de Cultuurbrief 2025-2028, het beleidskader voor kunst en cultuur voor de nieuwe periode. Met extra geld voor programma's en Snelgeld en de herpositionering van de subsidiërelatie met de Bibliotheek Eindhoven zorgen we voor een betere connectie met onderwijs, het sociaal domein en wijkgericht werken

We zorgen voor een breed en divers cultureel aanbod, van, voor en door inwoners. We faciliteren het beoefenen van amateurkunst en brengen kinderen en jongeren in contact met kunst en cultuur. We koesteren de rauwe rafelranden voor culturele professionals in de stad en ontwikkelen ruimtes voor ateliers en makerspaces. We versterken het design ecosysteem met een actieplan en Triple Helix aanpak. Dit programma zal vanaf 2025 ontwikkeld worden met de stakeholders en het designveld, wij leveren hiervoor een bijdrage. We ontwikkelen daarnaast genoeg ruimtes voor ateliers en brengen het aanbod van cultuur naar de wijken dichtbij de inwoners om de cultuurparticipatie en verbindingen met de omgeving te verhogen.

Met "Sharing the Vibes: Samen naar een bruisend Eindhoven" geven we ruimte aan de Nachtcultuur, waarbij mogelijkheden worden benut om dit aan te jagen in de stad. We zetten in herontwikkelingsgebieden concreet in op mogelijkheden voor bruisende Nachtcultuur, zowel in placemaking als in een permanente hoedanigheid.

Het Van Abbemuseum is dé plek om kunst te ervaren. Niet alleen door te kijken. Ook door te horen, te ruiken en te voelen. Alle kunstwerken en designobjecten in de collectie vertellen een verhaal uit de samenleving. Soms ongemakkelijk of confronterend, maar vaak hoopvol. Het museum bouwt bruggen tussen mensen, verhalen en plekken. In het voorjaar 2024 heeft de raad het nieuwe beleidsplan "De tijd vooruit" met deze uitgangspunten vastgesteld. We werken hiervoor ook in 2025 lokaal, (inter)nationaal, inclusief, meerstemmig en multizintuiglijk met kunstenaars, culturele en onderwijs organisaties, Brainport bedrijfsleven en diverse burgerinitiatieven.

Erfgoed

Een levendige stad die in het nu staat en naar de toekomst kijkt, put daarbij ook kracht uit het verleden. Eindhoven is rijk aan gebouwd erfgoed en monumenten en bezit een rijke archeologische historie. We gaan die beter zichtbaar maken en hebben daarvoor een uitvoeringsagenda voor vier jaar (2023-2026) opgesteld. We gaan door met het aanwijzen van monumenten van nieuwere generaties, de doorontwikkeling van het Erfgoedhuis, het nog meer (fysiek en digitaal) zichtbaar maken van ons Erfgoed en de zoektocht naar een nieuw gezamenlijk depot met de gemeente Helmond en eventuele andere partners uit de stad.

Erfgoed kan een kwaliteit in zichzelf zijn, maar kan als onderdeel van ruimtelijke ontwikkelingen een extra meerwaarde geven. Daarbij besteden we extra aandacht aan het blijvend gebruiken (inclusief onderhoud en verduurzaming) of hergebruiken van monumenten.

Doelen

- Zoveel mogelijk Eindhovenaren in beweging
- Sport- en beweegaanbod dat aansluit bij de behoefte in de stad
- Sportverenigingen die vitaal(-plus) zijn
- Kinderen die motorisch vaardig zijn
- (Top)sportevenementen die een impuls geven aan het imago van de stad
- Sport- en beweegaccommodaties die aansluiten bij de behoefte in de stad
- CO2-reductie sportaccommodaties

- Het culturele aanbod in de stad is van hoog artistiek niveau, divers en heeft 'voor elk wat wils'
- Bijdragen aan creatieve industrie, waaronder de design community van Eindhoven
- Cultuur van en voor iedereen
- CO2-reductie cultuuraccommodaties
- Impact van kunst op mensen door midden in de samenleving op een positieve manier een sociaal en maatschappelijke bijdrage te leveren
- Duurzaam behoud van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en structuren
- Het behoud van archeologische vondsten
- Erfgoed beter ontsluiten en zichtbaar maken
- Eindhovenaren dagelijks informeren
- Bibliotheekvoorziening die aansluit bij de behoefte in de stad

Highlights 2025 uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

Sport en erfgoed

1. Verbeteren sportaccommodaties (verbouwing Tongelreep en IHP Sport)
2. Erfgoed beter ontsluiten (doorontwikkeling erfgoedhuis en erfgoedbordjes)
3. Werving en behoud vrijwilligers

Cultuur

4. Eerste jaar uitvoering cultuurbrief 25-28: Cultuur biedt ontspanning, verbindt en zet aan tot reflectie. De nieuwe Cultuurbrief, waar we in 2025 uitvoering aan geven, draagt bij aan de uitgangspunten verwoord in het bestuursakkoord zoals het stimuleren van nieuwe initiatieven/makers, verbreden van doelgroepen en samenwerking binnen en buiten de sector.
5. Versterking design ecosysteem: Eindhoven is de stad van technologie én design. Ter versterking van het design ecosysteem zetten we in op de ontwikkeling en uitvoering van een meerjarig actieprogramma in nauwe samenwerking met de stakeholders in het designveld gericht op onder meer missiegedreven ontwerp, ondernemerschap en ruimte.
6. Cultuur in wijken: Cultuur is van en voor iedereen. Met het plan van aanpak cultuur in wijken wordt bijgedragen aan de zichtbaarheid en het aanbod van cultuur dichtbij inwoners. Het doel is om de cultuurparticipatie en verbinding met de omgeving te verhogen.

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Sport	Sportbeleid en activering	8.575	-1.522	-390	6.663
	Sportaccommodaties	30.758	-11.865	73	18.966
Cultuur	Cultuurpresentatie,-prod. en particip.	42.878	-4.693	-476	37.709
	Musea	6.731	-1.054	0	5.677
	Cultureel erfgoed	2.028	-138	3	1.893
	Media	6.430	0	0	6.430
Levendige stad		97.400	-19.272	-790	77.338

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Niet-sporters (%)	2022	46,4	44,2	42,6	43,9

Verbonden partijen

Muziekgebouw Eindhoven N.V.

Artistieke en commerciële exploitatie met een divers en toegankelijk muziekaanbod voor alle Eindhovenaren.

Parktheater Eindhoven N.V.

Artistieke en commerciële exploitatie met een divers en toegankelijk theateraanbod voor alle Eindhovenaren.

Sportbeleid en activering (tv 5.1)

Wat willen we bereiken

1 Zoveel mogelijk Eindhovenaren in beweging

Sporten en bewegen is gezond, geeft plezier en heeft een positieve uitwerking op de omgeving.

2 Sport- en beweegaanbod dat aansluit bij de behoefte in de stad

We ondersteunen sportverenigingen en werken samen met ondernemende sportaanbieders.

3 Sportverenigingen die vitaal(-plus) zijn

De sportregisseurs ondersteunen sportaanbieders om vitaal(-plus) te worden en blijven. Dat doen we met het vitaliteitsonderzoek en een programma op maat, samen met sportbonden en (lokale) instellingen.

4 Kinderen die motorisch vaardig zijn

We willen dat ieder kind in Eindhoven zijn of haar motorische vaardigheden breed kan ontwikkelen.

5 (Top)sportevenementen die een impuls geven aan het imago van de stad

Evenementen dragen bij aan de dynamiek, economische groei en uitstraling van Eindhoven en/of stimuleren inwoners om te gaan bewegen.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% Eindhovense volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen (1)	72%	73%	74%	75%	75%	75%
% Eindhovense kinderen/jongeren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen (1)	85%	26%	85%	85%	85%	85%
% inwoners (volwassenen) dat tevreden is over de diversiteit van het sport- en beweegaanbod (2)	75%	79%	80%	80%	80%	80%
% kinderen/jongeren dat lid is van een sportvereniging (3)	69%	69%	70%	71%	71%	71%
% sportverenigingen dat vitaal is (3)	62%	63%	64%	65%	66%	67%
% sportverenigingen dat vitaal-plus is (3)	47%	48%	48%	50%	50%	50%
% kinderen dat motorisch voldoende vaardig is (4)	76%	77%	78%	79%	79%	79%
% kinderen met een zwemdiploma aan het einde van de basisschool (4)	96%	98%	99%	99%	99%	99%
Aantal (top)sportevenementen van strategische sporten en/of die aansluiten bij TDK-profiel (5)	5	3	3	3	3	3

Wat gaan we daar voor doen

2.1 Faciliteren van een aantrekkelijk, passend en toegankelijk sport- en beweegaanbod voor iedereen

We stimuleren inwoners om te sporten en te bewegen door gebiedsgericht vraag en aanbod te koppelen, door inwoners te inspireren en door financiële drempels weg te halen.

3.1 Ondersteunen van sportverenigingen om vitaal(-plus) te zijn

We ondersteunen sportverenigingen. We zijn een betrouwbare partner van ondernemende sportaanbieders: waar nodig stimuleren en reguleren we.

4.1 Stimuleren dat kinderen de kans krijgen om hun motorische vaardigheden breed te ontwikkelen

We zorgen dat Eindhovenaren van jongs af aan (<12) vaardig zijn. We stimuleren jongeren (12-18) om te blijven bewegen.

5.1 Stimuleren van side-events bij (top)sportevenementen (maatschappelijke impact)

Door evenementen willen we inwoners inspireren om te (blijven) sporten. We streven ernaar dat de topsport de breedtesport versterkt.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Wijkgerichte activering: in 2024 zijn we de pilot Wijkgerichte activering gestart, waarmee we op basis van data onze inzet richten. In 2025 verwachten we de eerste resultaten van deze pilot
- Ondersteunen en versterken van sportverenigingen: in 2024 is de subsidieregeling 'versterken sportverenigingen' gestart. In 2025 evalueren we de eerste resultaten van deze regeling met de verenigingen.
- Zwemveiligheid en zwemplezier.: de opening van de nieuwe baden bij Nationaal zwemcentrum de Tongelreep betekent voor gebruikers meer inzicht in programmering en producten en een verbeterde toegankelijkheid.
- Urban Sports: in 2025 versterken we onze structurele samenwerking met de urban communities.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	6.565	6.029	8.575	8.061	7.375	7.365
Baten	-1.302	-2	-1.522	-1.305	-720	-720
Mutatie reserves	-719	800	-390	-70	20	20
Saldo	4.543	6.827	6.663	6.686	6.675	6.665

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Sportbeleid:	1.199	-311	-390
Sportactivering:	1.227	-1.211	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	6.149	0	0
Totaal	8.575	-1.522	-390

Thema: Sport

Sportaccommodaties (tv 5.2)

Wat willen we bereiken

1 Sport- en beweegaccommodaties die aansluiten bij de behoefte in de stad

Door het realiseren, toekomstbestendig aanpassen en in stand houden van sport- en beweegvoorzieningen houden we sport toegankelijk voor alle Eindhovenaren. We verhuren sportaccommodaties aan verenigingen tegen een maatschappelijk tarief.

2 CO2-reductie sportaccommodaties

Doelstelling klimaatverordening 2016: 95% CO2 reductie in 2050 en 55% in 2030 ten opzichte van 1990.

Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners (volwassenen) dat tevreden is over voldoende sport- en beweegaccommodaties (1)	69%	73%	75%	75%	75%	75%
% inwoners (volwassenen) dat tevreden is over voldoende sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte (1)	46%	51%	52%	53%	54%	55%
Directe CO2-uitstoot sport- en cultuuraccommodaties cf Klimaatverordening (Kton) (2)	=22 8,3	12,3	11,4	10,4	9,5	8,6

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Faciliteren van voldoende sport- en beweegaccommodaties

We exploiteren de accommodaties en zorgen dat deze functioneel, toegankelijk, duurzaam en betaalbaar blijven. We ontwikkelen nieuwe accommodaties, renoveren verouderde accommodaties en passen verduurzamingsmogelijkheden toe.

1.2 Faciliteren van voldoende sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte

We zorgen dat er voldoende ruimte blijft om te bewegen en te sporten: bijvoorbeeld creëren van mogelijkheden in de openbare ruimte en de (semi) commerciële sport.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Bouwproject Nationaal Zwemcentrum de Tongelreep: volgens de geplande oplevering zijn de baden en kleedruimten eind 2024 klaar voor gebruik en start de bouw van entree, kantoren en overige voorzieningen.
- Start exploitatie Nationaal Zwemcentrum de Tongelreep: in 2025 start de exploitatie van de nieuwe baden met een nieuwe programmering, nieuwe producten, digitalisering van de toegang.
- Uitvoering IHP Sport: op basis van het integraal huisvestingsplan (IHP) Sport start de gemeente in 2025 met onder andere de aanleg van nieuwe kunstgrasvelden, het opwaarderen van kleedlokalen en het ontsluiten van sporthallen voor avond- en weekendsport. Om onze uitvoeringskracht te verhogen zullen we overprogrammeren en inspringen op actuele kansen.
- Sportaccommodaties in de openbare ruimte: op basis van het Integraal Huisvestingsplan Sport wil de gemeente investeren in het opwaarderen van sportfaciliteiten in de openbare ruimte
- Sportaccommodaties: we ronden het privatiseringstraject tennis af, harmoniseren de demarcatie van hockeyvelden in samenwerking met de verenigingen en investeren in drinkwaterveiligheid binnen onze sportaccommodaties.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	27.951	28.309	30.758	31.526	30.502	30.525
Baten	-14.830	-11.252	-11.865	-11.868	-11.868	-11.868
Mutatie reserves	428	-64	73	73	73	73
Saldo	13.549	16.993	18.966	19.731	18.707	18.730

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Sportzalen:	4.156	-3.305	0
Sportparken:	3.419	-2.350	0 *
Zwembaden:	5.736	-3.910	0
IJssportcentrum:	1.172	-675	0
Bedrijfsvoering en SPUK Sport:	528	-1.625	0
IHP sport: KN25: IHP sport €1,3 miljoen incidenteel	1.125	0	0 *
Gebruikersonderhoud en CO2-reductie vast: verrekening met reserve CO2-reductie vastgoed	0	0	73
Personeelslasten / apparaatskosten:	8.743	0	0
Kapitaallasten: o.a. KN25: IHP sport, vanaf 2026 € 1,2 miljoen structureel	5.879	0	0 *
Totaal	30.758	-11.865	73

Cultuurpresentatie, -productie en participatie (tv 5.3)

Wat willen we bereiken

1 Het culturele aanbod in de stad is van hoog artistiek niveau, divers en heeft 'voor elk wat wils'

In de stad is een breed spectrum van makers en culturele organisaties die een divers en veelzijdig aanbod creëren.

2 Bijdragen aan creatieve industrie, waaronder de design community van Eindhoven

We subsidiëren de Dutch Design Foundation voor een succesvolle DDW. Met Eindhoven Design District maken we design en technologie zichtbaar in de stad, met focus op openbare ruimte in 2025. We versterken het design ecosysteem met een actieplan.

3 Cultuur van en voor iedereen

We stimuleren dat inwoners zelf aan kunstbeoefening doen. Instellingen en makers ontwikkelen initiatieven voor wijken en doelgroepen die we anders minder bereiken. Kinderen en jongeren brengen we in contact met kunst en cultuur.

4 CO2-reductie cultuuraccommodaties

Doelstelling klimaatverordening 2016: 95% CO2 reductie in 2050 en 55% in 2030 ten opzichte van 1990.

Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Aantal bezoeken aan gesubsidieerde culturele instellingen (1)	2.133.324	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.300.000
Tevredenheid over Kunst en Cultuur infrastructuur (1)	7,2	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Aantal bezoekers DDW (2)	300.000	300.000	310.000	310.000	310.000	310.000
% Eindhovenaren dat zelf cultureel actief is (3)	49%	≥42%	≥47%	≥47%	≥47%	≥47%
Directe CO2-uitstoot Sport- en cultuuraccommodaties cf Klimaatverordening (Kton) (4)	=22 8,3	12,3	11,4	10,4	9,5	8,6

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Stimuleren van cultureel aanbod

Met verschillende subsidieregelingen stimuleren we producties, tentoonstellingen, voorstellingen en overige activiteiten. Makers stimuleren we door middel van Snelgeld en investeringen in makerspaces die makers ruimte en faciliteiten bieden.

2.1 Bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke partners in contact brengen met design

We versterken het design ecosysteem met een actieprogramma en Triple Helix organisatie i.p.v. de Strategische agenda creatieve industrie en nemen deel met een eigen expo tijdens de DDW over belang van Design

3.1 Kinderen en jongeren in contact brengen met kunst en cultuur

Met Cultuureducatie met Kwaliteit maken we cultuuronderwijs voor PO en VO mogelijk. Met Kies je kunst brengen we cultuur onder de aandacht van kinderen. Daarnaast zetten we extra in op jongeren via de subsidieregeling Impuls voor Jongerencultuur.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Uitvoering van het eerste jaar van de Cultuurbrief 2025-2028 door stichting Cultuur Eindhoven: extra geld voor programma's en Snelgeld en herpositionering van de subsidierelatie met de Bibliotheek
- Versterking design ecosysteem met actieplan en Triple Helix aanpak: i.p.v. de Strategische Agenda Creatieve Industrie.
- Cultuur naar de wijken: cultuur in de wijken ten uitvoer brengen, bevorderen cultuurparticipatie; instellingen en makers ontwikkelen initiatieven voor wijken en doelgroepen die we anders minder bereiken.

- Schaa sprong en groei culturele voorzieningen: we steunen de doorontwikkeling van de bibliotheek en het Eindhoven Museum met Vonk vanuit het programma voorzieningen

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	39.195	40.240	42.878	37.206	35.484	35.642
Baten	-4.346	-4.421	-4.693	-4.689	-4.689	-4.689
Mutatie reserves	-264	-476	-476	-476	-76	-76
Saldo	34.585	35.343	37.709	32.041	30.719	30.877

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Stichting Cultuur Eindhoven: in 2025 lagere lasten omdat de subsidie voor bibliotheek niet meer via SCE loopt. Zie ook bijlage 7 Subsidies.	23.184	0	0 *
Cultuur: try-outs cultuur: € 0,4 miljoen t/m 2026 met dekking uit RSI. Vanaf 2025 lagere lasten door afloop middelen voor herstellfonds/werkbudget cultuur (€ 1,7 miljoen).	414	0	-400 *
Maatschappelijk vastgoed: beheer en instandhouding van cultureel vastgoed (voor o.a. beeldende kunst, muziek, dans en toneel): subsidiëren van podia, accommodaties, gezelschappen, beeldend kunstenaars en projecten, cultuureducatie, bevorderen educatief aanbod (waaronder Dynamo, Muziekcentrum, Plaza Futura, Pop Ei, De Effenaar, Stadsschouwburg, Natlab, Gasfabriek, Designhuis).	4.680	-4.553	-76
Regionaal Historisch Centrum Eindhoven: digitaal statisch archief, 50% van de MRE-bijdrage.	561	0	0
Design (subsidies): uitvoering programma design. De opbrengsten hebben betrekking op de vergoeding merkrecht Dutch Design Week.	2.603	-140	0
Aanvullend B25: design ecosysteem: actieprogramma design € 1,5 miljoen voor impulsfonds en voor werkorganisatie € 0,2 miljoen per jaar voor 5 jaar.			
KN25: bijdrage aan huisvesting Design Academy	4.000	0	0 *
KN25: EHV designdistrict	120	0	0 *
Strategische investeringen: structurele middelen voor levendige stad.	500	0	0 *
Personeelslasten / apparaatskosten:	2.179	0	0
Kapitaallasten:	4.296	0	0
Overig: o.a. € 0,2 miljoen voor 'mondiaal burgers'	341	0	0
Totaal	42.878	-4.693	-476

Thema: Cultuur

Musea (tv 5.4)

Wat willen we bereiken

1 Impact van kunst op mensen door midden in de samenleving op een positieve manier een sociaal en maatschappelijke bijdrage te leveren

De collectie, tentoonstellingen en programmering biedt alle mensen, zowel de nieuwe als de ervaren museumbezoekers, toegankelijke, diverse en verrassende perspectieven op Eindhoven en de wereld om hen heen.

Effectindicatoren	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Aantal bezoeken in het Van Abbemuseum (1)	88.800	100.000	100.000	100.000	110.000	110.000
Aantal bezoeken buiten de muren van het Van Abbemuseum (1)	22.709	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Aantal bezoeken online website (1)	348.863	310.000	320.000	325.000	325.000	325.000
Aantal bezoeken social media (1)	96.000	110.000	100.000	100.000	100.000	100.000

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Activeren en verder opbouwen van de collectie

Het tonen en activeren van de collectie binnen en buiten het Van Abbemuseum. Het zorgvuldig behouden, beheren en opbouwen van de kunstcollectie (inclusief de nieuw verworven design collectie), de archieven en de bibliotheek collectie.

1.2 Het organiseren van tentoonstellingen, binnen en buiten de muren van het museum lokaal, nationaal en internationaal

De voortrekkersrol van het museum uit zich in verrassende tentoonstellingen en de presentatie ervan. Samen met publiek zoekt het museum de grenzen op. Ook werken we samen met diverse groepen in de stad en bieden hen zo een fysieke plek in het museum.

1.3 Verspreiding via educatieve activiteiten, bemiddeling en communicatie

Het museum zet in op een stijging van het aantal Eindhovense bezoekers door de doelgroep te verbreden: jongeren, internationaal, uit de wijk. Het educatieteam richt zich op groei van schoolbezoeken, met name door toename van VMBO en MBO scholieren.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Tentoonstellingen in het Van Abbemuseum: op het programma staan de solo tentoonstelling Ima-Abasi Okon, Positions #8, CATPC (brengt de werken van het Nederlands paviljoen in Venetië naar de collectiepresentatie) en een designtentoonstelling in samenwerking met partners in de stad.
- Publieksbereik: uitgangspunt hierbij is verduurzaming van publieksgroepen, publieksverbreding en samenwerking met communities in de stad. Onze doelstellingen op gebied van bezoekersinkomsten, meerstemmigheid, multizintuiglijkheid en toegankelijkheid staan centraal.
- Cultureel ondernemerschap: door bezoekersinkomsten, fondsenwerving, samenwerkingen in het bedrijfsleven en overige inkomstenbronnen in het museum zorgen we voor een stabiele financiële situatie.
- Verduurzaming van het museumgebouw: in 2025 wordt het merendeel van de verduurzamingsmaatregelen van het collectiegebouw uitgevoerd en opgeleverd.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	8.318	6.542	6.731	6.802	6.808	6.791
Baten	-2.435	-1.051	-1.054	-1.054	-1.054	-1.054
Mutatie reserves	-196	0	0	0	0	0
Saldo	5.687	5.491	5.677	5.748	5.754	5.737

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Exploitatiekosten museum: huisvesting, marketing en communicatie, educatie en bemiddeling, behoud en beheer van de collectie, werkplaats en automatisering.	1.787	0	0
Exploitatiebaten museum: bezoekersinkomsten, museumshop, verhuur, horeca, bruikleen van kunstwerken, educatieve activiteiten en cultureel ondernemerschap.	0	-1.054	0
Subsidies, fondsen en sponsoring: structurele storting in de reserve aankopen kunstvoorwerpen en de reserve tentoonstellingen. De reserves hebben een egaliserende functie om jaaroverschrijdende projecten en aankopen mogelijk te maken. Ook worden in deze reserves extern geworven gelden (subsidies, fondsen en sponsoring) gelabeld aan het afgesproken bestedingsdoel.	693	0	0
Personeelslasten:	4.110	0	0
Kapitaallasten:	141	0	0
Totaal	6.731	-1.054	0

Thema: Cultuur

Cultureel erfgoed (tv 5.5)

Wat willen we bereiken

1 Duurzaam behoud van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en structuren

In de stad zijn een groot aantal waardevolle gebouwen, monumenten en structuren zoals oude linten/straten of parken. Voor de identiteit van Eindhoven is het van belang om die objecten en structuren in goede staat te behouden.

2 Het behoud van archeologische vondsten

Het verrichten van archeologische onderzoek is bij wet verplicht. Vondsten willen we behouden en tonen aan het publiek omdat daarmee de ontstaansgeschiedenis van de stad wordt blootgelegd en begrepen.

3 Erfgoed beter ontsluiten en zichtbaar maken

We gaan gebouwd erfgoed en archeologie meer onder de aandacht brengen, o.a. door erfgoedbordjes, door archeologie in de openbare ruimte meer zichtbaar te maken en zowel het depot als het Erfgoedhuis door te ontwikkelen.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Rapportcijfer voor de waardering van het aanwezige erfgoed (monumenten) in de stad (1)	6,4	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Adviescommissie Omgevingskwaliteit Eindhoven (AOKE, voorheen CRK) brengt advies uit

De AOKE adviseert bij de voorgenomen verbouwing of aanpassing van beschermd erfgoed.

2.1 Monumentenbestand uitbreiden en op orde brengen

We wijzen nieuwe monumenten aan en werken de registratie van bestaande bij.

3.1 Erfgoed fysiek meer zichtbaar en digitaal beter vindbaar maken

Zowel online als fysiek: in het depot, het Erfgoedhuis en in de openbare ruimte.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Aanwijzen nieuwe monumenten: we gaan meer gebouwen en daarbij behorende kunstwerken beschermen, met name uit 1965-1990 en in Stratum binnen de Ring.
- Breder ontsluiten en zichtbaar maken van erfgoed: voor archeologie en gebouwd erfgoed gaan we meer kennis en informatie delen (digitaal en fysiek).
- Gezamenlijk depot voor archeologische en kunstcollecties: we werken met partners aan het vervangen van onze depots door één gezamenlijk nieuw depot. Planning is dat in 2025 de businesscase gereed is en gestart worden met de ontwikkeling.

- Doorontwikkeling erfgoedhuis: voor Eindhoven en Helmond moet het huidige erfgoedhuis worden doorontwikkeld tot het kenniscentrum en de sociale ontmoetingsplek in de Brainportregio om actief bezig te zijn met erfgoed. We maken een Plan van Aanpak en onderzoeken de haalbaarheid.
- Verkenning naar mogelijkheden voor structureel huisvesting Hornemann Huis op Stadhuisplein 3: onderzocht wordt of deze voorziening hier na verbouwing en verduurzaming van het pand (gemeentelijk monument) structureel gehuisvest kan worden.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	3.358	2.707	2.028	2.014	2.000	1.987
Baten	-68	-139	-138	-97	-97	-97
Mutatie reserves	-691	-650	3	-38	-38	-38
Saldo	2.600	1.918	1.893	1.879	1.865	1.852

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Cultureel erfgoed: conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed: historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten, (digitaal) zichtbaar maken van cultuurhistorische waarden.	504	-38	0
Maatschappelijk Vastgoed: bezit, beheer- en instandhouding van monumenten. Baten zijn voor gebruik van deze monumenten.	899	-100	3 *
Personeelslasten:	574	0	0
Kapitaallasten:	51	0	0
Totaal	2.028	-138	3

Thema: Cultuur

Media (tv 5.6)

Wat willen we bereiken

1 Eindhovenaren dagelijks informeren

Studio040 is een lokaal journalistiek platform en volgt de politieke agenda in onze stad. Zij attenderen Eindhovenaren op betrouwbare wijze op vraagstukken die van lokaal belang zijn.

2 Bibliotheekvoorziening die aansluit bij de behoefte in de stad

Een voor iedereen toegankelijke Bibliotheek die bijdraagt aan de persoonlijke ontwikkeling en kansengelijkheid van onze inwoners.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Studio040 mediagebruik (wekelijks) (1)	14%	17%	17%	17%	17%	17%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Faciliteren van Studio040 als lokale publieke omroep voor Eindhoven en omgeving

Studio040 maakt jaarlijks minimaal 1300 nieuws-/videominuten, die zij via tv-uitzendingen, radio, online en sociale media gratis beschikbaar stelt aan de inwoners van Eindhoven.

2.1 Faciliteren van een volwaardige bibliotheek

Met daarin in ieder geval: ter beschikking stellen van kennis en informatie; bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie; bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur, kunst en cultuur; organiseren van ontmoeting en debat.

In 2025 richten we ons vooral op:

- Het versterken van de impact van Studio040: daarvoor zoekt Studio040 onder andere nadrukkelijk de samenwerking met lokale/regionale omroepen en andere media, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven én overheden.
- Nieuwe locatie in het Muziekgebouw: de zichtbaarheid voor en interactie met Eindhovenaren vergroten.
- Het versterken van de rol van de bibliotheek. De stad groeit, en de bevolkingssamenstelling wordt steeds diverser. De leesvaardigheid neemt af, en taal is belangrijk om mee te kunnen doen om jezelf te ontwikkelen: de Bibliotheek speelt hier een belangrijke rol in. Vanuit de gemeente werken we aan een concretisering van deze rol.
- Realiseren van Bibliotopen: middels een iteratief proces werken we aan de realisatie van Bibliotopen. De bibliotheekfunctie wordt doorontwikkeld voor activiteiten gericht op eenzaamheid, laaggeletterdheid, taal, digivaardigheid en mediawijsheid voor alle inwoners.

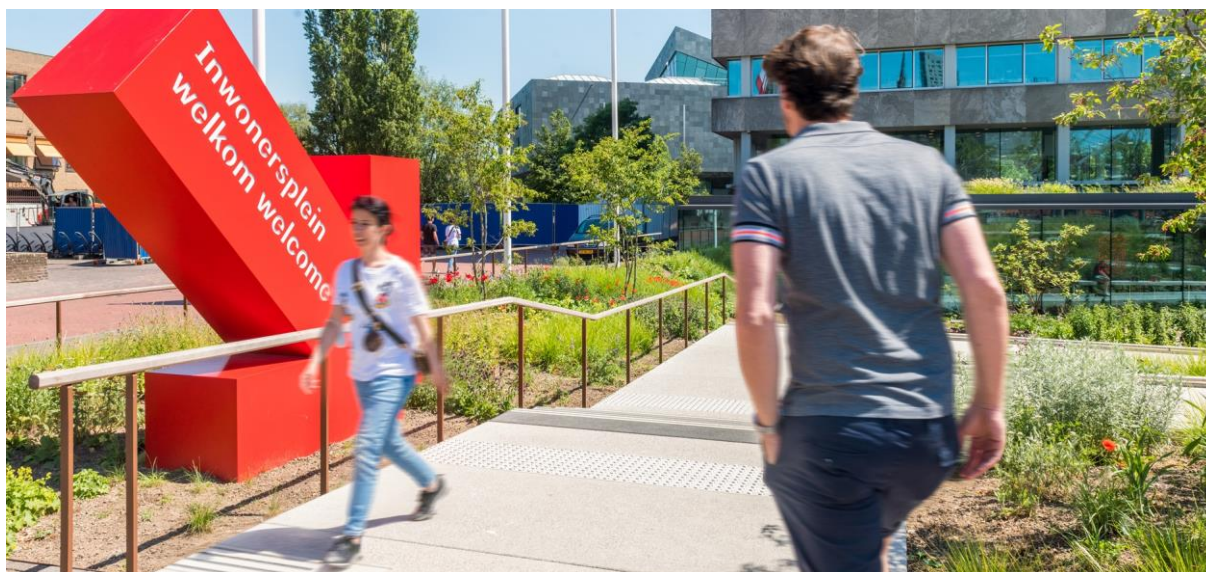
Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	454	476	6.430	6.431	5.431	5.429
Saldo	454	476	6.430	6.431	5.431	5.429

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Bibliotheek - begrotingssubsidie:	4.024	0	0
Moderne stadsbieb: KN25: € 0,5 miljoen structureel en in 2025 en 2026 € 1 miljoen per jaar.	1.520	0	0 *
Lokale omroep:	493	0	0
Personeelslasten:	393	0	0
Totaal	6.430	0	0

6. Organisatie

Bestuur en Dienstverlening

Als centrumstad van de Brainportregio acteren we op verschillende schaalniveaus om onze opgaven te realiseren en de belangen van de stad te behartigen. In de regio doen we dat in het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Metropoolregio. Met de triple-helix partners werken we samen in (de stichting) Brainport. Samen met de provincie en de grote Brabantse steden realiseren we gericht opgaven in BrabantStad-verband. Met de provincie hebben we daarnaast een warme samenwerkingsrelatie voor het realiseren van de Brainport Nationale Actieagenda en de ontwikkeling van KnoopXL. Vanuit onze kantoren in Den Haag en Brussel behartigen we de (inter)nationale belangen van stad en regio.

We opereren op veel schaalniveaus om te bouwen aan Eindhoven en de belangen van de stad te behartigen. In de regio doen we dat in het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Metropoolregio. Met de triple-helix partners werken we samen in (de stichting) Brainport. Samen met de provincie en de grote Brabantse steden realiseren we gericht opgaven in BrabantStad-verband. Met de provincie hebben we daarnaast een warme samenwerkingsrelatie voor het realiseren van de Brainport Nationale Actieagenda en de ontwikkeling van KnoopXL. Vanuit onze kantoren in Den Haag en Brussel behartigen we de (inter)nationale belangen van stad en regio.

In 2025 zal voor de sector Personeel en Organisatie in het teken staan van het continueren van de ingezette koers om aan te sluiten bij de groei en ontwikkeling van de stad. We bouwen voort aan de inrichting van de organisatie, zodat er een transparante en logische organisatie staat waarin collega's goed kunnen samenwerken en ontwikkelen. Naast het slimmer inrichten van de structuur van de organisatie zetten we in 2025 ook stevig in op: gedrag en cultuur, continu verbeteren en leiderschap. Met verschillende initiatieven werken we aan gedrag dat past bij onze kernwaarden vertrouwen, eigenaarschap en samenwerking, maken we onze processen en werkwijzen effectiever en zetten we in op passend Eindhovens leiderschap. Onderdeel van dit leiderschap is investeren in een gezonde span-of-attention en uitvoering van het management opvolgprogramma. Vanuit de arbeidsmarktstrategie en doelstellingen in ons uitvoeringsprogramma diversiteit en inclusie werken we verder aan het invullen van het groeiend aantal vacatures. Daarnaast zetten we in op talentmanagement en verbinding. We hebben in het uitvoeringsplan Arbeidsmarktstrategie 2024 opgenomen dat we impact willen maken door externe inhuur om te zetten in vaste medewerkers. Op die manier zorgen we voor kennisopbouw en -behoud binnen onze organisatie, vergroten de continuïteit van onze werkzaamheden en binden talent aan onze organisatie. Dit alles doen we voor én met onze collega's in de organisatie.

Bedrijfsvoering

In de [paragraaf 3e Bedrijfsvoering](#) zijn de ontwikkelingen rondom onze organisatie toegelicht.

Belastingen

Zie hiervoor de [paragraaf 3a Lokale heffingen](#).

Doelen

- Realiseren van ambities door bestuurlijke en ambtelijke samenwerking
- Professionele en persoonlijke dienstverlening
- Digitalisering dienstverlening
- CO2-reductie eigen vastgoedportefeuille
- Een efficiënt ingerichte bedrijfsvoering

Highlights 2025 uitvoeringsprogramma bestuursakkoord

1. Versnelling in de uitvoering van de i-strategie en dienstverleningsvisie. Hierdoor wordt de digitale dienstverlening doorontwikkeld, verbetert de samenwerking en grip op de informatie, is er betere stuurinformatie beschikbaar en kunnen we verantwoord toepassingen met AI inzetten.
2. Aantoonbaar vorderingen maken met de uitvoering van het Verbeterplan AVG, waardoor Eindhoven duurzaam aan de AVG voldoet op het met de Autoriteit Persoonsgegevens afgestemde volwassenheidsniveau.
3. Vergroten van de kennis over diversiteit en inclusie binnen onze organisatie. Dit doen we bijvoorbeeld door ieder kwartaal over een thema op het gebied van diversiteit en inclusie te communiceren via het intranet en door lezingen, deelname aan activiteiten (bijvoorbeeld Eindhoven Pride) en voortzetting van de training 'Selecteren zonder vooroordelen' voor leidinggevenden.

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Bestuur en	Bestuur	18.701	-408	-903	17.390
Dienstverlening	Burgerzaken	14.629	-7.487	1.679	8.821
Bedrijfsvoering	Resultaat rek. van baten en lasten	0	0	0	0
	Beheer overige gebouwen en gronden	1.877	-95	0	1.782
	Overhead	109.446	-1.900	-9.555	97.991
	Treasury	219	-7.761	0	-7.542
	Algemene en ov. uitkering gem.fonds	84	-706.159	330	-705.745
	Overige baten en lasten	-3.094	-35	35	-3.094
	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0
Belastingen	OZB woningen	2.233	-42.841	0	-40.608
	OZB niet-woningen	904	-49.796	0	-48.892
	Parkeerbelasting	346	-21.431	0	-21.085
	Belastingen overig	937	-3.111	0	-2.174
Organisatie		146.282	-841.024	-8.414	-703.156

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	2025				9,2
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	2025				9,2
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	2025				€ 1.242
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	2025				14,9%
Overhead (% van totale lasten)	2025				8,9%

Verbonden partijen

BNG Bank N.V.

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Enexis Holding N.V.

Zorgt voor distribueren en transporteren van energie, en voor in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetwerken. Het is wettelijk geregeld dat het netwerk in overheidshanden moet blijven en dat energielevering bij private partijen weggelegd kan worden.

GR Metropoolregio Eindhoven

Bestuurlijk samenwerkingsverband tussen Eindhoven en de twintig andere Zuidoost Brabantse gemeenten dat bijdraagt aan een excellent vestigingsklimaat voor bedrijven en inwoners in de Brainportregio.

Thema: Bestuur en Dienstverlening

Bestuur (tv 0.1)

Wat willen we bereiken

1 Realiseren van ambities door bestuurlijke en ambtelijke samenwerking

We focussen op het realiseren van ambities door samenwerking in coalities. Belangrijke opgaven zijn o.a. klimaat/energie, Brainport-agenda, arbeid/participatie, asiel/migratie, woningbouw, mobiliteitstransitie, voorzieningen en gemeentefinanciën.

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Blijven inzetten op de verbinding en samenwerking met de ons omliggende gemeenten

Binnen de MRE werken we samen op de thema's economie, mobiliteit, energietransitie, wonen en ruimte, transitie landelijk gebied. In het SGE geven we uitvoering aan de agenda voor wonen, economie, voorzieningen en ruimte.

1.2 BrabantStad samenwerking

De grootstedelijke problematiek staat centraal. De steden en provincie ontmoeten elkaar, werken samen en delen kennis en ervaringen op onderwerpen waar het loont om op Brabantse schaal samen te werken.

1.3 Versterking van triple helix-samenwerking economische agenda

Met regionale triple helix-partners, vertegenwoordigd in Stichting Brainport, realiseren we de Brainport Agenda om de economische positie te versterken. Samen met Brainport Development versterken we de samenwerking in een bestuurlijk campussenoverleg

1.4 Multi-helix samenwerking voor sociale Brainport agenda

Met de vereniging Brainport voor Elkaar willen we dat alle inwoners mee kunnen doen en profiteren van de groei. Een quadrupel helix van bedrijfsleven, overheid, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties rond bestaanszekerheid, basisvaardigheden en samenleven.

1.5 Intensivering samenwerking

We versterken het woon- en leefklimaat samen met de regionale triple helix, provincie en Rijk. Dit in het kader van de ontwikkeling van de mainportstatus. We benutten regionale overleggen in de MRE en het nationale Bestuurlijk Overleg Brainport.

1.6 Bestuurlijke netwerken en samenwerkingsverbanden

Nationaal blijven we bestuurlijk actief in netwerken en samenwerkingsverbanden die ons helpen om onze ambities te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn de VNG, het G40-netwerk (met name de sociale pijler) en het Netwerk Kennissteden Nederland (NSN).

1.7 Samenwerking op Europese schaal

In Europa zetten we in op belangenbehartiging van stad / regio bij Europese instanties, Commissie, Parlement en Permanente Vertegenwoordiging. We verbinden beleidsambities met EU-investeringsmiddelen en helpen het ecosysteem met verwerving hiervan.

1.8 Inwoners en overheidsparticipatie

We vergroten zeggenschap van inwoners. We gebruiken innovatieve methode om diverse groepen te betrekken, inclusief een burgerberaad. We stellen heldere kaders, managen verwachtingen en delen goede voorbeelden om partijen te inspireren en faciliteren.

In 2025 richten we ons vooral op:

- MRE en SGE: uitvoering geven aan de werkprogramma's/jaarprogramma 2025.
- BrabantStad: actuele en terugkerende onderwerpen rond grootstedelijke problematiek.
- Versterking van triple helix-samenwerking economische agenda: realisatie van de Brainport Agenda.
- Versterking sociale Brainport agenda: we zijn lid en hebben zitting in het bestuur van de vereniging en leveren inzet op aanjagen, opschalen en uitvoeren van programma's in de regio. Zo geven we richting en sturen we op uitvoering van de sociale Brainport agenda.
- Nationaal: in 2025 gaan we door met de belangenbehartiging van stad en regio richting parlement, kabinet en ministeries. Doel van 2025 is het verstevigen van de relaties met het kabinet en Tweede Kamer en inspelen op ontwikkelingen uit het regeerprogramma.
- Samenwerking op Europese schaal: ook in 2025 zetten we stevig in op Europese samenwerking voor realisatie van stedelijke ambities en in het bijzonder de missie Klimaatneutrale steden. Na de EU-verkiezingen herijken we onze Europese speerpunten en prioriteiten.
- Inwoners en overheidsparticipatie: we gaan verder met ontwikkelen van goede participatiekaders, delen van best practices en het gebruiken van innovaties. We organiseren een burgerberaad op wijkNiveau over de kansen die de groei van de stad biedt om het leven in de wijk beter te maken.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	15.891	16.680	18.701	17.858	16.924	16.861
Baten	-1.840	-411	-408	-408	-408	-408
Mutatie reserves	-273	-1.212	-903	-967	-135	-135
Saldo	13.779	15.057	17.390	16.483	16.381	16.318

Toelichting taken

	Lasten	Baten	Reserve
Bestuurlijke samenwerkingen: betreft MRE, Brabantstad en SGE.	3.541	-186	0 *
KN25: Brainport Development en MRE structureel €0,3 miljoen			
Facilitering, loonkosten en vergoedingen: inclusief interne doorbelastingen bestuursorganen (raad, raadscommissies en college).	2.713	-222	-30
Rekenkamer en ombudscommissie:	117	0	0
Stadsvisie Eindhoven: KN25: incidentele middelen	750	0	0 *
Strategische opgaven: voor (inter)nationale lobby/belangenbehartiging	958	0	-873
Personeelslasten / apparaatskosten:	10.446	0	0
Kapitaallasten:	64	0	0
Overig:	112	0	0
Totaal	18.701	-408	-903

Thema: Bestuur en Dienstverlening

Burgerzaken (tv 0.2)

Wat willen we bereiken

1 Professionele en persoonlijke dienstverlening

We streven hierbij naar een zo hoog mogelijke klanttevredenheid. Het maakt daarbij niet uit via welke ingang - balie, telefonie, online, chat- de inwoner contact legt, de service is gelijk: klantvriendelijk, deskundig en snel.

2 Digitalisering dienstverlening

We zijn volop bezig met deze beweging naar digitaal “zakendoen” met inwoners, een beweging die we digitale transformatie noemen. Het gaat om gegevens kunnen delen, om samenwerking, dat iedereen in de keten geholpen is.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Score waardering balieklanten inwonersplein (1)	8,0	≥ 8	≥ 8	≥ 8	≥ 8	≥ 8
Score waardering klanten digitaal loket (1)	7,6	≥ 8	≥ 8	≥ 8	≥ 8	≥ 8
Score waardering KCC (1)	8,2	≥ 8	≥ 8	≥ 8	≥ 8	≥ 8
Aandeel burgerzakenproducten dat digitaal wordt aangevraagd (2)	69%	70%	70%	70%	70%	70%

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Nakomen van de servicenormen t.a.v. wachttijd

We willen helder zijn in wat de inwoner van ons aan dienstverlening kan verwachten. Daarnaast willen we duidelijk communiceren hoe goed we presteren op de gemaakte servicenormen.

1.2 Zoveel mogelijk een antwoord in het eerste klantcontact

Voor professionele dienstverlening is het van belang dat inwoners zoveel mogelijk in het 1e klantcontact antwoord krijgen op hun vraag. We hebben de focus gericht op first contact fix. Het gaat over het in 1 keer goed afhandelen van een vraag.

1.3 Correcte basisregistraties (BRP, BAG)

De BRP en BAG zijn belangrijke onderdelen van het stelsel van basisregistraties. Deze registraties zijn essentieel voor een goede dienstverlening van de gemeente.

2.1 Aanbieden en uitbreiden digitale dienstverlening

Met de komst van de nieuwe telefonieplatform in 2024 willen we omnichannel verder vorm geven, zodat een inwoner via nog meer kanalen in contact kan komen en interactie kan hebben met de gemeente,

In 2025 richten we ons vooral op:

- Opleiden medewerkers KCC: het opleiden van de medewerkers KCC tot generalisten, waardoor FTR wordt verhoogd
- Dienstverleningskanaal telefonie: effectiever inrichten van systemen op het dienstverleningskanaal telefonie
- Verdergaande digitalisering van producten en diensten van Burgerzaken: deze producten lenen zich uitstekend voor (een vorm van) selfservice, denk aan het online aankondigen van het huwelijk.
- Intern opleiden: intern opleiden van medewerkers Burgerzaken door de zeer krappe arbeidsmarkt
- Omnichannel dienstverlening: voor het aanbieden van diensten aan onze inwoners/ondernemers via verschillende kanalen aanbieden. Deze kanalen sluiten naadloos op elkaar. Zo kunnen onze klanten het meest passende kanaal kiezen en in 1 keer goed geholpen worden.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	12.996	12.853	14.629	14.633	15.042	14.506
Baten	-4.966	-5.475	-7.487	-7.729	-8.406	-7.753
Mutatie reserves	-844	-20	1.679	479	479	479
Saldo	7.187	7.358	8.821	7.383	7.115	7.232

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Reisdocumenten: legesopbrengsten en afdrachten aan het Rijk voor paspoorten en identiteitskaarten. Deze worden jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de vervangingsvraag (bijv. door de verlenging geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar in 2014). De legesopbrengsten stijgen in 2025 tot € 3,6 miljoen, de afdrachten aan het Rijk nemen echter rechtsevenredig toe tot € 2 miljoen.	2.036	-3.661	0
Rijbewijzen: legesopbrengsten en afdrachten aan het Rijk	283	-1.046	0
Huwelijken: legesopbrengsten en kosten van de o.a. de babsen.	19	-243	0
Verstrekingen Basisregistratie Personen: waaronder uittreksels BRP	0	-236	0
Naturalisaties: legesopbrengsten en afdrachten aan het Rijk	848	-1.130	0
Registratie Niet-Ingezetenen: registratie Niet-Ingezetenen.	72	-521	0
Verkiezingen: KN25: Hogere kosten verkiezingen: in 2025 storting van €1,2 miljoen in reserve verkiezingen	87	0	1.679 *
Programma Nieuwkomers:	334	-195	0
Overige verstrekkingen Burgerzaken: legesopbrengsten en afdrachten aan het Rijk. Hieronder vallen legalisatie handtekeningen, verklaringen omtrent gedrag en de uittreksels burgerlijke stand.	77	-304	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	10.246	-104	0
Kapitaallasten:	17	0	0
Overig: docudistri, persoonsinformatiesysteem PIV4U, klantgeleidingssysteem, landelijke aanpak adreskwaliteit en klantcontactcentrum.	610	-47	0
Totaal	14.629	-7.487	1.679

Thema: Bedrijfsvoering

Beheer overige gebouwen en gronden (tv 0.3)

Wat willen we bereiken

1 CO2-reductie eigen vastgoedportefeuille

Doelstelling klimaatverordening 2016: 95% CO2 reductie in 2050 en 55% in 2030 ten opzichte van 1990. Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Directe CO2-uitstoot Eigen vastgoedportefeuille of Klimaatverordening (Kton) (1)	11,9	16,3	15,4	14,6	13,7	12,9

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	1.921	1.799	1.877	1.902	1.900	1.888
Baten	-84	-95	-95	-95	-95	-95
Mutatie reserves	-45	0	0	0	0	0
Saldo	1.792	1.704	1.782	1.807	1.805	1.793

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Personeelslasten:	1.673	0	0 *
Maatschappelijk Vastgoed: bezit, beheer, verhuur en instandhouding van gebouwen en gronden die de gemeente - al of niet tijdelijk - in bezit heeft en niet duurzaam exploiteert.	195	-95	0
Kapitaallasten:	9	0	0
Totaal	1.877	-95	0

Overhead (tv 0.4)

Wat willen we bereiken

1 Een efficiënt ingerichte bedrijfsvoering

De opgaven vragen om een excellente bedrijfsvoering. Ontwikkelingen in informatietechnologie en wetgeving vereisen dat onze organisatie wendbaar en van een kwalitatief hoog niveau is. Organisatiebelang en het eindresultaat staan voorop.

Effectindicatoren	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Overheadskosten per inwoner (in euro's) (1)	-	466	424			

Wat gaan we daar voor doen

1.1 Efficiënt omgaan met werkruimte

We zetten verder in op een efficiënte inrichting van onze gebouwen middels het hybride werken. Waar nodig kijken we naar aanpassingen binnen de vastgestelde kaders en richtlijnen. We sturen op een optimale balans tussen thuis- en kantoorwerk.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	101.191	116.567	109.446	109.064	108.068	106.999
Baten	-3.940	-2.134	-1.900	-1.900	-1.900	-1.900
Mutatie reserves	-2.537	-29.795	-9.555	-7.137	-6.794	-7.254
Saldo	94.714	84.638	97.991	100.027	99.374	97.845

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Informatievoorziening en automatisering:	11.927	-364	0
Facilitaire zaken en huisvesting: o.a. postbezorging, verzekeringen, repro, huisvesting, bedrijfsrestaurant en catering (incl. baten).	5.234	-510	0
Personeel en Organisatie: P&O/HRM en organisatie- en formatieadvies.	6.319	-302	0
Management en management ondersteuning:	1.006	-300	0
Documentaire informatievoorziening en Wet open overheid:	1.388	0	0
Financiën, toezicht en controle gericht: o.a. financiële administratie, planning & control, verantwoording en auditing	504	0	0
Gemeentesecretaris en Directieraad: organisatieontwikkeling	381	0	0
Communicatie: inclusief baten uit interne detacheringen.	62	-398	0
Slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen: meerjarige samenwerkingsovereenkomst met Impuls voor het onderhouden en verduurzamen van de ambtelijke huisvesting.	3.953	0	-157
Verbeteren span of attention: KN24: deels ingevuld. KN25 : Verbeteren span of attention (deel 2) structureel €2,3 miljoen. Zie ook hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting.	3.173	0	0 *
Doorbelasting ICT kosten: doorbelasting naar diverse taakvelden	-7.669	0	0
Gemeentebrede taakstelling: besparen door verminderen van inhuur	-780	0	0
Reserve Eigen Kapitaal: zie hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting (onderdeel reserves).	0	0	-13.250 *
Saldireserve specifiek: o.a. storting van € 5 miljoen voor beschermd wonen en reservering van € 3 miljoen voor onzekerheden rijksbeleid. Zie ook hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting (onderdeel reserves).	0	0	4.717 *

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Strategische investeringen: stelpost organisatie (BA22)	161	0	0
Personeelslasten/apparaatskosten: overhead van diverse sectoren.	76.895	0	-158 *
KN25: Verlengen serieel incidenteel in 2028 voor inkoop (€ 1,4 miljoen, o.a. voor financiële administratie en ICT), impuls privacy-officers: in 2025, 2026 en 2027 € 0,25 miljoen per jaar.			
Kapitaallasten:	6.871	0	0
Overig: o.a. storting in reserve O&O (€ 1,0 miljoen); onttrekking uit reserve lokaal overleg (€ 1,1 miljoen in 2025 en € 0,7 miljoen in 2026) en uit reserve SMMM voor Woo (€ 0,35 miljoen).	21	-26	-707 *
Totaal	109.446	-1.900	-9.555

Thema: Bedrijfsvoering

Treasury (tv 0.5)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	3.209	-1.802	219	-836	341	-50
Baten	-12.753	-6.348	-7.761	-5.421	-5.185	-5.034
Saldo	-9.545	-8.150	-7.542	-6.257	-4.844	-5.084

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Toegerekende rente en opbrengsten:	-4.488	-6.533	0
Dividenduitkeringen: Eindhoven Airport (€ 0,8 miljoen), BNG (€ 0,4 miljoen) en Enexis	0	-1.228	0
Kosten betalingsverkeer: bankkosten en diensten tussenpersonen	291	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	154	0	0
Kapitaallasten:	4.262	0	0
Totaal	219	-7.761	0

OZB woningen (tv 0.61)

In 2025 richten we ons vooral op:

- Belastingapplicatie: implementatie -in 2024 gegunde- belastingapplicatie (hosting)
- Beoordeling: behouden oordeel 'goed/4 sterren' conform normatiek Waarderingskamer

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	1.906	2.130	2.233	2.271	2.294	2.245
Baten	-39.490	-40.699	-42.841	-42.841	-42.841	-42.841
Saldo	-37.584	-38.569	-40.608	-40.570	-40.547	-40.596

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
OZB Woningen: heffing en waardering voor de onroerend zaakbelasting van eigendom woningen; ook het bezwaar en beroep op deze belasting. Zie paragraaf 3a Lokale heffingen.	0	-42.841	0 *
Personeelslasten / apparaatskosten:	2.233	0	0
Totaal	2.233	-42.841	0

OZB niet-woningen (tv 0.62)

In 2025 richten we ons vooral op:

- Belastingapplicatie: implementatie -in 2024 gegunde- belastingapplicatie (hosting)
- Beoordeling: behouden oordeel 'goed/4 sterren' conform normatiek Waarderingskamer

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	1.042	1.048	904	920	929	910
Baten	-45.583	-46.904	-49.796	-49.796	-49.796	-49.796
Saldo	-44.541	-45.856	-48.892	-48.876	-48.867	-48.886

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
OZB niet-woningen: zie paragraaf 3a Lokale heffingen.	0	-49.796	0 *
Personeelslasten / apparaatskosten:	904	0	0
Totaal	904	-49.796	0

Parkeerbelasting (tv 0.63)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	325	309	346	351	355	347
Baten	-19.123	-18.427	-21.431	-21.740	-22.050	-22.362
Saldo	-18.798	-18.118	-21.085	-21.389	-21.695	-22.015

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Inkomsten betaald parkeren: op straat, parkeervergunningen en naheffingsaanslagen. Aanvullend B25: structurele meerinkomsten van € 1,9 miljoen en aanvullende indexering met 3,5% ofwel € 0,5 miljoen en ingroeipad naar vergelijkbare grote steden (jaarlijks € 0,31 miljoen). Zie ook hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting.	0	-21.431	0 *
Personeelslasten / apparaatskosten:	346	0	0
Totaal	346	-21.431	0

Belastingen overig (tv 0.64)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	1.225	965	937	946	949	940
Baten	-3.615	-3.027	-3.111	-3.111	-3.111	-3.111
Saldo	-2.390	-2.062	-2.174	-2.165	-2.162	-2.171

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Precariobelasting: vergoeding voor gebruik openbare grond	0	-1.221	0
Hondenbelasting: algemene belasting voor hondenbezit	0	-1.329	0
Invorderingsopbrengsten: aanmaningen, dwangbevelen en wettelijke rente	0	-549	0
Storting voorziening dubieuze debiteuren:	129	0	0
Belastingstelsel VGS4U:	301	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	501	0	0
Kapitaallasten:	5	0	0
Overig:	1	-12	0
Totaal	937	-3.111	0

Thema: Bedrijfsvoering

Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds (tv 0.7)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	116	120	84	85	85	85
Baten	-632.629	-657.080	-706.159	-684.528	-705.783	-726.135
Mutatie reserves	2.124	0	330	330	330	329
Saldo	-630.389	-656.960	-705.745	-684.113	-705.368	-725.721

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Algemene uitkering: de gemeentefondsuitkeringen worden jaarlijks geactualiseerd bij de meicirculaire en de septembercirculaire. De begroting 2025 is gebaseerd op de cijfers uit de meicirculaire 2024. Zie hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting voor meer informatie.	0	-706.159	0 *
Storting in reserve eporm: projecten openbare ruimte	0	0	330
Personeelslasten / apparaatskosten:	84	0	0
Totaal	84	-706.159	330

Thema: Bedrijfsvoering

Overige baten en lasten (tv 0.8)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-2.852	-2.837	-3.094	20.129	47.169	70.739
Baten	-38	-35	-35	-35	-35	-35
Mutatie reserves	1.685	285	35	35	35	35
Saldo	-1.205	-2.587	-3.094	20.129	47.169	70.739

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Stelposten na 2025: in verband met loon- en prijsontwikkeling: € 23 miljoen in 2026 oplopend tot € 74 miljoen in 2028	0	0	0 *
Versterken dienstverlening:	1.172	0	0
Interne verrekening i.v.m. afdracht BTW-compensatiefonds: met name met taakveld 7.2 Riolerings en 7.3 Afval.	-4.874	0	0 *
Budget voor onvoorziene uitgaven:	250	0	0
Personeelslasten / apparaatskosten:	347	0	0
Kapitaallasten:	11	0	0
Overig:	0	-35	35
Totaal	-3.094	-35	35

Thema: Bedrijfsvoering

Vennootschapsbelasting VPB (tv 0.9)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	1.408	0	0	0	0	0
Saldo	1.408	0	0	0	0	0

Resultaat rekening van baten en lasten (tv 0.11)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	21.580	0	0	500	3.300	0
Saldo	21.580	0	0	500	3.300	0

Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
Begrotingssaldo: de incidentele ruimte in de jaren 2026 en 2027 is nog niet ingezet. Zie hoofdstuk 4 Toelichting financiële begroting.	0	0	0 *
Totaal	0	0	0

3. Paragrafen

Onderstaande parafen zijn wettelijke voorgeschreven (art. 9 BBV en art. 3.5. Wet Open Overheid), met uitzondering van paragraaf 3i Investeringsen

- a. Lokale heffingen
- b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- c. Onderhoud kapitaalgoederen;
- d. Financiering;
- e. Bedrijfsvoering;
- f. Verbonden partijen;
- g. Grondbeleid.
- h. Openbaarheidsparagraaf
- i. Investeringsen

3a. Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Burgers, bedrijven en instellingen voelen deze direct in hun portemonnee. Gemeentelijke heffingen staan dan ook sterk in de publieke en politieke belangstelling. In deze paragraaf geven we een overzicht van de voorgestelde wijzigingen.

Financieel

Belastingsoort	Begroting 2024	Begroting 2025	Kosten- dekkendheid
Onroerendezaakbelastingen	87.587	92.637	
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten*	32.933	34.026	100%
Rioolheffing*	25.994	26.671	100%
Parkeerbelastingen**	18.425	21.431	
Leges vergunningen en burgerzaken *	13.730	17.408	
Toeristenbelasting	2.934	5.400	
BIZ-heffing	1.668	1.743	
Hondenbelasting	1.284	1.329	
Precariobelasting	1.179	1.221	
Begraafplaatsrechten*	648	648	64%
Marktgeden*	577	577	70%
Kanaalrechten*	119	119	43%
Standplaatsgeld autobussen*	13	13	
Totaal	187.091	203.223	

* Deze heffingen zijn maximaal kostendekkend (zie specificatie hieronder).

** Inclusief naheffingsaanlagen.

Toelichting op belastingen

Woonlasten

- Conform het Bestuursakkoord 2022-2026 is het voorstel om, zolang er substantiële structurele nieuwe middelen te verdelen zijn, de lokale lasten voor woningen en niet-woningen in totaal niet meer te laten groeien dan met de reguliere indexering. De reguliere indexering is voor 2025 vastgesteld op 3,5% (conform CPB prijsindexcijfers van februari 2024). Deze indexering wordt berekend over het totaal van de begrote woonlasten bestaande uit de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing eigendom en afvalstoffenheffing, met als basis de bijgestelde begroting van 2024. De ruimte die ontstaat door deze reguliere indexatie van de lokale lasten wordt in 2025 voor een groot deel bestemd voor een verhoging van de OZB.
- De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen is begroot op € 92,6 miljoen. Voor de tarieven van de onroerende-zaakbelastingen is de jaarlijkse herwaardering als gevolg van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) van belang. De uitkomsten hiervan zijn mede bepalend voor de tarieven onroerende-zaakbelastingen voor 2025. De nu voorgestelde tarieven zijn berekend op basis van de huidige beschikbare gegevens. De definitieve tarieven worden in december 2024 door de raad vastgesteld. De tarieven van december hebben geen invloed op de begrote opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen.
- Ontwikkelingen in de afvalmarkt, zoals stijgende verwerkingskosten, CAO-stijgingen en toenemende rentelasten hebben, in combinatie met enkele kostenbesparende maatregelen en meevallers, per saldo geleid tot een kostenstijging in de begroting van Cure. Dit, in combinatie met de gemeentelijke kosten, heeft geresulteerd in een gemiddelde tariefstijging van de afvalstoffenheffing van 2,7%. De verwachting is dat de tarieven de komende jaren verder zullen stijgen om de afvalinzameling kostendekkend te houden.
- Riool: Het beleid voor de zorgplichten en de onderbouwing hiervan leggen we vast in de Water en Klimaatadaptatie Aanpak (WKA). Eind 2022 is het WKA (2023 – 2026) vastgesteld door de raad. Aspecten die in het WKA 2023-2026 aan bod komen zijn de reguliere taken voor het op peil houden van de afval-, hemelwater-, grondwater- en oppervlaktewatervoorzieningen die samenhangen met de wettelijke watertaken, de aanscherping van (Europese) wetgeving, en de samenhang met (her)inrichtingen en ruimtelijke ontwikkelingen in de stad uitgewerkt.
- Hieronder worden de gevolgen van de indexering van de tarieven weergegeven voor de begrote baten ten aanzien van de OZB, rioolheffing eigendom en de afvalstoffenheffing. Tevens wordt de stijging van de baten als gevolg van de groei van de stad genoemd; het accres. De baten van de rioolheffing-gebruik en de reinigingsrechten zijn hierin niet meegenomen omdat dit heffingen zijn die niet voor elke eigenaar of gebruiker van een woning of niet-woning relevant zijn. Dit betreft een overzicht op begrotingsniveau; de percentages op het niveau van de individuele belastingplichtige kunnen hiervan afwijken. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de WOZ-waarde en de gezinssamenstelling. De ontwikkeling van de WOZ-waarde kan leiden tot een in verhouding lagere of hogere relatieve lastenontwikkeling. Verder is voor de afvalstoffenheffing de grootte van het huishouden van belang, waardoor het aandeel van de afvalstoffenheffing in de totale woonlastenaanslag kan afwijken van het totale aandeel van de afvalstoffenheffing op begrotingsniveau.

<i>Index baten 3.5% x 1 mln euro</i>	<i>Baten</i>		<i>Stijging 2025 in mln euro</i>		<i>Baten</i>		<i>Stijging in %</i>	
	<i>2024</i>	<i>i.v.m. tarief</i>	<i>i.v.m. accres</i>	<i>2025</i>	<i>i.v.m. tarief</i>			
OZB woningen	41.0	1.9	0.4	43.2	4.6%			
Rioolheffing eigendom woningen	23.2	0.6	0.0	23.8	2.6%			
Afvalstoffenheffing	31.5	0.8	0.5	32.8	2.5%			
Woonlasten	95.7	3.3	0.9	99.9	3.5%			
OZB eigendom niet-woningen	29.2	1.0	0.2	30.4	3.5%			
OZB gebruik niet-woningen	18.4	0.6	0.0	19.0	3.5%			
Rioolheffing eigendom niet-woningen	1.4	0.0	0.0	1.5	2.6%			
Lasten niet-woningen	49.0	1.7	0.2	50.9	3.5%			

- De voorwaarden voor het verlenen van kwijtschelding van belastingen en heffingen zijn geregeld in de Invorderingswet 1990. De beleidsmatige regeling is beschreven in de Leidraad Invordering.
- De gehanteerde tarieven zijn de tarieven die aan de raad worden voorgesteld. Met het vaststellen van de Verordeningen gemeentelijke belastingen en rechten 2025 worden de tarieven definitief.

Kostendekkendheid

Rioolheffing		x € 1.000
0.8 BTW/BCF		1.544
7.2 Riolering		9.415
Reserves en voorzieningen		11.083
Personeelskosten		2.885
Overhead		1.770
Totaal kosten		26.697
Eigenarendeel		25.296
Gebruikersdeel		1.365
Overige opbrengsten		36
Totaal opbrengsten		26.697
Kostendekkingspercentage		100%

Afstoffenheffing		x € 1.000
0.8 BTW/BCF		2.986
2.1 verkeer en vervoer		1.681
5.7 Openbaar groen		457
6.3 Inkomen (kwijtschelding)		1.555
7.3 Afval		26.544
7.4 Milieubeheer		-
0.8 Overige baten en lasten		-100
Personeelskosten		582
Overhead		301
Totaal kosten		34.006
Eenpersoonshuishoudens		10.602
Tweepersoonshuishoudens		9.991
Driepersoonshuishoudens		4.587
Meerpersoonshuishoudens		7.634
Bedrijven		1.193
Totaal opbrengsten		34.007
Kostendekkingspercentage		100%

Begraafplaatsrechten		x € 1.000
7.5 Begraafplaatsen		901
Personeelskosten		73
Overhead		46
Totaal kosten		1.020
Begraafrecht		286
Grafrecht		307
Aula		24

Reserveren		31
Totaal opbrengsten		648
Kostendekkingspercentage		64%

Kanaalrechten		x € 1.000
2.4 Economische havens		90
Personeelskosten		49
Overhead		
Totaal kosten		139
Kanaalrechten		60
Totaal opbrengsten		60
Kostendekkingspercentage		43%

Marktgeld		x € 1.000
3.3 Bedrijfsloket		165
Personeelskosten		391
Overhead		267
Totaal kosten		823
Marktgeden		577
Totaal opbrengsten		577
Kostendekkingspercentage		70%

Naheffingsaanslagen		x € 1.000
Vaste informatieverwerkingskosten		1.430
Variabele informatieverwerkingskosten		1.093
Kapitaallasten		303
Personeelskosten		833
Overhead		416
Totaal kosten		4.075
Op te leggen naheffingsaanslagen		3.772
Totaal opbrengsten		3.772
Kostendekkingspercentage		93%

bedragen x € 1.000

Titel 1 Algemene dienstverlening	Taakveld	Overhead	Totale	Totale	Kosten-
H 1 Vervallen	-	-	-	-	-
H 2 Taxivergunning	7	4	11	10	91%
H 3 Verkeer en vervoer	211	57	268	135	50%
H 4 Gebruik openbare grond	268	167	435	423	97%
H 5 Bouwhinder	18	12	30	30	100%
H 6 Kansspelen	26	18	44	7	16%
H 7 Leegstand	1	1	2	1	50%
H 8 Collectevergunning	7	4	11	3	27%
Kostendekking Titel 1	538	263	801	609	76%

Titel 2 Fysieke leefomgeving /	Taakveld	Overhead	Totale	Totale	Kosten-
H 1 Algemene bepalingen	-	-	-	-	-
H 2 Voorfase	1.511	978	2.489	481	19%
H 3 Activiteiten mbt bouwwerken	3.978	2.215	6.193	8.318	134%
H 4 Activiteiten mbt cultureel erfgoed en	102	70	172	30	17%
H 5 Milieubelastende activiteiten	98	-	98	98	100%
H 6 Milieu overig	-	-	-	-	-
H 7 Aanlegactiviteiten	48	31	79	40	51%
H 8 Andere activiteiten	109	70	179	170	95%
H 9 Maatwerkvoorschriften	23	-	23	26	113%
H 10 Gelijkwaardigheid	-	-	-	1	-
H 11 Overige tarieven	25	15	40	29	73%
Kostendekking Titel 2	5.894	3.379	9.273	9.193	99%

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn	Taakveld	Overhead	Totale	Totale	Kosten-
H 1 Horeca	132	77	209	253	121%
H 2 Organiseren evenementen	484	323	807	192	24%
H 3 Prostitutiebedrijven	26	16	42	51	121%
H 4 Vermindering en teruggaaf	-	-	-	-	-
H 5 Huisvesting	31	15	46	41	89%
H 6 Telecommunicatie, kabels en leidingen	234	121	355	352	99%
H 7 Standplaats	109	52	161	98	61%
H 8 Winkeltijdenwet	3	-	3	-	0%
H 9 Inzamelen afvalstoffen	1	1	2	1	50%
H 10 In deze titel niet benoemde beschikking	-	-	-	-	-
Kostendekking Titel 3	1.020	605	1.625	988	61%

Titel 1 Algemene dienstverlening	Taakveld	Overhead	Totale	Totale	Kosten-
H 1 Algemene Verstrekkingen	-	-	-	-	-
H 2 Huwelijken / partnerschap	147	38	185	243	131%
H 3 Reisdocumenten en (vervangende)	3.147	843	3.990	3.551	89%
H 4 Rijbewijzen	745	338	1.083	923	85%
H 5 Verstrekkingen uit de basisregistratie	159	114	273	191	70%
H 6 Verstrekkingen uit het kiezersregister	-	-	-	-	-
H 7 Vervallen	-	-	-	-	-
H 8 Overige producten burgerzaken	842	155	997	347	35%
Kostendekking Titel 1	5.040	1.488	6.528	5.255	80%

3b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is de belangrijkste buffer voor risico's waarvoor geen specifieke voorzieningen zijn getroffen. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin we substantiële tegenvallers op kunnen vangen. Onderstaande figuur maakt duidelijk voor welk gedeelte van de risico's we weerstandsvermogen aanhouden:

Bruto risico	Beheersmaatregelen		
	Netto risico	Kwantificeerbaar	Voorziening/ bestemmingsreserve
		Niet goed kwantificeerbaar	Van materiële omvang Van geringe betekenis
			Weerstandsvermogen

We onderscheiden daarbij 2 soorten risico's:

Soort risico	Omvang 2025	Toelichting
Externe risico's en kwetsbaarheden waar je als organisatie geen invloed op hebt	€ 58 miljoen	(Humanitaire) rampen, pandemie, extreem weer, bedreiging van de veiligheid, vluchtelingenstromen,
		Rijk: financiële verhoudingen (ravijnjaar), decentralisaties, wet- en regelgeving, BUIG
		Marktontwikkelingen: economische omstandigheden, rente, loonbouw, prijsstijgingen, economie, bestaanszekerheid
Strategische risico's die inherent zijn aan de aard van de organisatie	€ 52 miljoen	Claims, bezwaren, rechtszaken, onderhandelingen, subsidies
		Exploitatierisico's (o.a. sociaal domein open-einde regelingen)
		Grondexploitaties Samenwerkingsverbanden
Totaal	€ 110 miljoen	

Er is geen wettelijke normering voor het benodigde weerstandsvermogen. De raad heeft in 2014 de norm voor het weerstandsvermogen vastgesteld op 10% van het begrotingstotaal. Deze norm beweegt mee met de omvang van de begroting. De intentie van dit beleid is echter niet om de norm onnodig hoog te laten oplopen en buffer op buffer te stapelen. Daarom voorzien we de 10% regel nu van een maximum op het huidige niveau van €110 miljoen. In de P&C-cyclus blijven we daarbij wel de ontwikkeling van de risicopositie actief volgen om de passendheid hiervan periodiek te beoordelen. Dit doen we jaarlijks bij de begroting en bij de jaarrekening. De verwachte stand per 31 december 2025 ligt met 131,9 miljoen ruim boven de norm. Het meerdere wordt o.b.v. eerdere besluitvorming grotendeels al ingezet in latere jaarschijven. Voor de actuele ruimte kijken we naar de jaarschijf 2028 (5,9 miljoen).

Weerstandsvermogen (x € 1 miljoen)	2025	2026	2027	2028
Stand 1 januari	145,1	131,9	128,8	122,5
Storting: incidentele middelen span of attention	18,4			
Overige mutaties begroting 2025	-31,7	-3,0	-6,3	-6,6
Stand per 31 december	131,9	128,8	122,5	115,9
Norm	110,0	110,0	110,0	110,0
Vershil	21,9	18,8	12,5	5,9

We kunnen niet alle risico's kwantificeren. Daar staat tegenover dat we de stille reserves niet optellen bij het beschikbaar weerstandsvermogen. Stille reserves zijn waardecomponenten die vanuit de voorschriften niet op de balans mogen worden opgevoerd, zoals overwaarde in panden, voorraden en aandelen in andere ondernemingen en de waarde van de kunst die in ons bezit is. Het totaal van de risico's en kwetsbaarheden ligt in 2025 onder de verwachte stand van het weerstandsvermogen.

Kengetallen

De kengetallen geven nadere informatie over de financiële positie van de gemeente. Hiervoor worden de volgende referentiewaarden gehanteerd:

Netto schuldquote	<85	85-130	>130
Netto schuldquote (excl. doorleningen)	<85	85-130	>130
Solvabiliteit	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	<18	18-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	<98	98-105	>105

We berekenen de kengetallen op basis van een prognose van het balansbeeld (zie 4. Balans en toelichting). Ten opzichte van de referentiewaarden scoren we 'gemiddeld' of 'minst risicovol'. De kengetallen blijven vanaf 2025 naar verwachting in dezelfde categorieën en geven in relatie tot de financiële positie geen aanleiding tot extra bijsturing.

	R2023	GB2024	B2025	B2026	B2027	B2028
Netto schuldquote	36%	40%	39%	41%	44%	47%
Netto schuldquote (excl. doorleningen)	35%	39%	37%	40%	43%	46%
Solvabiliteit	43%	40%	41%	39%	37%	36%
Grondexploitatie	4%	3%	2%	1%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	9%	0%	0%	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	95%	95%	95%	95%	95%	95%

Raming plafond BTW Compensatiefonds (BCF)

Het Rijk houdt in de berekening van de algemene uitkering middelen apart voor de BTW-declaraties van gemeenten. Als gemeenten minder declareren dan komt de ruimte tot dit BCF-plafond achteraf alsnog tot uitkering. Gemeenten mogen in de raming van de algemene uitkering tot een bepaalde hoogte rekening houden met de uitkering van deze ruimte, op voorwaarde dat de omvang expliciet wordt vermeld in deze paragraaf. Op basis van de realisatiecijfers van 2023 nemen we een bedrag van €8,9 miljoen mee in de raming voor 2025.

Overzicht risico's

Onderwerp	Pr	Status	Bedrag min	Bedrag max	
Externe risico's					
1	Schade als gevolg van extreem weer	1	Bestaand	0,0	5,0
2	Rijksbezuinigingen: ontwikkeling rijksbeleid sociaal domein	2c	Bestaand	0,4	17,8
3	Kosten opruimen lachgascilinders	3b	Vervallen		
4	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	4	Nieuw	1,0	2,0
5	(Humanitaire) rampen	6	Bestaand	0,0	10,0
6	Landelijke ontwikkelingen overheid	6	Bestaand	0,0	8,0
7	Marktontwikkelingen	6	Bestaand	0,0	15,0
Totaal			1,4	57,8	
Strategische risico's					
8	Asbestsaneerder TR Ketelhuis Eindhoven	1	Bestaand	0,0	2,5
9	Programma Aanpak Stikstof	1	Bestaand	0,0	0,0
10	Decentralisatie uitkering Vrouwenopvang	2c	Bestaand	0,6	0,9
11	Openeinderegelingen	2c	Bestaand	5,0	5,0
12	Toename van de zorgzwaarte	2c	Bestaand	6,0	6,0
13	Grondbedrijf – weerstandscapaciteit	3a	Bestaand	17,9	17,9
14	Staat bruggen/viaducten	3b	Bestaand	2,5	2,5
15	Sportbesluit BTW / Specifieke uitkering sport	5	Bestaand	0,0	4,0
16	Afhandeling bezwaar- en beroepschriften	6	Bestaand	0,5	0,5
17	Claim Lidl planschade (bestuursrechtelijk)	6	Bestaand	0,1	0,2
18	Exploitatierisico's	6	Bestaand	0,0	10,0
19	Gevolgen vennootschapsbelastingplicht	6	Bestaand	0,2	0,2
20	Inspecties wet- en regelgeving	6	Bestaand	0,5	2,0
21	OZB	6	Bestaand	0,8	0,8
22	Privacy (AVG)	6	Bestaand		
23	Weerbare overheid	6	Bestaand	0,0	0,0
Totaal			34,1	52,4	
Totaal			35,5	110,2	

1 Schade als gevolg van extreem weer

In de afgelopen jaren is er regelmatig sprake geweest van schade als gevolg van extreem weer zoals droogte, extreme regenval en stormen. Dit is niet meer incidenteel, maar lijkt elk jaar (meerdere keren) voor te komen. Schade door extreem weer vindt plaats aan bomen, beplanting, meubilair én aan bestrating en riolering door bijvoorbeeld sinkholes. Door schade ontstaan extra vervangingskosten en ook extra kosten voor het opruimen en herstellen. Uitstel is vaak niet mogelijk. Naar verwachting zal extreem weer vaker voorkomen.

2 Rijksbezuinigingen: ontwikkeling rijksbeleid sociaal domein

Ontwikkeling BUIG (bandbreedte tussen € 0,4 en €10,8 miljoen)

Het aantal bijstandsgerechtigden op basis van de Participatiewet laat een stijging zien, dit is een landelijke tendens. We nemen maatregelen om deze stijging zoveel als mogelijk te dempen (bestuursteam / transformatie). Daarnaast bestaat er een risico aan de inkomstenkant ten aanzien van de onvoorspelbaarheid van het macrobudget en de verdeelsystematiek BUIG.

Overig (max. € 7 miljoen)

Betreft met name de doordecentralisatie beschermd wonen en de rijksfinanciering migratie. Bij beschermd wonen is onzekerheid over de toekomstige cliëntaantallen. De voorgenomen doordecentralisatie naar alle gemeenten vindt plaats via een objectief verdeelmodel per 1-1-2027, met een ingroeipad van 7 jaar. Het is onzeker of de doordecentralisatie van de middelen aansluit bij de werkelijke kosten per gemeente. In de nieuwe situatie blijven bestaande cliënten voor rekening komen van de gemeente Eindhoven en nieuwe cliënten voor de herkomstgemeente. Met de regiogemeenten zijn afspraken gemaakt over onderlinge solidariteit en gewenste innovatie. Daarnaast is het onzeker in hoeverre de Rijksfinanciering voor het programma migratie (o.a. BBB/LVV) wordt voortgezet.

3 Kosten opruimen lachgascilinders

Vervallen.

4 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) heeft de komende jaren te maken met een aantal grote uitdagingen. Het zijn van een crisisorganisatie vraagt versterking voor alle onderdelen van de VRBZO. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost voorziet daarbij extra kosten te moeten gaan maken onder andere om te voldoen aan wet- en regelgeving. Afhankelijk van de nog aan te leveren voorstellen vanuit de VRBZO heeft dit gevolgen voor de gemeentelijke bijdragen

5 (Humanitaire) rampen

De inval van Rusland in de Oekraïne vormt een wezenlijke bedreiging van de veiligheid en met grote gevolgen voor iedereen. We vangen ontheemden op en bieden humanitaire hulp. Onduidelijk is hoe lang de oorlog in Oekraïne aanhoudt, wat de langjarige gevolgen zijn, hoe lang de opvang van ontheemden nodig is en hoe energieprijzen zich zullen ontwikkelen.

6 Landelijke ontwikkelingen overheid

Het kabinet Rutte IV heeft geleid tot een financieel “ravijn” in 2026, het afschaffen van de trap-op-trap-af-systematiek, en veel middelen die slechts incidenteel beschikbaar zijn tot en met 2025. De nieuwe indexeringsystematiek – op basis van bbp-cijfers – is mogelijk niet toereikend om de kosten van loon- en prijsstijging en autonome volumegroei te kunnen opvangen. Dit alles is een risico voor het opstellen van een structureel sluitende meerjarenbegroting.

7 Marktontwikkelingen

We zien kwetsbaarheden bij de uitvoering van onze programma's, projecten en (strategische) investeringen. Er is sprake van opwaartse druk op het loongebouw, krapte op de arbeidsmarkt, prijsstijgingen van aanbestedingen op (middel)langere termijn. Meer algemeen spelen rentestijgingen, schommelingen op de vastgoedmarkt, economische ontwikkelingen en werkloosheid.

8 Asbestsaneerder TR Ketelhuis Eindhoven

De curator van de asbestsaneerder heeft een claim ingediend van € 2,5 miljoen. Volgens uitspraak van de rechtbank is het faillissement niet veroorzaakt door de gemeente, maar heeft de gemeente wel ten onrechte een “meer-meerwerk” opdracht geweigerd. De schade die daaruit voortvloeit moet in een aparte schadestaatprocedure worden begroot. Er is dus nog geen concrete schadevergoeding toegewezen. De zitting m.b.t. de schadestaatprocedure heeft plaats gevonden op 28 mei 2024. Er is geen schikking bereikt. Uitspraak van het Hof is verwacht eind september 2024.

9 Programma Aanpak Stikstof

Door de provincie is een stop gezet op het afgeven van Wet Natuurbeschermingsvergunningen. We zijn aangesloten op de herijking van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof om “Brabant van het slot” te halen. Er wordt onderzocht wat dit voor de verdichtingsopgave betekent. In projecten waarbij geen uitstoot van stikstof plaatsvindt, door bv. inzet van elektrisch materieel, is geen stagnatie te verwachten.

10 Decentralisatie uitkering Vrouwenopvang

In 2023 heeft gemeente Den Bosch ontdekt dat voor de berekening en uitkering van de Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang (DUVO)-middelen de gemeente Vught (sinds 2015) onterecht bij centrumgemeente Eindhoven is gerekend. Inmiddels hebben de fondsbeheerders van het ministerie van Binnenlandse zaken deze fout hersteld en gemeente Vught omgehangen naar de juiste centrumgemeente 's Hertogenbosch. Momenteel vinden er overleggen plaats met het ministerie van VWS over de (financiële) gevolgen over de jaren 2015 – 2023.

11 Openeinderegelingen

Betreft regelingen voor Wmo en Jeugd waarvan de uitgaven en het aantal gebruikers niet gelimiteerd zijn. De vergrijzing en groei van de stad zorgt voor een stijgende vraag naar ondersteuning voor Wmo. Daarnaast lopen de incidentele middelen, verkregen in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd, meerjarig sterk af. Het risico hierbij is dat de middelen niet effectief genoeg worden ingezet om de tekorten structureel te verminderen.

12 Toename van de zorgzwaarte

Het toekennen van zwaardere en/of duurdere indicaties bij Wmo en Jeugd (o.m. via medische verwijsroute).

13 Grondbedrijf – weerstandscapaciteit

Een toelichting hierover is terug te vinden in paragraaf 3g - Grondbeleid.

14 Staat bruggen/viaducten

Bij bruggen en viaducten met een bouwjaar voor 2000 bestaat het risico dat de constructie niet meer voldoet aan de huidige verkeersintensiteit. In 2024 zijn de constructieve risico's van alle kunstwerken voor gemotoriseerd verkeer gebouwd voor 2000 inzichtelijk gemaakt en is duidelijk welke maatregelen getroffen moeten worden. O.a. vanwege veranderde regelgeving en/of gewijzigde gebruik dienen sommige bruggen opnieuw constructief beschouwd te worden. Daarnaast zijn er risico's als gevolg van aanrijdingen en vandalisme. Ook komt een aantal bruggen gebouwd na 2000 in aanmerking voor onderzoek. Op dit moment lopen we geen acuut risico. Zie verder paragraaf kapitaalgoederen.

15 Sportbesluit BTW / Specifieke uitkering sport

Risico dat we niet alle BTW op onder andere investeringen in sportaccommodaties (inclusief onderhoud en exploitatie) terugkrijgen, omdat het landelijk plafond bereikt is. In 2024 en 2025 is dit risico, vanwege de investeringen in het zwembad De Tongelreep, groter dan in andere jaren.

16 Afhandeling bezwaar- en beroepschriften

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in het stabiliseren van het aantal binnenkomende bezwaar- en beroepsprocedures en klachten. Als er nieuw beleid wordt vastgesteld met een grote impact op de inwoners zien we een toename van het aantal bezwaar- en beroepszaken, wat van invloed is op de doorlooptijden. We handhaven vooralsnog het risico op toenemende dwangsommen.

17 Claim Lidl planschade (bestuursrechtelijk)

Naar aanleiding van een eerste bestuursrechtelijke uitspraak van de Raad van State (8 februari 2017) zijn de gemeente en Lidl tot een minnelijke oplossing gekomen. De claim van LIDL komt te vervallen bij het onherroepelijk worden van het nieuw bestemmingsplan voor de Hofdijkstraat. De Lidl en gemeente Eindhoven hebben een allonge op de VSO uitgewerkt en ondertekend waarmee de deadline van het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan in eerste instantie is bepaald op 1 januari 2024. Echter omdat de uitspraak van de Raad van State pas in 2024 zal plaatsvinden is in 2023 de allonge aangepast en de datum van "bestemmingsplan gereed en onherroepelijk" daarbij veranderd van 1 jan 2024 naar 1 jan 2025. Inmiddels heeft Raad van State een uitspraak gedaan inzake het beroep tegen het bestemmingsplan. Het beroep is afgewezen op één onderdeel na. Hier is het bestemmingsplan op aangepast. De appelanten hebben nog de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen deze wijziging. In hoeverre dit beroep wordt ingesteld en hoe lang de Raad van State dan nodig heeft om tot een afspraak te komen is nog onduidelijk.

18 Exploitatierisico's

Externe risico's leiden ook tot effecten in de exploitatie en extra druk op budgetten. Hierbij kan worden gedacht aan de gevolgen voor de beheerbudgetten door strategische investeringen, wegvallende parkeer-inkomsten door beleidskeuzes en herontwikkeling, druk op de veiligheidsbudgetten door groei van de stad.

19 Gevolgen vennootschapsbelastingplicht

Op het punt van reclame-inkomsten is er een verschil van inzicht tussen belastingdienst en gemeenten. Vooralsnog nemen we een risico mee van afgerond € 175.000 per belastingjaar. De reclame-inkomsten bedragen per jaar ongeveer € 700.000, de toerekenbare kosten zijn minimaal. Er worden (landelijk) juridische procedures over gevoerd en die zijn nog niet afgerond.

20 Inspecties wet- en regelgeving

Het uitvoeren van wet- en regelgevingsinspecties (W&R) wat betreft asbest, legionella, brandveiligheid en elektrotechnische veiligheid in ons gemeentelijk vastgoed, is een reguliere taak van de gemeente. Sinds 2020 hebben we de prioriteit hiervan verhoogd. Alle wet- en regelgeving inspecties zijn inmiddels afgerond. De maatregelen voortkomend uit de inspecties asbest, legionella en elektronische veiligheid zijn inmiddels

uitgevoerd. Er zijn geen urgente maatregelen vanuit de inspecties brandveiligheid geconstateerd. Wel zijn er maatregelen noodzakelijk die niet urgent zijn maar wel moeten worden opgepakt. De uitvoering hiervan is inmiddels opgestart en deze zal doorlopen tot en met 2025.

21 OZB

Bezwaren leveren een risico op voor de OZB-opbrengst, hier is geen voorziening voor. Of het risico zich voordoet is afhankelijk van hertaxaties en kan leiden tot een correctie van circa € 800.000 (voor de jaren 2020 t/m 2024).

22 Privacy (AVG)

Indien niet wordt voldaan aan de AVG bestaat de kans op het onverantwoordelijk gebruik en uitwisseling van persoonsgegevens en privacygevoelige informatie. Daarnaast zou vertrouwelijke / gevoelige informatie beschikbaar kunnen komen bij niet-geautoriseerden (binnen en buiten de organisatie). Wij proberen dit te minimaliseren door o.a. Data Protection Impact Assessments (DPIA's) met risico mitigerende maatregelen uit te voeren. Het niet voldoen aan de AVG heeft als risico's onder meer: datalekken, een boete, een verwerkingsverantwoordelijke corrigerende maatregel, een schadevergoeding voor een inwoner of bedrijf en reputatieschade.

23 Weerbare overheid

Wetgeving bepaalt dat de gemeente verantwoordelijk is voor de veiligheid en integriteit van de medewerkers, bestuurders en organisatie als geheel. Dit is een randvoorwaarde voor het waarborgen van de werking van de lokale democratie. Er is een meerjarenkoers 2024-2030 Weerbaarheid in het DNA van de gemeente Eindhoven vastgesteld. Dit dient als basis voor de versterking van de integriteit en veiligheid van de organisatie. Maar gezien de groei, internationalisering en opgaven van de stad is er meer nodig voor een weerbare gemeente Eindhoven. Het werken aan onze weerbaarheid moet structureel worden geborgd in de gemeentelijke organisatie. Op basis van de uitgangspunten uit de meerjarenkoers zullen in 2025 keuzes worden gemaakt.

3c. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed (kapitaalgoederen). Deze paragraaf beschrijft de verschillende onderdelen en activiteiten. Per soort kapitaalgoed is beschreven:

- de beleidskaders waarop het onderhoud van de kapitaalgoederen is gebaseerd;
- door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau van onderhoud;
- arealen;
- de actuele staat van onderhoud;
- de in de begroting opgenomen budgetten.

In onderstaand overzicht is dit samengevat:

Categorie	Kapitaalgoederen	Beleidskaders	Taakveld	Arealen	aantal	eenheid
Openbare ruimte	Wegen (incl. fietspaden)	Wegenbeheerplan 2025-2028	2.1	Elementverharding	8.810.000	m2
				Asfaltverharding	4.070.000	m2
				Halfverharding	3.900.000	m2
	Bruggen, tunnels en viaducten	Beheerplan bruggen, tunnels en viaducten 2022		Bruggen/tunnels/viaducten	314	stuks
	Openbare verlichting	Programma stedelijke verlichting		Armaturen	56.235	stuks
				Lichtmasten	53.871	stuks
	Groen	Groenbeleidsplan 2017	5.7	Individueel geregistreerde bomen in beheer	110.000	stuks
				Oppervlakte groen in beheer in stedelijk gebied	844	ha
				Oppervlakte groen in beheer in buitengebied	1.182	ha
				Kinderboerderij	1	stuks
				Bokkentuinen	4	stuks
				Speelplekken	499	stuks
				Omheinde speeltuinen	5	stuks
	Water (inclusief riolering en oevers)	WKA 2023-2026	7.2	Lengte rioolstelsel	1.326	km
				Kolken	87.500	stuks
Gemalen				160	stuks	
Oppervlaktewatersysteem				57	km	
Overkoepelend	Visie openbare ruimte (2026), Handboek Openbare ruimte, Basisboek Openbare ruimte en Omgevingsvisie 1.0 Handboek toegankelijkheid openbare ruimte.					
Vastgoed	Gebouwen en sportcomplexen	Vastgoedbeleid	div.	Gebouwenportefeuille totaal	460	gebouwen
				Waarvan gemeentelijk eigendom	304	gebouwen

Wegen

Kwaliteitsniveau

In 2016 is het kwaliteitsniveau voor wegen vastgesteld: kwaliteitsniveau C, waarbij kwaliteitsniveau D geaccepteerd wordt als dit niet leidt tot onveilige situaties en kapitaalvernietiging (in totaal maximaal 9,6% van het totale areaal). 1x per 2 Jaar worden wegininspecties gehouden. Uit de wegininspectie van 2023 blijkt dat 89,7% van de wegen voldoet aan de vastgestelde kwaliteit (inclusief reeds geplande en begrote/bestemde projecten). Er is hiermee sprake van een minimale achterstand van 0,7%. De hoofdinfrastructuur is op orde. Er is geen sprake van kapitaalvernietiging of onveilige situaties. Er zijn voldoende middelen beschikbaar om het benodigde onderhoud uit te voeren. Wel hebben we te maken met complexiteit in de afstemming met andere werkzaamheden, het werk met werk maken en de afstemming met stakeholders.

Middelen

Eindhoven heeft op basis van het wegenbeheerplan 2025-2028 in de begroting een structureel bedrag begroot ten behoeve van het volledige geplande onderhoud en de geplande vervanging van wegen. Daarnaast beschikken we over een reserve groot onderhoud openbare ruimte van waaruit eventueel onvoorzien en niet gepland incidenteel groot onderhoud, waar geen dekking voor is, aan wegen (bijvoorbeeld ten behoeve van meeliften/werk met werk maken) uitgevoerd kan worden. De vervangingsprojecten (investeringen) die we in 2025 uitvoeren zijn opgenomen in de Investeringsplanning 2025 e.v. De groot onderhoudsprojecten die in 2025 in uitvoering worden genomen, met daarbij geplande uitvoeringskosten, worden ten laste van de daartoe beschikbare structurele middelen binnen de exploitatie gebracht.

Beschikbare budgetten (exploitatie): voor groot onderhoud: € 10,0 miljoen in 2025, aflopend naar € 9,0 miljoen in 2028.

Openbare verlichting

Kwaliteitsniveau

De openbare verlichting van de gemeente wordt onderhouden op basis van de uitgangspunten veiligheid (er is voldoende goed werkende openbare verlichting) en betrouwbaarheid. Op basis van levensduur bepalen we (theoretisch) of de lichtpunten en armaturen voldoen. Als we kijken naar de theoretische levensduur dan is 14% van de masten ouder dan 40 jaar en 40% van de armaturen ouder dan 20 jaar. Dat betekent niet dat er sprake is van een onveilige en onbetrouwbare situatie. Voor de masten worden stabiliteitstesten uitgevoerd om te kunnen beoordelen of de mast nog langer dan 40 jaar kan blijven staan. Ook armaturen worden frequent gecontroleerd en zo nodig worden lampen vervangen, om een betrouwbaar en veilig lichtbeeld te kunnen garanderen.

Middelen

Uitgangspunt bij vervanging is dat armaturen vervangen worden door (duurzame) led-verlichting. Daarnaast is in 2024 incidenteel geld vrij gemaakt om de openbare verlichting te verleden. Met deze middelen kunnen we in 2030 alle openbare verlichting voorzien hebben van led, conform onze klimaatdoelstelling. Inmiddels is met deze beschikbare middelen een start gemaakt met het vervangen van extra lampen door ledlampen. Deze vervanging wordt in 2025 en verder voortgezet.

Beschikbare budgetten voor onderhoud (exploitatie): € 1,3 miljoen structureel.

Bruggen, tunnels en viaducten

Kwaliteitsniveau

Voor bruggen, tunnels en viaducten geldt dat 90% moet voldoen aan de basiskwaliteit. De bruggen, tunnels en viaducten schouwen we elk jaar (schoon en heel) en iedere drie tot vijf jaar vindt een technische inspectie (schoon, heel en veilig) plaats door een extern bureau (meest recente inspectie 2021). Uit de visuele inspectie van 2023 blijkt dat 94% voldoet aan de basiskwaliteit.

Bij bruggen en viaducten die aangelegd zijn vóór 2000 bestaat het risico dat de constructie niet meer voldoet, omdat de verkeersbelasting en -intensiteit sterk zijn toegenomen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie en omdat wet- en regelgeving inmiddels aangescherpt zijn. Met technische inspecties kan niet in beeld worden gebracht of de constructie nog veilig is. Door middel van specialistisch onderzoek, risicoanalyses en herberekeningen wordt nader onderzocht of maatregelen op korte of langere termijn noodzakelijk zijn. Indien een brug niet tijdig wordt versterkt of vervangen, moeten maatregelen getroffen worden om de veiligheid te

waarborgen. Dat kan bijvoorbeeld door een gewichtsbepanking in te stellen of de rijstroken/rijbanen af te sluiten voor zwaar verkeer. Kunstwerken die niet voldoen worden middels periodieke veiligheidsmonitoring gecontroleerd. Uit de huidige risicoanalyses blijkt dat 78 kunstwerken (van voor 2000) voldoen aan de huidige verkeersintensiteit en -belasting. 13 Kunstwerken voldoen met een ingestelde gewichtsbepanking van 30 of 45 ton. Met deze beperking voldoen deze kunstwerken aan de eisen. Los van de resultaten van technische inspecties en de genoemde herbeschouwingen zijn de risico's van de kunstwerken voor gemotoriseerd verkeer gebouwd voor 2000 inzichtelijk en is duidelijk welke maatregelen getroffen moeten worden. Op dit moment lopen we geen acuut risico.

Middelen

Uit de inspectieresultaten blijkt dat er voor de komende beheerperiode t/m 2025 voldoende dekkingsmiddelen zijn om het onderhoud uit te kunnen voeren. Voor cyclisch en groot onderhoud zijn middelen beschikbaar via het structurele exploitatiebudget. In 2025 worden geen bruggen/tunnels/viaducten vervangen. Er zijn in dat jaar dus geen investeringen gepland (alleen (groot) onderhoud).

Beschikbare budgetten voor cyclisch en groot onderhoud (exploitatie): 1,5 miljoen structureel.

Water (inclusief riolering en oeverbescherming)

Kwaliteitsniveau

Er zijn geen onderhoudsachterstanden of specifieke ontwikkelingen. In de winter 2023 en voorjaar 2024 waren de grondwaterstanden uitzonderlijk hoog wat o.a. schades aan riolering heeft veroorzaakt. Die schades zijn in 2024 opgelost. Mogelijk komen er nog schades in beeld als de grondwaterstanden gaan zakken. In 2025 vindt reiniging en inspectie plaats in specifieke aandachtsgebieden, droogweer-afvoerstelsels en gebieden met een korte levensverwachting van de riolen.

Middelen

Om te voldoen aan onze zorgplichten, de gemeentelijke taken voor het stedelijke oppervlaktewater en de water gerelateerde klimaatadaptatie opgaven, werkt de gemeente met een Water en Klimaatadaptatie Aanpak (WKA) 2023-2026, voorheen Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)). Voor het WKA is de voorziening 'riolering' gevormd. Deze voorziening is er speciaal voor vervangings- en uitbreidingsinvesteringen met betrekking tot riolering. Beschikbare budgetten (exploitatie): € 6,5 miljoen in 2025, oplopend naar € 6,8 miljoen in 2028.

Voor inzicht in de tariefontwikkeling van de rioolheffing, moet jaarlijks het kostendekkingsplan worden geactualiseerd. Hiermee kunnen we schoksgewijze aanpassingen van het tarief voorkomen. In het WKA 2023 – 2026 is een strategische langjarige prognose voor vervangingsinvesteringen en verbetermaatregelen opgenomen. De langjarige prognose bevat een zo reëel mogelijke planning, maar we weten op voorhand niet exact hoe het realisatietraject verloopt. We verwachten dat het saldo van de voorziening vervanging riolen eind 2025 oploopt naar € 6,7 miljoen (€ 1,0 miljoen hoger dan vorige begroting). Op basis van het WKA 2023 - 2026 worden vervangings- en verbeteringsinvesteringen uitgevoerd. Hiervoor is het dekkingsplan geactualiseerd: de begrote investeringen voor 2025 bedragen € 18,4 miljoen.

Groen

Kwaliteitsniveau

Voor verschillende gebieden hanteren we verschillende ambities voor het kwaliteitsniveau van groen en bomen. Voor de binnenstad van Eindhoven en de directe omgeving van het winkelcentrum Woensel hanteren we onderhoudsniveau Hoog (A). Voor de parken, natuur- en recreatiegebieden en de landbouwgebieden hanteren we onderhoudsniveau Laag (C). Voor zwerfafvalbeheersing in het groen hanteren we in alle functionele gebieden onderhoudsniveau Basis (B). Voor alle overige functionele gebieden hanteren we het onderhoudsniveau Basis (B). 90% dient te voldoen aan deze kwaliteit. In 2023 blijkt dat 87% van het groen en de bomen voldoet.

Middelen

Op basis van het Groenbeheerplan 2024-2027 heeft Eindhoven in de begroting 2025 bedragen begroot ten behoeve van het geplande onderhoud en vervangingen van groen en bomen. Daarnaast beschikken we in 2025 over incidentele middelen voor het deels inlopen van vervangingen. Hiermee zijn de onderhoudslasten op alle

bestaande kapitaalgoederen binnen het programma groen en recreatie naar verwachting tot en met 2025 volledig gedekt. In 2024 wordt een Beheerkader Groen ontwikkeld dat inzicht moet geven in het 'waarde verhogend beheren' en bijbehorende investerings- en onderhoudsbudgetten voor groen en bomen op de lange termijn. Een in 2025 te ontwikkelen speelvoorzieningenprogramma moet inzicht geven in de na te streven doelstellingen en bijbehorende investerings- en onderhoudsbudgetten voor speelvoorzieningen op de langere termijn. Bij speeltoestellen kijken we in 2025 zo nodig eerst naar mogelijke verlenging van de levensduur voordat we in samenspraak met omwonenden kiezen voor vervanging.

Beschikbare budgetten (exploitatie): € 18,7 miljoen, aflopend naar € 16,5 miljoen in 2028. De daling wordt veroorzaakt door enkele budgetten met een incidenteel karakter zoals het inlopen van onderhoud (2025) en beheer en onderhoud (2025 en 2026); ook zijn er incidentele middelen in 2025 en 2026 voor het soorten management plan.

Gemeentelijk vastgoed

Beleidskader

Vanuit de verantwoordelijkheid als eigenaar verzorgt de gemeente het technisch, administratief en juridisch beheer van de in eigendom zijnde gebouwen, niet zijnde de panden waarvoor deze rol is ondergebracht bij derden, zoals o.a. de gemeentelijke parkeergarages en de onderwijspanden waarvan het eigendom bij de scholen ligt. De kantoorpanden voor eigen huisvesting worden structureel beheerd en gerenoveerd vanuit een contract met IMPULS! en vallen ook buiten dit beleidskader. Conform het vastgestelde beleid "Spelregels vastgoedbeleid 2020" hanteren wij in de gebouwenexploitatie Conditie Afhankelijk Onderhoud (NEN 2767) voor de permanente gemeentelijke gebouwen. Hierbij is tevens het minimaal onderhoudsniveau vastgesteld op conditie 3 "redelijk", dat betekent dat de gebouwen dienen te voldoen aan de gestelde veiligheidseisen ten aanzien van het (beoogde) gebruik.

Kwaliteitsniveau

De actuele staat van onderhoud van de gemeentelijke gebouwen die permanent bij ons in beheer zijn voldoet, conform het uitgangspunt aan conditieniveau 3. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Enkel bij de panden die op de verkooplijst worden vermeld of gepland staan voor sloop, is er sprake van een lagere onderhoudsconditie, waarbij geldt dat verloedering niet acceptabel is.

Middelen:

Beschikbare budgetten (exploitatie): € 6,6 miljoen structureel.

3d. Financiering

Toelichting

In deze paragraaf staan het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille centraal. De komende jaren is als gevolg van investeringen een liquiditeitsuitstroom te verwachten. Voor 2025 blijven we binnen de gestelde wettelijke normen op het gebied van de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en het schatkistbankieren.

De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). De belangrijkste doelstelling is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's, zoals grote fluctuaties in de rentelasten van gemeenten. Dit is uitgewerkt in het treasurystatuut van de gemeente Eindhoven.

Wettelijke normen (x € 1 miljoen)	Norm 2024	Prognose 2025	Norm 2025
Schatkistbankieren	<11,3	1	<11,5
Kasgeldlimiet	<99	50	<107
Renterisiconorm	<233	21	<251

Liquiditeiten en norm schatkistbankieren

De gemeente Eindhoven werkt vanuit totaalfinanciering. Alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden hierbij gesaldeerd voordat we ons op de geld- of kapitaalmarkt begeven. De verwachte uitstroom in 2025 bedraagt € 162 miljoen. Bij de investeringen is rekening gehouden met 35% extra temporisering.

Liquiditeitsprognose 2025 (x € 1 miljoen)	
Inkomsten exploitatie	1.193
Uitgaven exploitatie	-1.181
Subtotaal: kasstroom exploitatie	12
Inkomsten financiële kasstroom	0
Aflossingen financiële kasstroom	-21
Subtotaal: financiële kasstroom	-21
Netto Investerings economisch en maatschappelijk nut	-153
Subtotaal: investeringskasstroom	-153
Totaal netto kasstroom (-/- betekent lenen)	-162

We hebben geen structurele liquiditeitsoverschotten. Begin 2025 heeft de gemeente wel een aanzienlijk tijdelijk overschot van naar schatting € 90 miljoen. Dit bedrag staat bij de schatkist van het ministerie van financiën. Wettelijk mag het gemiddelde saldo op de gemeentelijke bankrekeningen per kwartaal niet boven € 11,5 miljoen uitkomen; het meerdere moet verplicht worden afgestort (schatkistbankieren). Door middel van een liquiditeitsplanning op dagbasis wordt bewaakt dat het gemiddelde saldo onder de norm blijft.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet stelt dat gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen lenen via kortlopende leningen (korter dan 1 jaar). Als de kasgeldlimiet in drie achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden, moet de gemeente maatregelen nemen (zoals het aantrekken van langlopende leningen). Voor 2025 bedraagt de kasgeldlimiet € 107 miljoen. Sinds medio 2021 heeft de gemeente geen leningen meer hoeven aan te trekken.

Door de renterisiconorm komen gemeenten tot een dusdanige opbouw van de langlopende leningenportefeuille dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassing en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Het totaal aan aflossing en herfinanciering mag jaarlijks maximaal 20% zijn van het begrotingstotaal. De renterisiconorm

wordt voor 2025 begroot op € 251 miljoen. In 2025 blijven we binnen de norm. De te betalen aflossingen in 2025 bedragen € 21,1 miljoen en er zijn geen renteherzieningen.

We verwachten in 2025 geen nieuwe langlopende leningen af te sluiten aangezien eerst het liquiditeitsoverschot benut wordt. Vervolgens zullen uit oogpunt van flexibiliteit in eerste instantie kasgeldleningen worden aangetrokken tot maximaal het bedrag van de kasgeldlimiet. Indien de financieringsbehoefte structureler blijkt te zijn en het op basis van de dan geldende rentecurve aantrekkelijk is om langlopende financiering aan te trekken, zal de vervaldatum zo worden gekozen dat er een goede spreiding ontstaat over toekomstige jaren. Daardoor wordt flexibiliteit in de toekomst behouden tegen zo laag mogelijke rentekosten. Het streven is om per jaar maximaal € 50 miljoen aflossing van leningen te hebben. Het jaarlijkse renterisico is daardoor beperkt.

BBV en interne rentetoerekening

De rentekosten van het eigen vermogen en de leningenportefeuille worden doorberekend via de interne rekenrente. De commissie BBV heeft in 2023 de verplicht voorgeschreven berekening van de interne rente aangepast. Vanaf begroting 2025 dient voor de voorraad gronden hetzelfde interne rentepercentage gehanteerd te worden als voor de vaste activa. De rentekosten worden omgeslagen over de activa die integraal zijn gefinancierd inclusief de grondexploitaties. Het percentage voor 2025 bedraagt 1,0% en is ongewijzigd ten opzichte van 2024. Het rentepercentage op reserves en voorzieningen is gelijkgesteld aan de interne rekenrente voor de activa. Over facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) dient verplicht een afwijkende berekening van het rentepercentage te worden toegepast. Voor 2025 rekenen we begrotingstechnisch eveneens met 1,0%. Onderstaand schema geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en het taakveld treasury wordt toegerekend.

Schema rentetoerekening begroting 2025 (bedragen x € 1 miljoen)	
Saldo externe rente lasten en baten	-6,9
Rente over eigen vermogen en voorzieningen	-4,3
Totale netto rentekosten op taakveld treasury	-11,1
Doorbelaste rente naar facilitaire gronden en projectfinanciering	3,0
Doorbelaste rente naar activa en grondexploitaties via renteomslag	10,4
Renteresultaat op taakveld treasury	2,2

Verstreckte leningen en garanties aan derden

Het verstrekken van leningen en garanties aan derden is alleen toegestaan voor de publieke taak. Gezien de risico's zijn we hierin terughoudend. Begin 2025 heeft de gemeente voor € 13,4 miljoen aan leningen verstrekt aan derden. Dit bedrag zal in de loop van 2025 dalen als gevolg van reguliere aflossingen. Er resteert nog slechts één lening aan een Eindhovense woningbouwcorporatie van € 1,2 miljoen. Deze lening is afgesloten voor het jaar 2000. Sinds die tijd lenen woningbouwcorporaties rechtstreeks bij banken met borging van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Rijk en gemeenten staan samen garant voor het WSW via de achtervangpositie. Indien het garantievermogen van het WSW te laag is (bijvoorbeeld doordat corporaties in andere steden een beroep op het WSW doen) moeten alle deelnemende gemeenten en het rijk aan het WSW renteloze leningen verstrekken. Eindhoven neemt eind 2023 voor een bedrag van € 1,64 miljard de achtervangpositie in. Momenteel zijn er geen signalen dat deze achtervangpositie wordt aangesproken.

Begin 2025 is voor een bedrag van € 7,1 miljoen aan leningen rechtstreeks gegarandeerd aan instellingen die actief zijn op het gebied van gezondheidszorg, welzijn, sport en cultuur. De garanties zijn deels verstrekt met hypothecaire zekerheid. Op de uitstaande leningen en garanties loopt de gemeente risico. Daarom brengen we over (een deel van) de lopende leningen en garanties jaarlijks een risicopremie in rekening bij de geldnemers. Met deze premies voeden we de reserve algemene risico's garanties en geldleningen. Als de gemeente wordt aangesproken op haar garantie, of een lening niet wordt afgelost, komt dit verlies ten laste van deze reserve. Jaarlijks bepalen we de minimale hoogte van de reserve aan de hand van de financiële positie van de geldnemers (solvabiliteit) en de (hypothecaire) zekerheden. De huidige stand van € 2,6 miljoen wordt voldoende geacht voor het afdekken van de risico's.

Opgenomen en verstrekte langlopende geldleningen en overige vaste schulden

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Restant per 1-1-2025	Vermeerdering in 2025	Aflossing in 2025	Restant per 31-12-2025
Opgenomen geldleningen				
Opgenomen leningen (voor gemeentelijke financiering en doorgeleend aan derden)	305.765	-	21.094	284.672
Waarborgsommen van derden	529	-	-	529
Totaal vaste schuld	306.294	0	21.694	295.201

Verstrekte geldleningen

Leningen aan woningbouwcorporaties	1.287	-	77	1.210
Leningen aan deelnemingen	2.864	-	-	2.864
Overige verstrekte leningen	9.215	340	992	8.563
Ontvangen waarborgsommen van derden	25	-	-	25
Totaal verstrekte leningen	13.392	340	1.069	12.663

Gewaarborgde geldleningen

bedragen x € 1.000

Leningen in het kader van:	Oorspronkelijk bedrag lening	Borgstelling 01-01-2025	Aflossing 2025	Borgstelling 31-12-2025
Gezondheidszorg	7.562	2.771	-297	2.475
Cultuur	3.912	2.375	-230	2.146
Sport	2.664	671	-96	575
Welzijn	1.400	1.208	-37	1.171
Woningbouw	0	0	0	0
Overig	0	0	0	0
Totaal	15.538	7.026	-659	6.366

Per 31 december 2023 verleent de gemeente Eindhoven voor ca. € 1,64 miljard euro achtervang aan het waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).

3e. Bedrijfsvoering

Informatievoorziening

De digitalisering van onze samenleving vereist een goede informatievoorziening en -huishouding, in lijn met de Wet Open Overheid (Woo) en Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) . Informatie moet vindbaar, toegankelijk en betrouwbaar zijn voor zowel inwoners als medewerkers.

1. Betrouwbare en (be)veilig(d)e informatievoorziening

We blijven de betrouwbaarheid en veiligheid van onze informatievoorziening borgen en verbeteren. In 2025 richten we ons op het voldoen aan wet- en regelgeving, zoals NIS2-richtlijn (Network and Information Security Directive) en BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), aanscherping van kwaliteitsafspraken met leveranciers, verbeteringen op grond van toegangsmanagement, monitoring en opvolging, bewustzijn en de kennis en kunde van onze professionals. Ook nemen we deel aan een overheids-breed cyberprogramma.

2. Duurzame informatiehuishouding

We borgen de continuïteit van de IT-dienstverlening en waar nodig passen we deze aan. We werken verder aan het in 2024 gestarte meerjarige project Generieke Informatie Voorzieningen Eindhoven (GIVE) dat zich richt op de modernisering van IT- voorzieningen voor zaakgericht werken, data gedreven werken en digitaal samenwerken, volgens de principes van de landelijke common ground beweging. De Common Ground is de informatiekundige visie waarmee gemeenten collectief de informatievoorziening eenvoudiger, flexibeler en slimmer gaan inrichten. En in 2025 gaan we door met de verbetering van de rechtmatigheid van onze IT-contracten.

3. AVG

Ook in 2025 geven we uitvoering aan de activiteiten uit het verbeterplan om beter te voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en Wet politiegegevens (Wpg). In 2025 ligt de focus op naleving en uitvoering en een verdere groei in volwassenheid van de privacy organisatie door uitbreiding met extra Privacy Officers, privacy ambassadeurs in de sectoren en een tweejarig opleidingstraject voor de Privacy- en Information Security Officers.

Toekomstbestendige en robuuste financiële administratie

Eind 2024 is het programma TFF (Toekomstvast Financiële Functie) afgerond en is er een nieuw financieel systeem geïmplementeerd dat op 1 januari 2025 operationeel wordt. Door deze vernieuwing kan de financiële functie flexibel acteren op organisatorische- en maatschappelijke ontwikkelingen en op wijzigingen in beleid en (wettelijke) regelgeving. In 2025 ligt de focus op het benutten van nieuwe systemen en data, verbeteren van (data)kwaliteit en controles in financiële processen, en het aanscherpen van samenwerking en dienstverlening. Hierbij wordt ook het kennisniveau in de organisatie verder verhoogd door gerichte opleidingen en trainingen.

Organisatie VNG-congres en expositie over de groei van de stad

Speerpunten voor 2025 zijn, naast de going concern activiteiten, de organisatie van het VNG-congres én de campagne 'Open Eindhoven'. De 21 gemeenten in Brainport Eindhoven organiseren op 17 en 18 juni het landelijk VNG-congres. Een congres voor duizenden bestuurders uit Nederland. Een regionale projectgroep onder leiding van collega's van de sector Communicatie geven invulling aan de organisatie van dit grote congres.

In nauwe samenwerking met Eindhoven365 geven we invulling aan de campagne, samenspraak én communicatie over 'Open Eindhoven': ook al gaat de (binnen)stad op de schop, we blijven 'open en bereikbaar' én staan open voor interactie en suggestie. In 2025 opent de gemeente Eindhoven een expositieruimte in het Muziekgebouw, in samenwerking met o.a. Eindhoven365 en Studio040, waar inwoners, bezoekers en toeristen informatie krijgen over de groei van onze stad de komende jaren.

Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) vertaald van manifest naar uitvoering.

In 2024 hebben de meeste sectoren hun MVOI-plannen opgesteld en opgenomen in de sectorplannen. Samen met de Directieraad worden de ambities op personele en financiële gevolgen geprioriteerd. In 2025 begint de structurele monitoring van ambities en resultaten, met als doel een jaarlijkse rapportage over de uitvoeringswijze

en impact van ons MVOI-beleid. De gemeente Eindhoven streeft ernaar een toonaangevende opdrachtgever en aantrekkelijke partner te blijven op het gebied van MVOI.

Functionele en duurzame werkomgeving

We willen een omgeving creëren waar inwoners en bezoekers zich welkom en veilig voelen, en waar ons bestuur en collega's optimaal kunnen presteren in een prettige werkomgeving. In 2025 breiden we onze focus op circulaire bedrijfsvoering en energiebesparing uit om onze huisvesting en facilitaire services te verduurzamen, door middel van zorgvuldige afweging binnen de beschikbare middelen.

Organisatieontwikkeling Algemene Dienstverlening

In het najaar van 2024 wordt de missie/visie voor de sectoren Algemene Dienstverlening vastgesteld. Doorontwikkeling van Algemene Dienstverlening in 2025 zorgt er mede voor dat de ambities van de Stad Eindhoven mogelijk gemaakt worden. De sectoren van Algemene Dienstverlening bieden dan een stevige integrale basis met professioneel advies, klantgerichte processen, heldere kaders en stabiele en innovatieve systemen.

In 2025 zullen we ons blijven richten op sturing en beheersing waarbij het streven is om "in control zijn" verder te verstevigen. Onderdeel hiervan zijn onder strategisch portfolio management en In Control Statement (ICS).

Vervanging financiële systeem

De livegang van het centraal gepositioneerde nieuw Financieel systeem ERPx is voorzien op 01-01-2025. Dit is later dan de oorspronkelijke inzet bij de start van de implementatie. De gelijktijdige ontwikkeling van het data- en ICT- applicatielandschap en de relatie met overige systemen was dermate complex dat de continuïteit niet binnen de aanvankelijk planning kon worden gewaarborgd.

In 2025 gaan wij gebruik maken van het nieuwe financiële systeem, waarbij in eerste instantie de focus ligt op continuïteit van de financiële processen en bijbehorende informatiestromen. In het tweede half jaar van 2025 optimaliseren we het systeem in samenhang met de ontwikkelingen binnen het datagericht werken en het data- en applicatielandschap. Zo kunnen we in de volle breedte de meerwaarde de mogelijkheden van het moderne systeem verder uitnutten en de bijdrage aan een stabiele financiële informatiehuishouding en - informatievoorziening verder inhoud te geven.

3f. Verbonden partijen

Naam verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Taak veld	Resultaat 2023	Vreemd vermogen 31-12 2023	Eigen vermogen 31-12 2023	Financieel belang 2025	Vestigings- plaats	Bestuurlijk belang
Gemeenschappelijke regelingen							
GR Centrum Uitvoering Reinigingstaken Eindhoven en omgeving (CURE)	7.3	281	40.740	281	25.346	Eindhoven	Lid AB, lid DB
GR GGD Brabant Zuidoost	7.1	1.263	35.037	6.957	10.538	Eindhoven	Lid AB, lid DB
GR Metropoolregio Eindhoven	0.1	834	21.147	13.903	3.532	Eindhoven	Lid AB, Lid DB
GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	7.4	532	7.805	2.481	2.074	Eindhoven	Lid AB
GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	1.1	1.011	29.829	3.262	18.682	Eindhoven	Lid AB, lid DB
GR Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE)	6.4	1.536	19.456	12.022	58.592	Eindhoven	Lid AB, lid DB
Vennootschappen en coöperaties							
BNG Bank N.V.	0.5	254.000	110.819.000	4.721.000	0	Den Haag	Stemrecht in AvA
BrabantRing B.V.	3.1	-524	454	752	120	Eindhoven	x
Brainport Development N.V.	3.1	16	5.232	3.340	7	Eindhoven	Stemrecht in AvA
Breedband Regio Eindhoven B.V.	3.1	571	2.748	5.182	nvt	Eindhoven	Stemrecht in AvA + bindende voordracht 1 v/d 5 commissarissen
Eindhoven Airport N.V.	7.4	19.193	30.187	133.626	556	Eindhoven	Stemrecht in AvA + bindende voordracht 1 v/d 4 commissarissen
Enexis Holding N.V.	0.5	72	5.140	5.320	11	Groningen	Stemrecht AvA
Flight Forum Beheer B.V.	3.2	0	95	18		Eindhoven	Stemrecht in AvA
Flight Forum C.V.	3.2	260	4.729	22.532	4.669	Eindhoven	Stemrecht in AvA (Flight Forum BV is beherend venoot)
Muziekgebouw Eindhoven N.V.	5.3	1.571	4.641	316	0	Eindhoven	Stemrecht in AvA
Ontwikkelingsmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V.	8.1	nvt	nvt	nvt	-	Eindhoven	50% aandeelhouder
Park Strijp Beheer B.V.	8.3	nbn	nbn	nbn	10	Eindhoven	Stemrecht in AvA + bindende voordracht 1 v/d 3 commissarissen
Park Strijp C.V.	8.3	-1.342	14.265	1.831	1.000	Eindhoven	Stemrecht in AvA
Parktheater Eindhoven N.V.	5.3	87	5.530	4.135	45	Eindhoven	Stemrecht in AvA
Twice Eindhoven B.V.	3.1	209	11.363	7.400	113	Eindhoven	Stemrecht in AvA + recht tot benoemen, schorsen en ontslag

Gemeenschappelijke regelingen

GR Centrum Uitvoering Reinigingstaken Eindhoven en omgeving (CURE) (taakveld 7.3)

Cure werkte vanaf 2020 samen met een aantal andere gemeenten in Noord-Brabant en de provincie een Plan B uit voor het realiseren van een nascheidingsinstallatie in zuid Nederland, met als doel het aandeel restafval te verkleinen. Ondertussen is dit Plan-B omgevormd tot een Brabants nascheidingsinitiatief waarbij wij via de coöperatieve vereniging Midwaste ons restafval zullen nascheiden. In 2025 wordt dit initiatief afgerond. In 2024 zijn de kosten bij de afvalinzameling door inflatie hogere verwerkingskosten en CAO-ontwikkelingen sterk gestegen. In de begroting voor 2025 is hier rekening mee gehouden.

GR GGD Brabant Zuidoost (taakveld 7.1)

De GGD richt zich in 2025 op de volgende belangrijkste ontwikkelingen:

- het uitvoeren van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) om de zorg toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief goed te houden;
- vernieuwing van de jeugdgezondheidszorg als gevolg van veranderde behoeftes van klanten, krapte op de arbeidsmarkt en de toename van het aantal en de complexiteit van onderzoeken;
- versterking infectieziektebestrijding zodat de GGD beter voorbereid is op een volgende pandemie en daarvoor voldoende capaciteit beschikbaar is.

GR Metropoolregio Eindhoven (taakveld 0.1)

In 2023 is het nieuwe samenwerkingsakkoord 'in goede banen' vastgesteld. Om de ambities te kunnen realiseren is besloten de werkorganisatie MRE door te ontwikkelen. Dit proces is in 2024 van start gegaan en zal doorgang vinden in 2025. De uitvoering van het project 'Beethoven' zal een extra beroep doen op de organisatiekracht van de MRE-organisatie als van betrokken gemeenten. Gulbergen: In 2024/2025 wordt uitgewerkt in hoeverre het mogelijk is een budgettair neutraal haalbaar plan te maken voor een regionaal stadspark voor de Brainportregio.

GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) (taakveld 7.4)

De belangrijkste ontwikkelingen en risico's zijn:

- Een omzetting van wettelijk verplichte taken, vrijwillig door deelnemers belegde taken, extra verkregen SpUK subsidies voor toezicht op energie en verbeteren van de robuustheid van de omgevingsdiensten (naar aanleiding van het rijksprogramma IBP-VTH).
- ODZOB heeft in 2024 de lastenstijgingen weten te beperken, maar signaleert hierin blijvende aandachtspunten ten aanzien van het zoveel als mogelijk in dienst nemen van vast personeel en beperken van inhuur, het op peil houden van de productiviteit en het beperken van het ziekteverzuim. Daarnaast gelden voor ODZOB, net als voor alle andere instellingen in Nederland, aandachtspunten ten aanzien van inflatie, toegenomen brandstofkosten en onduidelijkheid vanwege de stikstofproblematiek in de agrarische dienstverlening.
- Landelijk lopen er diverse trajecten om de werking van het VTH (Vergunningen, Toezicht en Handhaving) stelsel in Nederland te verbeteren. In de komende jaren zullen hier vanuit het Rijk acties worden uitgezet die mogelijk ook consequenties hebben voor de lokale Omgevingsdiensten. Daarnaast hebben de deelnemers gesignaleerd dat ODZOB inhoudelijke uitdagingen bijvoorbeeld op het gebied van het inrichtingenbestand en het vastleggen van dossiers moet beslechten. Dit maakt dat ODZOB een verbeterplan heeft opgezet waarover de deelnemers in maart 2024 een principe besluit hebben genomen. Dit verbeterplan kan in de komende jaren mogelijk kosten met zich meebrengen; hierover zal in 2024 en 2025 besluitvorming plaatsvinden.

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) (taakveld 1.1)

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) ontwikkelde zich de afgelopen jaren verder op basis van de visie 2025. In een wereld die voortdurend verandert en waarin nieuwe crises en uitdagingen zich aandienen, is het cruciaal dat de VRBZO voorbereid is om adequaat te reageren op noodsituaties en de behoeften van onze samenleving. De VRBZO ziet een veranderend risicobeeld. Dit heeft te maken met demografische en technologische ontwikkelingen, maar ook met risico's van maatschappelijke polarisatie. Verder leidt de klimaatverandering tot meer verstoringen in het maatschappelijk leven. Tot slot vraagt de schaa sprong aandacht op het gebied van capaciteit en middelen van de hulpdiensten. Versterking van de VRBZO organisatie is noodzakelijk. Afhankelijk van de nog aan te leveren voorstellen vanuit de VRBZO heeft dit gevolgen voor de gemeentelijke bijdragen.

GR Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE) (taakveld 6.4)

Er is sprake van een landelijk risico op het gebied van de WSW vanwege een lagere rijkssubsidie per WSW-werkplek (de zogenaamde efficiëncykorting), vergrijzing van de doelgroep en een lager volume Wsw-werknemers. Op termijn zijn er nog andere risico's te noemen zoals cyberrisico en die verband houden met Rijksmaatregelen zoals CAO Participatiewet "CAO aan de slag". Met name de nieuwe CAO aan de slag en die voor de WSW leiden sinds 2023 tot forse kostenstijgingen die deels doorbelast worden aan de deelnemende gemeenten. De directie van Ergon heeft begin 2017 het risicoprofiel van de GRWRE opgesteld en deze extern laten toetsen. In 2018 is in opdracht van het bestuur een her-evaluatie van het reservebeleid uitgevoerd en in 2019 opnieuw bevestigd. Op basis van deze her-evaluatie heeft het bestuur vastgesteld dat een reëel weerstandsvermogen van Ergon tussen de € 13,8 en € 16,3 miljoen ligt. Per 31-12-2023 bedraagt de algemene reserve € 9,4 miljoen. Er wordt wederom een onderzoek uitgevoerd naar de benodigde hoogte van het weerstandsvermogen, het risicobeleid en de risk-based methodiek van Ergon. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een externe, onafhankelijke specialist.

Vennootschappen en coöperaties

BNG Bank N.V. (taakveld 0.5)

De naar risico's afgewogen solvabiliteitsratio's van de BNG bank blijven op een hoog niveau. Het leverage ratio van de bank is 13% en is daarmee gelijk aan het ratio van 2022 Ratingbureaus Fitch, Moody's en S&P waarden BNG Bank op het hoogste ratingniveau. BNG behoort tot de veiligste banken ter wereld.

BrabantRing B.V. (taakveld 3.1)

De gemeente is op twee manieren betrokken bij de BrabantRing: direct als aandeelhouder met 5,2% en indirect via BRE (49% aandeelhouder, met gemeente als 37.6%). Conform het businessplan heeft de BrabantRing de eerste jaren een negatief exploitatieresultaat. Vanaf het 4e jaar zal BrabantRing naar verwachting positief gaan draaien en in het 6e jaar zal BrabantRing ook cumulatief positief gaan draaien. Aanloopverliezen worden gedekt door de provinciale kredietfaciliteit/lening.

Brainport Development N.V. (taakveld 3.1)

Begin juli 2024 is de regionale besluitvorming over de financiering voor het nieuwe meerjarenplan 2025-2032 van Brainport Development afgerond, op basis waarvan de AvA van december dit meerjarenplan definitief kan worden vastgesteld. Daarmee wordt de langjarige lijn voor de drie focusdomeinen uit de Brainportagenda - Technologie en ondernemen, Talent én Maatschappelijke vraagstukken- gecontinueerd. Onderdeel daarvan is mogelijk maken van de schaa sprong van de Metropoolregio. De risico's van de vennootschap voor de financiële positie van de gemeente zijn beperkt. De onderneming bouwt voor eventuele risico's een weerstandsvermogen op. De vennootschap stuurt op een 'break-even' resultaat; een positief saldo wordt aan het eigen vermogen toegevoegd.

Breedband Regio Eindhoven B.V. (taakveld 3.1)

Belangrijkste ontwikkeling van Breedband Regio Eindhoven B.V. (BRE) is – naast het verzorgen van hoogwaardige breedbandige connectiviteit voor het lokale Brainport ecosysteem – de participatie in de BrabantRing: een samenwerking tussen de provincie en de steden Eindhoven, Helmond, Breda en Den Bosch (51% van de aandelen) en BRE (49% van de aandelen) om vergelijkbare dienstverlening Brabantbreed te realiseren. Daarmee wordt de kennis en ervaring van BRE om maatschappelijke connectiviteitsoplossingen te bieden opgeschaald naar het niveau van Brabant. Met het vergroten van de 'markt' wordt ook positief bijgedragen aan de robuustheid van de BRE-organisatie. Samenvattend kan geconstateerd worden dat de dienstverlening van BRE in een behoefte voldoet. Met name het publieke karakter en de mogelijkheid om laagdrempelig maatwerk te bieden tegen acceptabele kosten draagt in belangrijke mate bij aan het (digitale) vestigingsklimaat in de Brainport Eindhoven en Brabant.

Eindhoven Airport N.V. (taakveld 7.4)

Er wordt door Eindhoven Airport, in samenwerking met alle partners uitvoering gegeven aan de adviezen uit het proefcasus rapport van Pieter van Geel. In 2025 zal een evaluatie plaatsvinden. In 2024 wordt een nieuwe medegebruiksvergunning voor 2025 afgegeven voor 41.500 vliegbewegingen (een zogenoemde stand still) en geen geplande vluchten na 23.00 uur. Daarnaast wordt een kleinere geluidscontour vastgelegd gebaseerd op de verwachte vlootvernieuwing, om op deze manier alvast uitvoering te kunnen geven aan het proefcasus-advies vooruitlopend op een nieuw Luchthavenbesluit. De lange baansluiting vanwege baanonderhoud en -vernieuwing in 2027 zal te zijner tijd invloed hebben op de dividend-uitkering over dat jaar.

Enexis Holding N.V. (taakveld 0.5)

Door de overstap op elektriciteit door o.a. het gebruik van warmtepompen en elektrisch vervoer stijgt de vraag naar netcapaciteit voor het transport van stroom sneller dan het netwerk aan kan. Dit heeft geleid tot transportschaarste voor teruglevering van elektriciteit, maar ook tot schaarste voor afname. Om transportschaarste te beperken, zet Enexis samen met TenneT alles in het werk om de capaciteit zo snel mogelijk uit te breiden. Naar verwachting gaat begin 2025 de nieuwe energiewet in. Deze geeft netbeheerders meer ruimte om het volle elektriciteitsnet aan te pakken. Zo is Enexis niet langer verplicht om aansluitingen te verzorgen als hiervoor geen transportcapaciteit beschikbaar is. Ook biedt de wet ruimte aan nieuwe wet- en regelgeving om slimme oplossingen mogelijk te maken waardoor het net op termijn flexibeler benut en energie gedeeld kan worden.

Flight Forum Beheer B.V. (taakveld 3.2)

Zie Flight Forum C.V.

Flight Forum C.V. (taakveld 3.2)

De ontwikkelstrategie voor Flight Forum is afgestemd op de visie die in 2022 voor het hele luchthavengebied is vastgesteld. Flight Forum trekt samen met de andere stakeholders op (gemeente Eindhoven, Provincie Brabant, Defensie en Eindhoven Airport) om de eigen ontwikkelstrategie, maar ook de gebiedsvisie voor het gehele Eindhoven Airport District, tot uitvoer te brengen. Doel is om een levendiger en daarmee aantrekkelijker gebied te realiseren. Voorbereidingen worden getroffen om de komende jaren een short stay-voorziening op het kantorencluster te realiseren en daarnaast nog een parkeergarage ter grootte van ca. 900 plaatsen tegenover het kantorencluster. Deze garage moet leiden tot een vermindering van de parkeerdruk en moet het daarnaast mogelijk maken om parkeerplaatsen op maaiveld te verwijderen zodat ruimte vrijkomt voor een verdere vergroening van Flight Forum.

Muziekgebouw Eindhoven N.V. (taakveld 5.3)

Naar aanleiding van de jaarrekening 2023 kan worden geconcludeerd dat het negatieve eigen vermogen, waarvan jaren sprake was, is ingelopen. De positieve lijn heeft zich in 2024 voortgezet en ook voor 2025 worden zwarte cijfers verwacht. Ook qua programmering en qua bezoekersaantallen zijn de vooruitzichten voor 2025 goed. In 2025 worden bijna 185.000 betalende bezoekers verwacht. Dat is een stijging van 30% ten opzichte van de voorafgaande periode. In 2025 loopt het Ontwikkelplan af dat in 2021 door de raad is vastgesteld. Tot eind 2025 kunnen de regiodeal middelen worden besteed. De verantwoording loopt via de Stichting Brainport.

Ontwikkelingsmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V. (taakveld 8.1)

De belangrijkste risico's hebben te maken met factoren die kunnen zorgen voor (gedeeltelijke) uitstel van de gebiedsontwikkeling bijvoorbeeld als gevolg van de veranderende marktsituatie, vanwege de impact van de stikstofproblematiek en/of stijgende bouw- en rentekosten.

Park Strijp Beheer B.V. (taakveld 8.3)

Zie Park Strijp C.V.

Park Strijp C.V. (taakveld 8.3)

De perioden van economische tegenwind in ontwikkeling van Strijp-S had m.n. effect op het tempo waarin bouwplannen gerealiseerd werden en worden. Het leverde echter ook kansen op; de events, de creativiteit/placemaking, de tijdelijke verhuur etc., accentueerden juist de inhoudelijke meerwaarde voor identiteit en klankkleur van het gebied. Daarnaast worden mogelijke renteverliezen/vertragingsschade voor een belangrijk deel gecompenseerd door de opbrengsten van de langere tijdelijke verhuur. In zijn algemeenheid kan worden geconcludeerd dat de ontwikkeling van Strijp-S opereert binnen gezonde financiële kaders en verwachtingswaarden. Nu het bestemmingsfase voor Fase 4 onherroepelijk is kan gestart worden met de laatste fase van de ontwikkeling van Strijp S.

Parktheater Eindhoven N.V. (taakveld 5.3)

Het Parktheater ontvangt in 2025 een vierjarige subsidie (2025-2028) in het kader van de Verordening Cultuur Eindhoven 2025-2028/Meerjarige subsidie – Eindhovense basis via de stichting Cultuur Eindhoven (SCE). Met de oprichting van stichting Cultuur Eindhoven heeft de gemeente de uitvoering van haar kunst- en cultuurbeleid verzelfstandigd. Hiermee is een van de rollen die de gemeente had, namelijk subsidieverstrekker, verdwenen. Nu is er sprake van twee rollen, te weten verhuurder en eigenaar/aandeelhouder in de vennootschap. Voor het laatste geldt dat indertijd bij de oprichting van de NV vanwege het publieke belang gekozen is voor de deelneming. Heroverweging op dit punt zou kunnen plaatsvinden.

Twice Eindhoven B.V. (taakveld 3.1)

In 2020 heeft de directie / RvC van Twice een aangepaste strategie ontwikkeld, gericht op het verder ondersteunen van de doelgroep bij de groei van hun bedrijf. Hieruit is de start van bedrijventrum Alpha op de TU/e-campus voortgevloeid. Daarnaast wordt onderzocht of in 2025 een andere nieuwe formule kan worden gelanceerd, welke is gericht op de grote groep van bedrijven die behoefte heeft aan lab-ruimten.

3g. Grondbeleid

Geactualiseerd grondbeleid en inzet van haar instrumenten

De gemeente Eindhoven is eigenaar van een omvangrijke grondportefeuille en blijft haar visie op grondpolitiek doorontwikkelen om in te spelen op de dynamische omgeving. Het bestuursakkoord “Samen Morgen Mooier Maken” benadrukt het belang van een actueel handelingskader om de schaa sprong van Eindhoven en de bijbehorende gebiedsontwikkelingen te faciliteren. Daarom is in 2023 de Nota Grondbeleid geactualiseerd met het motto: “Grip door regie”. Daaropvolgend zijn in 2024 de spelregels van het Investeringsbudget voor anticiperende en strategische verwerving van onroerende zaken geactualiseerd en vastgesteld door de raad wat de gemeente in staat stelt effectiever en flexibeler te handelen in de vastgoedmarkt ten gunste van toekomstige herontwikkelingen. Daarnaast is - door de invoering van de Omgevingswet - de (strategische) Nota Grondbeleid Omgevingswet-proof gemaakt, waarbij deze tactisch is uitgewerkt in een Spelregelboek Grondbeleid 2024. In 2025 wordt middels een actieve grondpolitiek verder uitvoering gegeven aan het vastgestelde beleid; we doen (anticiperende en strategische) grondaankopen ten behoeve van herontwikkelingen, vestigen middels ons publiekrechtelijk instrumentarium voorkeursrechten en waar nodig zullen er onteigeningsprocedures gestart worden. Aanvullend wordt beoordeeld of de voorbereidingskosten bij herontwikkelingsprojecten en de systematiek van intern beschikbare voorbereidingskredieten (1 miljoen per jaar) nog toereikend en actueel zijn. Dit alles ten gunste van herontwikkelingen in de stad onder het motto ‘Grip door regie’. Organisatorisch zal het grondbedrijf zich verder professionaliseren en blijven doorontwikkelen richting een Ontwikkelbedrijf, waarbij strategische grondportefeuillesturing meer aandacht krijgt en verder vormgegeven wordt.

Ontwikkelingen

Eindhoven bouwt door (EBD) en PSM

In reactie op de uitdagingen in de woningbouw, zoals onzekerheden in wet- en regelgeving, stijgende bouw- en ontwikkelkosten, en financieringsvraagstukken, heeft Eindhoven in 2023 het programma 'Eindhoven Bouwt Door' (EDB) gelanceerd. Dit programma biedt tijdelijke oplossingen voor acute problemen en zorgt ervoor dat geplande woningbouwplannen doorgang vinden die essentieel zijn voor de groei van de stad. Daarnaast is de Programmaorganisatie Stationsdistrict & MIRT (PSM) bezig met de herontwikkeling in het gebied rondom het station Eindhoven. Dit betreft de Internationale Knoop XL met drie deelopgaven: Gebiedsontwikkeling Fellenoord, OV-Knoop en Stationsgebied Zuid.

De relatielijnen zijn in 2025 gelegd tussen PSM, EDB en het Ontwikkelbedrijf, zodat vanuit ieder onderdeel verantwoordelijkheid genomen kan worden. Het is van essentieel belang dat het Ontwikkelbedrijf (vroegtijdig) kan (bij)sturen op herontwikkelingsprojecten die landen in de Meerjarenprognose Grondexploitaties en Private Ontwikkelingen (MPG). De resultaten van het MPG worden verwerkt in de jaarrekening en in de daarop volgende (meerjaren) begroting. Het Ontwikkelbedrijf blijft beleidsmatig voor de MPG (centraal) verantwoordelijk. Mede ook, omdat PSM en EDB programma's zijn met een tijdelijk karakter.

Project Beethoven

Onder de noemer 'Project Beethoven' hebben Rijk en regio in 2024 gewerkt aan een omvangrijk pakket maatregelen met een volume van € 2,51 miljard. Met het maatregelenpakket willen zij de Nederlandse microchipsector versterken en verdere groei van de activiteiten in Brainport Eindhoven ondersteunen. Het Ontwikkelbedrijf wordt ten behoeve van de herontwikkelingen die relatie hebben met Beethoven actief betrokken.

Stijgende kosten & binnenstedelijke opgave

In 2025 blijft Eindhoven geconfronteerd worden met uitdagingen in de vastgoedmarkt, beïnvloed door gewijzigde wet- en regelgeving, maar ook micro en macro-economische ontwikkelingen. Verwacht wordt dat de inflatie verder daalt, mede door lagere energieprijzen en gestabiliseerde voedselprijzen. Echter, de loonkosten blijven stijgen door loonverhogingen bovenop de inflatiecorrectie, wat leidt tot hogere bouw- en apparaatskosten die de haalbaarheid en winstgevendheid van projecten verder onder druk zullen zetten. De stabilisatie van de vastgoedmarkt zet zich door met relatief stabiele hypotheek- en Euribor-rentes, wat de aantrekkelijkheid van vastgoed als investering en de betaalbaarheid voor eindgebruikers ten goede komt. Deze financiële stabiliteit draagt bij aan een stabiele markt voor grondprijzen, hoewel fluctuaties nog steeds voorkomen.

Voor 2025 wordt verwacht dat de uitdagingen rond binnenstedelijke ontwikkelingen toenemen. Nog los van de gestelde ambities en opgaven uit het bestuursakkoord SMMM is binnenstedelijke gebiedsontwikkeling op alle fronten zeer complex. Dit resulteert in langere doorlooptijden, juridische procedures tot aan de Raad van State, derhalve hogere (ontwikkel)kosten en dus verhoogde risico's, waar passende beheersmaatregelen voor gevonden worden.

Portefeuille grondexploitaties en private ontwikkelingen

Voor monitoring wordt aangesloten bij de reguliere planning- en controlcyclus. Onderdeel hiervan is het jaarlijks herijken van de grondexploitaties en exploitaties voor private ontwikkelingen in de Meerjarenprognose Grondexploitaties en Private Ontwikkelingen (MPG). De resultaten van het MPG verwerken we in de jaarrekening en in de daarop volgende (meerjaren) begroting. In 2025 gaat het ontwikkelbedrijf daarnaast werken aan een betere aansluiting bij het programma Eindhoven Bouwt Door, het programma Stationsdistrict en MIRT, en de ontwikkeling van KnoopXL.

Resultaten

Te verwachten resultaten totaal

In onderstaande tabel staan de te verwachten resultaten van de grondexploitaties en private ontwikkelingen. Deze zijn gebaseerd op de herijkingen in het MPG 2024 en betreffen derhalve een momentopname. Echter, ontwikkelingen en/of besluiten kunnen in 2024 nog van invloed zijn op de verwachte resultaten voor 2025. Zo worden er in 2024 verschillende nieuwe projecten vastgesteld, lopende projecten afgesloten en vinden er wijzigingen in projecten plaats.

<i>x € 1.000</i>	<i>Verwacht resterend resultaat</i>	<i>Reeds genomen winsten t/m 2023</i>
Grondexploitaties	18.000	39.700
Private ontwikkelingen	13.000	600
Totaal	31.000	40.300

Financiële voorzieningen

Naast projecten met een verwacht positief resultaat zijn er ook projecten met een verwacht negatief resultaat. Ter dekking van dit verwacht negatieve resultaat is een voorziening gevormd. Deze voorziening zal vrijvallen zodra het project wordt afgesloten. Bij het project Brainport Industries Campus (BIC) Cluster 1 wordt in 2025 verwacht negatief af te sluiten met -0,8 miljoen.

Verdeling resultaatbestemmingen

Jaarlijks levert de portefeuille grondexploitaties en private ontwikkelingen een resultaat op voor de gemeente. Via diverse besluiten is dit resultaat bestemd de reserve Bovenplanse Investerings, Beleidsprogramma Vastgoed, reserve Huisvesting Onderwijs en de reserve Strategische Investerings.

Risico's en weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit voor grondexploitaties en kostenverhaalprojecten bedraagt € 17,3 miljoen. Dit is gebaseerd op de MPG 2024 en de halfjaarlijkse actualisatie.

<i>Lopende projecten:</i>	<i>(x € 1.000)</i>
- Marktrisico's	10.300
- Kostenrisico's	2.200
- Projectrisico's	12.800
- Winstnemings	3.300
- Correctie projecten met positief saldo	-11.400
Totaal lopende projecten	17.200
Projecten in voorbereiding	100
Benodigd weerstandsvermogen	17.300

De ontwikkeling van de nog te realiseren opbrengsten in de grondexploitaties zijn ingeschat op basis van huidige inzichten welke sterk afhankelijk zijn van (markt)ontwikkelingen waar wij geen invloed op hebben. We hanteren bij de berekening 5-15% opbrengstendaling, 2-6 jaar vertraging en 0,5-1% rentestijging. Voor marktrisico's hebben we circa € 10,3 miljoen weerstandscapaciteit nodig om eventuele effecten van tegenvallende markteffecten op te kunnen vangen.

Het afgelopen jaar zijn we geconfronteerd met sterke kostenstijgingen en is nog onzeker hoe de kosten zich de komende jaren zullen ontwikkelen. Bij bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit wordt derhalve rekening gehouden met een kostenrisico (5-8% kostenstijging voor de jaren tot en met 2025) wat resulteert in een benodigde capaciteit van circa € 2,2 miljoen. Daarnaast worden project specifieke risicoanalyses uitgevoerd om risico's te identificeren, kwantificeren en beheersen. Deze bestaan hoofdzakelijk uit het risico op tegenvallende kosten (als gevolg van sanering, archeologie en/of explosieven, contractuele risico's, etc.). Dit resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit van circa € 12,8 miljoen.

Conform BBV-regelgeving moet jaarlijks winst uit grondexploitaties worden genomen naar rato van de realisatie van kosten en opbrengsten. Dit kan betekenen dat wanneer risico's optreden of kosten en/of opbrengsten tegenvallen, een correctie moet worden gedaan op de eerder teveel genomen winst. Om een deel van dit risico af te dekken, is een reserve onzekere winsten ingesteld. De hoogte van deze reserve bedraagt € 0,7 miljoen, wat in mindering wordt gebracht op de benodigde weerstandscapaciteit van circa € 4 miljoen. Dit resulteert in een benodigd weerstandscapaciteit van € 3,3 miljoen.

Bij de bepaling van de totaal benodigde weerstandscapaciteit wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om de financiële effecten van het optreden van risico's gedeeltelijk op te vangen binnen de verwachte resultaten van de projecten zelf voordat het weerstandsvermogen moet worden aangesproken. Dit betreft een bedrag van circa € 11,4 miljoen. Tot slot zijn een aantal projecten in voorbereiding waarvoor bij vaststelling een weerstandscapaciteit van circa € 100.000 nodig is.

3h. Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over hoe de gemeente handelt en hoe zij besluiten neemt. In deze paragraaf beschrijven wij de ambities met de Woo.

Passieve openbaarmaking (documenten op verzoek verstrekken)

Iedereen kan met een Woo-verzoek informatie opvragen bij de gemeente. Voor verzoeken gelden wettelijke behandeltermijnen. We werken er naartoe om, in lijn met het VNG Woo-Meerjarenplan, alle Woo-verzoeken binnen termijnen te behandelen. Hiervoor hanteren we een stapsgewijze aanpak. Het doel voor 2025 is om tenminste 80% van de verzoeken binnen termijnen te behandelen.

Om dit te bereiken, versterken we in 2025 het Woo-team met capaciteit en expertise. Door goed contact met een verzoeker, zorgen we dat een informatievraag helder is en we de relevante documenten zo snel als mogelijk kunnen verstrekken. We zetten ook in op verdere verbetering van processen en slim gebruik van technologie.

Actieve openbaarmaking (documenten op eigen initiatief publiceren)

De Woo vraagt ook om documenten actief openbaar te maken. We leggen als organisatie de nadruk op de openbaarmaking van de [wettelijk verplichte informatiecategorieën](#) op ons kanaal eindhoven.nl/transparant. In 2025 willen we zorgen voor openbaarmaking van alle verplichte Woo-categorieën. De openbaarmaking van Beschikkingen loopt waarschijnlijk door tot en met 2026.

Informatiehuishouding

Informatie moet goed vindbaar zijn om te kunnen publiceren. Het verder op orde brengen van de informatiehuishouding is dan ook van groot belang voor de uitvoering van de Woo. De ambities op dit gebied staan in de paragraaf Bedrijfsvoering.

3i. Investerings

Toelichting

We onderscheiden twee type investeringen: strategische investeringen en vervangingsinvesteringen (plus). De strategische investeringen zijn nodig om de schaa sprong en grootstedelijke opgaven in goede banen te leiden. Met de vervangingsinvesteringen (plus) houden we de bestaande investeringen op peil. Onderstaande tabel toont de investeringsplanning. Met bruto investeringen bedoelen we het totaal bedrag aan investeringen (inclusief de bijdrage van partners). Als gemeente staan wij voor het netto bedrag aan de lat.

Totale investeringsplanning x €1 mln	2025	2026	2027	2028
Bruto strategische investeringen	37.570	27.272	14.601	0
Externe dekking	7.986	0	47	0
Netto strategische investeringen	29.584	27.272	14.554	0
Bruto vervangingsinvesteringen (plus)	228.468	95.786	53.526	21.768
Externe dekking	21.964	1.630	694	867
Netto vervangingsinvesteringen (plus)	206.503	94.156	52.832	20.901
Totaal bruto investeringsopgave	266.038	123.058	68.127	21.768
Externe dekking	29.951	1.630	740	867
Totaal netto investeringen	236.087	121.428	67.386	20.901

De in de tabel vermelde bedragen zijn een deel van de totale gemeentelijke opgave van € 3,8 miljard tot en met 2040. Bovenstaande planning betekent niet dat op voorhand alle investeringen worden gerealiseerd in de beoogde jaarschijf. Dit blijft afhankelijk van (deels externe) factoren die niet allemaal beïnvloedbaar zijn, zoals afhankelijkheden van derden, gebrek aan personele capaciteit (in- en extern), materiaal schaarste, vertraagde of niet gelukte aanbestedingen en bezwaar en beroep in ruimtelijke procedures.

Strategische investeringen

De strategische investeringen betreffen de grote opgaven ten behoeve van de schaa sprong tot en met 2040. We verwachten dat de bruto opgave € 8,1 miljard euro is, waarvan de gemeente naar verwachting voor zo'n € 3,8 miljard aan de lat staat. De resterende middelen zullen komen van Rijk, Provincie en andere partners. Daarnaast zullen we in de toekomst als gemeente ook bijdragen aan het Bereikbaarheidsfonds Brainport, dat in oprichting is binnen de samenwerking van de Metropoolregio Eindhoven. Onderstaande tabel toont de grootste strategische investeringen (in financiële termen) en, voor zover bekend, de verwachte realisatiedatum, de totale investeringsbijdrage (globale raming, ex BTW) en een selectie van mijlpalen in 2025.

Naam	Realisatie	€ mln	Beschrijving	Mijlpalen 2025
Multimodale Knoop	2030	819	Realisatie busstation, P&R, fietsenstalling en toe-ritten	Ontwikkelen voorkeursbeslissing OV Knoop (Neckerspoel en station)
		104	Spoor: Emplacement West (stap 1)	
		PM	Spoor: vrije kruising Tongelre (stap 2)	
		PM	Spoor: perrons/ stationshal (stap 3)	
		115	Realiseren Dommelpassage	
Gebiedsontwikkeling Fellenoord	2030	139	Ontwikkeling binnenplanse projecten (ca. 6.800 woningen tot 2040)	Uitwerking ontwerp raamwerk openbare ruimte
Hoofd- en onderliggend wegennet (HWN-OWN)	2034	309	Ontwikkeling regio – deel randweg	Afronden participatieplan & startbeslissing A2/N2 Brainportlijn
		175	A2/N2,	
		500	Noordzijde randweg (A50-A58),	
		200	Noordoostzijde (JF Kennedylaan – Ring A270)	
			Verbetering Ring en radialen	

Naam	Realisatie	€ mln	Beschrijving	Mijlpalen 2025
Schaalsprong OV	2025	30	Realisatie van HOV3	Oplevering HOV3
	2030	129	Realisatie Brainportlijn	Afronden participatieplan & startbeslissing A2/N2 Brainportlijn
Ontwikkelas Zuid-West (HOV4)	2028	298	Ontwikkeling snelle (bus) verbinding van centrum naar Veldhoven De Run, inclusief 11.400 woningen tot 2040	Vaststellen voorlopig ontwerp HOV4 + investeringsvolume Uitwerking gebiedskaders Groots Gestel
Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid (vm Volks-huisvestingsfonds)	2026	70	Uitvoering van de projecten uit het Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid in Woensel-West en Limbeek.	Effectueren uitvoeringsprogramma Pact Woensel Zuid. Vaststellen en uitwerken projecten voor SPUK Kansrijke Wijk Indienen VHF-2024 aanvraag.
Stationsgebied Zuid	2028	51	Ontwikkeling District-E, Edge en Lightyards (totaal ca 1150 woningen), incl. fietsen-stalling, bovengronds halen Gender en herontwikkeling openbare ruimte Stationsweg en -plein.	Vaststellen definitief ontwerp fietsenstalling inclusief krediet en vaststellen voorlopig ontwerp herinrichting Stationsweg en plein inclusief Gender
Binnenstad	2030	50	Ontwikkelingen rond Stadhuisplein, Schellens, VDMA, Krabbedampad en herinrichting openbare ruimte binnenstad incl. de Markt, totaal ca 4.000 woningen tot 2040.	Opleveren Masterplan openbare ruimte Stadhuisplein. Opstellen ontwerp fase 3 herinrichting binnenstad. Vaststellen gebiedsvisies Schellenskwartier, Moleneind en Krabbedampad. Starten ruimtelijke procedures projecten aan Stadhuisplein.
Mobiliteitstransitie	2030	280	Aanpassing van de ring, 30km/u in de stad en fiets-projecten, zoals snelfietsroutes, fietsparkeren en uitwerking verkeerscirculatieplan en Fuutlaan .	Vaststellen definitieve verkeerscirculatieplan en bijbehorende ringaanpak
Eindhoven Noordwest	2030	PM	Ontwikkeling BIC 2 en BIC Noord,, ontwikkeling stadsbos Wielewaal, ontwikkeling groene raamwerk, Uitvoering visie Eindhoven Airport District, versterking van de groene wiggen .	Vaststellen VOSP gebiedskader Bic Noord Vaststellen grondexploitatie en Ruimtelijke procedure BIC Noord starten. Uitwerken ontwikkelvisie, Stadsbos/ Wielewaal, Voorbereiden laatste fase Groene Corridor
Energiebedrijf	2025-2027	PM	Inrichting, organisatie en ontwikkeling van de organisaties 'Eindhoven Energie BV' en 'Eindhoven Warmte BV'.	2025: Oprichting Eindhoven Energie BV.
Warmte- en energietransitie			Aanleg van warmtenetten en andere energie-infrastructuur ten behoeve van een duurzame energietransitie in de stad.	Opstellen warmteplan
Vestigingsklimaat en voorzieningen	doorlopend	PM	Realisatie van een voorzieningenniveau passend bij schaalsprong stad	Vaststellenprogramma stedelijke en maatschappelijke voorzieningen

Middelen voor strategische investeringen

We sparen voor het structurele deel van strategische investeringen via de structurele stelpost strategische kapitaallasten. Onderstaande tabel laat zien dat de afgelopen jaren 11,2 miljoen gespaard is, waarvan 4,1 miljoen toegewezen is. Dit betreft onder meer het Eindhovense deel (circa 100 miljoen) van de BO MIRT afspraken van € 1,6 miljard. Daarnaast zijn middelen toegewezen voor het energiebedrijf en diverse voorzieningen (MO locaties, moderne bieb en stadsdeelbiebs). De middelen in deze stelpost worden met ingang van begroting 2025 jaarlijks geïndexeerd conform reguliere indexatie systematiek.

Progr.	Thema BA	Cluster	Structurele middelen (x € 1 miljoen)					
			2025		2026	2027	2028	
			totaal	toegewezen	niet toegewezen			
P1	Klimaat en weer	Warmte- en energietransitie	3,6	0,2	3,4	3,3	3,2	3,2
P2a	Ondernemende en sociale stad	Eindhoven Noordwest	1,1		1,1	1,1	1,1	1,1
P3a	Woningbouw, bereikbaarheid	Beethoven			0,0	5,0	5,0	5,0
P3a		Knoop XL	3,6	3,2	0,4	0,4	0,4	0,4
P3b		Versterking OV	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
P3b		Ontvlechting bereikbaarheid	0,6		0,6	0,6	0,6	0,6
P3a	Fijne en veilige wijken	NPVL	1,1		1,1	1,1	1,1	1,1
P5	Levendige stad	Voorzieningen	0,5		0,5	0,5	0,5	0,5
Totaal			11,2	4,1	7,1	11,9	11,9	11,9

Reserve Strategische Investerings (RSI)

In RSI zijn incidentele middelen gereserveerd voor strategische investeringen. Via RSI kunnen alleen incidentele investeringen worden gedekt. Dat kan zijn een bijdrage aan een investering van derden of voorbereidingskosten voor toekomstige investeringen. In 2025 is € 5 miljoen toegevoegd voor de dekking van de voorbereidingskosten voor 'Beethoven'. In onderstaande tabel staan de geplande onttrekkingen in 2025.

Onttrekkingen RSI (x € 1 miljoen)	2025
Onttrekking n.a.v. eerdere besluiten	1,9
Herinrichting Binnenstad	6,8
Fietsenstalling Stationsplein Zuid	3,3
Moderne bibliotheek	2,2
Open Eindhoven	0,3
Beethoven	8,9
Sectie C en Woensel	0,7
Dedicated team SMO opgaven	2,4
Energiebedrijf Eindhoven *	pm
Totaal	26,5

* Totale financiën worden inzichtelijk bij het raadsvoorstel oprichting EBE dat nog voor de begroting bij de raad komt.

Middelen voor vervangingsinvesteringen (plus)

Vervangingsinvesteringen zijn nodig om onze (voorzieningen in de) stad op orde te houden en hiervoor is dekking beschikbaar in de begroting. In de staat van investeringen (zie hieronder) is opgenomen aan welke vervangingsinvesteringen we op dit moment werken. In een aantal gevallen is het noodzakelijk/wenselijk om niet alleen te vervangen, maar ook een 'upgrade' te realiseren, een vervanging plus. Hiervoor kunnen we middelen inzetten vanuit de reserve bovenplanse voorzieningen (voorheen bovenwijkse voorzieningen). Jaarlijks wordt bij de kadernota en/of begroting de inzet van de reserve bovenplanse voorzieningen afgewogen.

Op dit moment is de stand van de reserve bovenplanse voorzieningen € 12,6 miljoen. Echter zijn alle middelen ingezet, waardoor er geen beschikbare ruimte is. Bij de kadernota 2025 is besloten een bedrag van € 13,4 miljoen toe te voegen aan de reserve. Vervolgens is besloten om de gehele vrije ruimte van de reserve in te zetten voor drie projecten. Onderstaande tabel geeft de inzet 2025 weer. In de tabel staan de investeringsbedragen, de totale onttrekking uit de reserve is hoger door de bijbehorende rentelasten.

Project (x € 1 miljoen)	2025
Wielewaal: gestort in reserve bovenplans (krediet volgt)	4,0
Versneld invoeren 30 km zone binnen de ring, fase 1, (omgezet in krediet)	2,6
Herinrichting binnenstad (omgezet in krediet)	6,8
Totaal	13,4

Staat van investeringen

	Totale inv.opgave (krediet)		Investerings- saldo per 1 jan. 2024		Planning 2024		Planning 2025		Planning 2026 en verder	
	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden
Bedragen x € 1.000										
Wegenstructuur Eindhoven Noordwest	105.128	73.245	18.337	18.985	4.896	442	6.465	4.527	6.976	14.016
Strategische verwerving	46.474	0	46.076	0	17.663	0	10.000	0	18.414	0
HOV3	34.237	21.121	26.954	17.377	17.994	11.440	6.544	2.359	2.416	3.578
- Versneld invoeren 30 km zones	2.600	0	2.600	0	0	0	2.600	0	0	0
- Masterplan mobiliteit overig	28.679	0	28.679	0	3.206	0	9.596	0	15.877	0
HOV4 (Masterplan mobiliteit)	31.279	0	31.279	0	3.206	0	12.196	0	15.877	0
Stationsgebied	3.079	3.079	649	715	649	649	0	0	0	66
Slim verduurzamen gem. gebouwen	2.365	1.101	2.365	1.101	0	0	2.365	1.101	0	0
Vastgoed	18	0	18	0	18	0	0	0	0	0
Subtot. strategische investeringen	222.579	98.547	125.678	38.178	44.425	12.531	37.570	7.986	43.683	17.660
- Snelfietsroute Helmond	3.118	2.144	1.649	296	401	296	349	0	899	0
- Centrumgebied	26.622	1.599	13.971	179	5.465	99	2.281	8	6.225	72
- Herinrichting binnenstad	6.800	0	6.800	0	0	0	1.700	0	5.100	0
- Maatregelenpakket de Run	17.039	10.027	12.532	6.660	920	387	11.371	6.243	240	30
- Mathildelaan	4.102	601	562	23	562	23	0	0	0	0
- Openbare ruimte overig	427.233	79.887	225.553	14.609	79.736	8.219	100.500	895	45.317	5.495
Openbare ruimte	484.913	94.259	261.067	21.767	87.084	9.025	116.201	7.145	57.781	5.597
- Van Maerlant lyceum	25.602	0	7.535	0	7.535	0	-719	0	719	0
- Huygens lyceum	18.852	0	1.003	0	1.003	0	0	0	0	0
- Lorentz Casimir lyceum	24.000	0	13.040	0	12.040	0	1.000	0	0	0
- Spilcentrum Eckart	7.034	0	838	0	840	0	0	0	-3	0
- Onderwijshuisvesting overig	182.342	1.784	118.527	1.784	29.828	-523	26.500	1.005	62.200	1.302
Onderwijshuisvesting	257.830	1.784	140.943	1.784	51.246	-523	26.781	1.005	62.916	1.302
- Omvorming Tongelreep II	56.203	18.542	46.743	14.678	31.922	9.684	14.446	4.994	375	0
- Vastgoed overig	71.366	6.518	60.242	3.404	27.136	1.690	13.681	1.090	19.425	624
Vastgoed	127.570	25.060	106.985	18.083	59.057	11.374	28.127	6.084	19.801	624
Sport	58.618	5.584	50.595	3.557	11.879	1.618	31.098	933	7.618	1.006
Slim verduurzamen gem. gebouwen	25.917	4.103	17.524	4.103	11.457	3.028	4.985	1.075	1.082	0

	Totale inv.opgave (krediet)		Investerings- saldo per 1 jan. 2024		Planning 2024		Planning 2025		Planning 2026 en verder	
	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden
Bedragen x € 1.000										
Hard- en software	22.687	95	22.039	95	7.787	95	2.860	0	11.392	0
Slim verduurzamen vastgoed	15.376	371	14.160	153	6.787	301	7.460	0	-87	-148
Vorbereidingskosten grond	5.000	0	5.000	0	1.000	0	1.000	0	3.000	0
Stationsgebied	4.825	4.525	4.618	4.525	1.000	963	3.618	3.363	0	199
Aardgasvrije wijken	3.987	3.419	3.439	3.359	997	999	2.442	2.359	0	1
Facilitaire zaken van Abbe museum	3.118	0	3.083	0	283	0	401	0	2.399	0
Mobiliteit en bereikbaarheid	6.000	0	6.000	0	0	0	3.000	0	3.000	0
Facilitaire zaken	2.254	22	1.469	22	400	22	430	0	640	0
Dienstauto's	201	0	201	0	46	0	64	0	91	0
Veiligheid	923	0	923	0	842	0	0	0	82	0
Subtot. vervangingsinvesteringen	1.019.219	139.221	638.046	57.448	239.865	26.902	228.468	21.964	169.713	8.581
Totaal investeringsplanning	1.241.799	237.768	763.725	95.626	284.290	39.433	266.038	29.951	213.396	26.242

4. Financiële toelichting begroting

4.1. Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De Begroting 2025 is opgesteld volgens de eisen die de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) daar aan stellen. De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt geraamd op basis van reële uitgangspunten en op basis van de meicirculaire met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. In het kader van reëel ramen is rekening gehouden met de budgettaire effecten van de loon- en prijsstijgingen. In de paragrafen 4.2 Balans en toelichting en 4.3 Baten en lasten en toelichting zijn de uitgangspunten en keuzes nader uitgewerkt.

4.2. Balans en toelichting

Een balans bestaat enerzijds uit bezittingen (activa) en anderzijds uit eigen vermogen en schulden (passiva). Anders gezegd: de balans geeft aan waarin is geïnvesteerd en hoe deze investeringen zijn gefinancierd. Bij de begroting moet ook een prognose van de balansposities van (meerjarige) begrotingsjaren per 31 december worden opgenomen. Uit deze informatie kan de verwachte ontwikkeling van (de kengetallen voor) het eigen vermogen, schulden, de solvabiliteit, investeringen en omvang van de voorraad bouwgronden worden afgeleid. Deze kengetallen zijn opgenomen in paragraaf 3b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De balans in deze begroting is gebaseerd op de realisatie in de jaarrekening 2023 en geeft het volgende beeld: de activa nemen de komende jaren toe door de geplande investeringen. Om dit te financieren zal de schuldpositie toenemen. Het eigen vermogen zal dalen door de geplande inzet op incidentele intensivering.

* GB = gewijzigde begroting

Balans (x €1 miljoen)	R2023	GB*2024	B2025	B2026	B2027	B2028
materiële + immateriële vaste activa	882	902	922	942	962	982
IVA	228	228	228	228	228	228
MVA	654	674	694	714	734	754
financiële vaste activa (deelnemingen)	8	8	8	8	8	8
financiële vaste activa (doorleningen)	13	13	13	13	13	13
voorraden (grondexploitaties)	41	30	20	10	5	5
voorraden (overig)	2	2	2	2	2	2
vlottende activa overig	221	211	201	191	181	171
uitzettingen	177	167	157	147	137	127
liquide middelen	0	0	0	0	0	0
overlopende activa	44	44	44	44	44	44
balanstotaal activa	1.167	1.166	1.166	1.166	1.171	1.181

Balans (x €1 miljoen)	R2023	GB*2024	B2025	B2026	B2027	B2028
eigen vermogen	501	470	476	455	437	420
algemene reserve	137	126	142	131	123	116
bestemmingsreserves	342	332	322	312	302	292
rekeningresultaat / reserveringen	22	12	12	12	12	12
voorzieningen	30	30	30	30	30	30
vaste schulden	307	305	295	305	315	325
kasgeldleningen	0	0	10	20	30	40
vlottende passiva overig	329	361	355	356	359	366
vlottende schulden	67	67	67	67	67	67
overlopende passiva	262	294	288	289	292	299
balanstotaal passiva	1.167	1.166	1.166	1.166	1.171	1.181

4.3. Baten en lasten en toelichting

Algemeen

Deze begroting bevat een nadere uitwerking van de kadernota. Die keuzes in de kadernota komen, gecombineerd met de aanvullende keuzes in deze begroting, terug in de samenvatting aan het einde van deze paragraaf. Na de kadernota is de meicirculaire gemeentefonds verschenen en hebben we de jaarlijkse technische actualisaties doorgevoerd. Dat leidt tot het volgende beeld:

x 1 mln	2025	2026	2027	2028
Gemeentefonds	-2,3	16,4	10,9	10,0
Indexering	-1,5	-3,4	-2,8	-2,2
Technische actualisaties	11,8	7,4	5,2	1,9
Parkeerinkomsten	2,7	2,8	2,9	3,3
Rente leningen	3,0	2,0		
Kadernota andere verdeling over de jaren (saldo = 0)	11,1	-11,1		
Saldo na actualisaties	24,7	14,2	16,2	12,9

Gemeentefonds: Vanaf 2026 wordt de oploop van de opschalingskorting geschrapt. Dat leidt tot een voordeel ten opzicht van de kadernota, waarin deze oploop nog was meegenomen. Verder wordt de nieuwe systematiek (op basis van bbp) al vanaf 2024 ingevoerd. Dit heeft een negatief effect op de inkomsten. Het nadeel wordt de eerste jaren gecompenseerd, met uitzondering van het jaar 2025. Daarnaast mogen gemeenten BTW declareren via het BTW Compensatiefonds (BCF). Dit fonds blijkt jaarlijks hoger dan de declaraties van alle gemeenten samen. Dit surplus wordt vervolgens alsnog via het gemeentefonds uitgekeerd. Volgens de richtlijnen mogen we in de raming van het gemeentefonds rekening houden met uitkering van het laatste vastgestelde surplus. In het kader van realistisch ramen hogen we de raming van het gemeentefonds daarom hiermee op.

Indexering: Voor 2025 wordt geïndexeerd conform de cijfers vanuit de meicirculaire van 3,5%. In de kadernota is het uitgangspunt gehanteerd dat de indexatie een gesloten systeem is, ofwel dat de indexatie van de lasten kan worden gedekt uit de stelpost voor indexering in de begroting (=gemeentefonds) plus de indexering van de baten. Dit is niet meer het geval en zal door de introductie van de bbp-systematiek door het Rijk nog verder onder druk komen te staan. Dit vraagt richting Kadernota 2026 om de ontwikkeling van een nieuwe (duurzaam houdbare) systematiek van indexatie. De volgende punten zijn in het saldo verwerkt:

- Aan de batenkant worden de lokale lasten (incl. OZB) en overige inkomsten zoals huren met 3,5% verhoogd (t.o.v. de bijgestelde begroting voor 2024).
- Aan de lastenkant is er een nadeel bij Jeugd/WMO door de toepassing van OVA (5,71%) voor Samen voor Jeugd en de contracten waarin OVA als index is vastgelegd.
- De indexering van kredieten voor o.a. de strategische investeringen loopt in de tijd op.
- Als gevolg van ingroei van de CAO voor ons eigen personeel neemt het nadeel van 2025 naar 2026 toe omdat dan de CAO voor het eerst voor een heel jaar wordt toegepast (2025: 9 maanden, vanaf 1 april).

Technische actualisaties: Jaarlijks voeren we technische actualisaties uit m.b.t. tot de investeringsplanning, de kostenverdeling, de projecturen en de structurele gevolgen van recente begrotingswijzigingen. De volgende punten zijn in het saldo verwerkt:

- Een voordeel op de kapitaallasten. In de Begroting 2024 is een nadeel meegenomen van 3 mln op de kapitaallasten. Controle in de Begroting 2025 wijst uit dat de kapitaallasten voor de Begroting 2024 niet correct uit het systeem zijn gekomen. In het nieuwe financieel systeem willen we de deze foutkans elimineren (of reduceren door extra controles). Het voordeel neemt door nieuwe investeringen in de tijd af.
- M.b.t. de projecturen leidt een wijziging in de definitie van overhead (BBV) tot een lager uurtarief en minder doorbelasting van kosten naar projecten. Dit is gunstig voor projectbudgetten maar een nadeel voor de algemene middelen.
- De CDOKE middelen trekken we - conform provinciale richtlijn - structureel door (was t/m 2025 begroot).

Parkeerinkomsten: In 2024 bedragen de structurele meerinkomsten parkeren 1,9 mln. Hieruit dekken we de vervanging van verkeersregelinstallaties (VRI's, tranche 2025 en 2026) olopend van 0 naar 0,4 mln (structureel saldo 1,5 mln). Vervolgens indexeren we de geactualiseerde parkeeropbrengsten met 3,5% ofwel 0,5 mln. en volgen we een ingroeipad naar vergelijkbare grote steden (jaarlijks 0,31 mln extra t/m 2028).

Rente leningen: We verwachten in 2025 geen nieuwe langlopende leningen af te sluiten.

Andere verdeling over de jaren: In de kadernota zijn aan diverse onderwerpen incidentele middelen toegekend. In de kadernota zijn de uitgaven doorgaans in de jaarschijf 2025 gezet. Uitwerking in de begroting wijst uit dat diverse middelen ook deels in 2026 worden ingezet. Dit heeft invloed op de saldo's in die jaarschijven, maar is per saldo over de jaren heen neutraal.

Het saldo zetten we als volgt in:

<i>x 1 mln</i>	2025	2026	2027	2028
Saldo na actualisaties	24,7	14,2	16,2	12,9
Beethoven (structurele kapitaallasten)		-5,0	-5,0	-5,0
Beethoven (voorbereidingskosten)	-5,0			
Klimaat en weer (0,5 mln), Wijken (0,25 mln), Levendige stad (0,5 mln)	-1,25	-1,25	-1,25	-1,25
Dotatie masterplan mobiliteit	-0,75	-0,75	-0,75	-0,75
Regionale urgentieregeling	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06
Raadskosten	-0,08	-0,08	-0,08	-0,08
Bezoek scholieren stadhuis	-0,2			
Design ecosysteem	-2,5			
Beschermd wonen	-5,0			
Wmo huishoudelijke ondersteuning (uitstel eigen bijdrage)	1,3			
Pilot LVV		0,7		
Reservering onzekerheden rijksbeleid	-3,0			
WOO	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4
Cameratoezicht	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Gemeentebrede taakstelling	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Span of attention structureel maken	-4,6	-4,6	-4,6	-4,6
Span of attention vrijval incidentele dekking	18,4			
Span of attention vrijval storten in reserve EK	-18,4			
Saldo Begroting 2025	0,0	0,5	3,3	0,0

Beethoven: Voor onze co-financiering van project Beethoven gaan we uit van kapitaallasten van 5,0 miljoen structureel (inschatting binnen bandbreedte). De jaarschijf 2025 voegen we toe aan de reserve strategische investeringen. Hiermee kunnen we voorbereidingskosten van Beethoven dekken. We houden rekening met additionele voorbereidingskosten voor inzet bredere zin (o.a. sociaal-maatschappelijke verkenning) en tranche 2.

Klimaat en weer (0,5 mln), Wijken (0,25 mln), Levendige stad (0,5 mln): We vinden het ook belangrijk om te blijven sparen voor de strategische investeringen die niet in het Beethoven-pakket zitten.

Dotatie masterplan mobiliteit: Afspraak in het bestuursakkoord is dat de meerinkomsten parkeren 'in redelijkheid' worden ingezet voor de mobiliteitsopgave. Vanuit de structurele netto meerinkomsten van 3,3 mln investeren we 0,75 mln structureel voor actiepakket II (2027-2030). Hiermee komen we op een dekking van ~25% van de minimale kapitaallasten voor actiepakket II (2,5 mln van 9-10 mln).

Regionale urgentieregeling: Nodig voor de uitvoering van de regionale afspraken die voortvloeien uit de Samenwerkingsovereenkomst Uitvoering Urgentie 2024-2027.

Raadskosten: Dit betreft begeleiding raadslid, hogere kosten raadsavonden, meer presentiegeld door meer commissieleden en aanpassing regeling parkeerbeleid raadsleden.

Bezoek scholieren stadhuis: Bij de Kadernota 2025 is een motie aangenomen m.b.t. scholieren in het Stadhuis. De motie roept op om de meerkosten van 50k structureel te dekken via de reserve Verkiezingen. Het is niet mogelijk om structurele lasten te dekken uit een reserve. We doen nu voor 4 jaar een storting in de reserve Opkomst verkiezingen.

Design ecosysteem: In de afgelopen periode is gewerkt aan een Actieprogramma versterking design ecosysteem. Om uitvoering van het Actieprogramma mogelijk te maken en daarmee het ecosysteem duurzaam te versterken is een gemeentelijk bijdrage nodig aan het Impulsfonds Design van 1,5 miljoen plus de basisfinanciering voor de werkorganisatie van €200.000 per jaar voor 5 jaar.

Beschermd wonen: In de kadernota was voorzien dat het verwacht tekort opgevangen kon worden vanuit de reserve Innovatie beschermd wonen. Hier liggen echter andere (regionale) afspraken onder. Daarom reserveren we dit bedrag nu in de Saldireserve specifiek.

Wmo huishoudelijke ondersteuning: Door herinvoering van de eigen bijdrage per 2026 (jaar uitstel) ontstaat in 2025 een incidenteel nadeel van 1,3 mln omdat deze reeds ingeboekt was.

Pilot LVV: Eindhoven participeert in een pilot Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV). Naar verwachting gaat door kabinetsbeleid de dekking vanuit het rijk hier vanaf 2026 voor vervallen. De problematiek blijft echter bestaan. Met dit eenmalig bedrag creëren we rust voor in ieder geval 2025 en 2026.

Buffer maatschappelijke infrastructuur / onzekerheden rijksbeleid: Naast de risico's t.a.v. BUIG (zie paragraaf 3b. Weerstandsvermogen en risico's) en bovengenoemde LVV is het nog onzeker wat de plannen in het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet voor gevolgen hebben voor o.a. de stad, maatschappelijke partners en de financiële positie van de gemeente. Daarom creëren we hiervoor een aparte incidentele buffer van 3,0 mln. Logisch lijkt om deze (deels) in te zetten in lijn met de verdeling stelpost maatschappelijke infrastructuur in de Begroting 2024.

Wet Open Overheid (Woo): In 2022 hadden we een lage Woo-compliance en de omvang en de complexiteit van Woo-verzoeken neemt verder toe. Momenteel huren we capaciteit in voor de afhandeling van Woo-verzoeken. De benodigde capaciteit voor een goede afhandeling is 0,4 mln. In 2025 dekken we nog eenmalig 0,2 mln uit de incidentele stelpost organisatieontwikkeling.

Cameratoezicht: Dit betreft achterstallig onderhoud; het beheer is niet meegegroeid met de uitbreiding.

Gemeentebrede taakstelling: We vullen de gemeentebrede taakstelling voor 1,5 mln in via vermindering van inhuur. Het resterende bedrag van 0,5 mln is niet haalbaar en boeken we af.

Span of attention structureel maken: Dit onderwerp is in de kadernota's 2024 en 2025 serieel incidenteel gefinancierd. Omzetting naar structureel voorkomt dat we in elke kadernota de laatste jaarschijf (serieel) incidenteel moeten aanvullen. De incidentele dekking valt vrij in het weerstandsvermogen. NB: Hiermee is niet alles wat serieel incidenteel is gefinancierd structureel gemaakt. Er resteert nog een opgave afhankelijk van de keuzes van 6 tot 8 mln. Dit onderwerp komt daarom weer terug bij de Kadernota 2026.

Samenvatting

De keuzes in de kadernota en de begroting zijn als volgt verdeeld over de programma's:

Programma	Kadernota 2025		Begroting 2025		Totaal	
	incidenteel	structureel	incidenteel	structureel	incidenteel	structureel
1. Klimaat en weer	9,0	1,1		0,50	9,0	1,6
2a. Ondernemende stad	0,0	0,3			0,0	0,3
2b. Onderwijs	4,0	1,5			4,0	1,5
2c. Sociale stad	15,1	3,3	9,3		24,4	3,3
3a. Woningbouw en fijne wijken	9,4	0,5		5,3	9,4	5,8
3b. Bereikbaarheid	2,6	1,8		0,8	2,6	2,5
4. Veilige wijken	2,0	0,0			2,0	0,0
5. Levendige stad	4,7	3,4	2,5	0,50	7,2	3,9
6. Organisatie *	2,3	0,0		5,8	2,3	5,8
Totaal	49	11,8	11,8	12,9	60,8	24,6

* Kadernota incidenteel: 67 mln minus 18 mln span of attention (gestort in reserve Eigen Kapitaal)

Baten en lasten naar categorieën

Lasten	2024	2025	2026	2027	2028
Personeelslasten	250.540	281.191	267.305	263.624	262.890
Kapitaallasten	66.468	64.047	78.734	80.434	82.686
Goederen en diensten	289.364	295.212	280.923	302.394	323.571
Subsidies en overdrachten	508.055	561.505	539.705	517.800	516.248
Overig	4.371	40	32.971	-26.364	-30.842
Toevoegingen voorzieningen	11.605	11.712	16.534	17.559	17.751
Toevoeging reserves	34.896	42.995	8.152	5.421	5.380
Totaal	1.165.299	1.256.702	1.224.324	1.160.868	1.177.684

Baten	2024	2025	2026	2027	2028
Uitkering uit gemeentefonds	-657.080	-706.159	-684.528	-705.783	-726.135
Overige rijksbijdragen	-150.292	-164.755	-155.999	-147.465	-153.102
Belastingen en heffingen	-187.091	-203.223	-212.580	-217.379	-219.044
Goederen en diensten	-95.730	-100.239	-121.783	-52.028	-51.861
Overige overdrachten	-6.553	-14.968	-18.465	-11.236	-11.236
Overig	-7.410	-5.053	-718	-6.903	-6.752
Onttrekking reserves	-61.143	-62.305	-30.251	-20.074	-9.554
Totaal	-1.165.299	-1.256.702	-1.224.324	-1.160.868	-1.177.684

Saldo structurele baten en lasten

	2025	2028
Eindstand begroting 2025	0,0	0,0
Incidentele baten en lasten	28,2	0,7
Structureel begrotingssaldo	28,2	0,7

De incidentele lasten zijn in 2025 ruim 28 miljoen hoger dan de incidentele baten. Dit komt met name doordat we in de Kadernota 2025 (en ook nu bij deze begroting) de beschikbare incidentele middelen alloceren en storten in verschillende reserves in afwachting van de concrete uitvoering. De begroting voor 2025 is daarmee conform de richtlijnen reëel en structureel sluitend.

Personeelskosten

In 2025 bedragen de personeelslasten 281,2 miljoen. De stijging van 30,7 miljoen wordt veroorzaakt door enerzijds de hogere CAO en premies en anderzijds een bijstelling van de raming van tijdelijk personeel. Van het totaal aan personeelskosten is een bedrag van 239,3 miljoen voor vast personeel en 41,9 miljoen voor tijdelijk personeel.

<i>Verloop personeelskosten</i>	<i>x € 1.000</i>
Personeelskosten 2024	250,5
Bijstelling a.g.v. CAO, premies etc.	15,4
Bijstelling raming tijdelijk personeel	15,5
Overig	-0,2
Personeelskosten 2025	281,2

Voor de verschillende doorbelastingen hanteren we de volgende uurtarieven voor overhead:

	<i>Overhead sectoren</i>	<i>Overhead Concern</i>	<i>Totaal overhead in projecttarief</i>
RD	4,72	41,27	45,99
EC	17,69		
PC	3,39		
VJB	41,21		
SD	3,94		
VHA	2,93		
S&O	12,01		

Kapitaallasten

Over gerealiseerde investeringen worden afschrijvingen berekend aan de hand van de verwachte levensduur. De afschrijvingen vertegenwoordigen de waardevermindering in een jaar. De kapitaallasten (afschrijvingen en rente) zijn verwerkt in de meerjarenbegroting op basis van de investeringsplanning. De kapitaallasten over de investeringen zijn in 2025 € 46 miljoen.

Naast kapitaallasten voor investeringen wordt ook rente berekend over het eigen vermogen en grondexploitaties (€ 7 miljoen) en zijn er stelposten voor toekomstige strategische investeringen die oplopen naar € 16 miljoen vanaf 2026 (zie paragraaf 3i Investeringsplanning).

Kapitaallasten (x € 1 miljoen)	2025	2026	2027	2028
Rentelasten investeringen	10,4	12,1	12,7	13,0
Afschrijvingslasten investeringen	35,2	43,9	46,2	48,4
Subtotaal: kapitaallasten investeringen	45,6	56,0	58,9	61,3
Rente over eigen vermogen en voorzieningen	4,3	4,0	3,8	3,6
Rente grondexploitaties en projectfinanciering	2,8	2,7	2,4	2,4
Stelpost strategische kapitaallasten	11,2	16,0	16,0	16,0
Totaal kapitaallasten	63,8	78,7	81,0	83,2

Mutatie reserves

De mutaties reserves maken integraal onderdeel uit van de begroting. De uitsplitsing per taakveld is terug te vinden in bijlage 3. In bijlage 6 is een verloopoverzicht per reserve opgenomen en zijn de doelen per reserves beschreven. Hieronder zijn de voornaamste mutaties in 2025 toegelicht (x € 1 miljoen).

Reserve	Toelichting	Storting	Onttrekking
Reserve eigen kapitaal	Zie paragraaf 3b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing voor het meerjarig verloop. Mutaties 2025: Storting incidentele middelen span of attention (18,4), onttrekkingen voor dekking van serieel incidentele posten (7,8), onzekerheden rijksbeleid (3,0), prijsstijgingen energie (1,9), incidentele intensiveringen KN25 (9,4) en egalisatie (9,4).		13,3
Saldireserve specifiek	Storting voor Eindhoven bouwt door (7.5) WI Ergon (0,6), beschermd wonen (5,0), onzekerheden rijksbeleid (3,0) design ecosysteem (0,2). Onttrekking voor aanbestedingskalender IB (2,0), woonwagengeleid (0,5), migratie (0,5), Ergon (3,0), ophogen subsidieplafond (0,4), collegeondersteuning (0,6), stadsgezant (0,2), masterplan mobiliteit (0,2), bouwoffensief (0,5), burgerzaken (0,2).	16,3	8,4
Exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (eporm)	Diversen stortingen voor lopende projecten: Uit andere reserves voor masterplan mobiliteit (1,9), groenplan centrum (0,2), deelname campusontwikkeling (0,2), Knoop XL (0,2). Stortingen voor opstarten energiebedrijf (2,0), bidbook schone lucht akkoord (0,8), LED openbare verlichting (0,7), versterking arbeidsmarktregio's (0,4), bodembescherming (0,3), masterplan mobiliteit (0,3), B5 natuurnetwerk (0,2). Onttrekking voor egalisatie meerjarig verloop van projecten.	7,4	18,1
Reserve verkiezingen	Storting voor organisatie verkiezingen	1,7	
Reserve bovenplanse voorzieningen	Storting: masterplan mobiliteit (2,6) openstellen Wielewaal (4,0) en buurtschap 't Veld / Castiliëlaan (0,1). Onttrekking voor diverse projecten	6,7	0,2
Reserve opvang ontheemden Oekraïne	Onttrekking voor maatschappelijke opvang (5,4), maatschappelijke opvang buffer (1,3), straatstewards (1,0) uitbreiding formatie op thema migratie (0,5)		8,2
Reserve strategische investeringen	Storting voor Beethoven. Onttrekkingen ten behoeve van campusontwikkeling (0,2), Knoop XL (0,4), try-outs cultuur (0,4).	5,0	1,0
Reserve O&O	Storting beschikbare middelen O&O	1,0	
Samen morgen mooier maken (SMMM)	Onttrekkingen voor: integraal gebiedsgericht werken (1,7), masterplan mobiliteit (1,7), Brainport (0,7), bijdrage woonwagengeleiden (0,4), sport bestuursakkoord (0,3), groenplan centrum (0,3), binnenstad (0,3), grondbeleid (0,3), transformatieopgave binnenstad, wijkcentrumgebieden en radialen (0,3), WOO (0,2), inwonersparticipatie (0,2), diversiteit en inclusie (0,2), oneigenlijk grondgebruik (0,2)		7,0
Reserve huisvesting onderwijs	Storting Tijdelijke huisvesting St-Joriscollege & Helder Onttrekking voor vervangende nieuwbouw Stedelijk College Eindhoven (1,4), actualisatie apparaatskosten OHV 2025 (0,5), tijdelijke huisvesting BS de Startbaan (0,3) en afwikkeling tijdelijke huisvesting onderwijs (0,3)	0,2	2,5
Reserve masterplan mobiliteit (MM)	Storting KN25 (1,6) en aanvullend B25 (0,7)	2,3	
Reserve LO	Afspraken modernisering arbeidsvoorwaarden		1,1
Diverse reserves	Stortingen < € 0,5 miljoen, onttrekkingen < € 0,5 miljoen	2,4	2,5
Totaal		43,0	62,3

Bijlagen

Bijlage 1. Samenstelling van bestuur

Gemeenteraad

Als hoogste bestuursorgaan in de gemeente stelt de gemeenteraad de begroting vast en controleert of het college van burgemeester en wethouders het beleid goed uitvoert. Onze gemeenteraad bestaat uit 45 leden die in maart 2022 zijn gekozen voor een periode van 4 jaar. De raad telt 13 fracties. GroenLinks, CDA, PvdA en D66 vormen samen de coalitie.

College van burgemeester en wethouders

Jeroen Dijsselbloem

Burgemeester

- Openbare orde en veiligheid
- Toezicht en handhaving (excl. milieu-, bouw- en woningtoezicht)
- Vergunningen evenementen
- Bestuurlijke coördinatie
- Juridische zaken (advies, bezwaar, beroep en klachten)
- Toezicht AVG
- Representatie, Public Affairs en externe betrekkingen
- Internationale aangelegenheden en acquisitie

Rik Thijs

Wethouder van klimaat, energie, grond en vergroening

- Klimaat en energietransitie
- Openbare ruimte: groen en water
- Milieu, externe veiligheid, bodem, geluid en luchtkwaliteit
- Grondzaken
- Vergroening binnenstad
- Verduurzaming vastgoed (inclusief duurzaamheidspact)
- Wielewaal, Genneper Parken en Dommeldal
- Gebiedsontwikkeling Stadhuisplein
- Dierenwelzijn

Stijn Steenbakkers

Wethouder van Brainport, economie, onderwijs, KnoopXL en Eindhoven-Noordwest

- Economie, vestigingsklimaat en internationalisering
- Bedrijventerreinen en campussen (inclusief Ruimtelijke Ontwikkeling)
- Brainport: Brainport Nationale Actieagenda en Regio Deal
- Innovatie en digitalisering (extern)
- Onderwijs VVE, PO-VO (incl. Integraal Huisvestingsplan)
- Gebiedsontwikkeling Spoorzone / KnoopXL
- Gebiedsontwikkeling Noordwest (excl. Wielewaal)

Mieke Verhees

Wethouder van wonen, wijken, ruimte en dienstverlening

- Wonen (excl. enkele gebiedsontwikkelingen)
- Ruimtelijke ordening (excl. enkele gebiedsontwikkelingen) en Omgevingswet
- Verstedelijkingsstrategie
- Maatschappelijk vastgoed
- Bouw- en woningtoezicht
- Vergunningen ruimtelijk
- Wijken en gebiedsgericht werken
- Programma leefbaarheid en veiligheid Woensel-Zuid (pact)
- Bedrijfsvoering inclusief P&O en ICT
- Dienstverlening

Robert Strijk

Wethouder van hoger- en beroepsonderwijs, mobiliteit, binnenstad en Design District

- Onderwijs MBO/HBO/WO
- Arbeidsmarkt
- Mobiliteit en bereikbaarheid (incl. Eindhoven Airport)
- Binnenstadseconomie en centrumontwikkeling
- Design District
- Toerisme en vrije tijd
- Citymarketing en evenementen
- Inwonersparticipatie
- Brede Welvaart / Brainport voor iedereen

Saskia Lammers

Wethouder van welzijn, werk, armoede, cultuur en design

- Werk, inkomen en participatie
- Armoede en schulden
- Welzijn (sociale basis en WIJ Eindhoven)
- Coördinatie 'Huis naar werk'
- Cultuur en design

Maes van Lanschot

Wethouder van financiën, sport, erfgoed en regionale samenwerking

- Financiën
- Sport
- Erfgoed
- Regionale samenwerking
- Deelnemingen

Samir Toub

Wethouder van diversiteit, zorg, jeugd en maatschappelijke ondersteuning

- Maatschappelijke zorg en ondersteuning (WMO)
- Gezondheid
- Jeugd en Jeugdzorg
- Opvang, statushouders en vluchtelingen
- Diversiteit, inclusie en verbinding
- Toegankelijkheid

Angelique Bellemakers

Stadsgezant

- Doorbraak wijkgericht werken

Janneke van Kessel

Stadsgezant

- Brainport voor iedereen en Inwonersparticipatie

Aline Zwierstra

Gemeentesecretaris

- Algemeen directeur

Bijlage 2. Kerngegevens

Kerngegevens

Kerngegevens per 1 januari	2023	2024	2025
Sociale structuur:			
Aantal inwoners	242.721	246.412	253.350
Inwoners < 20 jaar	46.823	47.214	47.365
Inwoners > 64 jaar	40.201	40.485	41.775
Inwoners 65 t/m 74 jaar	20.920	20.900	21.530
Inwoners 75-84 jaar	13.883	14.073	14.605
Inwoners 85 jaar e.o.	5.398	5.512	5.640
Aantal WW-uitkeringen	2.400	2.623	2.800
Aantal bijstandsgerechtigden WWB/Participatiewet	6.232	6.337	6.324
Fysieke structuur:			
Oppervlakte gemeente (in ha)	8.936	8.936	8.936
Lengte wegen (in km)	944	944	944
Aantal woningen	118.333	119.376	123.385
Aantal bewoners per woning	2,1	2,1	2,1
% huurwoning	57	57	57
% eigen woning	43	43	43
Algemene gegevens			
Personeel:			
Formatie in fte's	2.101	2.222	2.343
Prijspeil	1 jan. 2023	1 jan. 2024	1 jan. 2025
Totaal personeelskosten (x €1.000)	226.969	250.540	281.191
Rente:			
Omslagrente	1%	1%	1%
Rente grondexploitatie	1,3%	1,3%	---*)
Rente facilitatie grondexploitaties (kostenverhaal)	---	---	1%
Rente reserves / voorzieningen	1%	1%	1%
Prijsstijging voor:			
Goederen en diensten	3,4%	5,2%	3,5%
Subsidies oud (van voor de decentralisaties)	3,4%	5,2%	3,5%
Subsidies nieuw (WMO/Jeugd)	3,4%	5,2%	3,5%
Indexering inkomsten:			
OZB (woningen)	0%	1,7%	4,6%
Tarieven, belastingen, rechten	2,4%	5,2%	3,5%
Overige; huren maatschappelijk vastgoed	0%	5,2%	3,5%

* in verband met een wijziging van de BBV dient over de gemeentelijke grondexploitaties met ingang van begroting 2025 het omslagrente percentage gehanteerd te worden.

Algemene dekkingsmiddelen

(x 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lokale heffingen waarvan besteding niet gebonden is				
OZB	92.637	92.637	92.637	92.637
Hondenbelasting	1.329	1.329	1.329	1.329
Precariorechten	1.221	1.221	1.221	1.221
Uitkeringen gemeentefonds				
Gemeentefonds	706.159	684.528	705.783	726.135
Dividend				
BNG	400	400	400	400
Eindhoven Airport	15	15	15	15
Enexis	813	813	813	813
Saldo financieringsfunctie				
Financieringsfunctie	2.206	1.180	3	394
Overige algemene dekkingsmiddelen				
Rente eigen kapitaal	1.433	1.300	1.270	1.207
Rente belegde reserves	2.829	2.705	2.499	2.411
Vennootschapsbelasting	pm	pm	pm	Pm
Subtotaal	809.042	786.128	805.970	826.562
Onvoorzien	250	250	250	250
Totaal algemene dekkingsmiddelen	809.292	786.378	806.220	826.812

Bijlage 3. Financieel overzicht

Lasten

LASTEN	perso-	kapitaal	goederen	subsidies	overhead/	overig	storting	storting	totaal
	neels	lasten	en	en over-	apparata-		voorzie-	reserves	
	lasten		diensten	drachten	kosten		ningen		lasten
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	5.117	2.213	18.563	366	205	-287	0	4.230	30.407
Groen	5.117	2.213	18.563	366	205	-287	0	4.230	30.407
7.3 Afval	498	132	25.881	0	69	5.124	500	0	32.204
7.4 Milieubeheer	8.653	4.007	9.074	0	34	3.485	0	3.227	28.480
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	55	10	901	0	57	0	0	0	1.023
Milieu	9.206	4.149	35.856	0	160	8.609	500	3.227	61.707
7.2 Riolering	2.883	2.337	7.178	296	0	1.625	11.083	0	25.402
Water	2.883	2.337	7.178	296	0	1.625	11.083	0	25.402
1 Klimaat en weer	17.206	8.699	61.597	662	365	9.947	11.583	7.457	117.516
3.1 Economische ontwikkeling	212	21	1.027	2.133	0	50	0	0	3.443
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	512	-384	6.104	0	360	2.748	0	0	9.340
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.302	0	972	1.714	0	38	0	0	4.026
3.4 Economische promotie	1.443	0	1.641	2.702	263	0	0	121	6.170
Ondernemende stad	3.469	-363	9.744	6.549	623	2.836	0	121	22.979
2a Ondernemende stad	3.469	-363	9.744	6.549	623	2.836	0	121	22.979
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	1.220	11.044	10.419	0	46	455	0	669	23.853
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6.047	0	3.484	24.009	93	0	0	0	33.633
Onderwijs	7.267	11.044	13.903	24.009	139	455	0	669	57.486
2b Onderwijs	7.267	11.044	13.903	24.009	139	455	0	669	57.486
6.751 Jeugdhulp ambuland lokaal	511	0	734	8.163	0	0	0	0	9.408
6.752 Jeugdhulp ambuland regionaal	107	0	0	29.452	0	0	0	0	29.559
6.753 Jeugdhulp ambuland landelijk	1.279	0	2	714	0	0	0	0	1.995
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	398	0	1	9.658	0	0	0	0	10.057
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	351	0	-4	19.135	0	0	0	0	19.482
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.842	0	4	2.032	0	0	0	0	3.878
6.791 PGB Wmo	1.959	0	13	2.000	103	0	0	0	4.075
6.792 PGB Jeugd	1.128	0	7	1.421	-42	0	0	0	2.514
6.821 Jeugdbescherming	0	0	0	5.335	0	0	0	0	5.335
6.822 Jeugdreclassering	9	0	0	891	0	0	0	0	900
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	5.800	0	1.926	663	0	0	0	0	8.389
Jeugd	13.384	0	2.683	79.464	61	0	0	0	95.592
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	12.146	683	8.206	38.351	731	0	0	25	60.142
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	421	0	10	0	0	0	0	0	431
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorz. Jeugd	418	0	10	0	0	0	0	0	428
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal	322	0	9	45.875	0	0	0	0	46.206
7.1 Volksgezondheid	1.431	0	14.153	3.934	57	0	0	0	19.575
Sociale basis en wijkteams	14.738	683	22.388	88.160	788	0	0	25	126.782
6.3 Inkomensregelingen	13.163	0	2.324	146.535	1.298	0	0	0	163.320
6.4 WSW en beschut werk	1.149	0	2.227	33.591	92	0	0	0	37.059

LASTEN	perso- neels lasten		kapitaal goederen en diensten		subsidies en over- drachten		overhead/ apparaats- kosten		overig storting voorzie- ningen		storting reserves	totaal lasten
6.5 Arbeidsparticipatie	3.203	0	3.305	12.494	103	0	0	0	1.015	20.120		
Werk en inkomen	17.515	0	7.856	192.620	1.493	0	0	0	1.015	220.499		
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	83	0	2	11.341	0	0	0	0	0	11.426		
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	159	0	4	27.155	0	0	0	0	0	27.318		
6.712 Begeleiding (Wmo)	0	0	2	15.656	0	0	0	0	0	15.658		
6.713 Dagbesteding (Wmo)	93	0	0	3.074	103	0	0	0	0	3.270		
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	183	0	374	238	0	0	0	0	0	795		
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	60	0	0	33.448	23	0	0	0	0	33.531		
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	186	370	3.516	22.378	0	0	0	0	0	26.450		
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	9.142	0	115	0	0	0	0	0	0	9.257		
Wmo	9.906	370	4.013	113.290	126	0	0	0	0	127.705		
2c Sociale stad	55.543	1.053	36.940	473.534	2.468	0	0	1.040	570.578			
8.1 Ruimte en leefomgeving	3.937	5.140	5.645	75	0	731	0	5.520	21.048			
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.742	4.951	22.921	0	72	24.964	0	7.950	62.600			
8.3 Wonen en bouwen	35.578	1.765	8.305	0	7.711	-29.244	0	12	24.127			
Woningbouw	41.257	11.856	36.871	75	7.783	-3.549	0	13.482	107.775			
3a Woningbouw en fijne wijken	41.257	11.856	36.871	75	7.783	-3.549	0	13.482	107.775			
2.1 Verkeer en vervoer	8.441	6.930	39.820	115	317	-460	0	7.979	63.142			
2.2 Parkeren	1.143	1.276	9.671	0	28	124	0	18	12.260			
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
2.4 Economische havens en waterwegen	102	133	152	0	0	0	0	0	387			
2.5 Openbaar vervoer	283	798	2.059	0	392	0	0	0	3.532			
Bereikbaarheid	9.969	9.137	51.702	115	737	-336	0	7.997	79.321			
3b Bereikbaarheid	9.969	9.137	51.702	115	737	-336	0	7.997	79.321			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	375	74	160	18.682	0	0	0	0	19.291			
1.2 Openbare orde en veiligheid	18.533	441	5.477	1.250	95	49	0	0	25.845			
Veilige wijken	18.908	515	5.637	19.932	95	49	0	0	45.136			
4 Veilige wijken	18.908	515	5.637	19.932	95	49	0	0	45.136			
5.3 Cultuurpresentatie,-prod. en particip.	2.117	4.796	12.241	23.678	46	0	0	21	42.899			
5.4 Musea	4.110	141	2.480	0	0	0	0	582	7.313			
5.5 Cultureel erfgoed	571	51	1.215	191	0	0	0	70	2.098			
5.6 Media	396	0	1.517	4.517	0	0	0	0	6.430			
Cultuur	7.194	4.988	17.453	28.386	46	0	0	673	58.740			
5.1 Sportbeleid en activering	6.021	0	1.453	1.066	35	0	0	0	8.575			
5.2 Sportaccommodaties	8.870	5.879	15.110	700	199	0	0	90	30.848			
Sport	14.891	5.879	16.563	1.766	234	0	0	90	39.423			
5 Levendige stad	22.085	10.867	34.016	30.152	280	0	0	763	98.163			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.424	9	219	0	225	0	0	0	1.877			
0.4 Overhead	81.227	6.871	36.053	0	-14.705	0	0	9.200	118.646			
0.5 Treasury	0	4.262	291	0	154	-4.488	0	0	219			
0.7 Algemene en ov. uitkering gem.fonds	0	0	0	0	84	0	0	330	414			
0.8 Overige baten en lasten	0	11	1.422	0	347	-4.874	0	35	-3.059			
Bedrijfsvoering	82.651	11.153	37.985	0	-13.895	-9.362	0	9.565	118.097			

LASTEN	perso- neels lasten	kapitaal lasten	goederen en diensten	subsidies en over- drachten	overhead/ apparaats- kosten	overig	storting voorzie- ningen	storting reserves	totaal lasten
0.61 OZB woningen	2.048	0	108	0	77	0	0	0	2.233
0.62 OZB niet-woningen	785	0	42	0	77	0	0	0	904
0.63 Parkeerbelasting	303	0	15	0	28	0	0	0	346
0.64 Belastingen overig	402	5	324	0	77	0	129	0	937
Belastingen	3.538	5	489	0	259	0	129	0	4.420
0.1 Bestuur	9.646	64	4.996	3.233	762	0	0	215	18.916
0.2 Burgerzaken	9.652	17	1.332	3.244	384	0	0	1.686	16.315
Bestuur en Dienstverlening	19.298	81	6.328	6.477	1.146	0	0	1.901	35.231
6 Organisatie	105.487	11.239	44.802	6.477	-12.490	-9.362	129	11.466	157.748
Totaal LASTEN	281.191	64.047	295.212	561.505	0	40	11.712	42.995	1.256.702

Baten

BATEN	uitkering gemeente- fondsbijdragen	overigebelastingen rijks- heffingen	goederen en diensten	overige enoverdrachten	overigonttrekking reserves	totaal baten		
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	0	0	0	-640	0	0	-1.174	-1.814
Groen	0	0	0	-640	0	0	-1.174	-1.814
7.3 Afval	0	0	-34.026	-80	0	0	0	-34.106
7.4 Milieubeheer	0	-5.801	0	-1.860	0	-57	-5.662	-13.380
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	0	0	-648	0	0	0	0	-648
Milieu	0	-5.801	-34.674	-1.940	0	-57	-5.662	-48.134
7.2 Riolering	0	0	-26.671	-577	0	0	-1	-27.249
Water	0	0	-26.671	-577	0	0	-1	-27.249
1 Klimaat en weer	0	-5.801	-61.345	-3.157	0	-57	-6.837	-77.197
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	-50	-50
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	-7.669	0	0	0	-7.669
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	-44	-2.421	0	-324	0	-146	-2.935
3.4 Economische promotie	0	0	-5.400	-260	0	0	-333	-5.993
Ondernemende stad	0	-44	-7.821	-7.929	-324	0	-529	-16.647
2a Ondernemende stad	0	-44	-7.821	-7.929	-324	0	-529	-16.647
4.2 Onderwijshuisvesting	0	0	0	-3.056	-63	0	-3.119	-6.238
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	-13.272	0	0	-272	0	-29	-13.573
Onderwijs	0	-13.272	0	-3.056	-335	0	-3.148	-19.811
2b Onderwijs	0	-13.272	0	-3.056	-335	0	-3.148	-19.811
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	-1.224	0	0	0	-1.224
Jeugd	0	0	0	-1.224	0	0	0	-1.224
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	-5.581	0	-2.099	-7.593	0	-1.380	-16.653
7.1 Volksgezondheid	0	-5.768	0	-172	0	0	0	-5.940
Sociale basis en wijkteams	0	-11.349	0	-2.271	-7.593	0	-1.380	-22.593
6.3 Inkomensregelingen	0	-124.300	0	-80	-2.157	-50	-1.513	-128.100
6.4 WSW en beschermt werk	0	0	0	0	0	0	-1.903	-1.903
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0	-434	-434
Werk en inkomen	0	-124.300	0	-80	-2.157	-50	-3.850	-130.437
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	0	0	0	-3.000	0	0	-3.000
6.712 Begeleiding (Wmo)	0	-537	0	0	0	0	0	-537
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	0	0	0	0	-700	0	0	-700
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	-847	0	0	-6.692	-7.539
Wmo	0	-537	0	-847	-3.700	0	-6.692	-11.776
2c Sociale stad	0	-136.186	0	-4.422	-13.450	-50	-11.922	-166.030
8.1 Ruimte en leefomgeving	0	-1.135	0	-5.507	0	2.835	-2.137	-5.944
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	-1.685	0	-50.168	0	0	-520	-52.373
8.3 Wonen en bouwen	0	0	-9.424	-2.157	-155	-5	-2.811	-14.552
Woningbouw	0	-2.820	-9.424	-57.832	-155	2.830	-5.468	-72.869
3a Woningbouw en fijne wijken	0	-2.820	-9.424	-57.832	-155	2.830	-5.468	-72.869
2.1 Verkeer en vervoer	0	-270	-621	-1.885	-150	0	-5.552	-8.478
2.2 Parkeren	0	0	-135	-1.962	0	0	-5.049	-7.146
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	-119	0	0	0	0	-119

Bijlage 4. Incidentele posten en structurele mutaties reserves

Incidentele posten

Een belangrijk uitgangspunt voor het provinciaal toezicht is een reëel en structureel sluitende begroting. Dit houdt in dat de jaarlijks terugkerende lasten zijn gedekt door jaarlijks terugkerende baten. Hiervoor isoleren we de incidentele lasten en baten in de begroting. Voor 2025 is het beeld:

<i>Incidenteel 2025</i> x €1.000	<i>lasten</i>	<i>baten</i>	<i>saldo</i>
P1 Klimaat en weer	15.849	7.951	7.898
P2a. Ondernemende stad	8.459	8.131	328
P2b. Onderwijs	233	2.525	-2.292
P2c. Sociale stad	16.839	16.914	-75
P3a. Woningbouw en fijne wijken	64.644	54.672	9.972
P3b. Bereikbaarheid	15.481	12.007	3.474
P4. Veilige wijken	1.020	1.037	-17
P5. Levendige stad	8.802	1.553	7.249
P6. Organisatie	21.090	19.411	1.679
Totaal	152.417	124.201	28.216

De incidentele lasten zijn in 2025 ruim 28 miljoen hoger dan de incidentele baten. Dit komt met name doordat we in de Kadernota 2025 (en ook nu bij deze begroting) de beschikbare incidentele middelen alloceren en storten in verschillende reserves in afwachting van de concrete uitvoering. De begroting voor 2025 is daarmee conform de richtlijnen reëel en structureel sluitend.

Onderstaand volgt per programma een overzicht van de incidentele baten en lasten over het jaar 2025, waarbij de grote mutaties onder de tabel kort worden toegelicht. Projecten maatschappelijk nut lichten we in zijn algemeenheid toe. Op diverse beleidsterreinen voeren we activiteiten projectmatig uit (bijvoorbeeld groot onderhoud, revitalisering bomen, verbeteren luchtkwaliteit). Het betreft hier nadrukkelijk geen investeringen maar exploitatieactiviteiten. Bij de start van een project worden de beschikbare middelen samengebracht in de reserve Exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig. De storting in en vervolgens de onttrekking aan de reserve merken we als incidenteel aan. Begrotingstechnisch zijn beide mutaties budgettair neutraal. De mutaties m.b.t. grondexploitatie projecten merken we eveneens aan als incidenteel en ook deze zijn budgettair neutraal.

Programma 1 Klimaat en weer (saldo 7,9 miljoen)

Een bedrag van 6,75 miljoen wordt gestort in reserves t.b.v. openstelling van landgoed de Wielewaal (4,0), oprichting energiebedrijf (2,0) en bidbook schone lucht akkoord (0,75). Daarnaast stellen we voor 2025 (en 2026) 0,75 miljoen beschikbaar voor het Soorten Management Plan.

TV	Programma en omschrijving	2025		2026		2027		2028	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	P1. Klimaat en weer								
57	Projecten maatschappelijk nut (dekking uit reserve)	900		700		40			
57	Voor het Soorten Management Plan is met de KN 2025 € 1,5 miljoen incidenteel beschikbaar gesteld. Dit is randvoorwaardelijk voor een stadsbrede verduurzaming en de bouwopgave van woningen en voorzieningen.	750		750					
74	Projecten maatschappelijk nut (dekking uit reserve)	6.742	1.123	3.430	521	7.108	907	329	3.954
	Mutaties bestemmingsreserves								
57	Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (epom)	230	900	280	700		40		
57	Reserve vastgoed eigenaarsonderhoud		3		3		3		3
57	Reserve bovenwijkse voorzieningen	4.000	41	148			208		221
57	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		230		280				
72	Reserve bovenwijkse voorzieningen		1		20		53		68
74	Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (epom)	2.924	5.619	920	2.909	40	6.201		-3.625
74	Egalisatiereserve transitievisie warmte	303	34	303	33	303	33	303	33
74	Reserve bodemsanering			-26					
74	Reserve gebiedsgericht grondwaterbeheer			2			19		38
	Totaal P1 Klimaat en weer	15.849	7.951	6.359	4.614	7.491	7.464	632	692

Programma 2a Ondernemende stad (saldo 0,3 miljoen)

Voor 2025 (en 2026) stellen we 0,6 miljoen beschikbaar voor de economische transformatieopgave binnenstad.

TV	Programma en omschrijving	2025		2026		2027		2028	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	P2a. Ondernemende stad								
31	Projecten maatschappelijk nut (dekking uit reserve)	50		50		50			
32	Grondexploitatie projecten bedrijventerreinen	5.299	7.602	2.301	16.069	755		755	
32	Grondexploitatie projecten bedrijventerreinen/mutatie	2.303		13.768		-755		-755	
34	Voor inzet op economische transformatieopgave binnenstad, wijkcentrumgebieden en radialen. Betreft een incidentele investering in wijkconomie en wijkwinkeloentra.	600		600					
34	Plintenstrategie en voorzieningen	207							
	Mutaties bestemmingsreserves								
31	Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (epom)		50		50		50		
33	Reserve reserveringen 2023		121						
33	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		25		25				
34	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		333		333				
	Totaal P2a. Ondernemende stad	8.459	8.131	16.719	16.477	50	50	-	-

Programma 2b Onderwijs (saldo -2,3 miljoen)

Betreft middelen voor het Integraal Huisvestingsplan (IHP).

TV	Programma en omschrijving	2025		2026		2027		2028	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	P2b. Onderwijs								
	Mutaties bestemmingsreserves								
42	Reserve huisvesting onderwijs	231	2.519	348	1.504	278	584	278	584
42	Reserve CO2 reductie vastgoed	2	6	2	6	2	6	2	6
	Totaal P2b. Onderwijs	233	2.525	350	1.510	278	590	278	590

Programma 2c Sociale stad (saldo -0,1 miljoen)

Vanuit de beschikbare incidentele middelen worden op dit programma incidentele impulsen gedaan op o.a. uitvoering van de nieuwe visie sociale basis, gebiedsgericht werken, diversiteit en inclusie en maatschappelijke opvang. Tijdelijke rijksmiddelen zijn er voor het Integraal Zorg Akkoord.

TV	Programma en omschrijving	2025		2026		2027		2028	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
P2c. Sociale stad									
Om uitvoering te geven aan de nieuwe visie sociale basis wordt ingezet op:									
623	Extra verbinders Buurt & Bloei om collectieve vormen van ondersteuning op te zetten, sociale netwerken/cohesie te versterken en inwonersinitiatieven die hieraan bijdragen te faciliteren.	150		150					
61	Innovatieve interventies en activiteiten gericht op gemeenschapsvorming en verbinding.	200		200					
61	Subsidieregeling vrijwilligers en het nieuw te ontwikkelen vrijwilligersbeleid.	350		350					
61	Het gebiedsgericht werken conform de bestuursopdracht door de integrale aanpak in de organisatie te borgen wordt versterkt door een nieuwe sector Gebieden en Wijken. Met deze nieuwe sector kan gericht met inwoners en stakeholders de samenwerking verder worden gebracht door integrale afwegingen te maken en daarmee domeinoverstijgend werken. Hiervoor is met de Kadernota incidenteel € 1,2 milj. beschikbaar	1.200							
61	Eindhoven zal zich ontwikkelen tot nog een diverse gemeenschap met naar verwachting 300.000 inwoners, waarvan meer dan de helft een migratieachtergrond zal hebben. Mutatie betreft een aanvullende incidentele investering op de investering toegekend vanuit het bestuurakkoord op het onderdeel	750		750					
65	Projecten maatschappelijk nut (dekking uitreserve)	400		1		1			
65	KN2024; Impuls MBO	259		259					
6751	Deltaplan Jeugd; Versterken preventief jeugdbeleid	201							
6751	Deltaplan Jeugd; Transformatiebudget	214							
6751	Deltaplan Jeugd; Aanpakwachtlijden	145							
6751	Deltaplan Jeugd; Versterken toegang	400							
6812	De reserve opvang ontheemden Oekraïne wordt ingezet om tekorten maatschappelijk opvang op te vangen, zoals kortdurende opvang EU-burgers, crisiskosten, wintermoodregelingen, gezinsopvang, mentale gezondheid.	6.657		6.688					
71	Diverse doeluitkeringen Rijk								
	- Kansrijke start	217	217	271	271				
	- Mentale gezondheid	68	68						
	- Aanpak overgewicht en obesitas	237	237						
	- Opgroeien in een kansrijke omgeving	34	34						
71	Specifiek uitkering Integraal Zorgakkoord (IZA)	4.317	4.436	4.317	4.436				
Mutaties bestemmingsreserves									
61	Reserve transformatiefonds sociaal domein		193						
61	Saldireserve specifiek		464		464				
61	Reserve opvang ontheemden Oekraïne		557		507				
61	Reserve vastgoed eigenaarsonderhoud	1		1		1		1	
61	Reserve Samen Moeten Mooier Maken		163		163				
61	Reserve CO2 reductie vastgoed	24	3	24	3	24	3	24	3
63	Saldireserve specifiek		1.513						
64	Saldireserve specifiek	-	1.903						
65	Saldireserve specifiek	616							
65	Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (eporm)	399	400		1		1		
65	Reserve reserveringen 2022		34						
6812	Reserve opvang ontheemden Oekraïne		6.671		6.702				
6812	Reserve vastgoed eigenaarsonderhoud		21		21		21		21
Totaal P2c. Sociale stad		16.839	16.914	13.011	12.668	26	25	25	24

Programma 3a Woningbouw en fijne wijken (saldo 10,0 miljoen)

Een bedrag van 12,5 miljoen wordt gestort in reserves t.b.v. voorbereidingskosten Beethoven (5,0) en Eindhoven bouwt door (7,5). Een bedrag van 2,1 miljoen wordt onttrokken t.b.v. integraal gebiedsgericht werken en bijdrage woonwageningen.

TV	Programma en omschrijving	2025		2026		2027		2028	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
P3a. Woningbouw en fijne wijken									
81	Projecten maatschappelijk nut (dekking uit reserve)	2.614	1.231	2.013	1.165	2.304	1.218	5.483	3.656
81	Projecten faciliterend grondbedrijf	1.841	4.676	2.996	7.814	3.783	2.173	3.783	2.173
81	Projecten faciliterend grondbedrijf/mutatie boekwaarden		-2.835		-4.818		1.610		1.610
82	Grondexploitatie projecten niet bedrijventerreinen	24.355	46.596	12.225	54.415	10.784	6.052	10.784	6.052
82	Grondexploitatie projecten niet bedrijventerreinen/mut. boekwaarden	22.241		42.190		-4.732		-4.732	
	Bijdrage aan een woonstichting voor de ontwikkeling van een nieuwe woonwagening die aan bewoners verhuurd kan worden binnen de sociale huurgrenzen	440							
Mutaties bestemmingsreserves									
81	Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (epom)	520	1.383	105	848	130	1.086	130	1.807
81	Reserve strategische investeringen	5.000							
81	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		290		285				
82	Reserve bovenwijkse voorzieningen	121		125		146		146	
82	Saldireserve specifiek	7.500							
82	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		520		230				
83	Reserve vastgoed eigenaarsonderhoud	12		12		12		12	
83	Reserve reserveringen 2023		88						
83	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		2.118		593				
83	Reserve CO2 reductie vastgoed		30		18		11		11
83	Saldireserve specifiek		575						
Totaal 3a. Woningbouw en fijne wijken		64.644	54.672	59.668	60.550	12.427	12.150	15.586	15.309

Programma 3b Bereikbaarheid (saldo 3,5 miljoen)

Een bedrag van 2,6 miljoen wordt gestort in reserves t.b.v. het versneld invoeren van 30km zones. Daarnaast worden er voor exploitatieprojecten verkeer middelen gestort en onttrokken.

TV	Programma en omschrijving	2025		2026		2027		2028	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
P3b. Bereikbaarheid									
21	Projecten maatschappelijk nut (dekking uit reserve)	3.408		1.465		1.758			
22	Projecten maatschappelijk nut (dekking uit reserve)	5.125	76	2.381	1.812	10	10	-	-
25	Projecten maatschappelijk nut (dekking uit reserve)	1.330							
Mutaties bestemmingsreserves									
21	Reserve bovenwijkse voorzieningen	2.600	177		364		516		573
21	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		1.711		841		8		8
21	Saldireserve specifiek		220						
21	Reserve groot onderhoud		36		36		29		29
21	Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (epom)	3.000	3.408	1.315	1.465	-	1.758	-	-
22	Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (epom)		5.049		569				
22	Reserve vastgoed eigenaarsonderhoud	18		18		18		18	
25	Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (epom)		1.330						
Totaal P3b. Bereikbaarheid		15.481	12.007	5.179	5.087	1.786	2.321	18	610

Programma 4 Veilige wijken (saldo 0,0 miljoen)

Vanuit de beschikbare incidentele middelen wordt op dit programma een incidentele impuls gedaan op straatstewards.

TV	Programma en omschrijving	2025		2026		2027		2028	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
P4. Veilige wijken									
12	KN25; inzet van straatstewards draagt bij aan het stabiliseren en verminderen van sociale overlast en het beperken van een waterbedeffect. Hun inzet dient bovendien bij te dragen aan het herstellen en vergroten van het veiligheidsgevoel van inwoners, ondernemers en bezoekers in gebieden waar overlast het grootst is	1.020		1.020					
Mutaties bestemmingsreserves									
11	Reserve vastgoed eigenaarsonderhoud		17		17		17		17
12	Reserve opvang ontheemden Oekraïne		1.020		1.020				
Totaal P4. Veilige wijken		1.020	1.037	1.020	1.037	-	17	-	17

Programma 5 Levendige stad (saldo 7,2 miljoen)

Een bedrag van 5,5 miljoen wordt gestort in reserves t.b.v. huisvesting Design Academy (4,0) en versterking van het design ecosysteem (1,5). Incidentele impulsen zijn er voor de uitwerking van de basisvoorzieningen sport (1,1) en de moderne stadsbieb (1,0).

TV	Programma en omschrijving	2025		2026		2027		2028	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
P5. Levendige stad									
52	Opstellen/uitwerken van mogelijkheden omde basisvoorzieningen voor sport op orde te brengen, onder meer door een slimmere, multifunctionele benutting	1.125		1.125					
53	Om het designklimaat te versterken wordt € 4 miljoen incidenteel bij gedragen aan de nieuwe huisvesting van de Design Academy	4.000							
53	Incidentele gemeentelijke bijdrage aan het Impulsfonds Design om de uitvoering van het Actieprogramma Versterking Design Ecosysteem mogelijk te maken en daarmee het ecosysteem	1.500							
53	KN24: Try-outs cultuur	414		414					
56	Het concretiseren van de plannen en het valideren de businesscase voor de moderne stadsbieb en stadsdeel-bibliotheken). Bij het realiseren van een moderne bibliotheek (inclusief expat center) staan taalontwikkeling, mediawijsheid, en ontmoeting en verbinding tussen culturen en leefstijlen centraal	1.000		1.000					
Mutaties bestemmingsreserves									
51	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		390		70		-20		-20
52	Reserve CO2 reductie vastgoed	90	17	90	17	90	17	90	17
53	Reserve vastgoed eigenaarsonderhoud		95		95		95		95
53	Reserve CO2 reductie vastgoed	21	2	21	2	21	2	21	2
53	Reserve strategische investeringen		400		400				
54	Reserve aankoop kunstvoorwerpen	232	232	232	232	232	232	232	232
54	Reserve tentoonstellingen Van Abbemuseum	350	350	350	350	350	350	350	350
55	Reserve vastgoed eigenaarsonderhoud	70	67	29	67	29	67	29	67
Totaal P5. Levendige stad		8.802	1.553	3.261	1.233	722	743	722	743

Programma 6 (saldo 1,7 miljoen)

Een bedrag van 8,2 miljoen wordt gestort in reserves t.b.v. tekorten Beschermd wonen (5,0), onzekerheden rijksbeleid (3,0) en design ecosysteem (0,2). Een bedrag van 3,5 miljoen wordt onttrokken t.b.v. onder meer de Aanbestedingskalender IB (Kadernota 2024). Voor het ontwikkelen van een stadvisie trekken we 0,75 miljoen uit. Daarnaast is er sprake van fte's die serieel incidenteel gefinancierd worden uit de beschikbare incidentele middelen. Jaarlijks wordt bij de kadernota integraal afgewogen of deze fte's wel of niet worden verlengd. In de Kadernota 2025 is besloten de fte's ook in de nieuwe jaarschijf 2028 met 1 jaar te verlengen. Bij de Kadernota 2026 moet deze afweging opnieuw worden gemaakt voor de jaarschijf 2029.

TV	Programma en omschrijving	2025		2026		2027		2028	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	P8. Organisatie								
01	Het ontwikkelen van de stadsvisie Eindhoven. Middelen worden ingezet voor het creëren van gezamenlijk gedragen en positieve toekomstbeelden van de stad en de bijbehorende	750							
01	KN24: Inwonersparticipatie (B 2024)	231		178					
	Mutaties bestemmingsreserves								
01	Saldireserve specifiek		245		160				
01	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		873		822		150		150
04	Reserve onderzoek en ontwikkeling	1.000							
04	Reserve lokaal overleg		1.111		674		84		44
04	Reserve Samen Morgen Mooier Maken		350		85				
04	Saldireserve specifiek	8.200	3.483		2.949				
04	Reserve reserveringen 2023		92		34		34		34
04	Reserve transformatiefonds sociaal domein		7						
07	Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (epom)	330		330		330		329	
	Mutaties algemene reserves:								
04	Reserve eigen kapitaal		13.250		3.032		6.313		6.601
	Incidentele fle's								
	Alle programma's	10.579		10.579		9.479		7.950	
	Totaal P8. Organisatie	21.090	19.411	11.087	7.756	9.809	6.581	8.279	6.829
	Saldo incidentele baten en lasten	152.417	124.201	116.652	110.832	32.589	29.941	25.540	24.814

Structurele mutaties reserves

Omschrijving	2025		2026		2027		2028	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
1. Klimaat en weer								
Reserve WKO's		9		11		9		9
2a. Ondernemende stad								
Reserve strategische sportevenementen	121		121		121		121	
2b. Onderwijs								
Reserve Internationale school	436	479	436	479	436	479	436	479
Kapitaallastenreserve uitbreiding ISE		115		115		115		115
Reserve VVE		29		79		79		79
3a. Woningbouw en fijne wijken								
Risicoreserve PSV	329		329		329		329	
Reserve strategische investeringen		464		50		1.051		921
3b. Bereikbaarheid								
Reserve Masterplan Mobiliteit	2.379		2.249		1.995		1.995	
6. Organisatie								
Reserve opkomst verkiezingen	215		15		15		15	
Reserve verkiezingen	1.686	7	486	7	486	7	486	7
Reserve kredietrisico's garanties geldleningen	35		35		35		35	
Reserve duurzaamheidsfonds SVGG		157		157		157		157
Reserve circulaire		147		48		48		48
Reserve strategische investeringen		158		158		158		370
Totaal structurele mutaties reserves	5.201	1.565	3.671	1.104	3.417	2.103	3.417	2.185

Structureel begrotingssaldo

Programma / omschrijving	2025			2028		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
1 Klimaat en weer	110,1	-70,4	39,7	111,7	-82,1	29,6
2a. Ondernemende stad	22,9	-16,1	6,8	14,3	-10,2	4,1
2b. Onderwijs	56,8	-16,7	40,1	61,6	-16,1	45,5
2c. Sociale stad	569,5	-154,1	415,4	514,9	-143,5	371,4
3a. Woningbouw en fijne wijken	94,3	-67,4	26,9	60,9	-31,5	29,4
3b. Bereikbaarheid	71,3	-5,1	66,2	64,0	-4,9	59,1
4. Veilige wijken	45,1	-4,3	40,8	41,7	-1,9	39,8
5 Levendige stad	97,4	-19,3	78,1	87,7	-18,4	69,3
6 Organisatie	36,6	-29,8	6,8	108,2	-30,8	77,4
Totaal van de programma's	1.104,0	-383,2	720,8	1.065,0	-339,4	725,6
Algemene dekkingsmiddelen		-809,3	-809,3	0,0	-826,8	-826,8
Overhead	109,4	-1,9	107,5	107,0	-1,9	105,1
Vennootschapsbelasting	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Onvoorzien	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3
Mutaties reserves	43,0	-62,3	-19,3	5,4	-9,6	-4,2
Geraamd resultaat	1.256,7	-1.256,7	0,0	1.177,7	-1.177,7	0,0
Incidentele baten en lasten			28,2			0,7
Structureel begrotingssaldo			28,2			0,7

Bijlage 5. Meerjarenraming 2025-2028

Taakvelden (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
LASTEN						
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	20.466	22.634	26.177	26.006	24.872	25.212
Groen	20.466	22.634	26.177	26.006	24.872	25.212
7.2 Riolering	23.596	24.649	25.402	30.605	31.690	31.854
Water	23.596	24.649	25.402	30.605	31.690	31.854
7.3 Afval	27.265	31.084	32.204	34.777	36.859	38.723
7.4 Milieubeheer	24.634	15.933	25.253	17.834	21.631	14.832
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.067	993	1.023	1.025	1.025	1.024
Milieu	52.966	48.010	58.480	53.636	59.515	54.579
1 Klimaat en weer	97.028	95.293	110.059	110.247	116.077	111.645
3.1 Economische ontwikkeling	3.476	5.088	3.443	3.446	3.446	3.396
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.922	7.653	9.340	17.817	1.744	1.744
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4.730	4.278	4.026	3.922	3.891	3.891
3.4 Economische promotie	4.768	5.851	6.049	5.864	5.256	5.256
2a Ondernemende stad	14.895	22.870	22.858	31.049	14.337	14.287
4.2 Onderwijshuisvesting	27.584	26.207	23.184	23.857	26.008	28.328
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	31.922	31.826	33.633	33.294	33.305	33.302
2b Onderwijs	59.506	58.033	56.817	57.151	59.313	61.630
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	54.306	45.474	60.117	58.081	45.873	45.882
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	41.580	43.268	0	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	0	431	430	430	428
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorz. Jeugd	0	0	428	428	428	426
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal	0	0	46.206	43.989	43.839	43.840
7.1 Volksgezondheid	15.832	11.974	19.575	19.200	14.014	14.036
Sociale basis en wijkteams	111.718	100.716	126.757	122.128	104.584	104.612
6.3 Inkomensregelingen	171.304	158.255	163.320	161.495	161.285	161.306
6.4 WSW en beschut werk	36.882	34.327	37.059	33.811	32.644	31.384
6.5 Arbeidsparticipatie	19.881	17.332	19.105	19.332	19.099	19.130
Werk en inkomen	228.067	209.914	219.484	214.638	213.028	211.820
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	12.015	10.443	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	0	0	11.426	11.271	11.302	11.303
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	0	27.318	25.987	26.026	26.026
6.712 Begeleiding (Wmo)	0	0	15.658	15.663	15.595	15.595
6.713 Dagbesteding (Wmo)	0	0	3.270	3.272	3.272	3.271
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	795	794	788	787
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	22.759	23.994	0	0	0	0
6.71B Begeleiding (WMO)	16.097	14.123	0	0	0	0
6.71C Dagbesteding (WMO)	3.588	4.034	0	0	0	0
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	1.748	1.642	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	0	0	33.531	33.536	33.536	33.535
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	26.450	27.055	20.562	20.556
6.81A Beschermd wonen (WMO)	33.341	32.588	0	0	0	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	21.182	20.560	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	0	0	9.257	9.290	9.134	9.134
Wmo	110.729	107.384	127.705	126.868	120.215	120.207

Taakvelden (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.72A Jeugdhulp begeleiding	14.168	8.265	0	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	4.626	23.446	0	0	0	0
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	7.524	3.166	0	0	0	0
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	6.552	18.106	0	0	0	0
6.73A Pleegzorg	3.960	2.431	0	0	0	0
6.73B Gezinsgericht	2.787	2.543	0	0	0	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	16.184	4.656	0	0	0	0
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	10.157	2.473	0	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	3.664	6.322	0	0	0	0
6.74C Gesloten plaatsing	5.628	3.240	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal	0	0	9.408	7.340	7.305	7.305
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	0	0	29.559	22.586	22.259	22.271
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk	0	0	1.995	1.901	1.900	1.878
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	10.057	7.720	7.648	7.639
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	19.482	15.360	15.184	15.182
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	3.878	3.621	3.620	3.585
6.791 PGB Wmo	0	0	4.075	4.066	4.056	4.052
6.792 PGB Jeugd	0	0	2.514	2.420	2.415	2.412
6.821 Jeugdbescherming	0	0	5.335	5.347	5.360	5.373
6.822 Jeugdreclassering	0	0	900	901	904	906
6.82A Jeugdbescherming	5.258	5.836	0	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	1.867	1.150	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	8.389	7.748	7.690	7.690
Jeugd	82.376	81.634	95.592	79.010	78.341	78.293
2c Sociale stad	532.889	499.648	569.538	542.644	516.168	514.932
8.1 Ruimte en leefomgeving	23.980	21.322	15.528	20.980	21.642	24.927
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	24.663	54.332	54.650	62.304	13.811	13.821
8.3 Wonen en bouwen	24.510	31.479	24.115	23.131	22.213	22.170
3a Woningbouw en fijne wijken	73.153	107.133	94.293	106.415	57.666	60.918
2.1 Verkeer en vervoer	54.617	60.029	55.163	53.702	55.214	53.935
2.2 Parkeren	6.278	13.767	12.242	9.386	6.959	6.966
2.4 Economische havens en waterwegen	205	284	387	391	532	528
2.5 Openbaar vervoer	1.461	1.783	3.532	2.461	2.544	2.541
3b Bereikbaarheid	62.561	75.863	71.324	65.940	65.249	63.970
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	17.066	18.138	19.291	19.297	19.297	19.296
1.2 Openbare orde en veiligheid	29.702	21.290	25.845	23.566	22.384	22.417
4 Veilige wijken	46.768	39.428	45.136	42.863	41.681	41.713
5.1 Sportbeleid en activering	6.565	6.029	8.575	8.061	7.375	7.365
5.2 Sportaccommodaties	27.951	28.309	30.758	31.526	30.502	30.525
Sport	34.515	34.338	39.333	39.587	37.877	37.890
5.3 Cultuurpresentatie,-prod. en particip.	39.195	40.240	42.878	37.206	35.484	35.642
5.4 Musea	8.318	6.542	6.731	6.802	6.808	6.791
5.5 Cultureel erfgoed	3.358	2.707	2.028	2.014	2.000	1.987
5.6 Media	454	476	6.430	6.431	5.431	5.429
Cultuur	51.325	49.965	58.067	52.453	49.723	49.849
5 Levendige stad	85.840	84.303	97.400	92.040	87.600	87.739

Taakvelden (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
0.1 Bestuur	15.891	16.680	18.701	17.858	16.924	16.861
0.2 Burgerzaken	12.996	12.853	14.629	14.633	15.042	14.506
Bestuur en Dienstverlening	28.887	29.533	33.330	32.491	31.966	31.367
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.921	1.799	1.877	1.902	1.900	1.888
0.4 Overhead	101.191	116.567	109.446	109.064	108.068	106.999
0.5 Treasury	3.209	-1.802	219	-836	341	-50
0.7 Algemene en ov. uitkering gem.fonds	116	120	84	85	85	85
0.8 Overige baten en lasten	-2.852	-2.837	-3.094	20.129	47.169	70.739
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	1.408	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rek. van baten en lasten	21.580	0	0	500	3.300	0
Bedrijfsvoering	126.572	113.847	108.532	130.844	160.863	179.661
0.61 OZB woningen	1.906	2.130	2.233	2.271	2.294	2.245
0.62 OZB niet-woningen	1.042	1.048	904	920	929	910
0.63 Parkeerbelasting	325	309	346	351	355	347
0.64 Belastingen overig	1.225	965	937	946	949	940
Belastingen	4.498	4.452	4.420	4.488	4.527	4.442
6 Organisatie	159.958	147.832	146.282	167.823	197.356	215.470
Mutatie reserves	187.810	34.896	42.995	8.152	5.421	5.380
Saldo LASTEN	1.320.409	1.165.299	1.256.702	1.224.324	1.160.868	1.177.684

Taakvelden (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN						
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	-699	-253	-640	-640	-640	-640
Groen	-699	-253	-640	-640	-640	-640
7.2 Riolering	-25.163	-26.555	-27.248	-32.394	-33.429	-33.574
Water	-25.163	-26.555	-27.248	-32.394	-33.429	-33.574
7.3 Afval	-28.532	-33.015	-34.106	-36.674	-38.704	-40.565
7.4 Milieubeheer	-10.720	-4.023	-7.718	-3.273	-3.653	-6.700
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-586	-648	-648	-648	-648	-648
Milieu	-39.838	-37.686	-42.472	-40.595	-43.005	-47.913
1 Klimaat en weer	-65.700	-64.494	-70.360	-73.629	-77.074	-82.127
3.1 Economische ontwikkeling	0	-1	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.231	-6.669	-7.669	-16.136	-67	-67
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-4.188	-2.711	-2.789	-2.789	-2.789	-2.789
3.4 Economische promotie	-4.245	-3.194	-5.660	-6.560	-7.310	-7.310
2a Ondernemende stad	-9.664	-12.575	-16.118	-25.485	-10.166	-10.166
4.2 Onderwijshuisvesting	-5.249	-2.933	-3.119	-3.119	-3.203	-3.203
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-16.043	-14.353	-13.544	-12.884	-12.884	-12.884
2b Onderwijs	-21.292	-17.286	-16.663	-16.003	-16.087	-16.087
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-40.746	-6.337	-15.273	-14.799	-6.524	-6.524
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-667	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	-2.116	-166	-5.940	-5.542	-172	-172
Sociale basis en wijkteams	-43.529	-6.503	-21.213	-20.341	-6.696	-6.696
6.3 Inkomensregelingen	-126.164	-125.085	-126.587	-126.587	-126.587	-126.587
6.4 WSW en beschermt werk	0	-6	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	-2.952	-818	0	0	0	0
Werk en inkomen	-129.116	-125.909	-126.587	-126.587	-126.587	-126.587
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-8	-3	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	0	-3.000	-6.754	-6.855	-6.855
6.712 Begeleiding (Wmo)	0	0	-537	-537	-537	-537
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-1.454	-2.042	0	0	0	0
6.71B Begeleiding (WMO)	-638	-537	0	0	0	0
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-119	-5	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	0	0	-700	-700	-700	-700
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	-847	-847	-847	-847
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-595	-850	0	0	0	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-231	-532	0	0	0	0
Wmo	-3.045	-3.969	-5.084	-8.838	-8.939	-8.939
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-1.152	-478	0	0	0	0
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-4	0	0	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	928	0	0	0	0	0
6.74C Gesloten plaatsing	-3.111	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	-1.224	-1.224	-1.224	-1.224
Jeugd	-3.339	-478	-1.224	-1.224	-1.224	-1.224
2c Sociale stad	-179.029	-136.859	-154.108	-156.990	-143.446	-143.446
8.1 Ruimte en leefomgeving	-13.005	-4.969	-3.807	-4.896	-5.736	-8.174
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-24.853	-51.146	-51.853	-59.672	-11.309	-11.309

Taakvelden (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
8.3 Wonen en bouwen	-13.075	-10.434	-11.741	-12.042	-12.049	-12.044
3a Woningbouw en fijne wijken	-50.933	-66.549	-67.401	-76.610	-29.094	-31.527
2.1 Verkeer en vervoer	-11.624	-3.160	-2.926	-2.656	-2.656	-2.656
2.2 Parkeren	-2.242	-1.751	-2.097	-3.896	-2.160	-2.150
2.4 Economische havens en waterwegen	-107	-119	-119	-119	-119	-119
2.5 Openbaar vervoer	-37	-13	-13	-13	-13	-13
3b Bereikbaarheid	-14.011	-5.043	-5.155	-6.684	-4.948	-4.938
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-490	-432	-443	-443	-443	-443
1.2 Openbare orde en veiligheid	-10.202	-3.418	-3.853	-1.612	-1.498	-1.498
4 Veilige wijken	-10.691	-3.850	-4.296	-2.055	-1.941	-1.941
5.1 Sportbeleid en activering	-1.302	-2	-1.522	-1.305	-720	-720
5.2 Sportaccommodaties	-14.830	-11.252	-11.865	-11.868	-11.868	-11.868
Sport	-16.132	-11.254	-13.387	-13.173	-12.588	-12.588
5.3 Cultuurpresentatie,-prod. en particip.	-4.346	-4.421	-4.693	-4.689	-4.689	-4.689
5.4 Musea	-2.435	-1.051	-1.054	-1.054	-1.054	-1.054
5.5 Cultureel erfgoed	-68	-139	-138	-97	-97	-97
Cultuur	-6.848	-5.611	-5.885	-5.840	-5.840	-5.840
5 Levendige stad	-22.980	-16.865	-19.272	-19.013	-18.428	-18.428
0.1 Bestuur	-1.840	-411	-408	-408	-408	-408
0.2 Burgerzaken	-4.966	-5.475	-7.487	-7.729	-8.406	-7.753
Bestuur en Dienstverlening	-6.806	-5.886	-7.895	-8.137	-8.814	-8.161
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-84	-95	-95	-95	-95	-95
0.4 Overhead	-3.940	-2.134	-1.900	-1.900	-1.900	-1.900
0.5 Treasury	-12.753	-6.348	-7.761	-5.421	-5.185	-5.034
0.7 Algemene en ov. uitkering gem.fonds	-632.629	-657.080	-706.159	-684.528	-705.783	-726.135
0.8 Overige baten en lasten	-38	-35	-35	-35	-35	-35
Bedrijfsvoering	-649.444	-665.692	-715.950	-691.979	-712.998	-733.199
0.61 OZB woningen	-39.490	-40.699	-42.841	-42.841	-42.841	-42.841
0.62 OZB niet-woningen	-45.583	-46.904	-49.796	-49.796	-49.796	-49.796
0.63 Parkeerbelasting	-19.123	-18.427	-21.431	-21.740	-22.050	-22.362
0.64 Belastingen overig	-3.615	-3.027	-3.111	-3.111	-3.111	-3.111
Belastingen	-107.811	-109.057	-117.179	-117.488	-117.798	-118.110
6 Organisatie	-764.060	-780.635	-841.024	-817.604	-839.610	-859.470
Mutatie reserves	-182.048	-61.143	-62.305	-30.251	-20.074	-9.554
Saldo BATEN	-1.320.409	-1.165.299	-1.256.702	-1.224.324	-1.160.868	-1.177.684

Bijlage 6. Reserves en voorzieningen

Reserves

	Type *	Doel van de reserve	1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2025
Algemene reserves						
Reserve Eigen Kapitaal		Het Eigen Kapitaal is een algemene reserve waaraan geen specifieke bestemming is gegeven. Het Eigen Kapitaal is het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit en dient als buffer voor het kunnen opvangen van tegenvallers.	145.116	-	13.250	131.866
Bestemmingsreserves						
1. Klimaat en weer						
Reserve bodemsanering	E	Medefinanciering van uitvoeringstaken i.h.k.v. de Wet Bodembescherming en heeft tot doel stagnatie als gevolg van onverwachte verontreiniging te voorkomen en eventueel acuut optredende risico's van bodemverontreiniging te kunnen aanpakken.	2.253	-	-	2.253
Reserve WKO's	B	Opvangen aanloopverliezen en tariefegalisatie.	121	-	9	112
Reserve Duurzaamheidsfonds SVGG	E	Mogelijk maken van flexibiliteit (BVP-aanbesteding /systeemgerichte aanpak) om te schuiven in tijd budgetten t.b.v. verduurzaming en taakuitvoering en binnen het contract SVGG	3.008	-	157	2.851
CO2-reductie vastgoed	E	Egalisatie van kosten en revolving fund (bv bij subsidies) t.b.v. het programma SVV, verduurzamen kernportefeuille vastgoed.	2.177	137	58	2.256
Egalisatiereserve transitievisie warmte	E	Egaliseren van de resultaten van projecten en exploitatie, gerelateerd aan warmte en koude voorzieningen, vanuit de warmtevisie 2020 en transitievisie warmte	6.272	303	34	6.541
Reserve Bomencompensatie	E	Dekking voor kosten bomencompensatie u/v Regeling Bomencompensatiefonds. Het egaliseren van uitgaven in de openbare ruimte t/bv het aanplanten van een boom inclusief realisatie standplaats, het revitaliseren van het bomenbestand en onderzoek t/bv regeling tegemoetkoming particuliere waardevolle bomen.	686	-	-	686
Reserve Groencompensatie	E	Dekking voor kosten groencompensatie u/v Regeling Groencompensatiefonds.	6	-	-	6
Reserve Stimuleren energietransitie	E	Inzet op CO2 reductie door met name in te zetten op de warmtetransitie.	2.161	-	-	2.161
Reserve gebiedsgericht grondwaterbeheer	E	Het Gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer Eindhoven-centrum (GGB-plan) biedt een kader voor de omgang met grondwater-verontreinigingen, waarmee de gewenste dynamische ontwikkeling in het centrumgebied van de stad meer ruimte krijgt en meer kosteneffectief uitgevoerd kan worden. De reserve heeft als doel om beheersmaatregelen en onderzoeken die samenhangen met het GGB-plan uit te kunnen voeren	1.101	-	-	1.101
2. Sociale stad (onderwijs)						
Reserve internationale school	B	De middelen dienen voor de bouw en exploitatie van de Internationale School.	479	436	479	436
Kapitaallastenreserve uitbreiding ISE	B	Dekking van de afschrijvingslasten uitbreiding ISE	5.646	-	115	5.531
Reserve huisvesting onderwijs	E	Het doel is toekomstige tekorten in het budget onderwijshuisvesting op te vangen. De voeding van de reserve wordt gevormd door de jaarlijkse overschotten binnen de onderwijsbegroting in eerdere jaren en door verkoopwinsten van schoolpanden.	15.062	231	2.519	12.774
Reserve VVE (voor-vroegschoolse educatie)	E	Dekking van VVE begroting 2020 tot en met 2026	1.146	-	29	1.117
2. Sociale stad (sociaal domein)						
Reserve Transformatieagenda sociale basis	E	Het dekken van kosten van nog te starten projecten die jaar overschrijdend worden uitgevoerd. Inzetten op de implementatie van transformatie, vernieuwde samenwerking van partijen en alternatieve financieringsvormen.	-	-	-	-
Reserve opvang ontheemden Oekraïne	E	Opvang en participatie van andere vluchtelingen, statushouders en (arbeids)migranten voor opvang in de brede zin van het woord (MO, asielzoekers, etc.)	20.017	-	8.248	11.769

	Type *	Doel van de reserve	1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2025
Reserve innovatie beschermd wonen	E	Het maximaal benutten van de middelen voor de Innovatie Beschermd wonen en het voldoen aan de regionaal gemaakte afspraken over de beschikbaarheid van middelen ten behoeve van de innovatie in de periode 2022-2026.	7.971	-	-	7.971
Res.transformatiefonds sociaal domein	B	Het investeren in de transformatie van het sociaal domein. Door incidentele middelen te bundelen kunnen structurele effectiviteitslagen worden gemaakt om verwachte toekomstige tekorten zo goed mogelijk op te vangen.	14.903	-	200	14.703
3. Woningbouw en bereikbaarheid						-
Reserve O&O	B	Het dekken van kosten van onderzoek en ontwikkeling voor nog te starten projecten en investeringen. Daarnaast het afboeken van kosten voor voorbereiding van investeringen die niet leiden tot een investering.	124	1.000	-	1.124
Reserve strategische investeringen	B	Adequaat kunnen inspelen op eigen plannen en die van andere overheden en private partijen om strategisch te investeren in de stad ('schaalsprong').	21.145	5.000	1.022	25.123
Reserve uitvoeringsplan fietsparkeren	B	Invulling geven aan het nog vast te stellen uitvoeringsplan fietsparkeren	-	-	-	-
Res.expl.proj.openb.ruimte meerjarig	E	Financiering van projecten met een maatschappelijk nut in ontwikkeling in de openbare ruimte.	24.844	7.403	18.139	14.108
Reserve bovenwijkse voorzieningen	E	Ter dekking voor lasten van bovenwijkse voorzieningen	18.469	6.721	219	24.971
Reserve Mobiliteitsfonds	E	Het reserveren van middelen voor de financiering van maatregelen die direct bijdragen aan het verminderen van de parkeerdruk in de openbare ruimte waardoor de kwaliteit van het parkeeraanbod gegarandeerd blijft en er een bijdrage wordt geleverd	184	-	-	184
Res.regiobr. proj.bereikb.heidsagendaZOB	E	het voldoen aan de cofinancieringsbijdrage van de gemeente Eindhoven ad €5.109.317,- voor financiering van de regiobrede projecten van de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant conform de Samenwerkingsovereenkomst	2.529	-	-	2.529
Reserve onzekere winsten grondexploit.	B	Bij het optreden van tegenvallers in grondexploitaties moet 'tussentijds' genomen winst worden teruggestort in de betreffende grondexploitatie. Deze terugstorting wordt in dat geval onttrokken uit de reserve onzekere winsten grondexploitaties.	1.632	-	-	1.632
Reserve Masterplan mobiliteit	B	Realisatie van het Masterplan mobiliteit	-	2.379	-	2.379
4. Fijne en veilige wijken						-
Reserve Opkomst verkiezingen	B	Jaarlijks wordt geld gereserveerd om bij verkiezingen een opkomstcampagne te kunnen voeren.	37	215	-	252
5. Levendige stad						-
Reserve Citymarketing, toerisme, recr.	B	Inzetten tbv incidentele activiteiten en investeringen op het gebied van citymarketing, toerisme, recreatie en evenementen.	631	-	-	631
Reserve strategische sportevenementen	B	Investeren in en sparen voor grootschalige sportevenementen: zwemmen, hockey, voetbal en urban.	973	121	-	1.094
Reserve aankoop kunstvoorwerpen	E	T.b.v. aankoop kunst (incl. bijkomende kosten).	1.201	232	232	1.201
Reserve tentoonstellingen Van Abbemuseum	E	Egaliseren kosten voor langlopende voorbereidings- en ontwikkelingskosten voor presentaties in van Abbemuseum.	2.272	350	350	2.272
Reserve Revolving fund monumenten	E	Met de opbrengsten uit monumenten financiële ruimte bieden om aan de onderhoudsverplichting en overige kosten met betrekking tot de monumenten te kunnen voldoen.	791	-	-	791
6. Organisatie (algemeen)						-
Reserve Verkiezingen	B	Egaliseren van de kosten van de verkiezingen over de jaren.	165	1.686	7	1.844
Reserve Lokaal Overleg (LO)	E	Gelden beschikbaar houden die vallen onder het overeenstemmingsvereiste met het Lokaal Overleg (LO)	1.964	-	1.111	853
6. Organisatie (onderhoud)						-
Reserve groot onderhoud	E	Dekking incidentele groot onderhoudskosten in de openbare ruimte (niet zijnde groen en water).	4.286	-	36	4.250
res. vastgoed eigenaarsonderhoud	E	Het egaliseren van de onderhoudskosten vastgoed	9.914	101	203	9.812

	Type *	Doel van de reserve	1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2025
Res.onderwijshuisv.eigenaars-onderhoud	E	Het egaliseren van de onderhoudskosten onderwijshuisvesting	396	-	-	396
res.sport gebruikersonderhoud	E	Het egaliseren van de kosten gebruikersonderhoud sport	1.763	-	-	1.763
Res. van Abbemuseum gebruikersonderhoud	E	Het egaliseren van onderhoudskosten gebruiker van Abbe	915	-	-	915
Res.Biomassacentr.planmatig onderhoud	E	Het egaliseren van onderhoudskosten Bio Energie Centrale Meerhoven	349	-	-	349
Res.SVGG planmatig onderhoud	E	Het egaliseren van het planmatige onderhoud in het kader van slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen	2.064	-	-	2.064
Reserve onderh. sportvelden stadsbeheer	E	Inzet ten behoeve van onderhoudskosten buitenruimten sportaccommodaties	711	-	-	711
6. Organisatie (technisch)						-
Reserve circulaires gemeentefonds	B	Het doel van deze reserve is administratief verwerken van bedragen die worden ontvangen in de uitkeringen gemeentefonds die In enig jaar worden ontvangen ten behoeve van komende jaren Dusdanig laat in het jaar worden ontvangen dat besluitvorming en besteding niet meer in het lopend jaar mogelijk is	991	-	147	844
Reserve reserveringen 2022	B	Monitoring van de in 2022 gereserveerde middelen Deze posten zijn allen specifiek benoemd.	34	-	34	-
Saldireserve specifiek	B	De Saldireserve Specifiek is een reserve die middelen bevat die zijn bestemd voor verschillende specifiek benoemde doeleinden (bestedingsfunctie).	36.653	16.316	8.403	44.566
Saldireserve actuele ontwikkelingen	B	Adequaaf inspelen op actuele ontwikkelingen	655	-	-	655
Reserve risico's garanties geldleningen	R	Dekking van eventuele aanspraken/claims in verband met verstrekte garanties en geldleningen	2.602	35	-	2.637
Risicoreserve PSV	R	Ter dekking van mogelijke optredende risico's in de financiering en waarde van de gronden PSV.	5.318	329	-	5.647
Reserve Samen morgen mooier maken (SMMM)	B	Incidentele middelen bestuursakkoord 2022-2026	30.372	-	7.003	23.369
Reserve reserveringen 2023	B	Monitoring van de in 2023 gereserveerde middelen Deze posten zijn allen specifiek benoemd.	276	-	242	34
Bestemmingsreserves			257.269	42.995	48.996	251.268
TOTAAL RESERVES			402.385	42.995	62.246	383.134

* B = bestedingsfunctie, E = egalisatiefunctie, R = risicodekking

Reserves meerjarig

(x € 1.000)	jaarrekening					prognose	begroting	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Algemene reserve								
1 januari	71.213	55.458	100.031	128.031	139.540	151.326	137.388	145.122
toevoeging	1.869	2.930	8.462	11.950	4.858	2.000	-9.384	0
onttrekking	-14.871	-29.952	-28.086	-39.505	-25.778	-60.858	0	-13.250
resultaat jaar x-1	-2.753	71.595	47.624	39.064	32.707	44.920	17.118	0
31 december	55.458	100.031	128.031	139.540	151.326	137.388	145.122	131.872
Bestemmingsreserves met bestedingsfunctie								
1 januari	35.797	35.034	36.651	49.854	77.013	114.345	164.753	114.837
toevoeging	23.920	22.777	81.087	81.617	99.379	126.099	42.154	27.153
onttrekking	-24.683	-21.160	-54.844	-58.761	-56.847	-78.865	-96.532	-17.661
resultaat jaar x-1	0	0	0	4.303	0	3.174	4.462	0
31 december	35.034	36.651	62.894	77.013	119.545	164.753	114.837	124.329
Bestemmingsreserves met egalisatiefunctie								
1 januari	60.234	78.293	105.062	122.051	136.501	152.814	169.735	134.512
toevoeging	31.510	55.015	42.118	43.558	61.041	59.247	26.308	15.478
onttrekking	-14.884	-28.246	-38.167	-29.108	-49.929	-42.326	-61.531	-31.335
resultaat jaar x-1	0	0	0	0	0	0	0	0
31 december	76.860	105.062	109.013	136.501	147.613	169.735	134.512	118.655
Bestemmingsreserves tbv risicodekking								
1 januari	12.115	10.350	7.973	7.309	7.754	7.455	7.920	7.920
toevoeging	432	2.078	445	445	454	465	0	364
onttrekking	-2.197	-4.455	-1.109	0	-753	0	0	0
resultaat jaar x-1	0	0	0	0	0	0	0	0
31 december	10.350	7.973	7.309	7.754	7.455	7.920	7.920	8.284
Reserves totaal								
1 januari	179.359	179.135	249.717	307.245	360.808	425.940	479.796	402.391
toevoeging	57.731	82.800	132.112	137.570	165.732	187.810	59.078	42.995
onttrekking	-56.635	-83.813	-122.206	-127.374	-133.307	-182.048	-158.063	-62.246
resultaat jaar x-1	-2.753	71.595	47.624	43.367	32.707	48.094	21.580	0
31 december	177.702	249.717	307.247	360.808	425.940	479.796	402.391	383.140

Voorzieningen

<i>bedragen x € 1.000</i>	<i>Stand 1-1-2025</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Aanwending</i>	<i>Stand 31-12-2025</i>
Voorziening ter egalisering van kosten	196	-	-	196
Voorziening tariefseglisatie riolering	196	-	-	196
Voorz. bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	13.449	11.083	17.783	6.749
Voorziening Riolen	13.449	11.083	17.783	6.749
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	501	500	-	1.001
Voorziening afvalstoffen	501			
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	11.442	-	117	11.325
Voorz. risico's schulddienstverlening	127	-	-	127
Voorziening voormalig personeel	347	-	-	347
Voorz. sociaal plan medewerkers ijsbaan	163	-	81	82
Voorz. overige WW-ers	305	-	-	305
Voorziening wachtgeld bestuurders	341	-	-	341
Voorz. claims en juridische geschillen	37	-	37	-
Voorziening Pensioenen Wethouders	7.564	-	-	7.564
Voorziening verlofsparen	2.559	-	-	2.559
Totaal voorzieningen	25.588	11.583	17.900	19.271

Bijlage 7. Subsidies

Begrotingssubsidies

Voor het verstrekken van subsidie is een wettelijk voorschrift vereist. Artikel 4:23, derde lid, onderdeel c van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat een wettelijk voorschrift niet vereist is indien de begroting de subsidieontvanger en het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld vermeldt. De bedragen in deze lijst zijn ramingen, mede gebaseerd op de gemeentelijke begrotingsrichtlijnen voor subsidies. Via budgettendossiers en door middel van subsidieverlening wordt het te verlenen bedrag bepaald.

Subsidieontvanger	Taak- veld	Subsidie 2024 (x €1.000)	Subsidie 2025 (x €1.000)
Economie			
Stichting Glow	3.4	886	917
Federatie Eindhovense Carnaval	3.4	158	164
Stichting Intocht Sint Nicolaas	3.4	21	21
Stichting Lichtjesroute	3.4	102	106
Stichting 18 September	3.4	62	74
Stichting Fakkeltocht	3.4	22	23
Koningsdag	3.4	218	226
Onderwijs			
Bibliotheek VVE in Bieb	4.3	1.070	0 *1
RSV.VO (trajectbegeleiding 17-)	4.3	124	128
Playing for success	4.3	0	82
Bibliotheek Eindhoven (BE)	4.3	0	5.390 *1
Sport en cultuur			
Stichting Area51	5.2	*2	166
Stichting Cultuur Eindhoven	5.3	25.043	22.778 *1
Dutch Design Foundation inzake Dutch Design Week	5.3	236	244
Dutch Design Foundation inzake Dutch Design Awards	5.3	236	244
Design Academy Eindhoven inzake Graduation Show	5.3	118	122
Designmuseum / Futurelab	5.3	554	0
Architectuurcentrum Eindhoven	8.1	75	75
Media			
Stichting Omroep Eindhoven en omgeving	5.6	476	493
Groen en Recreatie			
Trefpunt Groen Eindhoven	5.7	224	232
Brabants Landschap	5.7	22	0
Sociale basis			
Stichting Vluchtelingenwerk	6.1	947	1.955
Stichting Vluchtelingen in de Knel (Bed Bad Brood)	6.1	786	836
Stichting Vluchtelingen in de Knel (Project Toekomstperspectief)	6.1	661	703
WIJeindhoven	6.2	35.767	36.364
Stichting Leergeld/voorzieningen voor kinderen in armoede	6.3	*2	983
Stg Novadic Kentron/Medische heroïneverstrekking	6.7	*2	700
Stichting Lumens/Expertisecentrum mensenhandel en (jeugd)prostitutie	6.1	*2	350
St. Bomanshof/ exploitatie accomodaties voor maatsch. doeleinden	6.1	*2	300

*1 : Vanaf 2025 verschuiving van SCE naar BE

*2: In 2024 niet als begrotingssubsidie aangemerkt

Niet-verrekenende gebouwgebonden kosten (x €1.000)

Naam instelling	Gebouw- gebonden kosten ¹	Waarvan verrekenend in huur ²	Bijdrage gemeente ³
Lumens Dynamo	557	215	342
Muziekgebouw Eindhoven N.V.	3.203	2.036	1.167
Stichting Cultureel Centrum de Effenaar	920	287	633
Parktheater Eindhoven N.V.	2.388	742	1.646
Coöperatieve vereniging Natlab	736	258	478
Stichting Popei	407	253	154
't Akkertje	26	22	4
Stichting Vluchtelingenwerk	63	53	10
Wijkcentrum De Dommel	60	20	60

¹ Kosten die gemeente maakt met betrekking tot het gebouw.

² De huur die de gemeente in rekening brengt bij de instelling. De Raad heeft besloten de fiscale huur in rekening te brengen. Bij nieuwe contracten passen wij dit toe. Lopende contracten kunnen wij niet eenzijdig aanpassen.

³ De bijdrage van de gemeente bestaat uit de niet via huur verrekenende gebouwgebonden kosten.

Bijlage 8. EMU saldo

Omschrijving	2024	raming 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028
	+1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-26.247	-19.310	-22.099	-14.653
+2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	38.342	35.206	43.888	46.186	48.354
+3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	11.605	11.583	16.405	17.430	17.622
-4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	172.740	236.087	121.428	67.386	20.901
+5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0
+6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
-7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijpmaken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0
+8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
-9 Lasten op de balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	20.938	17.900	17.900	17.900	17.900
-10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovengenoemde posten	0	0	0	0	0
11 Verkoop van effecten:					
a. Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
b. Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie ?	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	-169.978	-226.508	-101.134	-36.323	23.001

Bijlage 9. Afkortingen

AB	Algemeen Bestuur	BS	Basisschool
ABV	Analyse Begroting en Verantwoording	BSO	Buitenschoolse opvang
ACM	Autoriteit Consumenten & Markt	BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
AI	Artificial Intelligence	BUIG	Bundeling Uitkeringen
AOKE	Adviescommissie Omgevingskwaliteit Eindhoven	BVL	Brabants VerkeersveiligheidsLabel
AP	Autoriteit persoonsgegevens	BVO	bruto vloeroppervlakte
APV	Algemene Plaatselijke Verordening	BVP	Best Value Procurement
AU	Algemene Uitkering	BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Ministerie)
AVE	Aanpak ter voorkoming Escalatie	C.V.	Commanditaire Vennootschap
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders	CAK	Centraal Administratie Kantoor
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming	CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
AZ	Ambulance zorg	CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
B&W	Burgemeester en Wethouders	CDOKE	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
B.V.	Besloten Vennootschap	CEO	Cliënt ervaringsonderzoek
B25	Begroting 2025	CEP	Centraal Economisch Plan
B5	De vijf Brabantse gemeenten Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg	CIO	Chief Information Office
BA	Bestuursakkoord	CISO	Chief Information Security Officer
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen	CKE	Centrum voor de Kunsten Eindhoven
BAN	Bureau Agendering en Notulering	CNV	Christelijke Nederlandse Vakbond
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten	CO ₂	Koolstofdioxide
BCF	BTW CompensatieFonds	COA	Centraal orgaan opvang asielzoekers
BE	Bibliotheek Eindhoven	COBIT	Control Objectives for Information and related Technology
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur	COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden
BIC	Brainport Industries Campus	COO	Campusontwikkelingsorganisatie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten	CPB	Centraal Planbureau
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid	CPO	Chief Procurement Officer
BIS	Culturele basisinfrastructuur	CRK	Commissie Ruimtelijke Kwaliteit
BITE	Bestuurlijk Interventie Team Eindhoven	CRM	Customer Relationship Management
BMPI	Brabants Migratie Informatiepunt	CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
BIZ	BedrijvenInvesteringsZone	CRSD	CliëntenRaad Sociaal domein
BNA	Brainport Nationale Actieagenda	CS	Centraal station
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten	CTO	Centrum voor Topsport en Onderwijs
BO	Basisonderwijs	CVV	Collectief vraagafhankelijk vervoer
BO	Bestuurlijk overleg	CURE	Centrum Uitvoering Reinigingstaken Eindhoven en omgeving
BO MIRT	Bestuurlijk overleg Meerjaren programma Infrastructuur, Ruimte en Transport	DAE	Design Academy Eindhoven
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar	DB	Dagelijks bestuur
BOD-B5	Voorstel Natuurnetwerk B5-steden (Brabant)	DDF	Dutch Design Foundation
BOM	Brabantse Ontwikkelings Maatschappij	DDW	Dutch Design Week
BOTOC	Breed Offensief Tegen Ondermijnende Criminaliteit	DeDA	De etische Data Assistent
BRE	Breedband Regio Eindhoven	DGT	De Groene Toren
BRO	Besluit Ruimtelijke Ordening	DIV	Documentaire Informatie Voorziening
BRO	Basisregistratie ondergrond	DO	Definitief ontwerp
BrOS	Brabantse Omgevingscan	DPIA	Data Protection Impact Analyse
BRP	Basisregistratie Personen	DPP	Dynamische Personeels Planning
		DR	Directieraad
		DU	Doel Uitkering
		DUVO	Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang
		DVO	Dienstverleningsovereenkomst
		EAD	Eindhoven Airport District
		EBA	European Banking Authority
		EBD	Eindhoven bouwt door
		EBP	Energiebesparingsprogramma

EBS	Evangelische basisschool Eindhoven	GRP	Metropoolregio Eindhoven
EC	Sector Economie & Cultuur	GRWRE	Gemeentelijk RioleringsPlan
ECB	Europese Centrale Bank		Gemeenschappelijk Regeling
EFX	Eindhoven Fiber Exchange	GS	Werkvoorziening Regio Eindhoven
EHV	Eindhoven	GWT	Gedeputeerde Staten
EHV-NW	Eindhoven NoordWest	HbH	Grootschalig Watertransport
EJV	Eindhovense Jacht Vereniging	HBO	Hulp bij Huishouden
EKV	Eindhovense Kano Vereniging	HCA	Hoger Beroeps Onderwijs
EMU	Economische en Monetaire Unie	HECS	Human Capital Agenda
EN	Economisch Nut	HHT	Holland Expat Center South
Enoll	European Network of Living Labs	HIC	Huishoudelijke Hulp Toelage
Eporm	Exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (betreft naam van reserve)	HO	High Impact Crimes
		HOV	Huishoudelijke ondersteuning
		HR	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
ERPx	Enterprise Resource Planning (voor nieuw financieel system)	HTCE	Human resource
		HWN-	High Tech Campus Eindhoven
ERRIN	European Regions Research and Innovation Network	OWN	Hoofd- en onderliggend wegennet
		I&B	Informatisering en Beheer (sector)
ESF	Europees Sociaal Fonds	I&W	Ministerie van infrastructuur en waterstaat
ESRB	Economic Systemic Risk Board	i.o.	In oprichting
EU	Europese Unie	IAM	Identity- en Access management
EZ	Economische zaken	IC	Interne controle
FAO	Facilitaire en Administratie Ondersteuning	ICLEI	International Council for Local Environmental Initiatives
FAO-DIV	Facilitaire en Administratie Ondersteuning-Documentaire Informatie Voorziening	ICS	In Controle Statement
		ICT	Informatie en Communicatie Technologie
FIDO	(wet) Financiering Decentrale Overheden	IHP	Integraal HuisvestingsPlan (onderwijs)
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging	IOP	Inwoners- en overheidsparticipatie
fte	fulltime-equivalent (personeel)	IoT	Internet of Things
G4	De vier grote gemeenten: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht	IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
		IPO	Interprovinciaal Overleg
G40	Netwerk van 40 (middel)grote steden in Nederland	ISE	Internationale School Eindhoven
		ISV	Internationale sociale voorwaarden
G5	De vijf grote gemeenten: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven	IT	Informatie Technologie
		IV	Informatie Voorziening
G6	De vier grote gemeenten: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Samen met Eindhoven en Groningen.	IV-3	Informatie voor derden
		IWV	Integrale WijkVernieuwing
Gala	Gezond en actief leven akkoord	IZA	Integraal Zorgakkoord
GB	Gewijzigde begroting	JGZ	Jeugdgezondheidszorg
GDC	Goederendistributiecentrum Acht	JOC	Jeugdoverlast en -criminaliteit
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval	JOGG	Jongeren op gezond gewicht
GFT+E	Groente-, fruit-, tuinafval en etensresten	KCC	Klant Contact Centrum
		KIA	Kennis- en innovatieagenda
GGB	Gebiedsgericht Grondwater Beheer	KN25	Kadernota 2025
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst	KPI	Kritieke prestatie-indicator
GGDBZO	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Brabant Zuid-Oost	KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
		Kton	Kiloton
GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur	LEA	Lokale Educatieve Agenda
		LED	LED-verlichting (light-emitting diode)
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg	LEO	Luchthaven Eindhoven Overleg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen	LKS	Loonkostensubsidie
		LLO	Levens lang ontwikkelen
GI	Gecertificeerde instelling	LO	Lokaal Overleg
GIDS	Gezond in de stad	Io	Leefomgeving
GIVE	Generieke Informatie Voorzieningen Eindhoven	LSAE	Lokaal Sportakkoord Eindhoven
		LVV	Landelijke Vreemdelingen Voorziening
GR	Gemeenschappelijke Regeling	MaaS	Mobility as a Service
GRC	Governance, Risk en Compliance	MAD	Multi-Art-Disc
GR-MRE	Gemeenschappelijke Regeling	MBO	Middelbaar BeroepsOnderwijs
		MDT	Maatschappelijke diensttijd

MEC	Milieu Educatie Centrum	PC	Sector PublieksContacten
MER	Milieu-effect rapportage	PG	Publieke gezondheid
MGE	Muziekgebouw Eindhoven	PGA	Persoonsgerichte aanpak
MGR	Milieu-gezondheidslast	PGB	PersoonsGebonden Budget
MGRi	Milieu-Gezondheid Risico-indicator	PIP	Plan Inburgering en Participatie
MIP	Meerjaren InvesteringsProgramma	PIV4U	Persoonsinformatiesysteem
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport	PBD	Plastic, blik en drinkpakken
MJB	Meerjarenbegroting	PO	Primair Onderwijs
MJOP	Meerjaren OnderhoudsProgramma	POLIS	Netwerk rondom innovatieve mobiliteitsoplossingen
MJPS	MeerjarenProgramma Stedelijk Midden- en Kleinbedrijf	PSM	Programmaorganisatie Stationsdistrict & MIRT
MKB	Maatschappelijk Nut	PwC	accountants
MN	Maatschappelijk Nut In Ontwikkeling	R&D	PriceWaterhouseCoopers
MNIO	Maatschappelijke opvang	RAV	Research en development
MO	Memorandum of Understanding	RBT	Regionale ambulance voorziening
MoU	Meerjaren Prognose	RD	Regionale Mobiliteits-teams
MPG	Grondexploitaties	RDW	Ruimtelijk Domein
MRE	Metropoolregio Eindhoven	REP	Rijksdienst voor het Wegverkeer
MUA	Main Urban Authority	RES	Regionaal Educatief Plan
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Inkopen	RHCe	Regionale EnergieStrategie
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	RIB	Regionaal Historisch Centrum
MvO	Memorandum van overeenstemming	RIEC	RaadsInformatieBrief
MVOI	Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen	RIVM	Regionale Informatie- en Expertise Centrum
N.V.	Naamloze Vennootschap	RIMC	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Natlab	Natuurkundig Laboratorium	RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (Schoolverlaters)
NEV-RS	Nationale Energie Verkenning-Rekensysteem	RMT	Regionale MobiliteitsTeams
NFS	Nieuw Financieel Systeem	RO	Ruimtelijke Ordening
NGA	Netwerk gerichte aanpak	ROB	Raad voor Openbaar Bestuur
NGZ	Niet-gecontracteerde zorg	ROK	Regionaal operationeel kader
NIEGG	Niet in exploitatie genomen grond	ROW	Regionaal Ontwikkelfonds
NIS2	Network and Information Security Directive	RSI	Werklocaties (bedrijven)
Nnb	Nog niet bekend	RSV.VO	Reserve Strategische investeringen
NRE	Nutsbedrijf Regio Eindhoven	RvC	Regionaal samenwerkingsverband voor Passend Voortgezet Onderwijs
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	RVMK	Raad van Commissarissen
NSN	Netwerk Kennissteden Nederland	RVO	Regionale Verkeers-Milieu Kaart
Ntb	Nader te bepalen	RWB	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
O&N	Oud en Nieuw	RWZ	Regio West-Brabant
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	RWZI	Rioolwaterzuiveringsinrichting
OK de Hurk	Ondernemerscontact de Hurk	S&O	Strategie en Opgaven
OOO	Onontkoombaar, onvermijdelijk, onuitstelbaar	SALTO	Schoolbestuur voor basisonderwijs in Eindhoven
OPC	Ontwikkelplan Centrum	SBO	Speciaal basis onderwijs
OPE	Ontwikkelplan Eindhoven	SCE	Stichting Cultuur Eindhoven
OR	Openbare Ruimte	SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
OTO	Opleiden trainen oefenen	SD	Sociaal Domein
OV	Openbaar vervoer	SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie
OVE	Ondernemingsvereniging Eindhoven	SDG	Sustainable Development Goals
OW	Ondersteuning Wonen	SER	Sociaal Economische Raad
OZB	Onroerende Zaak Belasting	SGE	Stedelijk Gebied Eindhoven
OZL	Ondersteuning Zelfstandig Leven	SIR	Startup in Residence Programma
P&C	Planning & Control	SKIA	Strategische Kennis- en Innovatieagenda
P&O	Personeel & Organisatie	SKPO	Stichting Katholiek-Protestants onderwijs
P&R	Park and Ride	SLA	Service Level Agreement
P4W	Project Passport for work	SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Relevant, Tijdgebonden
PAS	Programma aanpak stikstof	SMMM	Samen morgen mooier maken
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving	SMP	Soortenmanagementplan
		SO	Speciaal onderwijs

SPIL	SPelen, Integreren en Leren	VNO-NCW	Werkgeversorganisatie VNO-NCW
SPUK	Specifieke uitkering	VO	Voortgezet onderwijs
SROI	Social Return On Investment	VONK	Museumpark Vonk
STS	Stichting Twice Support	VPB	Vennootschapsbelastingplicht
SUVIS	Specifieke uitkering ventilatie in scholen	VRBZO	Veiligheidsregio Brabant ZuidOost
SVGG	Slim Verduurzamen Gemeentelijke Gebouwen	VRI	Verkeerregelinstantie
SVV	Slim Verduurzamen Vastgoed	VSB	Verenigde spaarbank (fonds)
Szw	Sociale zaken en werkgelegenheid	VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
TDK	Technologie, Design en Kennis	VSO	Vaststellingsovereenkomst
TFF	Toekomstvaste Financiële Functie	VSV	Voortijdig SchoolVerlaten
TF-RIEC	Taskforce Regionale Inlichtingen en	VTH	Vergunningsverlening, Toezicht en Handhaving
BZ	Expertise Centra Brabant-Zeeland	VvC	Vereniging van Contractanten
ToC	Theory of Change	VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers	VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
TTC	Team Transformatie Centrumgebieden	W&R	Wet- en regelinspecties
TUe	Technische Universiteit Eindhoven	WAB	Wet Arbeidsmarkt in Balans
Turap	Tussenrapportage	WEB	Wet Educatie Beroepsonderwijs
TV	Taakveld	WEP	Wet Elektronische Publicaties
TVW	Transitievisie warmte	WGR	Wet Gemeenschappelijke Regeling
TWh	Terawatt-hour (electriciteitsverbruik)	WGT	Werkgelegenheidsteam
UIA-proeftuin	Urban Innovative Association	WHO	World Health Organization
Upba	Uitvoeringsprogramma bestuursakkoord	WKA	Water en Klimaatadaptie Aanpak
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen	WKO	Warmte-Koude Opslaginstallatie
VAM	Van Abbemuseum	WLZ	Wet langdurige zorg
VDMA	Van der Meulen-Ansems	WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
VFS	Vernieuwing financieel systeem	Wnra	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
VGS4U	Belastingstelsel	WO	Wetenschappelijk Onderwijs
VIC	Verbijzonderde interne controle	WOB	Wet openbaarheid van bestuur
VIK	VeiligheidsinformatieKNoppunt	WOO	Wet open overheid
VJB	sector Veiligheid, Juridische Zaken & Bestuur	WOZ	Waardering Onroerende Zaken
VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs	WPG	Wet politiegegevens
VN	Verenigde Naties	WSD	Sociaal werkbedrijf
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten	WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
		WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
		WW	WerkloosheidsWet
		ZZP	Zelfstandige zonder personeel

